

Oak Street
UNCLASSIFIED

Univ. of Ill. Library

51

685

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

RESEARCH REPORT

NO. 1234

BY

J. D. JOHNSON

1965

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO

1965

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO

ASLAK BOLTS JORDEBOG.

FORTEGNELSE

OVER

JORDEGODS OG ANDRE HERLIGHEDER

TILHØRENDE

ERKEBISKOPSTOLEN I NIDAROS,

AFFATTET

VED ERKEBISKOP ASLAK BOLTS FORANSTALTNING

MELLEMLÆM AARENE 1432 OG 1449.

Efter Originalhaandskriftet paa Pergament i det norske Rigsarkiv

udgivet af

P. A. Munch,

Professor i Historie ved Universitetet i Christiania.

Universitetsprogram for andet Halvaar 1852.

CHRISTIANIA.

Trykt hos Chr. Gröndahl.

1852.

THE HISTORY OF THE

REVOLUTION

OF 1776

The history of the American Revolution is a story of the struggle for independence from British rule. It begins with the early 18th century, when the colonies were still loyal to the British crown. However, as the century progressed, the colonies grew more independent and began to resent British taxation and interference. The Boston Tea Party in 1773 was a pivotal moment, leading to the passage of the Intolerable Acts by the British Parliament. In 1776, the Continental Congress declared the colonies independent from Britain. The Revolutionary War followed, with the decisive Battle of Yorktown in 1781. The war ended with the signing of the Treaty of Paris in 1783, which recognized the United States as a free and sovereign nation.

F o r t a l e .

Dette Haandskrift, som her for første Gang udgives, henhører til den Deel af det thronhjemske erkebiskoppelige Arkiv, som den sidste Erkebiskop, Olaf Ingebretssøn, medtog, da han i Aaret 1537 flygtede fra Norge til Nederlandene, og som siden tilligemed Kong Christian den andens eget Arkiv ved dennes Datter Dorotheas Giftermaal med Kurfyrst Frederik af Pfalz kom til Heidelberg, hvor disse Arkivsager i en lang Tid henlaae, indtil de med det heidelbergiske Arkivs øvrige historiske Skatte efter mange Fata kom til München, hvorfra de, som bekjendt, ved den bayerske Regjerings Liberalitet i Aaret 1830 bleve Norden tilbagegivne, og efter deres Indhold fordeelte mellem de tre nordiske Riger. Blandt disse saakaldte *münchenske Arkivalier* er nærværende Haandskrift No. 4292, og opbevares nu tilligemed den øvrige, Norge tilfaldne Deel deraf i det norske Rigsarkiv.

Anledningen til Haandskriftets Affattelse nævnes udtrykkeligt paa den første Side (her Side 3) af dets egentlige Text. Erkebiskop Aslak Bolt fandt ved sin Tiltrædelse til Erkestolen i Aaret 1428 ingen ordentlig Fortegnelse over dennes Jordegods, men kun et Papiir-Hefte (Qvaterne), hvorfor han lod optegne alt det Gods, han kunde opspørge at Erkestolen enten allerede ejede eller som den senere efter hans Tiltrædelse erhvervede. Bogen er altsaa en Jordebog for Erkebiskopsstolen, affattet ved Aslak Bolts Foranstaltning, og, hvad man af Udtrykkene i Intimationen maa slutte, i de første Aar efter hans Tiltrædelse. Hvis man kjendte nærmere til de mange i Fortegnelsen nævnte Personers Historie og nøjagtigt kunde paavise, naar de mellem dem og Erkestolen afsluttede Transaktioner havde fundet Sted, vilde man endnu nøjere kunne bestemme Bogens Affattelsestid. Af Mangel paa Kundskab om hine Enkeltheder lader dette sig nu ej gjøre. Af Aarstallet 1432, som findes i de med samme Haand, som Hovedtexten, og aabenbart samtidigt med denne paa det første Blad indførte Optegnelser om St. Michels Korn, seer man, at Affattelsestiden ligger efter dette Aar. Den kan saaledes maaskee med et rundt Tal henføres til omkring 1440. Da Aslak Bolt døde 1449 eller først i 1450, kan den ej være yngre end det sidstnævnte Aar. Efter Affattelsen ere flere Tillæg indskudte, dels endnu i Erkebiskop Aslaks Tid, dels under eller strax efter Erkebiskop *Olaf Throndsøn* (død 1474), dels, og fornemmelig, af Erkebiskop *Gaute* (død 1510)

IV

eller ved hans Foranstaltning. Paa ikke faa Steder finder man derhos Spor af at det oprindeligen indførte har været udraderet, og noget andet, det meste deraf endog med den samme Haand, som den der har skrevet Hovedtexten, indført i dets Sted.

Foruden det egentlige Hovedindhold, Fortegnelsen over Jordegodset, findes der et Anhang, der indeholder en Fortegnelse over Inventariet paa enkelte af Erkestolens Avlsgaarde, ligeledes optagen ved Erkebiskop Aslaks Foranstaltning, tilligemed Bestemmelserne om Erlæggelsesmaaden af Cathedralicum, om det Antal Dage, Erkebiskoppen paa sine Visitatsrejser skulde være berettiget at tilbringe hos hver af Hovedkirkernes Prester, om Michelskorn, m. m. samt nogle andre Tillæg. Om Michelskorn findes ogsaa, som ovennævnt, to Optegnelser foran i Bogen. Hensigten med dennes Udarbejdelse har altsaa været at tilvejebringe en fuldstændig Fortegnelse over alt hvad der vedkom Erkestolens Indtægter og Rettigheder, og for Fremtiden at skaffe dens Godsforvaltere en aldeles sikker og autentisk Vejledning ved Udførelsen af deres Embedssylser.

Man kan med Rette undres over, at Erkebiskop Aslak ved sin Tiltrædelse ej skulde forefinde nogen ældre Jordebog, ordentligt affattet paa Pergament, men alene et Papiirhefte. Thi vi erfare af et Brev, dateret 10de Marts 1298, (*Dipl. Norvegicum* II. No. 43), at Chorsbrødrene i Nidaros allerede da havde en saakaldet *Communsbog*, d. e. en Jordebog over alle Communens eller Chorsbrødre-Collegiets Ejendomme med nærmere Forklaring over hvorledes de vare fordeelte i forskjellige Præbender. Om denne Jordebog siges der endog, at den var skreven *med formu letri*, d. e. med gammeldags Skrift, og affattet ifølge Erkebiskop Sigurds Foranstaltning Aar 1244. Det er ikke rimeligt, at Erkebiskoppen ved denne Lejlighed skulde have forsømt, ligeledes at indrette en Jordebog for Erkebiskopsstolen, hvis en saadan ikke allerede var til. Man maa derfor troe, at den ældste erkebiskoppelige Jordebog er forkommet ved Ildebrand eller ført ud af Landet af Erkebiskop Nikolas Ruser, der, som man seer af Erkebiskop Vinalds Brev af 1387 (*Dipl. Norv.* I No. 508), bortførte flere af Kirkens Skatte og Arkivalier.

Ogsaa fra Erkebiskop Olaf Ingebretssøns Tid findes blandt de münchenske Archivsager en Fortegnelse, som det heder, over St. Olafs Gods eller det Jordegods, der laa til Domkirken. Men ved at sammenligne den med den nærværende finder man saa store Uoverensstemmelser, at man maa formode at hiin indeholder det egentlige Kirkegods, denne det, der laa til Erkebiskoppens særskilte Underhold. Thi paa anden Maade vilde Uoverensstemmelsen mellem to Jordebøger, der tilsyneladende vedkomme det samme Gods, og mellem hvilke der neppe ligger et Tidsrum af hundrede Aar, vanskeligen lade sig forklare.

Nærværende Haandskrift er en Pergamentsbog i stor Oktav, heelt igjennem beskreven med een og samme Haand, naar undtages et Stykke i Anhanget (her S. 110—112) og de senere tilførte Antegnelser. Hovedhaanden er meget övet og maa for sin Tid kaldes smuk; den har saa fuldkommen Præget af den sædvanlige Halvfraktur fra Midten af 15de Aarhundrede, at det ansees unödvendigt at meddele noget Facsimile af den. Det nysnævnte Stykke i Anhanget er, som man af Ordene S. 111 L. 8 f. o. kan see, skrevet af en Hr. Gudbrand, som da var Chorsbroder i Nidaros. Hovedafskriverens Navn kjendes ikke. Paa enkelte Steder har han gjort sig skyldig i Feilskrift, ligesom han ogsaa stundom har læst de forefundne Stedsnavne urigtigt, uden at besidde Lokalkundskab nok til at rette Feiltagelsen; dette gjælder især Navne udenfor Biskopsdömmet, som f. Ex. dem fra Stavangers Biskopsdömmet, S. 107. Paa hver fuldbeskreven Side findes i Gjennemsnit 30 Linjer foruden Overskriften, men kun de færreste Sider ere fuldt beskrevne, da der mellem hver Afdeling (Skibrede, Aattung, Sogn e. a. d.) ere levnede store Mellemrum, aabenbart for at senere Tilføjelser her kunne finde Plads. Pergamentet synes oprindeligt at have været ualmindelig fint og velberedt; men det har lidt saa meget af Skimmel eller den Morkenhed, som pleier at angribe Böger og Dokumenter, der opbevares i Arkivrum uden tilbörligt Luftdrag, at store Stykker hist og her ere udfaldne, og Skriften selv paa mange Steder ligesom afskallet. Saavidt det af de hist og her endnu levnede *Custodes* eller Henviisninger fra Læg til Læg kan skjönnes, har hvert Læg, hvoraf Bogen er sammensat, indeholdt 8 Blade, hvilket altsaa viser at den ej alene formedelst Bladenes Störrelse og Form, men ogsaa formedelst Arkenes Sammenfoldning maa kaldes en Oktav. Men Morkenheden har fortærct de fleste af Bladene i Ryggen, saa at de nu neppe hænge sammen og mange ere ganske löse. Flere mangle ogsaa ganske, nemlig efter det 28de eet, efter det 32te eet, efter det 43de uvist hvor mange, og ligeledes efter det 84de maaskee en god Deel. Overhoved befinder Bogen sig i en beklagelig Forfatning, thi man kan neppe vende et Blad om, uden at Stykker ville falde bort, og dette hindrer tillige ethvert Forsög paa at give den større Styrke ved ny Indbinding. Jeg fandt det derfor saameget mere magtpaaliggende at benytte den mig ved det akademiske Collegiuns Liberalitet givne Lejlighed til at udgive dette vigtige Oldskrift, som jeg derved sikrede dets Indhold fra Undergang, og sørgede for at Originalen selv herefter kunde hvile i Fred, uden at udsættes for de Ulemper, en hyppigere Brug af den nödvendigviis maatte medføre.

Af megen Vigtighed for Historieforskeren maa Skriftet neegtelligen siges at være, ej alene formedelst de Bidrag, det i og for sig indeholder til at oplyse Geistlighedens ökonomiske Stilling i Norge paa hine Tider, men fordi det giver en Udsigt over de geographiske Forhold og Distrikts-

VI

inddelingen i det nordlige Norge, der hidtil aldeles savnedes, fordi der ere saa faa Diplomer fra den Kant af Landet. Derhos nævnes lejlighedsviis flere historisk merkelige Mænd, og man faar Oplysninger om dem, som man ellers vilde have savnet, f. Ex. om Hr. Erling Vidkunssön, at han af Erkebiskop Olaf I udlöstes af engelsk Fangenskab, o. a. d. Det indeholder ret interessante Bidrag til at lære at kjende Maaden, hvorpaa den kirkelige Disciplin udövedes *) og Moralitetens Tilstand. Ogsaa i sproglig Henseende kan man af denne Jordebog lære meget, thi den er skreven medens Sproget befandt sig i en Overgangstid, og Navnene have dog endnu forstörstedelen bibeholdt deres gamle Form: den giver saaledes meget vigtige Vink til Læren om Overgangsmaaden og til at bestemme den ældre Udtale.

X
Ved nærværende Udgave har jeg sögt at gjengive Textens Skrivemaade med fuldkommen diplomatarisk Nøjagtighed, paa det nær, at jeg har oplöst de fleste Forkortninger efter Analogien af den i Bogen forövrigt herskende Retskrivning. Enkelte hyppigt tilbagevende Forkortninger har jeg ladet uoplöste, eller rettere istedetfor Originalens overstregede eller punkterede Bogstaver gjengivet dem ved at sætte Bogstaven med et fölgende Punktum, eller paa andre iøjnefaldende Maader; dette er skeet, naar det forkortede Ord vendte saa hyppigt tilbage, at det kun vilde være Tidsspilde at skrive det heelt ud. Disse hyppige Forkortninger, der endog i Jordeböger, forfattede i vore Tider, tildeels vilde komme til Anvendelse, behöve neppe nogen Forklaring. Enhver seer lettelig, at þ . betegner þirir eller þort (for), f . teigha, b . == bnggt, p . == laup, h . == halx, mr == marf, ff . == firfin, firfiu, g . == garde, gardenom, o. s. v. Ved at bibeholde disse Forkortninger vandt jeg og, at jeg i Tvivlstilfælde om den rette Oplösning kunde overlade denne til Læseren selv. Originalens af Professor Lundh i sin Tid tilförte Sidetal har jeg anfört i Margen, saaat Udgaven paa den Maade, uden at ödsle Rum ved at bibeholde den samme Sideinddeling som Originalen, dog antyder denne tilstrækkeligt.

Tidsforskjellen mellem de enkelte Indtegnelser har jeg sögt at antyde paa fölgende Maade:

Alt hvad der skriver sig fra Erkebiskop Aslaks Tid er trykt med een og samme Skrift (Schochisk); hvad der af dette viser sig som tilfört senere end Skriftets egentlige Hovedmasse, er indsluttet i Klammere ([]), og ved at lade anbringe een Klammer mere for hver nyere Tilföjelse, har jeg ogsaa sögt at betegne Tilföjelsernes indbyrdes Aldersforskjel. Hvad der

*) F. Ex. S. 9, hvor Thorstein Ulfssön maa give en Gaard fordi han havde spist Kjöd förend han gik til Alters, S. 15, hvor Hermod Thorsteinsön giver en Gaardepart fordi "han slogs i Julegrid", o. s. v.

med nogenlunde Sikkerhed viiste sig at være fra Erkebiskop Olaf Thronddsöns Tid (eller mellem 1455 og 1474) har jeg ladet trykke med Petit Schochisk; hvad som derimod hidrører fra Erkebiskop Gantes Tid eller er skrevet med en Haand, lignende den eller dem, hvormed hans Tillæg ere skrevne, har jeg ladet trykke med Petit Gotisk, idet jeg ogsaa her ved Klammere antydede Forskjellen mellem ældre og yngre Tilføjelser. Og det lidet, der viste sig at være fra Erkebiskop Erik Walkendorffs Tid (1510—1522) eller yngre, er trykt med almindelig Fraktur. En Vanskelighed frembød undertiden den Omstændighed, at der i Texten hyppigt findes flere Linjer, der ved convergerende Streger alle henføres til een fælles Antegnelse, medens dog ofte enkelte af de saaledes samlede Linjer fortsattes videre; jeg har saavidt muligt søgt at betegne det i Aftrykket ved Bøjler, men hist og her har jeg dog ogsaa været nødsaget til at give yderligere Forklaringer i Noterne.

I Bogen findes hyppigt indlagte smaa Papiir-Sedler, af hvilke de fleste ere Erindringssedler fra Erkebiskop Gantes Tid. Nogle ere ved den Morkenhed og Skimmel, der har skadet Pergamentet, blevne næsten fortærede, andre ligesom limede til Pergamentet, atter andre ere forrykkede fra deres Plads. De af disse Sedler, der endnu kunne læses, har jeg ladet følge efter Texten med Henviisninger til de Steder, hvortil de høre.

Det vedføjede Navneregister vil, haaber jeg, gjøre Udgaven langt brugbarere og nyttigere, end den ellers vilde have været. Nogle faa Trykfejl, der have indsneget sig, burde rettes förend man benyttede Bogen.

Christiania den 1ste August 1852.

P. A. Munch.

Indhold af Fortegnelsen over Jordegodset.

Eynaafylke.				Orkadals Fylke.	
Beitstad	Side	3.	Updal	Side	48.
Sandavalla Skibrede		5.	Rennabu		49.
Vera —		6.	Medaldal		51.
Vidbyggja —		7.	Orkadal		53.
Ysta —		7.	Skaun		56.
Rörna —		8.	Bodvik		57.
			Birgsaa		58.
			Nes Skibrede		58.
			(Resten mangler).		
Sparbyggjafylke.			Nordmöråfylke.		
(Övre Halve) Snos		9.	(Begyndelsen mangler).		
Skaunar Skibrede		10.	(Begyndelsen mangler).		
Vigmundar —		11.	Herdslavik		59.
Stods —		11.	Hitra Skibrede		60.
Ognadals —		13.	Hefne —		61.
(Nedre Halve) Baagabu		13.	Rissa —		62.
Ithrottar Skibrede		14.	Stads —		63.
Sparbyggja —		15.	Vagnvikastrand		64.
			Thorkvisler		64.
Veradals Fylke.			Aura Skibrede		64.
Haug's Skibrede		15.	Holsynjar —		65.
Ofaomyra —		16.	Stangarvika		66.
Farar —		17.	Surnadals —		67.
Veddrar —		18.	Thingvalla —		65.
Raabyggja —		18.	Barknafjords —		70.
			Afreyjar —		71.
			Sundala —		72.
Skelynaafylke.			Raumsdal.		
Frolar Skibrede		19.	Örisfjords Aattung		74.
Alvisbaugs —		20.	Læreims —		75.
Refskeyna —		21.	Straums —		75.
Eknis —		23.	Ness —		76.
Ytrey		24.	Bylingsey —		76.
Mosavik		29.	Vestness —		77.
			Sunds —		78.
			Stims —		78.
Strindafylke.			Sunnmöråfylke.		
Lexuvik		27.	Nordre Luten		79.
Frosta		27.	Söndre Luten		82.
Aasen		29.	Naumdölafylke.		
Strind		31.	Ytrehalven. Birnudal		84.
			Övrehalven. Njardeyjar Sysla		84.
Stjoradalsfylke.			Haalogaland.		
Agloo Skibrede		33.	Hereyja Halvfylke.		
Varnes —		34.	Alastarhaugs Sysla		87.
Hofs —		36.	Sömmen		89.
Hegrens —		37.	Veiga		90.
Eyja —		38.	Raudeyjar Halvfylke.		
Lexudals —		39.	Bodinjar Sysla		92.
Selabu		40.	Steigar —		94.
(Resten mangler).			Lofota —		95.
			Andanes —		98.
			Ylfe —		99.
Gauladalsfylke.			Hamars Biskopsdømme		
(Begyndelsen mangler).			Stavangers Biskopsdømme		
Setnadalar		41.	Bergens Biskopsdømme		
Leina Skibrede		41.			102.
Gimsa —		42.			107.
Heyland		43.			108.
Vigleikstada Skibrede		44.			
Haslabrekku —		45.			
Fors —		45.			
(Her mangler et Blad).					
Efsta Skibrede		46.			
Holtaal		48.			

Memorandum at Anno domini mcdxxx secundo løp mæstapart aff 1
almughen her j juttrondalaghom till øyrathing. oc somligha aff nordh-
møres fylke ther nest bran helghæ domkirken Oc effter
thet wy zunno at thee triotzkædhes gera michels Korn som Kristretten
wtuifer swa oc then godhuitia ther gioz falles oc thee giort hærdho
warom forsædhrom zunno wy erchebiscop Aflaþ thenna matta byggie
waræ jordher som her effter scrizuet. Primo at medh alla waræ clærka
badhe abbotæ canika oc presta swa flies skulle at wy engæ waræ
jordher medh mindre wilkor bygge skulle en swa at hwar landboo
føre sigh lozua matte at han wille oc skulle aarlighæ wæl oc greidh-
lighæ wtgera sitt michels Korn olays Korn landfyller oc gioff, oc ther
till forøntæ oc rydhia jordhenæ hwart aar um eit mælings land oc
sælia ther medh ʒ humblæ stænger aarligha, oc ther wtouer abudhæ
som tharzues oc skynsamlighet ær, oc lata icke medh skogh j gen-
gangæ som nw ær uppehallith till sørene a jordhenar. Item at thee
ey løpæ till øyrathing j ein annen tiidh utten swa hende at warom
wyrð. herre k. off oc warom umbodzmannonom thotte thet nytte wara
oc ther machjt uppa laghe

(Her nedenfor findes et Notat, senere udslettet og derfor, paa et Par Ord nær, ulæseligt).

Nota quod Anno domini m^ocd^oxxiii^o then tidh w^ord. herre oc Andælig zadh^{er} herre Aslak medh gudz myskun Erchibiscop j Nidros wifiteradhe wppa halega landh, tha hazdhe han samtall medh Almozghan huar han kom mm thet michels Korn giox oc olazs Korn som thom arliga wt burde gora oc lenge zorsymat hazde warit, lozuadhe tha aller almoghen at the wilia jempnan her epter wt gixua medh godhom wilia j zorscr. michels Korn Olazs Korn oc Erchibiscops giox swo mykit som her epter scrizuet stander ¶ fforst j brunnsøy prestsdome eina wagh Korn arliga zore michels Korn oc olazs K. och halzuan øyre gildan j Erchibiscops giox ¶ Item j Alastahaugg prestsdome ij ziffa till gildz zore michels Korn oc ol. K. och eina gilda sperro ziff j Erchibiscops giox ¶ Item j Raudsøy prestsdome ij ziffa till gildz zore michels Korn oc ol. K. oc eina gilda sperro ziff j Erchibiscops giox ¶ Item j bodhina prestsdome eina wagh Korn eller ij gilda ziffa zore michels Korn oc ol. Korn oc eina gilda sperro ziff j Erchibiscops giox ¶ Item j steigar prestsdome ij ziffa till gildz zore michels Korn oc olazs Korn eina gilda sperro ziff j Erchibiscops giox, Skall swa myket wt gixua huar man j thessom zorscr. prestsdomom En Kan thet henda som ey trolighet er at zornempder almoghe will ey thetta sidher maer greidliga wt gixua. tha zinnaas ther breff wpa wnder there besto mana juciglom som tha waro j huario prestsdome at the hazua sig wnderbundet at giffua thetta zorscr. arliga wt, hullin brez cappittel j nidros haffuer j werio oc zorscr. w^ord. herre erchibiscop Aslak thom antwardade

Duc pennam rege cor
virgo maria precor

Anno domini m^ocd^oxxviiij. qui fuit Primus Annus translacionis 3
Reuerendissimi in x^o patris et domini domini Aslaci bolt Archiepiscopi
nidr. ab ecclesia bergensi ad sacro sanctam ecclesiam nidrosiensem mez
tropolitanam consecracionis vero sue annus xxiius tha varo her einga
registre aff stolsens jordom utan j papijr qwaterni thy let fforser. myr:
delighr herra saman scriffua alt thet godz som han kunne vp sporia
at Erchibiscopstolen fför atte of swo thet som han kom wudher sidan
han wardh Erchibiscopr j Nidros.

In primis j snaffylke a beitzstodh

az brattaberghe ij pd. malt ij spon s. oc morck sylx' oll eign bygt x. mark
az etilwit zij aur. b. b. x. v aura
az wilkom j vestragedenom h. marka b. b. x. syre
az bidiniom ij aura b. leigoburder .b. x. ij aura
az hwamseinge marka b. ij luter eignar. b. x. syre
az bergsnese xviiij aura b. b. x. ij spon
az sigastadom ij pd. malt marka b. span s. oll eign of xl lass eing
.b. x. iiij spon
az gladesio j nidra gardenom h. markab. oc j øyra gardenom h. spanz h clement
l. b. x. vi aura
az geitolijd marka b. lagt till gladesio
az moom øyris l. lagt till zoosnes
az zoosnes øystragardenom vij aura b. oc vij heldaland som gaz eriker
konongr x. sal sina } b. x. j mark
az vestragedenom ibidem marka bol }
az kellofætre øres b. b. x. viij mark ø'.
az rodig'ladom zij aura b. b. x. h. span.
az stampnese ig aurar. b. x. h. span.

[[Item vanabo viij heldaland som brynilda andres dottir lauk fore sin
bonda torsten gudbrandzsson fore hordsøme erchibiscope aslake]]

Item j vanabo øres leiga som olaff anbiorsson gaff till domkirkienne i erche-
biscops gaute tiidh.

Item bytte wij gauto &c. til off swa mykit som ein ore azzar i landskyld i wanabo medh brodher jon forstander i holms kloster, fore j ore i hazuerstadom i sparabo sokn, literas permutacionis habet monasterium.

4 az elde i ores leigha som wii g. kopte az anund teiste la &c. atte domkirchien for ther vj ores leigher

az morf j trekytle h. span

az straumnese iz aura b. ligger vnder sigerstade

az systra vadam zij aura b. } oc busaluten ij aura

az klawuo ffarde marka b. } b. x. vi aura

az indra vadam h. iiij marka b. } oll eign

az szra vadam iz aura b. } b. x. ij. mark.

m^r iacob az zolleime zij aura b. liggr till ziffte aa. b. x. ij spon.

az brattareitom iz aura b. oc oyr. b. er arne einarsson selde vnder staden j nidros. b. x. j mark

az vanabo vj syres b. b. x. h. span.

az vpdalom ij marka b. b. x. mark.

az sandom vj aura b.

az holmzit zviij aura b. b. x. ij span oc salt tunno j ffogar leigo.

az berodale zij aura b. } b. x. vij aura.

az etnadale marka b. }

az helle halzeign aut b. x. ortog.

az oleizshusom vj heldaland er arne izuarsson lauk j abrot sin lagt till berodals

az ragnabergom a vadanese ij helgdaland er gaff barder symonsson b. x. j oyre ligger vnder szfre wadha

az hollaasom iiij heldaland er sigrid bardadotter lauk vnder staden j nidros ligger vnder malma

az lunde vid helga thuff spanz l. er lauk olazuer signaldzsson

az szstahusom vid argarda ij aura b.

az nedra berge a eldeide spanz l. er lauk olazuer signaldzsson oc hallkatla hessa dotter

az malmom zim heldaland er clemet arnasson lauk Erchibiscop Efkille b. x. j span, oc j ore az hollaafen

5 az nordthuz halz eign er birgitta padhers dotter lauk herra Efkille j lausu oc sakar oyre zirer erik guthormsson bonda sin.

[az sprogho vj malinggland b. x. j ore lauk randiid jons dotter Erchibiscop Aflak zore thorbergh gest bonda sin]

lök Skel

aarliga gilda

[It. j gystadhom thet som thoraldir endridzson lök erdhibi:
 fkon aflak zire thet h. st. klædhi som han tok aff erdhibiscop eskill
 liggr a snoss oc er bygt zire ij aura

[It. az sither ij span oc swa mykit som fkylder j . . . aarlige zengz
 om wij erkibiscopp aflac az pæder sigurdzsson zære hordsæme]]

Nota. gunner anfinsson som nu døde her i trondeime in eta anno di mbono
 gaff til domkirckionne j spans leighe i raudemold aa grones j jndroy fylke.
 testes dominus lydekinus et plures alij

o [Wij Gautho &c. gjorde byte mz hr. Ingewald prior i helgesæter ok
 ffenge honom swa mykit wij aatte i biorko a sandwalla skipreido En han sek
 off ighen ein haga som heiter spratawal som ligger østen fore bruerenden i
 trondem].

I sandamalla skipreidho

az hustadhom vj pd korns zij aura b. oll eign } b. x. iij spon
 az nadra fkelzuouaghe viij heldaland }

az by a grønese vj aura vegna ij pd. maltz zc heldalandh b. x vij
 aura

az winase ij heldaland }

o az mykka biorko ij pd. l. ij aura b. oll eign b. x. span

az nidra berge ij pd. l. ij aura s'. var mark oc iij pd. korns b. zire ij
 aura.

er byt i
 then h. . .
 . . . bruer
 enden . . .

az hegstadom iij aura b. b. x. oyre

az brakastadom zij mr. b. } all eign

az hole ij oyr. b. } b. x. vj spon.

[It. az hole zij malingzland som erdhibiscop aflac zik az olaz arnason
 som brez ther om gjort vtuiser]

az throndastadom vj marka b. oc ij aura b. b. x. iij spon

az lundum viij aura b. b. x. øyre.

az gausom ij pd. l. oc mark s'. b. x. span.

az maneime øyres b. b. x. ørtog.

oz frafnabergæ xv aura b. aller øyre garden b. x. sp.

az gyrffui zij aura b. b. x. h. mark [war nu skipt bort medh Andoor
 theista x. vissuene. oc languliidh medh Capitelz samthgft].

az nadragardenom j lungstadom all eign b. x. ij span.

az øragardenom ibidem z heldaland gamalt oc viij heldaland er pæz
ther j norduikom zek stadnom b. z. j mark.

az hegstadom j marka b. b. z. j span.

az brakastadom iij øres b. som Er. Aflac zik aff haluardz stukune ffore
ein deil j thiodzstadhom

It. for forscrifna fraknabergh skiftom wi medh ærlik man anbicorn tisthe
wth i zij heldelandh j wissuene æpterscrifnom.

J Vera skipreido

az tune iij mr. b. b. z. ij spon

az lijd mr. b. var skipt j eirikstader j yttroy

az markarhusom ij ørt. aut b. z. j ørtog.

az skolestadom ij aura b. b. z. ij aura

az reysdale ørt. b. z. j ørt.

7 az tangastadom zij aura bol ligger till Røger som heiter *roggotinder

az lezstadom iij spon. l. aut

az si . . angrom ij aura b. aut

az biorko spanz l. aut

az steendalum h. mr. b. aut

az vestredalum j. mr. b. aut b. z. j. øyre.

az zeneze j. mr. b. ligger till roggotindar skogh

⚡ az sande j marka b. b. z. øyre er jon pæthersson gaz

az stuzrenne j vestrargardenom zij heldaland er gudhrijd symona dotter
gaz z. fall sina b. z. øyre

az sydragardenom j zolstodom zij heldaland b. z. ij span er erik ha-
uardzsson setti off all eign utan eit heldaland som Konongren aa.

az nørdragardenom ibidem ij heldaland

az zøglene ij luter eguar

[az geitharaas

b. z. ørtog oc endridh gaz till dom-

kirkio bygningh.

az bolmunes b. z. j øyre oc samme endridh gaff vudir stadhen oc wij
skipte medh hr. helghe andorsson canik waar j nidros zore thet som
prestbolet j sarshaugh atte j granda . . yriom]

⚡ [[Nota skipte erchebisep aflac forscrizna sande medh tros kirkien
j trondeim swo mykæt hou atte j rekaboo oc skylda badha partana
ein øre]]

I Vidbyggia skipreido

af medalgron vij aura b. b. x. span

+ af gaasaase ij aura b. b. x. ij. aura

af nidra vardale xviii aura b. b. x. j mark

af litla vardale xij aura b.

af herigstodom v aura b. oc ij ört. } b. x. j. mr.

af rossatre v aura b. aut

af kello aase ört. b. aut. b. x. j. ört.

af berge øyres b. aut

af vifte marka b. oc iiij ört. aut j almerki

af kwickstodom vj marka. b. oc ij aura b. b. x. xx øyr.

af hamarsaase part

af skauuo setre suo mykit som olaxuer andorsson atte oc han lauk
erchibiscop Aslak j abrot sin b. xire øyre.

[af watne xx heldalandh oc eit heldalandh som jon a gran xit Erchibiscop Aslak er nw all eign partalaus

af hamars aase vij heldaland b. x. iij øyr. som azar a bulunge selde
Erchibiscop Aslak x. iiij. t. tiero [Er thet nu bort skipt med herræ
abot jens j tantro vtj mr. b. j xanes b. x. ij aura oc gridzstadher
som nw er bygt x. j. øyre.]]

I ysta skipreido

af haghberge xvij aura b. b. x. ij spon

af leiro j øystra gardenom thridiungen b. x. øyre

af øfra vange vij aura b. oc j mr. b. lauk olax a sunnese b. x. j. mr.

af nidra vange x aura b. b. } x. j mark

af reyseinge part

af vnderaase øyris b. b. x. j. øyre.

af ytraase h. mr. b.

af noreime vij aura b. j øfra g. b. x. p^d korns.

af myklagarde iij aura b.

af zardabu j øris b.

af snertinge iiij ört. b.

af zordho xi aura b.

af medalhusom spanz l. b. x. øre.

af ytra vange j mr. b. er figurder korter selde

8

ar br

ar br

ar br

9

thetta snerting war byt i ein øreslegho i glymstodom

- * az hegdale xx heldaland er jon tanne gaz b. x. mark.
 az hallasetre halz eign gaz oc jon tanne
- ar. br. az stoffkom vj heldaland b. x. ij ört. som hidhe sinzetlasson lauk erchibiscop Astak
- ar. br. * [az hegdale iiij heldalandh som olaz einarsson lauk erchibiscop Astake oc sidhar meir lauk han iiij helda landh som systur hans Kristin gasa kona gaz honom till lausnar medh bonda sins samthytt zore .C. ziff. [Item zingo vj vppa nya mall az herra helghe andorsson kanik i nidros swa mykit i heghdall som skyldar arligha j ore ather zore hoghstatha som skyldar j pening oc han gaz off ather zore j zenes thet som meira er som skyldar j syre.]]

J Kørna skipeido.

- Az huarme ij mr. b. }
 az szra rygualom xxx aura b. } b. x. iij spon
- az nædra rygualom iiij p^d korn vj aura b. b. x. iij spon.
- az vit xvj ör. b. b. zore vi aura
- az høy vij mr. b. }
 az swarzuade xx } b. x. vj spon
 aura b. oc vij heldaland budda luter er sigur-
- 10 der korter lauk vnder staden oc ij *aura b. er elizuer breidher gaz lagt till høy
- [az swarzuade j spanz l. b. x. j syre som erchibiscop Astak skipte till staden medh klostrid a bakka oc gaz zore sina eigna jord berknas]
- az nidra sadulberghe iiij mr. b. ij ör. oc ij ört. b. x. iij spon.
- az ozra sadulberge iij pund korn iij pund m. xij aura s' oll eign b. x. iij spon.
- ar. br. az kodzberge ij mr. b. }
 az kodhi vi aura b. } b. x. vij aura
 oc j spanz l. er olaz jonsson lauk Erchibiscop Astake
- ar. br. az kodzberge pund }
 az kodhi ij pund } b. x. syre som Erchibiscop astak kopte az amund j bergsaakre
- ar. br. az kodhi iij syr. som Erchibiscop Astak skipte medh halvardz stukona oc gaz x. swo mykit som staderin atte j thyholtte
- az kodhi b. x. j ore som Erchibiscop Astak skipte medh bakka kloster oc gaz x. suo mykit j thorpe a strind som han zit j sakarsyre
- az Audiggstodom iiij spanna l. b. x. span

- af audiggstædom iij aura b. er einar bage sætte vnder stædina b. f. j. mr;
 af zollstædom gx aura b. b. f. mr. [Item i zollstædholm h. mr. b. sem
 erchibiscop Astac zek af gunnare vegardzsyni].
- af rydiafsteidi gx heldaland halz eign b. f. span
- af rydiafsteidi iij heldaland er byorn vnasson lauk erchibiscop Astac b. ar. br.
 f. øyre
- [af rydiafsteidhi vij mælinggland som erchibiscop Astac køypte af thor:
 alle izuarssyni f. iij merker ar. br.]
- af rydiafsteidi swa mykit som Amundh izuarsson atte oc erchibiscop
 Astac zit af hans son izuare
- [af rydhazsto zem helda land i sadulbergs sofn. sem erchibiscop Astac
 zek af andirs symonsson j sat zello]]

Sparbo zylli a snos.

11

- af belgeboe ij spon Smors b. f. ij aura [Item nawaswidh lauk
 af steime iz aura b. b. f. iij. aura torsten vlezsson zore thet
 af midioaase ij mark oc ij spon b. f. mrkr. at han aath kist zor
 af zrilezstædholm j nsmodale øres b. b. f. h. en han hazde takit gudz
 øre. lifkam oc skildar ein øyre
- af zinzase zij aura b. span f. oll eign }
 af almnesse vj aura b. oll eign } b. f. mark arligha]
- af heimuegh iij spon b. f. iij aura
- af atmlid ør. b. aut b. f. j øre
- af heggene zij heldaland b. f. span
- af heggene j østrag. vij aura b. er haldor jonsson lauk j abrot syn
 b. f. j span.
- af kithastædholm zij heldaland er izuar thorersson lauk j hordsame b.
 f. span.
- af kithastædholm j midgarde vij heldaland er Arne egilsson lauk j
 abrot sin. b. f. øyre.
- af longovatne vj aura b. er bergr puse lauk j abrot sin. b. f. span.
- af ryggiavelle j veftra g. iij heldaland er lauk berger puse j abrot
 sin. b. f. øyre.
- [af ryggiavelle zij heldaland som thoraller Astelsson lauk erchibiscop ar. br.
 Astac b. f. ij aura

[af Kolaas .v. helzdar land som orm j gron lauk f. eina lest Korn
af gizstadium swa mykit som nuv gizuer ij aura som toralder endridh:
afon lauk se. olaf t.]]

af swarzuade westre xx heldaland er lauk gudmunder einarsson j
abrot sin. b. f. ij. span.

af oystrag. j nazlauso xvij heldaland er Katla lauk j abrot sin. b. f.
j marf.

af hello j ysmadale xi heldaland er thorstein nieliffon lauk. b. f. syre.

af berge ostrag. xi. heldaland er forne thorstein lauk j thegn oc Frid:
kaup herra Eskille Erchibiscop. b. f. j span.

af Fleizuum ostrag. v. heldaland er thoralder eriksson lauk j abrot sin.
b. f. ij. syr.

[j vestra g]

12 af heggene xv heldaland som thollaugh eghilsdotter selde oc gaf erchib:
biscop Astake [[f. vj alna Klæde b. f. span som. brex ther om giort
wtuisar

Nota. om iordhena heggen xvi heldaland a snoff. (senere overströget)

Jt. i bergh swa mykit som gudhrid anxins dotter lauk Erchibiscop
Astac fire hordsme]]

Af gizstathom b. f. ij ore.

J skaunar flipreidho

Af nodalom iij aura b. oc vj heldaland er randid thorstensdotter lauk
j abrot sin b. f. span

af noeide v. heldaland er randijd lauk. b. f. j ore

af haugom x heldaland oc vij aura } b. ort. fat j

af grindo glødis lutr. v. heldaland } b. f. j mr.

af gudiniom ij aura b. b. f. syre.

af grønese øfra j midg. vij ør. b. b. f. h. span.

af Kue iij mr. b. ør. b. er hogne øysteinsson lauk Erchibiscop Astake b.
f. ij marf

af straumstathom iij ør. b. b. f. syre

af gerigstathom .v. heldaland b. f. aure.

er oc af lanks hamar aut halz eign b. f. øres som wii g. kopte af anund teyste.

ix spon

af forfeniom b. f. iij øre som wii g. oc kopte af anund teiste que litera
habetur.

I Wigmundar skipreidho

13

- af beitodalom h. oris b. }
 af vpsaase iij aura b. } aut
 af sneuene xxvij aura b. b. x. h. mark.
 af vermelijdh ij ort. b. b. x. ort.
 af byleixsaase vi aura b. oc j heldaland aut j almerki
 af medalhusom j marka b. b. x. h. span.
 af vlfuiniom marka b. bygt x. span.
 af lundum iij heldaland b. x. ij ore.
 af lundum ij heldaland er storkar jousson gaf b. x. j ore.
 af forseime viij marka b. }
 af hundasto all eign }
 af foreng all eign } b. x. xij aura.
 af afsnese parter }
 af fleixuasetre parter }
 af huamme vj heldaland er gaf anthrud radugg vnder stadiu b. x. h. span.
 af ostra oxriniom j vestragarde vj heldaland er lauk erlender karlsson j landshyd oc sakarsyre [b. x. j span]
 af helgeidhe ein viii deil som olaf andorsson lauk Erchibiscope Aflake x. ar. br. xx. mr. b. x. span.
 [af siem iij heldalandh som myrdeligh herre herre Erchibiscop Aflak xel af jon hauksson oc viij heldalandh aatte nidros domkirka it span ther for wtj som helge lauk Erchibiscop Estill x. broder sin j frenz samu spieldh oc ein odhagardh ther till som heither jungvena]

I stodes skipreidho

14

- af flaxtom v aura b. b. x. ij aura
 af naedra sundom xijj aura b. }
 af brekko viij heldaland halzeign } lagt til forseim
 af fossetre xxij heldaland b. x. ij aura
 af algeraase a sydragardenom j mr. b. b. x. span
 af naedragardenom ibidem ij aura b. b. x. ij aura
 af berge j mr. b. b. x. ij aura
 af for vi aura b. var mr. b. b. x. syre

- aʒ edberge marku b. var skipt j kne
 aʒ zaranese vj aura b. b. ʒ. ii aura.
 aʒ jlene j øres b. b. ʒ. ørtog
 aʒ holtom ørt. b. aut j almerki
 aʒ fleppaboe ʒ ørt. b. b. ʒ. ij aura
 aʒ dall j øres b. aut j poliniar soʒn
 aʒ litla vestreide viij heldaland er andor sigurdzsson lauk herra wynz
 alde erchibiscope j nidaros. b. ʒ. ij aura
 aʒ aasom xxiij heldaland som eskill sigurdzsson lauk j hordsøme b. ʒ.
 ij span
 aʒ sydragarde j ree xv heldaland som jon klase lauk. b. ʒ. span.
 [Item j fleppaboe iiij heldaland oc skildar arliga j øyre oc wi fingz
 om aʒ thøm systromen ather føre aall føre hans abrot endridh
 eighilssonar]
 Item kopte wij gauto &c. erchibiscop i nidarooff eina øres leigho i eigher-
 aase aff torsteine torgyllson ʒ. vi alne klæde vij tunnor korn i wet mioll
 oc i tunno rugmiol. ok eina kw. Anno &c. lxxxx.

I ognadals skipreidho

- aʒ geitzase iij aura b.
 aʒ griotom marku b. } b. ʒ. ørt.
 aʒ fingstodom øris b. } aut j almerki
 aʒ skeidhi oll eign }
 aʒ østra skeidi ʒ aura b. } b. ʒ. iij. aura.
 aʒ mykla brueime ij mr. b. oc ij spon f. b. ʒ. ij aura.
 aʒ strikkastodom iiij spon f. iij pd. korn oc ij aura s'.
 aʒ holleide h. mr. b. aut i almerki
 aʒ viniom ij aura b. b. ʒ. j øre
 aʒ nidra midio øres b. }
 aʒ øfra midio xii aura b. oc ort. } b. ʒ. span
 aʒ skeptene h. v. øyr. b. oc pd. korns skipt j helgeidz kuerna
 aʒ steinkeriom iij aura b. oc ij heldaland b. ʒ. ij aura
 aʒ alfsætre ørt. b. }
 aʒ holaasom xvij heldaland } aut j almerki
 aʒ brandzegh j midgardenom iij mr. b. b. ij spon [[smør ar]
 aʒ røsinge j østragardenom x heldaland b. ʒ. span

[af vizuene zij heldaland b. x. span som vnder stadhin kom ater x.
zij aura bol j gyrzui war skipt medh Andoor thöista capitulo nær-
uarande]

Item aff sama jord Wiuene fingom wi aff ertlik man anbiorn tisthæ zij hel-
deland jordher som ær bygth for j mark noren

af Kolaas swo mykt som Asmundr thorleffson atte oc han gaf se. 16
olaff. b. x. j span

af resberghe ij luter eignar b. x. ii aura som Asmunder xørne gaff och
ffore sal sina]

Item i synsta brandzegh halffua eign b. x. span. som wj Gauto &c. erchebi-
scop bythæ till off medh arne jonsson x twiggæ auræ leigho j radenæ oc
ther till gaffwæ wj honom x. then eina auren j tunno rwgmil j wæt miel
iii tunnor korn oc eit engilst aklæde, bythe breffuet haffuæ arne.

J nædhre halxuo sparabu j baghabu skpreidho

af longolidh i midgardenom vi aura b. b. x. ii aura

af ryalidh x aura b. aut

af æline xii aura b. aut b. x. øre

af audhne x aura b.

af veikrene ij spon s. vi aura b. } b. x. v. aura

af østre rnom b. x. j span

af aurigstathom j øfragardenom j mr. b. } b. x. ij aura.

af nædra aurigstathom ix aura b.

af retstathom j mr. b. ligger ut mot veradale

af xistanese ¹⁾ j yttragardenom ij aura b. oleigt ²⁾ [b. x. ij aura]

af seline iiij øyris b. b. x. j øre

af strand vid xiffisio j mr. b. b. x. ij aura

af thuffuofatre j mr. b. b. x. ij aura

af hallom j mr. b.

af høigstathom span Smøre } b. x. j mr.

af skeide viij pund korn oc x aura b. b. x. xij aura

af thuff v. aura b. er pædher j myso gaf

af thuffuofatre vij aura b. er laut pall pipare

af hurdale xvi heldaland aut b. x. j span

¹⁾ Eller xiscanese.

²⁾ Dette Ord er senere overstreget.

- 17 az brømasætre vid zigsto zij heldaland er izuar *bardasson lauk f. abrot einars thorleifssonar bygt firer halft span
 az bilðistadom xxv heldaland er lauk erlender thoreffson j abrot sin b. f. syre

zij span
 oc j ore

[az longolijdh. svo mykt som Andoor theiste atte oc han zik off Erzhibiscop Aflake. ater zore zij aura b. j gyrzue. b. f. syre.

I jthrottar skipreidho

- az ranena zij pð f. ij mr. s. }
 az stigeime j mr. s. ij pð f. } b. f. xx aura
 az hazerstadhom oris b. b. f. ore. er byt i wanabo j ore medh holm
 az frønasætre vj pð f. ij mr. s. oc j ore b. f. iij spon
 az leine vi pð f. vj pð malt zij aura s. }
 az grindabergom vj aura s'. ij span f. } b. f. ij mr.
 az haugom ij heldaland er roland lauk }
 az rykkine j badhom gardom ij aura b. b. f. ij aura
 az huitawange ij ores b. b. f. syre
 az vglasaurom zii aura b. b. f. j span
 az vglasaurom iij heldaland er lauk grimer todde f. iij heldaland j stigeime lagt till ranenna
 az leidende xx aura b. oc j ores b. som kom thuff b. f. v. aura.
- 18 az toddanes all eign xx aura b. b. f. x aura
 az joreime v. aura b. b. f. syre
 az joreime adrom gardenom iij heldaland er lauk andres a leine b. f. j ore

ar br

az holom xxv heldaland halz eign b. f. ij spon

zvoj span

[az biorfosætre holz eign ater medh bakka klostur som anzin thoraldzsson lauk j kirkio rekning oc jorda soma. b. f. syre]

I sparbyggia skipreidho

- az hurdudal xv heldaland. b. f. j span
 az flurzuosætre vij aura b.
 az dnyrastadhom vj aura b.
 az flurzuosætre v. heldaland er sage lauk vnder staden
 az daleime xvij aura b. }
 az lidh xij heldalandh } b. f. vij aura

aꝝ Kodaberghe j mr. s'. xꝝ þeppur Þorns lagt til lein
 aꝝ bradzase xiiij aura b. b. ʒ. ij aura
 aꝝ lombhsaudene ij aura b. aut
 aꝝ valreinom ores b. aut
 aꝝ vpsalom iij aura b. b. ʒ. j ore
 aꝝ liandeime spanz l. b. ʒ. j syre
 aꝝ smolom j mr. b. er brynilda thorstensdotter gaꝝ medh samthycke
 sonar sins erlendz breidh [b. ʒ. ore]
 aꝝ holom vid merene suo mykit som ʒinner thorkilsson atte oc var
 thesse jordh logfugd sira thorkile voro j thom dome vꝛ theiste arne
 gester &c.

[aꝝ vþheime merka boll at þorno oc nu þhylder ij aura sem vi koptom
 aꝝ laꝝranz nicliffonar Þono sigrido lodhenssons dottor] ¹⁾

span
j ore

2) aꝝ gilbergom [b. ʒ. v. aura] ³⁾

19

aꝝ lonkom [b. ʒ. v. aura]

[Item aꝝ vþheime vj haldaland oc wij erchibiscop Aflaꝝ ʒengom aꝝ
 torsten Gudbrandzsson a Þrokyhws

[Item j sama vþheime ij helland som wij erchibiscopp Aflaꝝ ʒengom
 aꝝ hermodh thorstensson ʒore thet han sloz j jwlagridh]]

Veradals fylli I haugz skipreido

aꝝ tokostadom halz mr. b. }
 aꝝ trondanese vi pund ʒ. vi aura ʒ. } b. ʒ. iiij spon

aꝝ nørdragardenom i throndanes vi pð. ʒ. vi. aura s. som Erchibiscop
 Aflaꝝ þiffte till Erchibiscopstolen vidh spitalen oc gaꝝ ʒore litanes j
 jndrøy som han kopte ffore sina eigna peninga. b. ʒ. iiij spon.

ar. br.

aꝝ yssine iiij mr. b. b. ʒ. ij mrk.

aꝝ Kaufamoe vi aura b. var þixt i yssene

aꝝ borg j mr. b. var þixt i skanes

aꝝ stiklastadom xꝝ pð. Þorn all eign. b. ʒ. iii mrk.

¹⁾ Nederst paa Siden som Custos: Veradals fylli ²⁾ Her staar som
 Sideoverskrift: Veradals fylli ³⁾ Her har först staaet noget andet med
 den ældre Haand, som siden er udraderet.

- aꝛ margreta vella iꝝ aura b. b. ʒ. ij aura var skipt j nædra hual j
 rabyggia skipreido
 aꝛ hœuilzstodom ʒij aura b. b. ʒ. j øre
 aꝛ moom vj aura b.
 aꝛ linge iij pð leiga var skipt j helgabolstadh j hiiiter
 aꝛ leenesi marka b. er guthornr smørthrader gaꝛ b. ʒ. span
20 aꝛ ra i nedra gardenom j mr. b. er estein amasson ʒit herra Effille
 Erchibiscope b. ʒ. øre
 [Item aꝛ ra h. mr. b. er lauk thorer a stiklastadhom herra Astac er-
 chibiscop b. oc ʒire j øyre].
 aꝛ noraberge allan østragarden som nictis laggare gaꝛ vnder stadin j
 nidaros b. ʒ. iiij spon
 [Nota at wi erchibiscop Astac giordhe iordher skizte medh herra Enwt
 sofna prest j verdall. swa at wi ʒingom honom oc prestbordhino i
 verdall till euerdheliga eignar marka boll i Kolshaughom b. ʒ. j span
 En han ʒek off i geen vndir erchibiscops stolen till euerdheligha
 eign ij pð sek waghin oc ij aura slyuers b. i nørberghe ʒirer ij
 aura vm arith. oc scall huar tveggia skiztit haldass vbrigdheligha
 a badha h.]

I oxuan myra skipreidho

- aꝛ myktahuamme ʒ aura b. lagt till yffene
 aꝛ øzra huamme ij aura b. b. ʒ. ij ørt. oc halz mr. b. hazuer Erikker
 lar vnt stadhenom extir sina daga
 aꝛ nedra huamme ʒ heldaland b. ʒ. ij aura lagt till trondanes
 aꝛ landormstodom ʒviiij aura b. b. ʒ. ij spon
 aꝛ vifte ʒiiij aura b. b. ʒ. j mark
21 aꝛ mykta halleime vi pð ʒ. ij pð maltz mr. s.' *oll eign b. ʒ. ij mrker
 aꝛ øzra halleime part b. ʒ. øre
 aꝛ liodalyngaase j mr. b. aut. b. ʒ. øre
 aꝛ Kolshaugom mr. b. b. ʒ. j span
 aꝛ skeidisholme øres b. b. ʒ. ørt.
 aꝛ Karnnisa part b. ʒ. pð smør vnder stikkelstodom
 aꝛ husom j øres b. b. ʒ. j ørt.
 aꝛ øzra husom j øres b. b. ʒ. j ørt.
 aꝛ minisase j nørdra g. ʒiiij aura b. b. ʒ. ij spon

af horne aut b. x. j span

af bunese .v. heldaland er andres Lampe lauk Erchibiscop Aslak j abrot ar br.
sin b. x. span

[[af raa j ostha gardenom j mark bool som thorer a stikilstada lauk
erchibiscop aslac for abrot sons sine]]

[[Nota xengom wij erchibiscop Aslac aff sigurd asleffon medh]]

J farar skipreidho

22

Af vestre skrozuom ij marka b. } b. x. ij span

af vestrestrozuom j mr. b. } er berlioter lauk herra wynaude Er-
chibiscope

af wordo ores b. [oe halx mr. b. er thore a lynge lauk Erchibiscop
Aslak b. x. span]

af egglo j westra g. x aura b. b. x. ij span

af egglo osttra g. ores b. b. x. j ore

af stinenne ij aura b. [liggr till biarger]

af oftra g. j myklauako zij aura b. b. x. span

af myklauako v. mrk. oc ij aura b. } b. x. ij span

af westra loghdal ij ores b.

af rudi iij ort. b. b. x. ij aura

af lunskiansynom vij pd. l. b. x. ij mrk.

+ af kirkiokiansynom j mr. b. er niclis giurdzsson selde herra Eskille Er-
chibiscope giffuer ij stec

af thrygstadom ore b. x. ore

af germastadom j allom gardonom j mr. b. b. x. ij aura

af aufslangadal ores b.

af skeide dunga luta iij heldaland. b. x. ore

af yollom ij luter eignar er gaf gertrud herra sigwaldz moder ij mr.
b. b. x. ij span

[af biargar b. xire span

af breidenge thridiungs eign. b. xirer eith span]

+ [[aff kirkiokiansynom ores b. som haruikt henrichson gaf domkirkiok j
sith testament b. x. j mrk]]

Nota at wij erchibiscop Gautho giorde iorde skipte medh wegard systhenson oc
eliiff arnwilsson som hans systec eigher swa at wi finge thom till ewerde-
lige eignar twegia spanna leighæ j osttra skroffw, oc iij stec leigho j boll-

agardh oc ther till gaffue wi thom r alne klede, En the finghe off igben swa møket som the atte j aukoniom som er triggia spanna leighæ erchebiscops stolenom till ewærdeligha eign ligger ther wadher eit stoort audn som Sælwænaess heither oc quvernestode j ulwildenne Scal thetta byte obrigdeligha haldas til ewerdalighar eignær met allom lutom oc lunindom wppa baadhe siidhor, wj hassuæ theres breff

23

I Weddrar skipeidho

Aʒ medalhælo ij pð £. oc ij aura b. } b. ʒ. ij aura
 aʒ vestri hælo j mr. b. oc ørt. }
 aʒ østra langadal øres b. b. ʒ. ørtog.
 aʒ ʒlyhom j ørt. aut. b. ʒ. j øre
 aʒ øsgrundum vij aura b. b. ʒ. øre oc grunda ʒorss¹⁾ er eriker barz
 daffon galt. b. ʒ. tunno lag oc ʒl. spikilaga.
 aʒ mundaastadom v. aura b. b. ʒ. j øre
 aʒ huellstadom ʒ aura b. b. ʒ. pð humbla
 aʒ ʒorase j mr. b. b. ʒ. ij aura
 aʒ jnnodale j øre oc vj heldalaland er thoralder effilsson gaʒ under
 staden. b. ʒ. j øre aut
 aʒ re ʒj aura b. oll eign b. ʒ. øre
 aʒ løʒrengom j mr. b. b. ʒ. øyre
 aʒ gudiniom ij ørt. b. b. ʒ. ørtog
 aʒ vphæime v. aura b. oc v. aura b. gaʒ margit a anstualkom b. ʒ.
 øre
 aʒ ʒarpa garde a nessletto ʒ aura b. b. ʒ. j span
 aʒ holmolijð ij aura b. b. ij aura

24

I Kabyggia skipeidho

Aʒ maloberge ʒj øres b. } b. ʒ. j marʒ
 aʒ bollahallom mr. b. }
 aʒ herlom ʒv aura b. } b. ʒ. ij mrʒr.
 aʒ mykklaby ʒ pð £. oc mr. b. }
 aʒ ʒebj ʒ pð £. ʒipt j ʒraʒnaberg j ʒtrøy²⁾

1) Her tilføies i Margen en Optegnelse fra Erkeb. Gantes Tid, men som senere tildeels er udraderet.

2) Overstreget og rettet med Haand fra Gantes Tid til indrøy.

- aꝛ suder aꝛom j mr. b. b. ꝛ. ij aura
 aꝛ radestadhóm ij pð maltz pð ꝛ. j mr. b. } b. ꝛ. ij aura.
 aꝛ berge vj mrka b. b. ꝛ. ij pð malt } oc ij pð myðl
 aꝛ lartahallóm ij aura b. b. ꝛ. j øre
 aꝛ vindine nædra v. aura b. aut b. ꝛ. øyre
 aꝛ sþyrudale pð ꝛ. v. heldaland b. ꝛ. ij ørt.
 aꝛ Eldridahallóm j mr. b. }
 aꝛ asbiørnahallóm z heldaland } b. ꝛ. span
 aꝛ reine j spanz l. b. ꝛ. j øre
 aꝛ steime ij pð ꝛ. oc ij spanna l. er hauker j *kalagarde zif stadenom 25
 b. ꝛ. span
 aꝛ øystra leirzallóm j mr. b. oc vj aura bol. [b. ꝛ. vj aura] er gud-
 ridh greggia kona selde b. ꝛ. span
 aꝛ rasuallóm ij aura b. b. ꝛ. øyre
 aꝛ mell ij aura b.
 aꝛ rasuallóm iz heldaland er berliot jonsdotter gaꝛ vnder staden j
 nidros
 aꝛ zregadrigg nest iij ørt. b. b. ꝛ. ij. ørt.
 aꝛ biorðo ij aura b. aut
 aꝛ nædra huole ij mr. er symon jonsson zif stadnom zirer margreta
 woll. b. ꝛ. span.

Støna fylli I frolar sþipreidho

26

- aꝛ rindo j nædzstagardenóm ij mr. b. b. ꝛ. vj aura.
 aꝛ sþanese v. aura b. oc j mr. b. er randid gaꝛ
 aꝛ sþanese zꝛ aura b. som erchibiscop Estil kopte aff erlende sigurðz
 sþni en erchibiscop Aslak betaladhe peninga sþore } b. ꝛ. mark¹⁾
 aꝛ oðunna haughi z aura b.
 aꝛ nædzsta halsóm ij heldaland oc vij ørt. aut. b. ꝛ. øre²⁾
 aꝛ mula mr. b. aut. b. ꝛ. øyre
 aꝛ mula sþvo myðit i bygdóm gardenóm som herre jacob sþastelsson
 atte oc han gaꝛ j sitt testament vnder domkirkeiona oc erchibiscop-
 stolen j nidros. [b. ꝛ. ij sþon]

1) mark senere overstreget og rettet med Haand fra Erkebiskop Aslaks
 Tid til iij sþon. 2) Senere overstreget og rettet med samme H. til sþan.

az thengilstadom mr. b. oc mr. b. som haðon a rossuelle gauz zøre saal
sina. b. z. mrk.¹ [zengom wij erchebiscop aslac helztena j the jordh
az botolz bruse oc hans brodor]

az riodzstadhom j øfrag. vj aura b. b. z. span

az kleiff marka b. }
az hoastote gijj aura b. } b. z. vj aura
oc iij pd. k.

ar b

gaz thyanese marka b. b. z. j mr.

laz thyanese vj malinga som estein thorkelsson lauk Erchebiscop aslake
j hordsøme

az gautulzstadom j mr. b. er gyda lauk aut²)

az medalby ij mr. b. [b. z. øre] er margit oblaudzdatter selde herra
Eskille

az lewangre marger teigar b. z. span oc iij malinge land er jon a
zvrberge atte

Nota at stadren j nidros agher allan sperdzgarden j liffuangre oc alla
fleggia brekko sunnan at kirkiunne naðhan at almanna weginom
nider till ana utan bakka klaustr at ther j ij heldaland II Item
nordan z. lewanger hart widh almeningen ligger mykin aker som
heiter fyrta oc ther jamsidis vidh j landnorder anar aker som
heitir nala tyta, en nider zra mot anna ligger godher aker som
heiter langateigher

[Nota fingom vj erchebiscop aslac iij heldalandh az klostrit i thautru
zire annor iij heldalandh i hamarsase som ligger j syna fylke oc
wi zingom az thore bardhassyni oc brez ther om wattar]

- 27 Az mula v aura b. som barder haluardzsson zik stadnom [ær thet i
then parthen som herra jacob fastulsson gauz domkirkeiona som før
staar scrizuit j sith testament oc az thy at han war odhals man
ther till tha thaladhe han ther vppa sidhan vj hiith komom en
sidhan forlikte wi thet swa medh honom at han vnthe thet vndir
domkirkeiona medh alla sina retthogheit]

J Alzmisshaughz skipreidho

Az vefkene iij mr. oc ij aura b. b. z. mr.

¹) Ligesaa rettet til iij span.

²) aut ligesaa rettet til b. z. j øre.

af berguiniom viij þris b. oc vj aura b. 3r þal salt xið stadnom } b. ʒ. ij span
 af sydrag. ibidem vj aura b.

af nædra eggio vj mr. b. oð eign b. ʒ. ij mrð.

af østra g. j stazloe xvij aura b. b. ʒ. vj aura

af vestra g. ibidem ij aura b. oc ij aura er endridhi prestʒsson xið
 stadnum. b. ʒ. j span.

af reidiniom xv aura b.

af øzra reidiniom vett malʒ ij þð ʒ. } b. ʒ. vj aura

af almnefe ij aura b. aut b. ʒ. 1) pund smør

af høstoe j þris b. b. ʒ. j ørt.

af høstoe j midg. vj aura b. b. ʒ. ij aura er þall salt xið stadnom j
 nidros

af re vij mr. b. all eign b. ʒ. iij spon

af hozue vj mr. b. all eign. b. ʒ. iij spon

af sandbiorgom iij mr. b. b. ʒ. ʒ aura

af musterhaugom vij ørt. } j ytra dun

af holabergæ iij mr. b. } var flipt j vestreim

af winmyrom ij heldaland aut j almerki

af Þrakastadom þris b.

af nosseime j mr. b. b. ʒ. j span

af holom j mr. b. b. ʒ. øyre.

[[Nota brænnamala j mr. b. b. ʒ. span zingom wy af þæder tórlsson
 for obrot sins sons, oc annan hælmingen gaff oss sigrid endridʒ-
 dotter for obrot fadur sins]]

J Keyfðona fljpreido

af velle j vestra g. v. þð ʒ. oc j mr. b. }

af velle j østra g. xvj þris b. } b. ʒ. ʒij aura

af øzra velle pund Þorns

af Elisabue iij þð ʒ. aut [b. ʒore j mr.]

af nørðra Elisabue iij mr. b. lagt till eggia [Item zengom wy af olaz
 andorsson j forðæ Þesabo swa myðit sem fljldar eith span arliga
 ʒ. abrott hans oc þer war nær guttorm a geithene oc Arne baste
 som høyrdo vppa at hans fader gaʒ honom til lausn]

1) Her er et Ord udraderet.

af kundom j marker som wi erchibiscop aflak finge af taralde af Kro:
Kostad for abrot sin b. x øre

[af rundhabudha som ligger samrast medh wooll oc sighurder a velle
leigher for j øre oc wi xingo af bardhe a hozwine som vj vnthe
honom ein maar aars thiondo fore j aasen]

29 Af folstodom j mr. oc zij aura b. er sira skumer lauk j tionda verdh
b. x. øre [skipt thenne jordh borth j folastodom]

af almlidom zi aura b. var skipt j xeligstodom

af grytene ij øre b. } aut j almerki

af sumarloe vj aura b. }

af lynom j østra g. iij pd. t. all eign } b. x. iij spon
af midg. ibidem h. v. mr. b. }

af synzstag. j lynom v. pd. t. } b. x. iij spon
af vjzstag. j lynom iij mr. b. }

af Karagarde iij sp. l. oc viij ørt. b. x. mr.

af østra sunden j mr. b. aut b. x. j span

af dalom xvij skeppur Korn oc ij øre b. x. øre

af svmslidhom vij øris b. } aut j almerki
af vina setre vij ørt. b. }

af gotaase vj aura b. aut [b. x. j øre]

af joligstodom j marka b. aut

af setre ij aura b. er lauk ogmunder skatte oc v. mr. b. atte stadhen
xor oc ij aura all eign b. x. iij spon

af by j øzrag. iij mr. b. oc øyr. b. }

af by j nædrag. iij mr. b. oc x } aura b. er lauk birgitta and:
hona dotter 1)

af synzstaleine ij spanna l. b. x. ij aura.

af sydra zinnene mr. b. lagt til reidiniar 2) [b. x. øre]

af bølafstodom ij spanna l. er hazthor østensen lauk j abrot sin [b. x.
j øre]

af langasom ij mr. b. er berdor pæderffson lauk ligger til aurida beffer
It. lauk han halzua buraana oc audnet bura medh vnder staden nidr:
os j abrot sin

[[Nota. vj aura bool j folstodom som wi erchibiscop aflac finge aff

1) Her tilføies [b. x. iij spon]. 2) lagt &c. er overstreget.

guttorme aff geitene oc margetta signals dotter a hieffom vute honz
om giffuir eit halz span. eigher thet nw se. sunniæ altare

Item sunnasthe garden j moo oc ligger til ein siffe aa som vi bpp.
aslac finge az vigbiorn guttormsson]]

Nota Weyen i skawn junne som nw gaar aff viij spon oc westreime som aff **30**
gaar aarligha iiij spon Tesser ij iorder lagde wyrdeliger fadher erchibiscop
olaff till hottre prebendæ. hulkin prebendam han oc till sancti magnus koor
annecterede Anno domini mcdxxiiij? efter thy som twenna bress utwiise
liggendes i fornempde sancti magnus koor

I Etnis skipreidho

Az vestreime v. marka b. all eign az thy at herræ Aslak erchibiscop
kopte thridiungen ther or az margreto sigwaldzdottor som brexuel
ut visar ligger her till oll zindzuikar aa ero ther j iij mœnlostode
och oll alderuiken b. x. } gjj aura utan mœnlostodet
az azdalom iiij ørt. }

ar br

az østra diupvið gjj aura b. aut. b. x. span

az zeligstodom j midgardenom iiij mr. b. all eign medh mœnlostode. b.
x. g. aura.

az zeligstadum j gross vj aura b. er besse zik stadnum fore holabergh.
b. x. h. span

az haugom iiij vtt maltz. ziiij aura b. b. x. iij spon

ar br

az haughom j mr. b. b. x. øyre som erchibiscop Aslak zik az thorz
berge berdorssyni x. eit mœnlostode j byar aa *ozuan aat allom an- **31**
drom mœnnom.

[Item az haughom ij aura boll som erchibiscop Aslak zik az aboten j
thautra athir x. ij aura boll wr stavre a. froston]

az skangaase v. aura b. aut j almerki

az veighine viij mr. } b. b. x. iij mrkr er gaz andres j grassuarakre

az skeide vj aura b. } oc v. aura b. er gaz jugeborg j torghom

az bulijdom v. aura b. aut } b. x. øre

az ørg. j thuz j øris b. b. x. j øre

az nedrag. j thuz vj aura b. b. x. øre

az dalleingiom ij aura b. aut er tho slag! [b. x. j øyre]

az hundings aase iij øyris b. aut

az by j nædrag. vj aura b. b. x. [ij] spon

af sieme oll eign aut j almerki

af sydrag. j reiniom j femta mr. b. b. x. vi aura er guthormer
smørthradar gaz wnder staden j nidrose

[Nota at ion flotte lauk erchibiscop Aslak j mr. b. i flielbreidhe zirer
helghe dags brot. swa well a brodher sins wagna sem sina thy
at han hazdhe adher gixuit honom iaznt imot x. b. zirer h.
syre]

32

I Ntrøy

Af øfra ryduik xvj. pd. t. iij spon s. oll eign

af nædre ryduik iij marka b. b. x. iij spon

af gildbergum x aura b. span s. b. x. mark

af jorundauik j badum gardum .xxv. heldaland. b. x. x aura

af naustom iij heldaland. b. x. ij aura ¹⁾ [h. mark]

ac br af biorwik xj flpp. t. vtt maltz oc v. heldaland er anzinner lodenz
sson selde herræ Esfille b. x. j mark

af biorwik v. heldaland som thorzinner bardasson selde Erchibiscop
Aslake x. x. marker. b. x. ij aura

ac br af øfra biorwik all eign som Erchibiscop Aslak kopte af bergh
næridhzzssni x. xvj mr. forngildar [b. x. ij aura]

af wanzwik øfra j badom gard. xij heldaland oll egn bygt x. j mr.

af wanzwik nædra spanz l. b. x. øre ²⁾ oc jon endridzsson lauk spaaaz
l. b. x. [ij spon]

af totom giij aura b. oll eign b. x. mark

af indra berge j badom gardonom xxv heldaland b. x. xij aura

af ntra berge vidh ryduik iij mr. b. b. x. ij mr. [medh thy som
zorre atte keins kirke j ok wj Erchibiscop Aslak flapte then part
till Erchibiscopsstolen]

af flanzuom iij pd. t. ij vtt m. j mr. b. b. x. iij sp.

af flerzuene giij aura b. b. x. vj aura

ac br af flerzuene vij heldaland. b. x. span

[er thet] thridiungen som izuar a gelmestadom lauk Erchibiscop
Aslake medh samthyæ brodor sine x. thet han hazdhe zortalat
zorne herræ Erchibiscop er thet nu all eign

af litla wederasom xxv heldaland oll eign b. x. mark

¹⁾ ij aura senere overströget.

²⁾ b. x. øre overströget.

- aꝝ myllawederaſom iij markar b. b. ʒ. xij aura
 aꝝ øzra eidi vid preſtg. iij mr. b. oc ſpanz l. b. ʒ. iij ſpon
 aꝝ ſolbergom iij aura b. oc ſpan. b. ʒ. øre ¹⁾)
 [Item Koptom wij Erchibiscop Aſlac aꝝ eſtill ſwenſſon oc pedher euindz
 zſſon ſwo mykit j bioruik ſom arligha ſtylde ein øre j landzſtyld]
 aꝝ ſtangaꝝholte ij mrk. b. oc vj ſkeppur m. b. ʒ. ij ſp. 33
 aꝝ øſtrabarkaſtadom xj aura b. oll eign b. ʒ. ij ſpn.
 aꝝ ytrabarkaſtadom xx aura b. oll eign. b. ʒ. xij aura
 aꝝ ʒurberge viij mr. b. oll eign. b. ʒ. iij mrk.
 aꝝ bruſtadom j øſtrag. xvij heldaland. b. ʒ. iij ſpn.
 aꝝ bruſtadom j ytrag. mr. b. b. ʒ. j mr.
 aꝝ erikzſtadom øzra iij mr. b. oc øre b. ʒ. ʒ aura
 aꝝ jorizſtadom øſtra xij aura b. b. ʒ. mr.
 aꝝ jorundſtadom nõdræ b. ʒ. ʒ aura
 aꝝ lagafande giij aura b. oll eign. b. ʒ. ij ſpn.
 aꝝ lagafande ſpnz l. b. ʒ. øre war thet konongz parter
 aꝝ øzra ſandulzſtadum xvij aura b. oc viij ørt. er lauk pæther maur
 vnder ſtaden. b. ʒ. mr.
 aꝝ nedra ſandulzſtadom giij aura b. b. ʒ. ij ſpn.
 aꝝ midg. ibidem er kallaz kerlinga luter. [b. ʒ. h. mrk.]
 aꝝ øzra thrygſtadom xij aura b. b. ʒ. mark
 aꝝ nædra thrygſtadom ix heldaland b. ʒ. j mrk.
 aꝝ nædra groff ix heldaland b. ʒ. ij ſpn.
 aꝝ baſſſyrto j part
 aꝝ lidarteigh eit heldaland er annziner lodenſſon ſelde
 aꝝ myre j øſtrag. v heldaland. b. ʒ. [h mrk.]
 aꝝ myre j ytra g. xv. aura b. b. ʒ. mrk. var konongz jord
 aꝝ norduikom xxv øyr. b. b. ʒ. ʒ aura
 aꝝ linduik xij heldaland. b. ʒ. ij ſpn. var konongz jord ʒør en thettu
 godz wart ſkript medh Kronona oc giſſuen fføre hijsingen
 aꝝ veſtrhuſom. b. ʒ. iij ſpon ſom Erchibiscop Aſlak ſkripte till Erchibiscop ar br
 biſcopsſtolen medh herra narzua ſacriſta j nidros
 [aꝝ veſterhuſom ein xij ʒædmingh ſom beſſe hamkſon gaꝝ Erchibiscop ar br
 Aſlak medh ſamthyecke biarne brodhor ſins b. ʒ. vj mrk. ſmør]

¹⁾ b. ʒ. øre overſtrøget,

- 34 [af selluater tva luter eignar som vij Erhibiscop Astak finge aff
 Elemett vebiornsson och er nu bygt x. h. mark medh querna stöðhit
 af midhgardenom j brustadhóm som Erhibiscop
 Astak xit aff einar bygt fore ij spn.]

I Kosavijl

- Af vinio viij mr. b. b. x. ij mr.
 af øyre reidulzstodom mr. b. oc ij spn. b. x. ij spn.
 af nedra reidulzstodom mr. b. spn. } oc ij pund maltz bygt x. mr.
 af naklastodom ij pð j. b. x. øyre }
 af ase ij ørt. b.
 af bratafe j østrg. ij aura b. }
 af vpsalom ij øre j almerki } aut
 af throasetre nedra ij ørt. b. }
 af reitom ij ørt. oc iij heldaland)
 af øyra g. j berge j øres b. b. x. j øre
 af ytra slipir j øre vegin } aut¹⁾
 af nørðra g. ibidem j mr. b. }
 35 af liduif vij pen. b. x. øre
 af vj aura b. . . . iij spn.
 af uif mr. b. h. v. heldaland oc øre
 gvij aura b.
 vj aura b.
 aura b.
 . . dal fleppur l.
 . . vj øres b. vid legavif } aut
 fwm ldom vj øres b. j almerki
 af vinasetre iij ørt b.
 af . . . setre iij heldaland oc iij øre
 af . . . j øfrag. ij vlt oc øre
 af v . . . j østrag. iij held. oc iij øre oc iij vlt aut
 af ij . . . ande j ørt.
 af x . . . ør. b. } aut
 af . . . om j span
 af biarnar ase ij aura b.)

1) Her nedenfor som Custos: af liduif gv. pen.

az sundzsetre spanz l. b. x. j mrf.

az . . ppa gardh

[b. x. ij spn.]

I strinda fyllle j leyowit

36

az østra gard. j throndastadom v. mr. b. b. x. iiij spn.

az ytragard. j throndastadom } v mr. b. b. x. iiij spn.

az leirastadom mr. b. aut }

az østra alaberge iz aura b. b. x. spn.

az østra alaberge z aura. b. b. x. spn.

az ytra alaberge j mr. b. b. x. j spn er gaz inga paldotter vnder staden j nidr.

az hælase ij spn. oc ij aurar aut. b. x. ij aura

az myrom j østaste gard. ij aura b. oc iij øres l. er gudhmunder endridzson gaz. b. x. span

az litla granda j spanz l. b. x. øre

az midgranda viij spanna l. ij aura b. b. x. ij spn.

az biorko leigoburder. b. x. j øre

az amdalom østra iiij spanna l. b. x. ij spon

az vpsalum v aura b. aut }

az vigdeild j ytra g. z mr. b. } b. x. ij aura

az herastoge v aura b. aut b. x. j øre

az sande j vera j mr. b. er jon j therna gaz

az hialmalaupe spanz l. er efill andersson lauk

az østre koparreita iiij øres l. er thorsten bardasson gaz vnder staden

az Erabbasetre j spanz l. b. x. ørt.

az almafom øres l. oc xv. pen. b. x. ørt er Efill andresson lauk Erz hhibiscop Aflake x. landsthyld sinu &c.

[az rezsuellæ b. x. ij øre]

A frosto

az vit j vestra g. iiij mr. b. oc xij aura b. sandha luten som brynilda gaz b. x. iiij spn. [xior spn.]

az vit j østrag. vij aurar oc ørt. b. oc ij spn. som brynilda gaz b. x. ij spn. [ij span]

az yzsta moflones j østrag. xiiij aura b. b. x. ij spn. oc thet som zør lagh till domk. er b. x. j øyre

- aʒ nædra g. j moʒkoneſe ij mr. b. halʒ eign. b. ʒ. ij. ſp.
 aʒ ʒʒſta moʒkoneſe oll eign utan eit mr. b. ſom reins k̄loſter agher b.
 ʒ. mr̄k̄.
 aʒ aulʒuiſtadom ʒ. p̄d̄ mʒ oc ʒ aura b. ʒ. vj ſpn.
 aʒ hiełlom ʒ p̄d̄ mʒ oc ʒʒ aura } b. ʒ. vj ſpn.
 aʒ ſniotom ſpn. ʒ. oc j mr. b. }
 aʒ hoeime ij ſpn. p̄d̄ mʒ oc mr. b. b. ʒ. ſpn.
 aʒ ʒlekſtadom v̄t̄ maltʒ oc ij aura b. b. ʒ. ʒyre
 aʒ nyk̄lom ʒres b. }
 aʒ ʒagafatre ſpn. } aut j almerki
 aʒ ſteine j v̄t̄ mʒ oc j ʒrer }
 aʒ riſom vij v̄t̄ l. oc ʒrer b. ʒ. ij ſpn. oc thet ſom ʒor lag till domk̄k̄.
 er b. ʒ. j ʒre
 aʒ vigdeild ʒj aura b. b. ʒ. j mr̄k̄
 aʒ lidom ʒij aura b. b. ʒ. ʒre
 aʒ buſatre v aura b. aut. b. ʒ. ij aura.
 aʒ oterlo ij ſpanna l. er ogmunder galt oc ij aura er gudrun andres:
 dotter lauk̄. b. ʒ. ij ſpn. } oc thet ſom ʒor lag till
 domk̄k̄. er b. ʒ. j ʒre } aut j almerki
 aʒ ʒiſka ſatre ij ʒrt. oc pen. oc ʒres b.)
 aʒ ſtaure ij aura b. b. ʒ. ʒyre
 [aʒ ʒanes ſwa myk̄it ſom ʒkyldar arlıgha ij aura oʒ ʒrw ełſeþo otte:
 dotter atte oc hon hwargit ʒkipta æder ſelia wıłdhe uttan gaʒ off
 erchibıſcop Aſtaʒ thet ʒore frenʒk̄app ſculd oc wij framleidis gıʒua
 till erchibıſcops ſtolen j nidros
 Aʒ ʒaneſe ſaalhus parten. b. ʒ. ij ʒrt.
 [Item ʒingom wij erchibıſcop Aſtaʒ aʒ herra helghe andorſſyni Canik̄
 maar i nidros i ʒyris leıgho j ʒanes ather ʒore j ʒyre j hoghſtadha
 i indrøy oc aʒ thy at ʒor̄ða hoghſtadha ʒkyldar j ſpn. tha ſingo
 mj ther till aʒ ʒor̄ða hr. helghe j heghdall ſom ʒkyldar h. ʒyre]]
 39 aʒ nædra huamme h. eign er anſtein v̄łʒſſon gaʒ b. ʒ. j ſpan
 aʒ leine v. marka b. }
 aʒ gradſtadom ʒij aura b. } b. ʒ. v. ſpn.
 aʒ huarmeime ſpnʒ. l. oc ſpnʒ l. ſom ʒor lagh till domk̄k̄. oc ʒiij
 aura b. er br̄nılda gaff. b. ʒ. ij ſp.
 aʒ tardal halʒ eign oleigt

Nota per
 biornſſon
 gaff nw till
 domkk̄ne
 ʒres leıgho
 i ſlekſtadha
 ano md̄mo

az igulbergi j marku b. utan molno stödet som Erchibiscop Estil zik
az bersveine biornssyni. b. z. spn.

[[az vik badae gardana suo mykit som haldor haluardzsson ok andris
haldorsson atte]]

Az rekabu ozwan fore zanes liggiandis swa mykit som erchebiscops
stolen atte till zorinne ok fhyldar arligha eith span oc framdeilis
gudbrandh nielsson lauk erchibiscop aslak zore abrot sin ok fhyldar
arligha j span ok framdeilis swa mykit som erchebiscop aslak zik
aff zrw elsebo ok b. zore j syre Item swa mykit som lewangirs
kirkio atte ok bygt zore j syre. Item swa mykit som erik torz
zinsson a sundsetre atte oc wij zengom az honom medh hans kono
samthyt ok gazwom iz alna cledhe zore ok fhyldar arligha ij aura
gilda ok ar nw alt saman bygt zore iij span

J Asenom

Az straume viij ort. b. aut	} b. z. j ort
ligger till god zifste aa	
az straume j nedrag. ij heldaland		
az zra straume j heldaland		
az medalnese ij aura vegna oc iij heldaland aut b. z. ort.		
az ytra grenine vj mr. b. oc jngielz zors b. z. iij sp.		
az vedalom j zstra g. iij spanna l. en j andro registro * stender h. v.		40
mr. b. ligger till starazors b. z. ij spn.		
az brastadha gaff eric ommundsson laghman tessa iord till domkirkenna som
han kopth haffuer. Hazua wij kopa effneth b. z. v. ore		
az almeine zres b. aut j almerki		40
az mossyniom xij aura b. oc j zres b. er lauk grimer j dalom oc iij
ort. b. oc j zres b. j zra g. er jon andorsson zik stadnom b. z.
ij spn.		
az leidhangrom ort. l. [b. z. j spn.]		
az nonstodom mr. b. oc halzua nonstader lauk birgitta a reinase z.
bonda sin b. z. spn.		
az tangzheimshamar vtt l. oc halzua jord er thore sporsnio oc kristina
kona hans seldo [b. z. syre]		
az hidarberge zres b. [b. z. j ore]		
az dalom iij marku b. b. z. ij spn.		
az ringstodom zstra all eign ligger till god zifste aa b. z. j ore.		

- aꝝ ntrag. ibidem all eign er thore sporsnio selde b. x. j ore
 aꝝ zinnaam oll egn b. x. j ore
 aꝝ hambrom j nædrag. h. mr. b. er sigurder flataffson lauk b. x. j ore
 aꝝ rettene h. eign er estein langaraudh þið stadnom
 aꝝ reinase iiij mr. b. } b. x. iiij spn
 aꝝ helleime ij heldaland } [b. x. j ore]
 aꝝ sonastadom all eign er arne euindzffson lauk liggir till godher þiða
 bekkir [b. x. øyre]
 aꝝ riisberge h. eign som endrider lauk herra Eflille [b. x. h. øyre]
 aꝝ nædra flidessool ij mr. b. er haxthor lauk taka lanunkane her vr
 sin lut b. x. mr. oc thet som þor lag till domkll. var j mr. b. b.
 x. j øyre
 J hupplo eit molnoftode vid sydra landet b. x. v. ott myols
 aꝝ þið spanz l. er haxthor þið stadnom oc swo mykit molno ftode medh
 husom som han atte j hupplo
 41 [Aꝝ spillisætre ij luter eighnar b. x. span Er erchibiscopr Aslaker kom
 vnder stadhin þore abrot olays beþ oc baarder beþ]
 aꝝ spillisætre vij aura b. er endrider oc barder selde herra Eflille x. iiij
 mr. þornqildar b. x. h. spn.
 aꝝ husaby j mr. b. er estein arnaffson oc ingeborg luku vnder staden
 oc swo mykit som stiklastada kirka atte er nu alt saman mr. b.
 b. x. ij aura
 aꝝ bergsæklom ein part
 [aꝝ tielldrom thridiungen b. x. øyre]
 [Item gaz berdoor lodhensson till domkirkeionne halxt hidhabergh oc
 bekkir som ther ligger vnder þore sikhurdh fliggffson sin stultzader
 honom till lausna þore manslaekt som aarleggha flyldar j ore]
 [Nota at ther som nu stender humbla gardhen j hupplo ther stodh fför
 ein vststoffua vppa som godhom gambblom dandemonuom er witherz
 lighet och then stoffua och jordhuus j gaffuo. selde of guldho medh
 qvernafforsen vnder helghe nidros kirka haffthor a berghe och
 olaff a reinase. och tho at aboten j tautro talar ther vppa tha
 haffuer han ther engin rett till]
 [Nota at wi singho aꝝ kl . . . j thautro halxt helleem, oc halzuar
 thuztenar j østra gardhenom j hupplo en wi erchebiscopp aslac
 singom honom swa mykith wj atte j dalenghe som wi singo aꝝ

bardhe haxtoruffhne. er her beggia wara breff giordh om thessa jordha flipthe badhe varth oc abothens]

A strindh

- ax oxflabo iii v^{tt} oc vj aura j ugra gardenom b. x. ij sp.
- ax granbo v aura b. b. x. syre
- ax mo iiij ort. pæn. aut
- ax aflastadom mr. b. aut b. x. ij aura
- ax rudi iiij v^{tt} oc j mr. } b. x. iij spn.
- ax sandom vj v^{tt} oc vj aura } pr.
- ax ntra sandom thridiunger eignar b. x. j spn. 42
- ax leidhestadom iij v^{tt} } b. x. spn. pr
- ax leidestadom j mr. b. } b. x. spn.
- ax leidestadom j mr. b. som izuar a werrene lauk Erchebiscop Aflake. ac br.
b. x. syre
- ax leidhestadom spanz l. som pether sygurdzsson lauk Erchebiscop Aflak ac br.
j rekinflap
- ax leidhestadom allan halzuan garden som Aflaker thambe lauk vnder
staden j abrot sin
- ax oxra manuil ij aura b. er nu heiter thorp. b. x. ij aura. pr
- ax kirchio manuil ij v^{tt} malt } b. x. ij spn. oc ij spanna l.
er ingeborg erlendz lauk }
ax eingiom ij ore aut
- ax lyseklepp v. aura b. aut. b. x. j ore. ligger vnder forbord thetta lyseklep Hassuer
ax biernastadom j ores b. oc oris b. lauk sigurder b. x. ore altid hast
ax biernastadom j mr. b. er izuar a verrene lauk oc gaf Erchebiscop iconomus
Aflake. b. x. j ore ecclesie cha-
tedralis
- ax biernastadom j sydrag. spanz. l. er pether sigurdzsson lauk Erchebi-
scop Aflake j rekinflap
- ax zielaftadom j sydrag. ij v^{tt}
- ax nordrag. ibidem j mr. b. er jon snare galt
- ax ridaftadom ij ort. aut.
- ax vestasteg. j hornulxstodom all eign aut er slegit
- ax zinnafelin ores b. aut

- aʒ øʒra jɛʒʒui j øʒtrag. mr. b.)
 aʒ jɛʒʒue j øre oc j v^{tt} malt- } aut
 aʒ ſynʒſta jɛʒʒue v aura
 aʒ nædra jɛʒʒue v^{tt} oc v. aura)
 aʒ haafætre ij aura aut j almerki.
 aʒ ſydrag. j ſoleime vj v^{tt} oc v. aura } b. ʒ. iij ſpn.
 aʒ litla ſoleime ij v^{tt} l.
 aʒ øſtra ſoleime j øres b. er lauk aſlaker thambe
 [Aʒ ytrag. j biernaſtadom ſom ſkylðar j pð ſmør oc er ein odhis garðh
 er eliin andris dotter gaʒ vnder ſtaðhen ʒore ſaall ſina]
- 43** aʒ reppene iij øres b. b. ʒ. j ſpn.
 aʒ øſtra g. ibidem b. b. ʒ. øre
 aʒ vatʒliidh h. mr. b. lagt till viða mølno b. ʒ. øyre
 aʒ ſyklaſtadom ij aura b. b. ʒ. j øre
 aʒ ſyklaſtadom ij ſpnʒ l. er aſlaker thambe lauk
 aʒ ſyklaſtadom j øres b. er margret oc jngeborgh luku
 aʒ verrene ʒʒ v^{tt} oc ij mr. b. } b. ʒ. vj ſpn.
 aʒ huargerde ij v^{tt} oc vj aura b.)
 aʒ ſingulſakre ʒiij v^{tt} oc ʒiij aura b. b. ʒ. iij ſpn.
 aʒ draghauelle ij øres b. b. ʒ. j øre
- pr aʒ ſtoʒkom iij ørt. b. b. ʒ. j øre
 aʒ magðholte ij v^{tt} oc ij aura aut
 aʒ haughe øyres b. aut j almerki
 aʒ haughom nædra ij ørt. leigoburder. b. ʒ. ij ørt.
- pr aʒ ſtaʒue j mr. b. er jon ſnare gall b. ʒ. ij øre
 aʒ berge . . . pð l.
 aʒ ſydra g. j niærdole ij aura b. b. ʒ. ij ørt.
 aʒ biorko ij v^{tt} oc viij ørt. } aut
 aʒ ſydra biorko ij v^{tt} oc v. pð l.)
 aʒ forlabudhom j mr. b. aut j almerki
 aʒ heſteing all eign millom ʒorſin oc konungʒ leirin
- pr aʒ runalijð v^{tt} mʒ oc ij aura } b. ʒ. ſpann
 aʒ lotom j marða b.)
- pr aʒ ſleinom h. ʒ. v^{tt} mʒ ʒ. } ørt. oc timberholt
 aʒ einangrom ij aura b. } b. ʒ. iij ſpn.¹⁾ ad archidiaconatum

¹⁾ Diſſe to Linier ere overſtregede.

- af roffamo iij ört. aut a gaularase
 af soleime zij aura b. aut a gaularase
 af digrene vj vtt mr. b. oc viij vtt l. b. z. ij spann. pr.
 af eingifaase ij vtt aut millom vatna
 af zærigstodom vtt oc v. aura aut
 [af bruaraetre b. z. j spann] pr
 af hanestade j ore
 af ranneime vij vtt oc vij aura b. z. ij spann 44
 af vadlasatre spanz l. aut er gezuit var z. sal pals &c.
 af krosso iij vtt aut
 af beinglattom iz aura b. b. z. j spann
 af brekko ij aura b. aut j almerki vp zra velli
 af hegi ores b. aut j almerki
 af stokkaase ort. vegin aut vid stokkar
 af nedre skyaas j mr. b. all eign lagt til bakka
 af sagvif b. z. j span pr
 [af reffsetre all eign parta laus b. z. ij spann] pr.
 Nota at vj Erchebiscop Aslak giorde thetta iorda skipte medh herra E.
 abot j holme at klostrið skall jempnan her epter zolgæ svo mykit
 som Erchebiscopstoleu atte j astar oc zielkios en han zit her j mot
 off or æzta by halz mr. bol Or medhalby vett oc z. aura bol of
 or lijd tveggæ marka bol. pr

Stioradals fylli j Agloo skipreido

45

- Af zliodhom all eign vj mr. b. medh saltøyne oc ij holma som heita
 girflinga oc alt langasteins audnit oc alt aura tuna. alt saalhus
 oc quernaan ther medh oc all elizs vit oc skyrvið oc alt dragha-
 sæter utan los tt. parten
 af tildene vj spanna l. lagt til zlioda
 af zifskufom h. z. vtt mz iz aura pæn. oc spann s. oll eign. b. z. ij
 spann.
 af mædrine v. vtt mz mr. s. oc syre b. z. vij aura
 Item mædrine bytte wij gauto vti gryllestade medh bakke kloster z. tigelladhen
 skuld skulder huar theira ij spann i landskyld. [literas permutacionis habet
 monasterium]
 af viniar ase ij vtt mz oc ij aura b. b. z. j ore

- af skarde x aura b. er herra Eflil kopte af bessa x. v. mr. b. x. spann.
 af swidom x aura b. b. x. ij aura
 af dreggiastætre v. aura b. ij vlt mz oc j mr. b. b. x. j sp.
 af myre j vlt l. b. x. j øre
 af vinuangom j mr. b. oc øres b. leps luter oc j mr. b. er herra Eflil
 kopte af erlend breid } b. x. ij spann
 af josalom ein part }
 af kospene spanz l. er vegarder lauk b. x. j øre
 af kospene iij spanna l. er thore zinzsson xit stadnom. b. x. h. spann.
 af vizuastadom j spann er amundr lauk oc j spann. er elina selde
 vnder stadhin. b. x. j øyre
 af brøma sætre vlt oc øre b. x. ij aura
 ac br [af øfra aluistadom svo mykit som wj Erchebiscop Astak zinge af
 war modher b. x. j spn. of ther till svo mykit som wj zinge af
 b. mattes gudhbrand nicliffon. b. x. halxt spann]
 [Nota kopte wj Erchebiscop Astak af bard henriksson kraas k. lland.
 katwala swa mykit som arligha skylder j spn. och atte sliodha
 kirka ther vthi zor
 [Item af forbordhom swa mykit som haluard atzsson j gudbrandz-
 dalom gaff oc hans breff vtuiser oc skyldar arligha j span]]

I Warnes skipreidho

- Af mysing vlt mz oc øre aut. b. x. h. spann.
 af welle ij mrk. b. h. eign. b. x. iij spann.
 af nyzta holom ij vlt j mrk. b. b. x. j mrk.
 af midgardz holom vlt oc j mark j eign. b. x. øre
 af øyfta holom ij aura b. b. x. øre
 af hallom vlt mz j mr. s. b. x. span
 af hallom h. eign oc ij aura b. j adrum helmingenom er gaf mildrid
 urnadotter
 ac br af hallom mr b. }
 af grodrabrekto øre } b. x. span som Erchebiscop Astac kopte af
 af hiallom swa mykit som mildrid atte } gunnar skalla
 af hiallom j mr. b. er brynilda thorstens dotter xit stadnom b. x. j øre
 af hiallom j nædra g. thet som zor lagh till domk. b. x. j øyre

- [A]z hiallom swo mykit som gudbrander nicliffson atte oc han lauk Er- ar br
chibiscop Aflak z. abrot sin b. z. h. spann.
- az hoolom thet som gudbrander zorscr. zor atte oc han lauk Erchebi-
scop Aflake zirer abrot sin b. z. syre]
- az melene yttra g. v. vtt malt oc vj aura b. z. mr. 47
- az oftra g. j melene ij vtt oc ore
- az oftra g. j melene oris b. er figurder flataffson lauk b. z. j syre
- az dalts vel midstokkom vi vtt malz b. z. ij. spann.
- + az nedzsta stokkom ij aura b. b. z. j ore
- az re iij pd. l. pd malz. spann f. mr. b. b. z. iij spann.
- az re mr. b. er erik audensf. zik Erchebiscop aflake j kirku reknung.
b. z. spann.
- az hialmasetre j yttra g. leps luter ij aura b. b. z. j ore ar br
- az midg. ibid. vj aura b. er barder a hozue lauk Erchebiscop Aflake
z. vij mr. oc j spann [b. z. j syre]
- az husabn ziiij vtt b. z. iij spann.
- az ziose oris b. b. z. j ort.
- az blaflastodom vtt oc ore b. z. ore
- az beffastodom ij aura b. er endride selde. b. z. j ore
- az laupe ij vtt l. aut
- az vidanes vtt l. oc ij ore b. z. j spann aut.
- az nedra staznes j oftra g. j mr. b. aut
- az oftra staznes ij vtt aut
- az magruido nese vij aura b. lauk barder kraas b. z. spann.
- az raukastodom ij luter eignar. b. z. j ore
- + [az stokkom swo mykit som gudbrander nicliffson ar br
atte oc han lauk Erchebiscop Aflake z. abrot sin b. z. ore
- Az mysing swo mykit som spitalen atte fför of Erchebiscop Aflak flipte
till Erchebiscopstolen
- Az velle swo mykit som haldor j eltrum atte of Jacob j altrum lauk
Erchebiscop Aflak medh sinnær hufrustru samthykst zore * the L.nobela 48
som han war flhduger Erchebiscop flkille z. hordsome oc sacrilegic-
um thet han tok steinen az hersy kirku oc bygdhæ sig ein ogn aff
fl En helztiena gaffuo sira Erlender j brunnonj oc ottar figurdzffson
hans broder till domfl. j testamentum] thetta velle folger lodhin
trondz nescitur quo iure

I Hoys sſipreidho

[Az hoꝝue j marka booll ſom erchebiſcop aſlac ziſt az thore toðhins-
ſyni ſtrif]

Az hoꝝue j mr. b. er lauf barðer Eras. b. z. ij aura

az zrohoꝝue ij vtt oc ij øre

az øzra g. ibidem øres b. leps luter } b. z. øyre

az berge iij ørt. leigoburðer. b. z. øre

az biorke iiij vtt malz oc j mr. aut b. z. øyre

az hoꝝſtadom iz vtt malz oc giij aūra b. b. z. vij aura

az midgard. ibid. øres b. b. z. øre

49 az øſtaſte hoꝝſtadom vj aura b. er hilda arnadotter * ſelde herra Eſſille
z. xv mr. b. z.

az haugē ij vtt mz vid hoꝝſtader aut. b. z. øyre

az bitraſtadom ij vtt mz oc ij aura. b.-z. ſpann.

az Ekeizum øyres b. aut. b. z. ørt.

az huale j øſtra g. ij ſpanna l. b. z. iij aura

az hattaſtadom j øres b. aut j almerki

az vglabergom h. iz øres b. oll eign. b. z. h. ſpann.

az alzſtadom iij øres oc mr. b. er gudrun thorſteinsdotter ſelde herra
Eſſille er thet got eingia bol. b. z. h. ſpann.

az riifholte j ſpann. aut j almerki

az øſtra g. j moar øres b. leps luter. oc øres b. er amunder haꝝthor-
ſſon ſelde herra Eſſ. b. z. øre

az nørðra moe vj aura b. b. z.

az nørðra moe b. z. ſpann ſom zør lagh til domt.

az øzra hauaſtadom j mr. vtt oc øre ij luter eignar. b. z. øyre

az nēðra hauaſtadom ij aura b. b. z. j øre

az øjianeſe vtt mz aut. b. z. øyre oc aller leps luter

az vinio øzſta gard. giij aara b. b. z. ij aura

az Kirkiuwelle j nørðra g. øres b. er jon ſelde b. z. ij ørt.

az Kirkiuwelle øres b. er gudrun biørnsdotter ſelde

az ſoolſtadom øres b. ſom ſigurðer arnaſſon atte

az autſefer all eign meðh ziſſebekſ j hurðahuerzue er halſtein gunnar-
ſſon oc aſtrid lufo j landſkyld ſina

az raudamo vj aura b. er amunder haꝝthorſſon ſelde vnder ſtaden
herra eſſille b. z. h. ſpann.

[Item kopte erchibiscop aslak aff besse sigurdzss. ij øyr. boll j solaz
stadha swa mykit flydar j øyre arligha]

az foolstodom swa mykit som forser. gudbrander lauk
Erchibiscop Aslak z. abrot sin. b. z. øyre

[az boraaom alt aut j almerke] ligger nu vnder stioche till setther

I hegrens flpreidho

.50

Az hegrene sydra g. xx aura b. b. z. iij spann.

az wit v aura b. h. eign oc j androm helmingenom ij aura b. b. z. spann.

Az boar sletto j gunnars garde. vtt oc ij aura er lauk barder Eras
b. zore øyre oc haluardzluten j mr. b. er heita naedrehusa .b. z.
spann oll eign

Az nidra husar h. eign atte haluarder h. i iij aura b. oc iij aura b.
zit swein arnasson stadnum b. z. ij spann.

Az thelastadom iij aura b. er haluarder alzsson atte oc iij aura b. er
swein arnasson zit stadnum lagt till naedrahusa

Az biarnagarde zij aura b. b. z. vj aura er haluordher alzsson oc
Erik sigurdzsson gazuo vnder staden

az leirzallom ij aura lauk barder Eras ther or b. z. mr.

az leirzallom vj spann l. er jon nicliffon lauk herre Aslake Erchibiscop
j Nidr. b. z. ij spann.

az viggdanese ørt. aut j almerki

az østrag. j nordra setrom øres b. oc j mr. b. er herre Esfil kopte
az bisrn hemingssyni. b. z. j spann.

az yzsta setrom j øres b. b. z. j øre

az syndzfastsetrom ij aura b. er sigurder skatasson zit stadnom. b. z.
j øyre

az olgostadom j mr. b. oc ij aura b. er jon selde liger till ziskewatu
oc øres b. er besse oc halstein luku herre Esf. b. z. øre oc ij aura
b. er sigurder arnasson zit herre Esfille

az zallarozue iij aura b. aut. b. z. øre

az nesgerde ørt. oc herre Esf. kopte ther or v. aura bol oc ij ørt.
aut j almerki ligger till nesgerdis hyl

az ardale vj aura b. medh ziskestoodh er enzaster oc roalder syner
sigurda danz gazuo vnder staden. b. z. sp.

51

- vt az østaste Kile ij øres b. er sigurder skatasson lauk b. z. øre
 az midKile j þessahusom øres b. oc ij øres b. er haltdor zastasson selde
 herra Efl. b. z. øre
 az nædzsta Kile j Kolbens gard. j øre oc j øres b. er jon þfire selði b.
 z. øre
 az Kile j grogarde ij aura b. er gudrun biarna dotter selde herra
 Efillie
 az Kiliom j nædra g. øres b. b. z. øyre leps luter
 az Kiliom øres b. er sigurder a reppene selde vnder staden. b. z. j øre
 [Jt. midgarden j Kyle ij aura boll er lauk berdor sikhurdzsson fore sin
 systerson Endridh thoresson z. hordsøme oc arligha Klylðer j landz-
 skuld j øyre oc ligger till eit laga kast j ælzuenna]
52. Az zornæse vij aura b. er herra Efill Kæpte b. z. spann.
- vt. az ønyiom austan at zornese h. mr. b. er bierne halsteinsson lauk vnder
 h. mattes stadhen aut lagt till zornæse
 Az zurudall ziiij aura b. oll eign er herra efill Kæpte az simone wili-
 almssyni b. z. ij spann.
- Az trøtene østarste g. h. øres b. læps luter b. z. h. øre
 Az trøtene vj aura b. er amunder saltkarll zik stadhenum b. z. iij øre
 Az biarkeinge ij vet læps luter. b. z. h. øre
- vt. az þiansøy øres b. er ion aslaksson lauk oc øres b. er thorstein thill
 lauk b. z. øre
- vt. az maganes oll eign er pædher jonsson lauk Erchibiscop Aslak j heft-
 werdh b. z. j øre
 Az zrol stadharpartin war flizter j sones
 [az griotsætre j mr. b. som Erchibiscop Aslak gaff ein heft ffore hal-
 steine biørnssyni. b. z. j spann.]

I ønia skpreidho

- Az monans øy iij vtt mz j mr. b. b. z. spann. er henrik Krase magh
 gaff ffore sall sins oc husprønia sinar thuridar
 az midg. j øzra ønia j mr. b. er herra Efl. Kæpte az elizue sigurdzssyni
 b. z. j spann. [az eirikzgarde b. z. span]
- az vzzto ønio j østazsta gardenom spanz l. er Kallas buddarozua talar
 prior a helgesætre her opa

aꝝ indra hembrene iij vtt oc mrk. b. }
 aꝝ ytra g. jbidem j vtt mz oc j øre } b. x. ij sp.
 aꝝ øzra hembrene ij vtt oc ij aura leps luter b. x. ørt.
 aꝝ røydrene ij vtt oc j øre aut b. x. j øre
 aꝝ berge ij pð f. oc vtt mz aut. b. x. j øre
 aꝝ swertene mr. b. oc j mr. b. er herra Eſt. Køpte aꝝ pædher endridz-
 ſſyni [oc gij aura b. er henrik ſymonſſon oc hans huſtru ſelde vnder
 ſtaden. b. zore j mr.]

aꝝ jngieldzſtadom iij øres b. leigoburder. b. x. øyre
 aꝝ zulloſætre x. aura. b. oc vtt mz aut b. x. øre er her godh humbla
 teſia zaaz aff iij pð

ſce ſunn-
iſſue
b. ol.

aꝝ litla holme øres b. leps luter. b. x. j. øyre
 aꝝ fryggioſætre ij aura b. aut j almerki
 aꝝ moabrekko ij mr. b. halz eign er herra Eſt. Køpte aꝝ bardh Kraſ
 pal ſatt oc byorn a hegrene liggir till lagaxiſke ij Kaſt [ſwarar hyl
 halzua haualeir ij Kaſt halzt medh preſtin a warnes oc gaſſue wj
 Erchbiſcop Aſtað halſteine byørnſſyni ein godwilia aꝝ v . . . her
 ſfore]

aꝝ ſoneſe v. aura b. leigoburdar liggir till zifſkeaa ſom heiter ſona. b. 54
 x. ſpann.

aꝝ øſtra ſanes haluad alzſſø oc ſwein arnaſſø luter
 aꝝ brunes vj aura b. liggir til laga zifſke er herra Eſkill Køpte aꝝ
 thorzinne thorzleizſſyni x. ij merker all eign

aꝝ timberaaſom

aꝝ mōraſtre all eign oc ij zifſke hylir heitir ein myra hyl

[Et. aff øſſta øy vj aura b. er thuridh Kraaſe dotter medh ſamthyeke
 henrikz bonda ſins gaſſ vnder ſtaden x. ſall ſina bygt zirer ij aura

I lexodals ſkipreidho

aꝝ helle j ytra g. ørt. b. b. j ørt.

aꝝ øzra lonko ij vtt mz

aꝝ zuru øre aut j almerki

aꝝ leiro øſtra g. j mr. b. er hilda ſelde herra Eſkille b. x. ij aura

aꝝ hazdalom ij aura b. aut. b. x. j øre

af Kleixuar alt gjj aura b. oc mr. b. j sydra alxrom er Erchibiscop Eflit
Köpte af thore jousfyni ligger till ziffe 1)

55 J sonenne. b. z. spann [thenna jord selde wij a. wigar thorkilssyni z.
ij p. querna medh capitels radhe]

af hoghasætre all eign gjj aura b. aufter vid Kleixuar aut ligger till
ziffe vatn

af midgardh j leiro mr. b. er haluarder thoresson selde Erchibiscop
Aflak zire Kladi. b. z. spann

[Item af halzt julasæthir som wi erchebiscop Aflac zingom af beinkt
harnikilssyni ather fore trofsæthir som flyder nu hwardt aar eith
spann en war at zorno]

J Selaboo

Af langasætre ij spann s. ij vtt mz j mark vegin oll eign b. z. syre

af zra langolijdh ij vtt spann oc ij aura oll eign b. z. ore

af nædhra langolijdh ij aura er halkell a zliodhom zek stadhnom b.
z. j syre

af sletnom all eign spann aut

af saurum vj m. syre

56 af snatwikstadhum j ores b. aut j almerki

af stoekkom spann s. aut j wika huerzue

af aulzua sætre spann s. leigaburder b. z. j ore

afra syo ij aura b. b. z. syre

af nædra hastadom ores b. b. z. syre

af zra hastadom vj spanna l. b. z. ij spann

af etilstadom spanz l. b. z. b. syre

af thuzuasætre j mr. wegin b. z. j spann j zriol

af zossom ij ores b. b. z. syre vidh strond

af eidheme spanz l. oc ij spanna l. er barder zindzsson lauk b. z. spann

af sandwik vj spanna l. } b. z. ij spann

af biorgh ij aura b. }

af lijdh ij spanna l. oc v spanna l. er barder zinzsson lauk vnder staden
b. z. ij spann

1) Her nedenfor som Custos J sonenne. b. z. spann.

aʒ birketijdh ij spanna l. aut vid hundhamar
 aʒ eʒulstodom spanz l. er gult ogmunder thordasson herra pale aut
 vidh módestader
 aʒ litla swinsaase oll eign b. ʒ. øyre
 aʒ swinsaase spanz l. er gult gunnar sigurdzsson
 aʒ jertzue j øre oc j vlt er izuar smider gaz
 aʒ setzase øre oc ij aura b. er herra Eʒil Køpte aff gudmundh staz
 anssyni ʒ. iij mr. b. ʒ. øyre
 aʒ herge j midhgardenom iij spanna l. b. ʒ. ij aura
 aʒ belle j øzra g. iij spanna l. er sigurder selde ʒ. viij mr. oc ij spann
 under staden b. ʒ. j mr.
 aʒ soleime zj spanna l. oll eign varo iij gardar b. ʒ. spann
 aʒ tranomo vj spanna l. b. ʒ. ij aura
 aʒ nya husom b. ʒ. øre 1)

*

*

*

I Setnadalom

57

aʒ setnom viij spanna l. b. ʒ. iij spann.
 aʒ setnom ij øra leigoburder. b. ʒ. ij p^d. f.
 aʒ tildrom læst Korn oll eign 2) . . . ad archidiaconatum per . . . in patrem
 aʒ rumastadom ij vlt l. lagt till setna dominum otlauum archiepiscopum
nide. Anno dnj mcdriij
 aʒ Kroppo morʒ wegin oll eign
 aʒ haughe ij vlt oc ij ørt. }
 aʒ hiesmoo ij vlt oc øyre } b. ʒ. span
 aʒ fteinhello ij aura b. aut. b. ʒ. øre
 aʒ huinande ij spanna l. }
 aʒ ytra huinande iz spanna l. } aut b. ʒ. ij spann.
 [aʒ liidh gaff gudron siwrde dotter j hanebeʒge j spansleigo i bratz
 berg soʒn j fteppeboo Anno dnj mcdliʒ]

I leina ftepreidho

aʒ xataase badom gardom zj. vlt mʒ zj aura b. b. ʒ. ij spann
 aʒ falyfase vj aura b. aut. b. ʒ. øre

1) Her mangler eet Blad, paa hvilket Gauladals ʒyfte begynder.

2) Denne Linie senere overstreget.

- az vstum j marka b. b. x j syre [thetta flizte erchebiscop Alfac bott
 vth medh herra svein eriksson dechin j nidr. sem spitalen june
 hazdhe swa at han toot ther zore j geen swa mykit spitalinatte j
 granby j minlwiik a strind
- 58 az foolbiorghom j systra g. vj. spanna l. oc ij aura b. x. ij. spann.
 az Espæ zij spanna l. b. x. iij spann.
 az fliteinom j vestrug. v. spanna l. oc ij spanna l. xik andr. endridz-
 sson stadnom
 az østrug. ibid. v. spanna l. oc swa mykit som gudhriker symonsson
 atte er thet vj. spanna l. b. x. iij spann.
 az midhleinom vtt mz b. x. ij. aura legoburdh
 pr az vjsta leinom b. x. øre
 pr az vjstaleinom thet som domkk. zolgde zore b. x. ij spann. ¹⁾
 az nædra eggio zij mælingg land. b. x. j spann.
 az øzra stazue ij spanna l. b. x. iij øre
 az ronanvolum ij aura b. aut b. x. j øre
 az bendaberge j nedra g. ij spanna l. aut. b. x. ij aura
 az vinangrom v vtt mz b. x. ij spann.
 az zoluit iij vtt mz aut.
 br. az laghaloom xx vtt mz b. x. iij. spann
 az vpsalum iij spanna l. aut
 az hegstadom nædra parten
 az kotom all eign. b. x. spann.
 az asmundastadom som nu er vt zallit liggr til laga zifte som nyliga
 er hezdat vnder staz till oretta

59

I gimfa flipreidho

- Az ønio xxx spanna. l. }
 az harizstadom zij sp. oc øres b. } b. x. iz spann.
 az zinnasætre øyr. oc ij vtt oc engit vnder foolbergom
 az quernbergi ij spanna l. oc ij aura.
 az adrum g. ibidem spanz l. oc erik alzffons luta.
 az duzuoosteine vj aura b. b. x. øre

¹⁾ Udraderet.

- af nædra huamme ort. b. b. x. j ort.
 af nñhusom iiij spanna l. lagt till blekene
 af nñhusom. b. x. ort. thet som zør lag till domkff.
 af gimsom j veftra g. xiij spanna l. oc ij aura bol bygt x. ij spann.
 af øftra gimsom h. vta spanz l. b. x. j mr. pr.
 af gimsom peters lutr xiij spann. er gudrun bergzdøtter zif stadnom
 ligger vj spann j veftra g. en vij j øftrag.
 af øzra gimsom j midg. ix spanna l. b. x. ij spann. ¹⁾ pro decanatu pr.
 af orragardenom j gimsom. b. x. spann som harnikt zadher Erchebifcop
 Aflaßs gaz vnder fladen
 af leixftadom j nædrag. øres b. lagt till gimsa
 af lofe j ytra g. vij aura b. aut. b. x. øre
 af flazue iiij spanna l. b. x. ij spann.
 af flazue spanz l. er jon a biorgum selde herra Eßkille
 af ville j abbadyfa luta ij spanna l. er gudrun bergzdøtter zif stad-
 nom. b. x. spann.
 af hoteime j midg. ij spanna l. er gudrun zørne zif stad. j Ridr. 60
 af Freggianese j midg. iiij spanna l. er gaff elin j gudruna garde.
 b. x. spann.
 af Freggianese thet som zør lag till domkff. bygt x. spann.
 af setnom marða b. er wigleifr lauf b. x. ij aura
 af hauggeggh vj spanna l. er gaz gudhmunder a zurusetre. b. x. spann.
 [af gimsom vj spanna l. som Erchibifcop Aflaß kopte af pal olaxff. j
 nedhre gardenom, och gaz honom zore fina eigne jordh gautilda
 wit
 [af Frazomoo swo myktit som' rangdidh endridz døtter atte oc hon selde
 Erchibifcop Aflaß medh sinne brødra oc bonda samthykt]]

A Høylandhom

61

- Af Feggiaftadom ij spanna l. b. x. span
 af berghe viij spanna l. oc ij aura b. }
 af sundzsetre vj spanna l. } b. x. ij spann.
 af godhigftadom ix spanna l. oc øres b. }
 af steinsetre iiij spanna l. } b. x. ij spann.

1) Udraderet.

- af Klepstadhom j ores b. leigoburder. b. x. j ore
 af Klepstadhom ij spanna l. er asbiorn thoresson eriker oc thore selde
 herre Eskille x. xv. spann.
 af eidhe j nædra g. xi spanna l. }
 af eidhe j midh g. viij spanna l. } b. x. iiij spann.
 61 af eidhe svo mykit som mildrijð pædersdotter vnte oc gaf Erchibiscop
 Aslake. b. x. j øyre nu all eign
 af biortiarnaraase j spann. }
 af hamarsaase ij spanz l. } aut j Almerki
 af hermodzstodom zintungren ther er aalazisse
 af hõuidh ij spanna l. aut
 af vin xiij spann oc ores b. }
 af soleim spann oc v. aura b. oll eign } b. x. iiij. spann.
 af brunalandhe spanz l. }
 af bruneme viii spann ij ort. mindra er endrider sigurdzsson selde herre
 Eskille x. viij alna fladhj oc ij pund korn
 af syndzslug. j kolbrandzstodom ij spanz l. er beincke j hj zit herre
 Eskille x. ij nobela
 af kolbrandzstodom thet som lagh till domkk. xør b. x. øyre

I Vigleikstadhja skipreidho

- af haughenom vij spanz l. b. x. j mr.
 af nædzsto xlam j ytra g. vj spanna l. b. x. ij sp.
 af ørag. j xlam h. vta spanz l. b. x. h. mr.
 af nædra huale j brødra luta ores leigoburder b. x. øyre oc thet som
 lag till domkk. b. x. øyre
 af øyra huale vj spanna l. b. x. ij spann er lauf Elin a graynar ætre
 af stockom vij spanz l. }
 af stockom j kallagarde vtt mz v. aura oc ij ort. } b. x. ij. spann.
 af beffastockom ij ores b. }
 af vigleikstodom vj spann oc ij aura }
 af øyra wighleikstodom viij sp. oc ij aura } er vt løpit
 af nædra fterdhingstodom ig aura b. b. x. spann
 af fterdingstodom thet som lag til domkk. b. x. ij. sp.
 af vikastodom ij aura b. er vt løpit

af gandzftadom ij spanna l. b. x. øyre
 af aase j fla sofn ørt. zaat j spann b. x. j øyre

I Haslabrekko skipreidho

63

af kirku flam x spanna l. b. x. ij spann.
 af flam thet som zør lag till domkll. b. x. j sp.
 af zronamoo j øyfra g. v. sp. oc aura b. b. x. h. mr.
 af lødrene øzra iiij spanna l. b. x. spann.
 af lødrene nedra vj spanna l. er galt elin a grazuarake b. x. ij spann
 af lunde vj spanz l.
 af øzra lunde iiij spanna l. } b. x. ij spann.
 af algautzluta j lunde spanz l. }
 af leizuaberge xvij spanna l. b. x. iiij spann.
 af indra leizuaberge thet som lag till domkll. b. x. øre
 af geita setre vij aura b.

af watzlijd j mr. b. }
 af kuaftadom ij mr. b. } aut j almerki

af voldu viij spanna l. b. x. ij spann.

64

af haug j mr. pen. aut j almerki

af hylarmo j mr. b. b. x. øyre

af haslabrekko øres b. b. x. øyre

af aase part b. x. øyre

af rønabrot all eign b. tit slattar x. ij aura

af borgsetre vj spanna l. b. x. j spann som byørn a borgsetre gaz vt ar br
 x. dottor sono sina Erchibiscop Astaf j kll. rekning x. lxx spann.

I ffors skipreidho

af giellom ij mr. b. b. x. ij spann.

af giellom thet som lagh till domkll. zør. b. x. ij spann.

af zorse j midgardenom vj spanna l. oc ij spann. er ¹⁾

* * *

af nædra rugstodom } v. sp. oc øres b. b. x. ij spann.

65

af øzra rugstodom }

af tildradals biorg spann b. x. øre

¹⁾ Her mangler eet Blad.

aꝝ nõrdra g. j biorgom spanz l. er grimr j øy selde herræ Eſtelle
 aꝝ nædzſta biorg h. mr. b.
 aꝝ dolum vpe a morðom j spanz l. aut j almerki
 aꝝ hauðadale vꝝſta j mr. b. aut
 aꝝ tiſtaſætre iij spanna l. aut
 aꝝ tiſtaſætre part er herræ Eſtil Eøpte aꝝ olaꝝ jonſſhne
 aꝝ ſwintlijd vj spanna l. all eign er herra Eſtil Eøpte aꝝ gunnar ſifur
 x. ij. ſpann b. x. øyre
 aꝝ zolſtaðhom b. x. iij ſpann.
 aꝝ hoaaſe all eign er andres a eſpe gaꝝ b. x. øyre
 [aꝝ eritꝝhvoſſ ſem erðhibiſcop aſtae zæð aꝝ olaꝝ nielſſ. laghman j thronð.
 b. xirir ſpan
 aꝝ zorſeime. ſem han zæð oc aꝝ zørſer. olaꝝ laghman bygt zirer j ſpann]
 aꝝ haga ðffregorden. v. pundz leig.

I øꝝſta ſkipreido

aꝝ quernarudhi j ſpan oc ij spanna l. lauk ſigurðer halðorſſon ther
 or. b. x. ij aura
 aꝝ haga iij spanna l. b. x. ij aura
 aꝝ litla zefætre iij spanna l. b. x. ſpan
 aꝝ almaſom j nõrdra g. iij. spanna l. b. x. ſpan
 aꝝ øyio viðher ſþyrzuin iij ſp. l. b. x. j mr.
 aꝝ buøyiom ij spanna l. b. x. ij aura
 aꝝ brunøyiom ij ſpannz l.
 aꝝ ooføy j spanz l. meðh zifſte ſtoðh er gunnar andreſſon ſelde vnder
 ſtaðhen j nidros
 aꝝ grytoðale b. x. j ſpan.
 aꝝ langarudi all eign
 aꝝ øzra g. j vindz neſe øres b. } b. x. ij ſpan
 aꝝ nædra g. ibidem iij ſpann all eign }
 ac br. aꝝ vindzneſe zij spanna l. er andres halðorſſon gaꝝ vnder ſtaðhen b.
 x. ſpan
 aꝝ vindzneſe ſmo myðit ſom jon nielſſon atte oc han lauk Erðhibiſcop
 Aſtae. b. x. ij ſpan
 aꝝ Eoðzberge iij spanna l. all eign b. x. ij aura

- af heriamo vij spanna l. b. x. ij spann
 af litla heria mo iiij spanna l. er sigurder thordasson lauk
 af marasætre all eign v spanna l. b. x. span
 af flatom alt utan spitala luten
 af øfra g. j bunese øres b. b. x. øre
 af midg. ibidem iiij spann øre mindra er sigurder clemetzsson lauk vnder
 stadhen
 af midg. ibidem ij spanna l. er thore endridzsson xit herræ Ekille b.
 x. øyre
 af nædzstag. ibid. vij spanna l. b. x. spann ¹⁾
 af bunese h. spann er gunnar andresson selde herræ Ekille
 af bunese v. spanna l. er herræ Ekil kopte x. xij spann.
 af reitom all eign medh thj som brguitder biarnadotter lauk utan ij
 spanz l. b. spann
 af nyhusa all eign aut b. x. øyre
 af ramsgærdhe all eign er ligger syndzt j bunese som arne elizsson selde
 vnder stadhen
 af klet viij spanna l. all eign er arne selde. b. x. j sp.
 af øfra roggones iiij spanna l. er Erchibiscop Ekil xit af olazue jonz
 ssyni oc gaf honom x. iiij sp. l. j xurusætre
 af øfra roggones helmingen aller som Erchibiscop Astac xit af ingerid
 thorda dotter
 af nidra roggones ein systra deil er arne ranger lauk Erchibiscop
 Astake j rekinscap medh hans hustru samthjki
 af bardaluta oc thorleixs øres b. } j roggones
 af endridaluta j øre talen }
 af pals gardenom syris b. er herra Ekil skipte till stolen x. huasshella
 medh prestin a staurene
 af roggones ein systradeil og swo mykit weir som Ingeborg j brattaz
 nom herra Elizs systir erxde eptir sin brodor oc hon gaf Erchib.
 astak vnder Erchebiscopstolen x. sina sal oc x. the godgerninga som
 hon oc optalika bezundit hæde af xorn. herra Erchibiscope
 [af øfra roggones ij spann l. som brynilda østens dotter oc henar syster atto]
 Af tillra iiij spanna l. er amunder arnasson lauk vnder stadin

67

ac bc

68

1) Nederst paa Siden som Custos: af bunese j spann er gunnar

I Holtale

- Af ragualoe ij aura b. b. x. øre
 af ragualoe iij spanna l. er sigurder tomasson lauk som sira byornus
 bygla dotter atte. b. x. vi pd lag
 af flatabergi ij pd jarns. b. x. øre
 af geisslafetre j spanz l. b. x. øyre
 af fagheraas j øfra holtale h. eign er gaf biarne jonsson under stadhen
 af midrudh all eign er gaf barder zinssson } b. x. h. mr.
 af griota all eign utan thet olaf nicliffson a }
 af suarger b. x. ij aura
 [af ramlo som fkyldar arligha j øre som gaf torbigrn starkuarson for
 brødlops gærd]
 af Herene iij grafkin galt helge som wart wtzlægr

Orladals fylke I Updall

- Af vil spanz l. oc v spann er jon korter atte
 af rímanom xij spanna l. b. x. ij aura
 af eidhamo span
 af grazuom x spann b. x. j øyre
 af olabue yzstag. xij spann. } b. x. h. spann
 af olabue j midg. iij spann. }
 af fletta vj spann oc ij spn. hieertking ff. lutr b. x. øre
 af sætrom ij spann
 af næzsta sætrom iij spann } b. x. j mr.
 af dodreime iij spanna l.
 af ytra sætre vid vagnello iij span er gertrudh astaks dotter selde b.
 x. øyre
 af sætrom spanz l. b. x. eingitflan
 af griotom ij pd b. x. ørt.
 af fíoraastadom j yzstag. iij span
 af fíoraastadom vj spann er jon korter atte } b. x. øyre
 af fíoraastadom j midg. v. spann }
 af øzsta oc nedzstag. ibidem vj spanna l. er hallell eriffson lauk j
 jordareith x. fkeruen

- af bionadale j nýsta g. ig spann }
 af midg. ibid. xij spann } b. f. spann
 af nýstag. ibidem }
 af biærte j midg. iij spanna l. }
 af loe j midg. h. spanz l. } b. f. syre
 af loe ij spanna l. }
 af eidhrinom spann
 af gardafætre j sýstazste g. ig sp. l. b. f. j syre
 af forseime vj spanna l. }
 af holom iiij spanna l. } b. f. mardstein
 af nedrag. j holom vij spanna l. }
 af sfrag. ibidem v. spanna l. }
 af setnom ij spanna l. } gað erlender haluardsson oc ger-
 thrud elizsdotter thetta zorne
 godz
 af holom v spanna l. er amunder eriksson lauk Erðib. Afslac j ff. 70
 rekning f. xxiiij spann
 af golzakrom j sfrag. spanz l. b. f. j syre
 af floghareime ij spanna l.
 af zietlijdh all eign er ther salostuxuo zrelse zore
 af miode iiij spanz l. aut er thore ormsson selde
 af gieffingom z spanna l. er gað izuar Þorne
 af hote som ligger millom sundall oc vpdall er gaff erlender haluardsson b. f.
 ij ore, De hoc habetur infra i sundaten at thet war bygt zore ij span

I Kenneboo

- Af bruholtom viij spanna l. b. f. ij spann
 af selreitom iiij spanna l. lauk estein elizsson herra Eskille
 af erikshusom vj spanna l. b. f. spann
 af sydrag. j nedra grindale viij spanna l. oll eign ligger til halzuer
 ziffa pollen b. f. iij spann
 af sydra grindale xvj spanna l. b. f. iij spann 71
 af nordzta g. j naedra grindale v. sp. er lauk erlender j soluaragarde
 b. f. ij spann
 af liotzhusom vij sp. l. er lauk halstein aa huale. b. f. spann
 af aafe j sfrag. iiij spanna l. b. f. ij spann

af adrom g. j ase zij spanna l. er gislaug selde vnder stadhen b. x.
 iij spann

af ase ij spanna l. som xør lag til domk. b. x. j spann

af lunde spanz l. b. x. h. spann

af lunde v. spanna l. er sigurder selde. b. x. spann

af ramseime viij spann oc ij. p^d b. x. spann

af mærete zij spanna l. b. x. ij spann

af sydra heidreime iij spann oc vj spanna l. er lauk
 niclis j Klunfanom } b. x. iij spann

af nædra heidreime xij spanz l.

af horundzstadhom x. sp. l. } b. x. iij spann
 af risom ij spanna l.

af nædra Fodzberge vij sp. l. b. x. j spann

af øfra Fodzberge zij sp. l. b. x. spann

af nørðzsta g. j velli ziiij sp. l.

af øfra gardenom j velli iij spanna l. } b. x. iij spann

af nørðzsta g. j vxue vij spanna l. b. x. spann

af sighafladhom v spanna l. b. x. ij aura

af laxrenzhufom vij sp. l. b. x. spann

af gautnese xvj spanna l. b. x. iij spann

af fterzuom nedra g. iij l. b. x. ij spann

af fterzuom j sydra g. x spanna l. b. x. iij spann

af øfra hole x spanna l. } b. x. v. spann
 af nædra hole vij spanna l.

af berkætre xvj spanna l. b. x. ij spann

72 af eggjom ix spanna l. } b. x. ij spann
 af øfra xlam x spanna l.

af nædraxlam iij sp. l. er niclis j Klunfanom lauk

af xlam ibidem iij spanna l. er xør lag till domk. b. x. spann

af øzsta xlam vj spanna l. er andr. jonsson selde herre Ekille b. x.

af xlam iij sp. l. er sigurder j manvik lauk och iij spanna l. er
 gerthrud sigurda dotter gaz b. x. ij sp.

af nørðra xlam viij spanna l. er xør lag till domkiriona. b. x. ij aura

af griotom spanz l. b. x. øyre

af lonko spanz l. b. x. øyre

af nædra brattasetre iij p^d oc v. spann er selde pædher hañonsson

- af þyra brattasætre vij aura b. oc iiij spanna l. er jungeborgh Kalz
 dotter selde
 af þyra hazuersdalom iiij spanna l. }
 af nædra g. ibidem spanz l. } ligger til laga ziffi
 af rudi iij spanna l. b. z. øre
 af duerdalom vj sp. er haldor a ase l. b. z. j spann
 af duerdalom ij spanna l. b. z. øre er Erchib. Aflac zif af jon thorz ar br ar br
 leizssyni z. tofostader j ortadall
 af sundzsætre iij sp. l. er erik alzsson zif herra Eskille
 Nota at stadren a alla buder a sofnadals ffoge stod a salostuzua liger
 til aurida vatn er heiter buda sio
 [af velle svo mykit som haldor j æltrom attæ och jacob j æltrom
 lauf Erchibiscop Aflac medh sinnar hustru samthylt z. the c. no:
 belæ som han war sthlduger Erchibiscop Eskill j sacrilegium oc un:
 drar saker oc z. thet han tof steinen af heronia ff. oc bygdhe sig
 ein ogn aff quod prius patet j stioradals ffylke]
 thet wall fylgher loden tron nescitur quo jure
 [Af aass xj spanna l. sem erchibiscop aflac zef af olaz nieliffyne lagh: 73
 man i rætenscapp oc garpa sculd. b. zire ij spann
 af gardhasætre vj spanna l. auth. b. zire span zef oc erchibiscop Aflac
 the sama iord af olaz nieliffyne]

J Medhaldall

- Af hozue iij spanna l. aller øregarden b. z. ij spann
 af nædra g. j hozue h. eign iij spanz l. er gudrikr symonsson zif
 -stadnum
 af ase thet som zør lag till domff. er b. z. j spann
 af ase viij spanna l. oc zviij mr. b.)
 af dumbu vj spanna l.)
 af sthlastadom iij spanna l. aut) b. z. iiij spann
 af reidberge vj sp. l. aut)
 af velle j midgardenom spanz l. er gunnar ffalle selde Erchibiscop Aflac ar br
 b. z. øyre
 af velle j midg. iiij mælingzland }
 af velle j spitalz gard. spanz l. } b. z. øyre

- af østaste g. j welle iz spanna l. er gunnar sigurdzsson selde under
 staden b. x. ij spann
- 74 af nædra greipstodom iij spanna l. er galt guthormer }
 smørthrader j hordsøme } b. x. spann
- af greipstodom spanz l. er berdor þielger lauk x. hordsøme }
 af nördzsta gard. j sjaastodom iij spanna l. er nielis j Klunþanom lauk
 j hordsøme b. x. spann
- af midg. ibidem x aura b. b. x. spann
- af sydrag. ibidem spann oc øyre er sira hagbarðer gaþ j testament un-
 der staden. b. x. h. spann
- af sigustodom alt utan barnanna lut er arne aa gimfom gaþ ligger till ffisfe
- af hollastodom ij spanz l. b. x. øyre
- af syndzstag. j ree iz spanna l. } b. x. iij spann
 af selinberge iij spanna l. aut }
- af steig ij þd er haluarder biðruffon gaþ
- af steig ij luter eignar aut j almerki
- af awalzstodom xj spanna l. b. x. iij spann
- af lunde iz spanna l. b. x. iij spann
- af lunde nördra iz spanna l. er gaþ jon hazuardzsson b. x. spann
- af hole xij spanna l. b. x. iij spann
- af holom vid hoz iij spanna l. er godrader selde stadnum
- af halfom ij sp. l. er godrader selde oc ij spanna l. som estein elizsson
 lauk liger thet vpi bakkan xra mossabrone
- af zorfe j þd mindra en vj spanna l. b. x. ij spann
- af grut v spanna l. oc spanz l. er hauker ellingsfon }
 lauk j landþylda werd } b. x. vij aura
- af gerdelijð ein part liger till xiffe hyl
- af nördra reifhiellom iz spanna l. b. x. spann
- af sydra reifhiellom xij spanna l. b. x. spann
- af aam iz spanna l. vt fallit b. x. spann
- 75 af aam vj spanna l. er haldor berdorsson xif stadnum *b. x. h. marþ
- af bagawelli j badom g. xij spann oc ij aura lauk her af nielis j
 Klunþanom vj spanna l. b. x. j marþ
- af lhyngi ij spanz l. aut b. x. h. spann
- af krukurudi j marþa b. aut } b. x. viij spann
 af suioene xxx spanna l. }

- aʒ hildulʒstodom j nørdrag. spanʒ l. b. ʒ. øyre
 aʒ jerpastodom j midg. iiij spanʒ l. er lauk guddr. thorstenʒson j aʒrot
 sijn b. ʒ. j marʒ
 aʒ gardasætre iiij spanna l. er izuar erikʒson seldi vnder staden. b.
 ʒ. øyre
 aʒ gardasætre ij spanna l. er jon thorleikʒson flæpte medh Erʒhibiscop at br
 Alʒac oc ʒik ater ʒ. tokaʒtader j orkadal byggt ʒore øyre
 aʒ ramplo ij spanna l. h. eign er Clemetter aa snioene gaʒ vnder staden.
 b. ʒ. øyre
 aʒ dragasætre ʒij spanna l. er sire biorn ringer ʒik herra Ekille ligger
 til godh ʒisse stodh
 [aʒ hʒwamme ʒij spanna leigha sem erʒhibiscop Alʒac ʒek aʒ olax nic
 liffyne laghman. b. ʒ. ʒire ij spann]

I Orkadal

76

- aʒ lodhensʒusom spann aut j almerki
 aʒ øʒra øy ij spann er vikleikr kerdʒ gaʒ b. ʒ. j spann
 aʒ suinsøy ʒ. spanna l. aut j almerki
 aʒ gislabudhom j spann
 aʒ aspolom vj sp. oc iiij spann er lauk jon lodenʒson } b. ʒ. iiij spann
 aʒ aspolom j sydra g. iiij spanʒ l. er jon lodenʒson ʒik herra Ekille
 b. ʒ. ij spann
 aʒ hognaʒlo ij spann }
 aʒ klingenøy ij spann } b. ʒ. iiij spann
 aʒ solbergom ʒij spann }
 aʒ hermene ligger till mang ʒisse wotu
 aʒ surkomo spanʒ l. er beinkr thorstenʒson selde
 aʒ hœastodom øʒaste v spanna l. liger til ʒisse aut
 aʒ arliʒd vj spanna l. b. ʒ. ij aura
 aʒ espeholte ij spanna l. aut
 aʒ mannasætre j midg. iiij spanna l. b. ʒ. spann
 aʒ manasætre j øʒrag. ij spanna l. b. ʒ. spann oc ij spanna l. er nicliss
 lauk oc vij spanna l. er einar jonʒson oc thorsten amunda sʒner
 zingo herra Ekille
 aʒ flærbrekko ij spanna l. er ʒorne einar oc thorsten zingo herra Ekille

77

- aʒ þhrbrekko iij spanna l. oc ij aura b. b. ʒ. ij aura
 aʒ velle j nørðra g. iiij spanna l. er jon snødher selde vnder staden
 b. ʒ. ij spann
 aʒ velle svo myktit som sunnizua amundadotter atte oc hon gaff Er-
 dhibiscop Astac vnder staden ʒ. saul sina oc aʒs erikssonar husbonda
 sins ac gaʒ aʒuer þorne henne thetta jorðh j thingwed b. ʒ. spann
 aʒ þaramo ij spanna l. aut b. ʒ. øyre
 aʒ litlakleiz ij spanna l. b. ʒ. øre
 aʒ mykka kleiz iiij spanna l.
 aʒ ringgkleiz all eign
 aʒ solabrekko all eign er eriker gaʒ
 aʒ haugi vj spanna l. a. ʒ. spann
 aʒ wormodale vj spanna l. b. ʒ. j mark
 aʒ klippisaase ij teiga er einar jonsson selde
 aʒ klippisaase ij teig som jon thorseiʒsson ʒit Erðhib. Astake
 aʒ steinʒon j øzra g. svo myktit som thorder haluardʒsson atte oc hans
 broder kopte ʒ. v. kør
 aʒ steinʒon v. spanna l.
- 78 aʒ nædra by spann b. ʒ. øyre
 aʒ nædra by thet som þor lagh till domk. b. ʒ. øyre
 aʒ eiklidi ig spanna l. }
 aʒ þkastaðom 1) spann all eign } b. ʒ. mr.
 aʒ þuerdalom iiij spanna l. b. ʒ. ij spann
 aʒ vstum ʒ spanna l.
 aʒ vstum thet som þor lagh till domk. b. ʒ. ij aura
 aʒ nædra selioberghe v spann }
 aʒ sydrag. ibidem iij spanna l. } b. ʒ. iij spann
 + aʒ sumarvalom ij spanna l. } oc iiij l. er sigurdr brandarøfer gaʒ
 meðh querna huse
 aʒ soleime iij spanna l. aut j vstabʒgd
 aʒ soleime vid giodanes vj spanna l. er galt niclis j klaukanom. b.
 ʒ. spann [oc hazuer jwthe ther bætre ræth till en wi]
 aʒ ytra soleim vj spanna l. b. ʒ. 2)
 aʒ øzra eggio iiij spanna l. b. ʒ. øyre

1) Over Linien tilføjet: sydra gardh 2) "h. spann" udraderet.

- af eggio x spanna l. er selde eriker alþsson b. x. ij aura
 af bakka j badum g. spanz l. b. x. ij aura
 af salhusom vj spanna l. }
 af kradatom iij spann oc iij pd } b. x. ij spann
 af eidund vj spanna l. oc svo mykit meir som þor lag till domk. b.
 x. j marþ.
 af fundlijd viij spanna l. b. x. spann
 af hangheime ij spanna l. b. x. j ore
 af svelastadom ij spann er andres gatt. b. x. syre
 af svelastadom ij spann er sigurder a sumarwalom lauk
 af geitafvale xx spann oll eign. b. x. iij spann
 af midzossom v. spanna l. b. x. h. spann
 af metzlid aller sydrag. b. x. spann
 [af eidund iij spanna l. som haldor leidz sagare roaldzsson lauk Erchi-
 biscop Aslak x. hakon Erikson b. x. ij aura]
 af mo j sydra g. iij spanz l. er niclis j klunþanom lauk. b. x. ij spann 79
 af mo j norðra g. xij spanna l. b. x. iij spann
 af aastar xvj spanna l. oll eign. b. x. ij spann oc ligger til zisse j thetta aa-
 zialkiofo watne oc stangar reida widh hesta woll oc asta berg er erchibiscop
 ther warpa by &c widh ymeswiik; patet ibi
 af watzlijdh mr. b. aut
 af mokulijdh iij spanna l.
 af leppastadom j norðrag. spanz l. er aslak er selde
 af leppastadom thet som þor lag til domk. iij spanna l. b. x. h. syre
 af hundal all eign ligger til hundals watn
 af þorwen ein teig b. x. h. syre
 af tungo vj spanna l. }
 af zlatafog iij spanna l. } er Erchibiscop aslak kopte af herra jon ar
 bionssyni canik j midros br
 af þærestadom h. eign er jon thorleþsson zik Erchibiscop Aslak vnder ar br
 staden
 af huamme iij spanna l. er Eriker Kane gaff herra Erchibiscop Aslake ar br
 vnder staden. b. x. spann
 af huamme thet som þfor lag till domk. b. x. h. marþ
 [af sumarwalom b. x. halzuan syre som mildridh ar br
 padhersdotter selde Erchibiscop aslake] +

I Staun

- Aʒ solastadom ʒ spanna l. oc ij aura b. } b. ʒ. iiij spann
 aʒ hōa sētre ij spanna l. all eign }
 aʒ rimplinga by v. spana oc allan haʒonaluten
 aʒ ase iiij spanʒ l. b. ʒ. iiij spann
 aʒ flauʒuom iiij spann oc ij spann er gaff Ingeborgh aʒ gagneide ij
 luter eignar oc iiij spann er ungeborg aʒlafs dotter gax
 aʒ ʒogfētre nædra iʒ aura b. b. ʒ. spann
 aʒ mēdalby ʒviiij spanna l. } b. ʒ. iiij spann
 aʒ rudhi spanʒ l. 1) }
 81 Aʒ leiʒstodom marʒa b. b. ʒ. spann
 aʒ moe ij spann. b. ʒ. spann
 aʒ morʒ v aura b. medh thy som ʒor lag till domʒirkūna. b. ʒ. spann
 aʒ win ij spanna l. b. ʒ. iiij aura
 aʒ steime v. spanna l. medh thy som grimer jonsson selde herra Eʒkille
 b. ʒ. h. marʒ
 aʒ lidargerdi j spann aut j almerʒi
 aʒ by j nædrag. iʒ spanna l. b. ʒ. iiij spann
 aʒ by j øʒra g. iiij spanna l. oc iiij spanna l. lauk iʒʒuar biarnabane
 b. ʒ. ij spann
 aʒ wʒaase iiij spanna l. b. ʒ. spann
 aʒ biorgom j sydra g. vij øyres b. }
 aʒ biorgom j nædra g. ij spanna l. } b. ʒ. j marʒ
 aʒ biorgom j nōdra g. spanʒ l. } er grimer selde et cetera
 aʒ husabʒ ʒʒʒ spanna l. }
 aʒ diupadall all eign } b. ʒ. ʒ spann
 aʒ nordlandom aller sydra g. utan hueʒs luter
 aʒ mēlingom j spann lagt til mēdalby
 aʒ Euaʒe thridiungen er arne elizʒson selde vnder staden. b. ʒore øyre
 aʒ syraʒstodom v mēlingg land heter ʒruggateigher b. ʒ. j spann [oc j
 part som haluarder Eʒosse lauk]
 aʒ serʒlande spanʒ l. er thorbergr lauk b. ʒ. øre
 aʒ myre j nōdra g. viij spanna l. er lauk Eindrider oc the ij syʒtor
 birgitta og elin seldo

1) Nederst paa Siden som Custos: "aʒ leiʒstodom mr."

- af myre spanz l. er jon thorleifsson zif Erchib. Aflak z. tokaftader j ar br
orkadal. b. z. øyre
- af myre swo mykit som halffuarder krosse atte oc han selde Erchib. 82 ar br
aflake
- af myre ij spanna l. som Erchib Aflak zif af sigurde laane. b. z. øyre ar br
- [af fliellwu . . . stadom swa mykit som spitalen atte zør oc Erchibiscop ar br
Aflaker flipte till erchibiscopstolen]

I Bodhuif

- af husaby zj spanna l. } b. z. v. spann
af qvernberge j mr. }
- af langhrio z vett mz. oc z aura oc ther medh øyia manna eingh
- af flattom j mr. aut
- af wigdalom iz spanna l. b. z. iiij spann
- af bygsætre iiij spanna l. b. z. spann 83
- af nørðra odinsyn iiij spanna l. b. z. j marf
- af odinsyn ibidem thet som zør lag til domkll. er b. z. j øyre
- af sydra odinsyn j øyris b. er brynilda iforna kona gaz. b. z. j øyre
- af hambre z spanna l. b. z. iij spann
- af saltnese j berres g. viij sp. f. b. z. ij spann
- af stora g. ibidem ziiij spanna l. b. z. iiij spann
- af berres g. ibidem ij spann er sigurder lang selde herra Ekille
- af saltnese ij spann er godrader a velle selde
- af saltnese spanz l. er thorstein selde b. z. ij ørt.
- af nædrag. j saltnese vij øyre b. z. iij spann
- af nørðra g. j leiru zij spanna l.
- af sydra g. ibidem vj spann er niclis j flunlannm l. } b. z. iiij spann¹
- af leiro ij sp. er guthormer lauf
- af leiro ij spann l. er arne aflaksson selde
- [af leiro ij spann l. sem olaz niclifson laghman gaz i testament b. z.
j spann
- af husaby ein gard som zør lagh till spitalen of wij Erchibiscop Aflak

¹) Dette staar saaledes som om det ei vedkom den mellemste af de tre Linier, men kun den överste og nederste.

flifte till off medh herræ dækin oc gæzuo ther zore bærodall j
[otnadall]

84

I Birgsa

Az hanaberge zij spann oc vj aura b. z. iij spann
az kæreime zij spanna l. b. z. iij spann
az nædra kragfæse vj spann oc aura b. z. mr.
az nauftom iij spanna l. h. eign } b. z. spann
az risom iij spanna l. }
az einom viij sp. oc ij aura oc ther medh soleim alt b. z. ij spann
az soleime vij sp. l. b. z. j spann
az fadafætre spanz l.
az fadafætre iij spanz l. er elizuer matlaus selde
az nõrdra g. ibidem viij l. er solaugh gaff

85

I Nes fkipreidho

Az fkepftadhõm zij spann all eign ligger till lagavarpa b. z. iij spann
appositum fuit hoc predium ad archidiaconatum per &c. in Christo patrem
et dominum dominum otlaum archiepiscopus nidrosie anno domini medtæ
iiij
az by giij mr. b. b. z. viij spann
az nædra g. j rygine iij spanna l. b. z. spann
az rygine ibidem thet som zor lag till domtæ. b. z. spann
az adrum g. jbidem thet som zor lag til domtæ. b. z. øyre
az holfberge j veftra g. ix sp. l.
az midg. ibid iij spanna l. iij luter eign er oll eign b. z. iij spann
az holfberge thet zor lag till domtæ. oc thet som lag til hangra tæ.
b. z. ij aura
az nõrdzfta g. j hæime z spanna l. b. z. iij spann incorporatum est hoc
predium ad prebendam altaris sancti magni per reverendum dominum
otlaum archiepiscopus anno tæ iiij
az midg. ibidem viij spanna l. b. z. ij spann
az øzfta g. ibidem mr. b. b. z. spann
az mula ibidem thet som zor lag till domtæ. b. z. j spann
az fhdrag. ibidem vij spanna l. b. z. ij spann

af vestræg. ibidem vj spanna l. er jon stumbe selde herric Ek. b. x. ij
spann

af yttra bram j vestra g. xj spanna l. b. x. iij spann

af naðra g. ibidem vj mr. b.

b. x. vj spann

af flagastadhóm j norðra g.

af hangrom midg. ij spanna l. er arne bersvensson gaf æfter sína daga
[af hangrom j storastoffuo gard. mr. b. er wíliálmér esteinsson gaff
wnder staden b. x. j spann]

af hangrom b. x. j øre sem hangra Ek. atte

86

af hoxue xij vtt oc iij spanu s. b. x. iij spanu ¹⁾

af elge setre ørt. oc spann oc hangra Ek. luter meðh reknader b. x.
ij øyre

af loxðasætre j spann

af haugom øre

af vplandom j øre

af moo. ørt.

} lag til hangra Ek.

[Nota giorde vj jorðeskípte meðh jon nírliðssyne lagman oc síngom af
honom tridíunghen j jordhena flögastadhæ oc han set af oss j
geen eith andhen heiter kalxsuas er ligger a lænestrand

[af norðhsta gardhen j hæime x spanna l. b. x. iij spann

af hæime j midhgardenom viij spanna l. b. x. ij spann

af øystragardenom j hæime mr. boll b. zore spann]] ²⁾

*

*

*

I Herdzwawikom

87

af øzra nebbe iij marka b. iij spanu } oc v. p^o b. x. mark

af indra volunga ofe iij spanna l. }

af herdzwawikom iij punda l. er arnid ízuarsson oc ingeborg kona
hans zingo herric olaffue

af flaroberga warpe iij daga drætte en iij daga seta b^or forðbrøðrum
j nidros

j flers warpo part

j yttra biarnafloro j part

¹⁾ Overstreget; i dets Sted i Margen: Ad archidiaconatum jam scriptum

²⁾ Her mangle flere Blade, indeholdende Begyndelsen af Nordmöre.

j indra biærufforo part

j Eol vorpo varpe part

af stuzrasetre j ytrag. iij spann. l. [b. x. j mark¹⁾] liger ther varpan
till en niclis j Klunfanom kopte j mr. b. ther or af gest j veddsøyne
af stuzrasetre thet som før lag til domkll. [b. x. øre²⁾] er thet iij
spanna l. j østrag.

[af stuzrasetre halv eign som jon niclifson lauk Erchebiscop Aslak
byggis nuv alt saman føre ij spann

af nædra herdzlawit swo mykit som byggis føre ij spann]

J hitra skipreidho

af hope iij spanna l. b. x. n. aura

af rioluer viij spann oll eign. b. x. iij spann

af seluaghom iij spann oc ij aura b. x. j mark

af andznes oll eign. b. x. mr. [nuv x. iij spann]

af xilla iij spann oc iij øre b. x. spann

af diupuit pundz l. er ther lætra wager b. x. øre

af eidhe pðz l. b. x. øre

af gliastadhom iij spann og ij aura b. x. øj øre [eller ij spann]

af kexlisøy ørt. b. x. j ørt.

af smogo iij spanna l. b. x. ij aura

af sundulma iij spanz l. b. x. span

af osmunda vaghe oll eign er lauk arne arnaffon x. abrot sin b. x.
ij p. i fl.

af straume vj spanna l. b. x. iij spann

af haugabolstade vj spanna [l. b. x. j mark³⁾]

[af hiertsøy spann b. x. mark]

89 af haugabolstade vj spanna l. b. x. tunno lysc oc ij spann

af vlsuor xvi spanna l.

af halfsauit b. x. øre

af xaxawage spanz l. b. x. ij aura

af massastadhom ij spanna l. bygt x. ein t. x. ok eit otterskin i gjoz

af tunange ij spanna l. b. x. xvi xifla

1) [Overstreget. 2) [Overstreget. 3) [Overstreget.

af ziotuelle viij spanna l. er anziner bekre ¹⁾ izuarsson gaf ignoratur
 af baldaznese spanz l. aut
 af Euennarvere all eign b. z. j. ziff
 af dardeidhe all eign b. z. iggg ziff eller t. f.
 af sulfuer all eign er got egguer oc seluer til
 af zlatawadlom vi spannu all eign. b. z. t. lyse oc h. marz
 af straumoy viij spannu all eign b. z. tunnio lyse
 af vlxua fl. bonom all eign vi spanna l. b. z. ij spannu
 af rothing iiij ort. l. b. z. oyre
 af vttijom oll eign medh thy som hustru sigrid Erchibiscops Aflats
 modher gaff b. z. ij spannu
 af jutijom iiij spanna l. oll eign b. z. ij spannu
 af vaggvere all eign [sitia j ziffimen oc gera landuordo]
 af Kellingawage iiij marza b. b. z. j spannu
 af izio spanz l. er pal j tijtrom gaf aut
 af dolma ij spanna l. er thore errasson selde
 af arsetre } [bygt zore spannu]
 af hersoy } svo mykit som nieliff j Klunkanom lauk j hordsome z.
 Frake syfter oc zor atte stadren helmingen
 af lny all eign vid ramsoy. b. z. i spannu
 [af dyrwijf all eign b. z. spannu
 [af zierifnes all eign liggir syndzt a hitr
 [Item af andheffogh hoss lny i Thyrodher hoy ligger till lny]]

I Hemptne skipreido

90

Af aar all eign zviij spannu medh lagaziffe oc seluerid war b. z. z
 spannu ligger till all magaroy, rustoy, gusis oy oc swanoy iiij
 spanna l.
 af hogstadhom ij spannu } b. z. j spannu
 af Kielgstadhomm spannu } liggr til ziffe ooss
 af sundum spanz l. aut
 af haugz spannu oc zij spannu er zridriker bryniolzsson lauk Erchibiscop
 Aflats b. z. spannu ²⁾ [ij spannu]

ar. br

¹⁾ Overstreget, og i det Sted sat det her følgende izuarsson.

²⁾ Overstreget.

af zitiom xv pan. }
 af velle v pd l. } aut

91 af nese j rustahuerzue spanz l.

af rustardale iij spanna l. er sigurder Kolbeinsson l.

af Kirkusodiu j øzra g. viij spanna l. }
 af midg. ibidem xvi spanna l. } b. x. iij spann

af vjsttag. j vestra sodiu ix spanna l. b. x. ij spann

af sodiu j brnsa luta vj mr. b. b. x. vj mr. x j ytra sodiu [ij spann]

af eidhe pd s.

af holl pd s.

af vatudal xv pan.

af sundlid spann j øre mindra } aut

af høzdafladom iij spanna l. b. x. j øre

af ogstodom vel Krokfladom iij spanna l.

af nese xij spanna l. j badom gardouom er guthormer nicliffon selde
 herra olazue

af leiknese h. vta spanz l. ligger til zisse aa

ar br af hempne flak all eign medh thy som Erchibiscop Aslak zik af reins
 Kloster j jorda flapte [v spann oc j spann]

aff stamnes yttre g. oc nidre all eign

af raunnum xij spanna l. b. x. j øre

[af flograndom iij spanna l. b. x. j øre er Erchibiscop aslak kopte

af selnes medh welle som zorsker. er i registro viij spanna l. b. x ij
 spann]

92 Thessa jorder ligo till sellnes fl. j hempne som nu er nider
 fallen

af selnes all eign x spanna l.

af zlekkerwik h. spann

af slaxradale h. spann

af barma j hitr øyre

af nierdøy spanz l.

af breidouik spanz l.

af grytodatale øyre j selnesøyrde

af velle iij spann oc iij ssaalda saad

aʒ haʒuerfmom iij spanna l. h. eign
 aʒ tanwiðom ytra spann oc ørt. thridiung
 aʒ grønaſetre j viuiar ſoðu jn aʒ aurum h. spann b. ʒ. j øre
 aʒ vaghe vid hegſtada ørt. b.
 aʒ lijd j aafſta ʒyrde j spann
 aʒ weſtra ſodiu j øʒſtag. iij spanna l. oll eign b. ʒ. (ſpann ¹)

J Riſſa ſkipreidho

93

Nʒ olaxs øj ij spann oc ij auræ aut
 aʒ linge iij spann oc v. ørt. b. ʒ. ij spann
 aʒ wudzaaſe spann oc ij øre
 aʒ ðidiamoom ſpanz l.
 aʒ ſmidafſtadom ørt. b.
 aʒ kamſhyn ij ørt. b.
 aʒ godhamer øres b.
 aʒ ſtørkilodale j øres b.
 aʒ lijdum j mr. b. vid herdzlauka
 aʒ ſkeldbrekko ij aura b.
 aʒ nauſtom vid rein ij spanna l. [bygt ʒ. j mrk.
 aʒ berge ij spanna oc ij aura [bygt ʒire ij spann]
 aʒ ʒyrde vj spann oc v aura

} aut

Nota at wij Gauto &. bytte ʒorſer. nauſta vnder reins kloſter, oc abbadiſen
 fek off thet a mot eit got audn ſom ſør heiter liggendis widh awlen i
 werdal, oc wij lagde thet vnder ſtikkelſtade til eing

J Stadz ſkipreido

94

Nʒ zinnafſtadom iij marka b. oll eign. b. ʒ. iij spann
 aʒ nædzſtafkote ſom nu heiter brødraſſipte ʒij spanna l. øres b. b. ʒ.
 iij spann
 aʒ biarnar aſe spann oc vj aura
 aʒ haʒuerfaſe øres b aut
 aʒ budhom spann vtt oc ij aura b. ʒ. j mr.
 aʒ valom ij spann oc øre medh mordalmsdaler. b. ʒ. mr.
 aʒ throngom j øre oleigt [b. ʒ. j øyre]

¹) Her nedenfor ſom Custos: J Riſſa ſkipr.

A Wanguika strondh

Az wanguikom aller øfrag. z spann. oc øres b. b. z. iij spann
 az nædra g. ibidem vij aura b.
 az ærnese ij aura b.
 az biorgom iij spann oc j mr. oll eign
 az jnzsta setrom ij spanna l.

95

A thorkuiffom

Az biarkofætre ij spann oc ij aura b. oll eign
 az eggio ij spann oc ij aura oll eign
 az vpsalom ij aura b. h. eign
 az mauraholte mr. b.

96

I Awra fkipreido

J medh raugna b. f. v. øre til skard
 Az ziuola v spanna l. b. z. j øre liger til lagawerpe
 az dromanese zij spanna l. b. z. ij ij spann oll eign
 az fkipanese (en huit) b. z. spann oc nw fore ij eng. teigo
 az røfstadom zij spanna l. b. z. ij spann liger til seluer eguer oc mtz
 rodher j smylene
 az sandnese ij pd oc vj mr. f. } aut j almerki
 az zyrde vj pd }
 az sætre j wallangzyrde ij mr. f. }
 az flokkom ørt. l. aut b. z. j ørt. hazuer . . . i leirwik
 az engladale spanz l. b. z. j øre ranzakes
 az birlianese ij pd b. till flatter z. j øyre til hozda
 az bergzalle pd b. z. eingilflan b. z. j sp.
 az sunde spanz l. liger till walauarpa aut
 az gifætre spanz l. b. z. j øre aut zylger presthen
 az syndra ledrafunde iij spanna l. b. z. øyre b. z. j. sp. d. keipelædinfund
 az ækermi ij spann er thore hæfe gaz liger til selueide oc aurida
 beffer. b. z. øre b. z. j spann
 az rodal zij spanna l. b. z. iij spann er nw b. ij sp. ranzake
 az rexfnese pundz l. aut j almerki ignoratur
 az winiom zij spanna l. liger til lagau oc lag warpa b. z. iij spann
 er nw b. z. iij spann

- af hordasætre vj spanna l. b. x. h. spann er nw b. x j sp.
 af vpsalom dubium b. x. j ore
 af wage ij spanna l. b. x. spanu er nw b. x j sp. ranzake
 af nørðra thorsætre vij pundz. l. aut b. x. j spann b. x. sp.
 af fyrde ij spanna l. aut ignoratur
 af griotsætre spanz l. b. x. h. øyre
 af violnosætre pundz l. b. x. ij eingilsta ranzake
 af steinsøy b. x. spann j fisk
 af husaby j rossafyrde ij spanna l. aut b. x. j øyre b. x. ore
 af aralzvið z spanna l. all eign utan h. spann b. x. j ore
 af røtzwage h. eign j smyll b. x. ore
 af leirvið b. x. j spanu som andres j leirvið lauk j sakarøyre
 [af dalslegg iij spanna l. er lauk sigurder endridzsson a winio j abudha
 fall Erchibiscop Alstæ samleikt medh winio ar br
 Item gaff astac jonsson sancto olaff halzt joever alias joen medh allom
 lunnendom oc øyiom som thar høra vnder ath liggia bygt x. halzt
 span, haffuer issuer i aspa
 [Item gafz alz sigurdsson sancto olaz helgsæther j obrot siin bygt x.
 øre]] ranzakes Uota secundum regulacionem. karl j odden kopte bp. olaff
 andra helften aff j ioen aff srew cristin
 af foldom b. x. j spanu
 af skelbergh b. x. ij wager rasker

I holsyniar flipreido

- af hestanesē ij spanu. b. x. øyre hazuer then j ottuer ranzakes
 af golmoo viij spanna l. b. x. ij spanu ligir til seluer j allum hamar-
 fundom
 af sættende spanz l. aut hazuer issur i b . . .
 af eingiom ij spanna l. b. x. h. spann hazuer oc then j atner
 af nørðra holsyniar ij spanu b. x. spanu nw x. iij mr.
 af ytra g. ibidem viij spanna l. } b. x. iij spanu
 af adrum g. ibidem vij spanu oc ij pd }
 af hegeime h. spanu j gnyrdaluta. b. x. j pund er nw b. x. vij ore
 af woleime fiordung spanz b. x. vj mr. f. b. x. ij spanu ranzakes ther
 plegade af gaa iij spanu

- 98
af	Λambs wage j spann	aut. hafua the i strawm. ranzakes	} aut
af	nordeime iiij spanz l.	illam nou. de illo	
af	wagalande j pðz b. z. vj. mr. f.		
af	aΛarwiΛ spanz l.	b. z. spann	
af	halsnese pundz l.	ignoratur ranzakes	
af	halse vj spann oll eign	b. z.	
af	strond xi spann	aut b. z. ore giffuas	
af	sandnese ij spann viij lutr eignaraut hazuer then i leiruik		
af	betne iiij spanz l.	aut j wallangefjord ranzake	
af	rogils wage iiij spann oll eign	aut. ranzakes til araldzvik	
af	heguif ij spanna l.	aut. ligger tuert suðer øzuer skal-
awik	
i smølenne	af stielberge vi spanna l.	liger til eguer oc aurida ziffi	
	b. z j spann j fisk		
af	vnafladum ij spanna l.	} aut j smølenne ranzake	
af	hufføy iiij spanna l.		
af	tagitom spanz l.	} aut ranzake. b. z. j spann
habetur prenotatum.	
af	setkænde spanz l. 1)		
af	nordreitom iiij spanna l. b. z. ij aura.		

99

I Stangarmika skipreidho

af	nædra gliouareime v spanna b.	} b. z. ij spann	
af	øzra g. ibidem spanz leigha		
af	sultum spanz l. b. z. pð	} b. z. ij spann	
af	seliæzloti vij spanna l.		
af	gortom spanz l.		
af	bakka ig. spanna l.		
af	haugom spanz l.		
af	ormsnese j spanz l.		
af	bizrazyrde ziorðungz spann liger till ziffe bekker b. z. vj. mr. f.		
af	øzra steinberge ij spanna l.	} aut	
af	nædra steinberge j spanz l.		
af	holl pundz l.		
af	moe j spanz l.		
	moe, er nu ore	Item gaff gudridh thoresdotter j ore j	

1) Overstreget.

- aʒ næse v spanna l. b. ʒ. spann
 aʒ øzra holmeidhe spanz l. oc vij spanna l. er sira thorgeir prestes a
 thingvallom lauk, er nu bygt i dyreseter j arzønar skipreido
 aʒ rudi v spanna l. aut er gaʒ sygurdr lange b. ʒ. h. øyre b. ʒ. ij
 spann
 aʒ nordvikom spanz l. b. ʒ. j øre
 aʒ ntra drypingom spanz l. aut
 aʒ andlundinom spanz l. b. ʒ. j øre
 aʒ søgiastetre iij spanna l. b. ʒ. spann
 aʒ Euernsetre j thoðodale ij spanna l. aut b. ʒ. vi mr. f.
 aʒ zinvikom vi spanna l. er lauk herra sigurder b. ʒ. ij spann
 finwika war bygt i vi spanna l. i freidhe
 aʒ thorvikom iij spanz l. aut er hildeborg gaʒ b. ʒ. h. øyre
 Aʒ hala i toffuedal som wij fenge aʒ einer i norwik. b. ʒ. iij spann ou eign.
 medh samtykkio hans erwinga
 aʒ gelastadhom ij spanna l. oc iij spann gaʒ sire haluarder j stangar: **100**
 wik ther or liger til ziffi bekker
 aʒ bruasetre iij spanna l. er guthormer suædinger lauk bygt ʒ. spann

I Swrnadals skipreidho

- aʒ Rudi j spanz l. b. ʒ. øyre
 aʒ halfegg h. pundz l. aut er nsaʒ gaʒ
 aʒ thofføynom vj spanna l. er wigleiker prestes selde stadnom liger till
 laga werpi [b. ʒ. h. øyre]
 aʒ zogle j pundz l. b. ʒ. h. øyre
 aʒ steinasetre zij spann oc pð b. ʒ. j spann
 aʒ raudhezio zij punda l. b. ʒ. ij aura
 aʒ gullene j spanz l. b. ʒ. pundh [oc viij spann l. zingom vi aʒ
 magnitde orals doktor oc aʒ eilez son henne for thet at the hazde
 hezuadh vndan sancte olazue mang aar ij spans l. i samma iord]
 aʒ zardingsstodom iij pund liger til weidestodh [b. ʒ. vj mr. f.] **101**
 aʒ sodgom spanz l. b. ʒ. vi mr. f.
 aʒ telfdalom iij spann oc pð humbla aʒ øyne aut [b. ʒ. vj mr. f.]
 aʒ Frakanese zziij spanna l. b. ʒ. iij spann
 aʒ bergeime zij spanna l. }
 aʒ midg. j øya zzz spanna l. } b. ʒ. vj spann

- aʒ øya ytra g. xxix spanna l. }
 aʒ biarnag. j øre liger til quernaftøde } b. x. iiij spann
 aʒ fleidsøja xij spanna l. er haʒon sigurdzʒson gaʒ
 aʒ slytum østrag. xij spanna l. er sigurder kallason selði b. x. ij spann
 aʒ watzenda vj spanna l. er thoralder gunnarsson selde herra Eʒfille
 [b. x. h. spann]
 aʒ romundastadom xij spanna l. b. x. ij øre i mardskinnom
 aʒ thidusætre iiij spann eit pund mindra som sira byorn lauk herra
 Eʒfille j rekinʒkap oc j pund mindra en iiij spann er estein elizʒson
 lauk Erchibiscop Aʒlaʒe [b. x. h. øre
 aʒ bersætre ix spanna l. b. x. øyre
 aʒ bersætre iiij spanna l. som izuar Karlsson gaʒ Erchibiscop aʒlaʒ b.
 x. h. øyre sameickt medh øye oc slyto
 [It. xingo wi erchibiscop aʒlaʒ aʒ trondh izwarʒyni oc thorald hans
 magh iiij spanna l. j steinsætrom j kirkiu reʒning
 [Item xengom wy erchibiscop Aʒlaʒ aʒ guttorm haluardzʒsyni tueggja
 spanna leigo i ʒkalastelle som ligger hart hofʒ slyta ʒore ʒrendsæmia
 spieldh]]
 [[aʒ glareime b. x. ʒp.
 Item aarnes b. x. spann]]
 Item wij gauto æc. kopte aʒ styrkar sigurdʒsyni lodusæther iiij spann leigho
 oc holta aut ij spanna leigha ligger thenne jord oc audhn offwan ʒore
 rindal, hulka jord han haʒde kopt ʒore nokrom aarom aff endridh krok,
 er iord oc audhn nw bygt x. j spann, betalade wij honom xiiij kortlagh
 j godhom werdaucrom

I thingwalla ʒtipreido

- aʒ orʒunde h. eign j. b. x. spann
 aʒ audnit vid nalasund [geigsætre] b. x. xvj mr. ʒ. nw b. x. øre
 aʒ eitʒeime j adrum gardenom xj spanna l. }
 aʒ øʒra g. ibidem spanz l. b. x. j øre } b. x. iiij spann tuekr . . .
 aʒ twieʒro j part spanz l.
 aʒ gylom x spanna l. b. x. ij spann
 aʒ rythingsneʒe v spanna l. h. eign

af rimstodom j spanz l.¹⁾ [skipte wij erchebiscop Aslak rimstodha medh thingualla kirkio of med kirkio herren herra eliz vthi iiij punda leigo j dromanes]

af ringstodom j part

af ambuik all eign b. f.

af agnviik zvi spanna l. liger til goder floger [b. f. ij spann]

af raudasande part [aut]

af hunhambre j spanz l. aut

af rotaase iz spanna l. stod h. a straumoy cappella b. f. ij ore

af hancime iij spanna l. b. f. j spann nw b. f. ore

af bergzlijdh zvj marka b. b. f. vi mr. f.

af giorfwiik ziordunge mindra en iij spann

af miokkhello vj mr. b. oc ij spann b. f. spann

af miokkhello jndre ziordungen ij spann b. f. j ohyre

af myokkhello ij spann som Erchebiscop Aslak zil af sancti halluardz

ar br

stuko oc gaz ater ffore thyholt

af telgsatre j spann aut

af hiordoto naedra vj spanna l.

af szra hiordoto iij ziordunga spanz l. } aut

af zridikswiik v mr zat j spann

af moyniasall iiij spanna l. oll eign

af ziodzeide ij spanna l. b. f. vi mr. } aut

af haffuirdalom ij spanna l.

af hazuerstodom spanz l.

af stuzseime²⁾ vj spanna l. oll eign

af ballastodom ij spanna l.

af rootasom spanz l.³⁾

af orambrar h. spanz l.

af haegraberge h. pundz l. } aut

af soljod iiij spann h. eign

af soto vj spann oll eign

af saelsuiik ij spann oll eign

af sanduik ziiij mr. mindra en ij sp. b. f. p^b.

1) Oversfreget. 2) Rettet med senere Haand til stuzfwiik. 3) Overstreget.

issuer i
aspa

az bergeime vj spanna l. } Az krakænes b. z. j spann
 az longosætre ij spanna l. } b. z. vi. mr.
 az eikfætre h. ij spanz l. } aut
 az gerasætre xj spanz l. }
 az vatsele v. spanna l. b. z. j ore }
 az josundom v. sp. iij luter eignar }
 az vlxuasætre iij spanna l. } b. z. ij ore, jtem hustru gyridh gaff nu
 az gangnaat spanz l. [bygt zore øhre] j testamentum s. olauo ij spanz
 leiga b. z. ore

az kuernwagar all eign xij spanna l. er sira arne thorzinnzsson gax
byt zore vj. sp. j vrd [i barknazyrde]

[Nata bygdo wij alz sigurdsson lizmaala hualswiik som wij ærlibiz
scop aflac fingom az tronde som radzman war i brymsness., oc scall
han byggia upp hwsen oc stia ther alla fina liffs dagha oc ther
medh gazuom wij honom quit zore then sakærore som han oss skyl-
dogh war. han slogh ein man j jwla greidh, oc arligha b. z. j
spann]

Az kertlinga wiik b. z. ij ore som gaff gunilde pæders dotther

Az hwalwogha b. z. ij spann. som wij kopte az ion issuerfson

104

I barknazyrde skibreido

Az gemnese x spanna l. b. z. ij spann
 az blakstader all eign b. z. vi spann er nw iij sp. ranzakes
 az arnadale part aut hazuer then i siliæter hustade gotz
 az zurusætre part aut } idem habet
 az zurusætre h. vta spann oll eign } aut
 az glødiswage ij spanz l. b. z. j spann ¹⁾ habetur folio scripti
 az linwiik spanz l. aut war bygt j sund aut widh hallasæther
 az vllarlande ziordunger aut j almerki require folio scripti
 az kirkin zreidhe ij spanna l. b. z. iij spann
 az zreide ij spanna l. b. z. ij spann er amundher thronðasson lauf
 Erhibiscop aflake er nw b. z. iij spann
 az thorwitom iij spanna l. }
 az adrum g. ibidem xij spanna l. } b. z. iij spann

thet ligger
nest sili-
æter

1) Denne Linje er overstreget i Originalen.

- aꝝ sllaſtadum iꝝ spanna l. b. ʒ. j øyre ligger till laga werpi ran- then war-
 aꝝ hallaſætre v spanna l. b. ʒ. ij spann } zake ſitiaſtade byt i oya i pan ma
 aꝝ raneime ij spanna l. } thet hazuer } orkadat } byggis fore
 aꝝ adragarden ibidem ij spanz l. } iſſuar i aſpa } ſaml. } ij spann
 } ſcal ranza- } ſecundum declaracionem iſſ- uel paulo
 } kes prebenda e . . . } uars i aſpa war thetta audnet minus
 } [angh . . . habet } [er war . . . }
 aꝝ ʒoſſaſætre j p^d er ʒridriker gaꝝ } aut
 aꝝ ſelioſætre p^d l. er olaꝝuer gaꝝ } huſtade iord
 aꝝ ſtaſſuiſt ij spanna l. aut
 aꝝ ſtrond j iſulꝝſuage ſpanz l. b. ʒ. j spann er nw ʒ. spann
 aꝝ hardſtadhom pundz l. thet er huſtade gotz
 aꝝ gaupſætre iiij spanna l. er ſira arne rams gaꝝ tok iſſuer aꝝ ij mr.
 lagh
 aꝝ ſeammalingom xxxij. spanna l. oll eign er ſerker oc ſigrid a riidom
 gaꝝuo b. ʒ. ij spann nw b. ʒ. ij spann ranzakes
 aꝝ holtom ſpanz l. er ʒru gyrid gaꝝ aut
 aꝝ vrdh Ser spanna leigha bygt fore ſpan ſom wi ſenghom aſſ meſter olaſe
 broder fore hwanvagha epter thii ſom breꝝuen thar um giærd utwiſa

105

I Aꝝrønyiar ſkipreido

106

- Aꝝ ʒorlande ʒx spanna l. j øꝝrag. b. ʒ. iiij spann liger till godher
 vtrodher
 aꝝ nædra lingulꝝſtadhom nædra v pundz l. b. ʒ. j spann
 aꝝ bodha ij spanna l. b. ʒ. j spann
 aꝝ eſliſøij vj spanna l. b. ʒ. ij spann liger til vtrodher
 aꝝ engiawiſt iiij spanna l. b. ʒ. pund
 aꝝ ſtranda j badhom g. iiij spanna l. b. ʒ. ij aua
 aꝝ brimiſnes ʒvj spanna l. all eign vtan iiij spanna l. ligger preſte till
 bordz
 aꝝ myuſtre all eign aut ¹⁾
 aꝝ dyaſætre ij spanna l. b. ʒ. øre ²⁾ [ij spann]
 aꝝ glødiſvage v spanna l. all eign b. ʒore spann
 aꝝ liuwiſt ſpanz l. oll eign [er byt]
 aꝝ vꝑſalom iiij spanna l. aut

1) aut overſtreget. 2) øre overſtreget.

- aʒ morʔ j spanz l. b. ʒ. vj mr. f.
 aʒ ʒlatasætre j bodhadale spanz l. aut ¹⁾ b. ʒ. j øre
 aʒ reisolande spanz l. aut
 aʒ ʒadhaherge j spanz l. aut
 aʒ raudafande ij spanz l. ²⁾ er nw ʒ. spann
 aʒ baulgo ʒiordunger spanz b. ʒ. [ij aura gilda]
 aʒ lynchholmstathom øʒra j spanz l. b. ʒ. vj mr. f.
 aʒ ʒielle iiij spanna l. oc eit ʒisse wer heiter odrar thet bygdi herra
 Eʒkil ʒ. iiij spann
 aʒ watzenda ij spanna l. aut
107 aʒ snaldʒstathom swo myʔit som sira arne *thorʒinzʒson ʒit aʒ ellinge
 thorgylsʒyni
 Item tywiik halʒt byggt ʒ. span

I sundala ʒkipreido j løtina ʒofn

- aʒ lida hrella ij spanna l. liger til ij ʒisse ʒloon aut b. ʒ. h. spann
 aʒ øʒra greʒeime iiij spanz l. } b. ʒ. vj spann
 aʒ nædra greʒeime ʒiiij spanna l. }
 aʒ otteime h. v. spanz l. b. ʒ. j mr.
 aʒ snioene iiij spann ʒiordungen ʒat j b. ʒ. spann
 aʒ snioene vj spann er styrkar endridʒʒson gaʒ
 aʒ mofagerde pundʒ l. b. ʒ. øre
 aʒ ørafunde ʒiordungʒ l. spanz b. ʒ. vj. mr. f.
 aʒ ʒlatawade xv spanna l. b. ʒ. v. spann
108 aʒ biarnahrella j spanz l.
 aʒ toʒkin ʒ spanna l. b. ʒ. iiij spann
 aʒ toʒkin j nædra g. spanz l. b. ʒ. øre
 aʒ hole spanz l. b. ʒ. øre
 aʒ ʒuro v spanna l. b. ʒ. ij spann
 aʒ løkene ʒʒ. bønóm iiij spann oc ʒiordung spanz b. ʒ. spann
 aʒ løkene thet som ʒor lag til domʒʒ. b. ʒ. spann
 aʒ løkene viij spanz l. sem herra Eʒkil ʒit vnder staden
 aʒ løkene vij spann er styrkar endridʒʒson gaʒʒ
 aʒ rauda ʒogne j pund b. ʒ. j øyre

¹⁾ aut overstreget. ²⁾ l. rettet til [byggt artigha].

thessa jorder zif Erchib. Estil az holtæ jonssyni

az hozuin iij spanna l.

az tofine v spanna l.

az toffine ij spanz l.

az litla zlatauade ij spanz l.

az biarnahiella ij spanna l.

az giogrin ix spanna l.

az lodhænge ij spanna l.

[az toffine svo mykít som sighurder oð eriker styrkarssynir atte er thet ar br
j nedzsta gardhenom gar az ij aurar

az snioene ziiij spanna leigho sem erchibiscop aflac zif az olaz nic:
lissyni laghman i rækenscapp oc garpa sculd sem hans brenz waltar
b. zirer ij spann

[az holtæ som ligger millom wpdall oð swndall eist halz
uardzsson zore fall sina j erchibiscops aflacs bolt thiidh bygth zore
ij spann]] ¹⁾

I hozs kirkiu sofn

109

Az zossafætre pundz l. er zridiker gaz

az ætre j nædrag. xvj spanna l. b. z. viij spann

az øzra g. ibidem xvj spanna l. b. z. viij spann

az selseinge iij spanz l. aut b. z. j spann

az jnwiðom h. spanz l. aut

az wtwiðom vj spanz l. aut j almerki

az skiotdom zij spanna l. b. z. iij spann

az flaa som wij g. kopte az jon isfuerson b. z. j øre la habetur

I wsmodals kirkio sofn

Az zolkesdale øres b. b. z. øre

az birkiðætre vj mr. f. aut

az øzrag. j husabn ij spanna l. b. z. ij aura

[az moen h. eign sem thordher hauksson betaladhe verdelighom herra
herra aflac medh g. mistun erchibiscop i nidros i kirkiu rækningh.
b. z. j øyre]

¹⁾ Her nedenfor som Custos: I hozs ff. sofn

I alzwundar kirkio sofn

af birtisatre viij spanna l. aut j almerki

110

Kaumsdall

I oris fiordz attunge I Erikis dale

af heggeime xvij aura b. oc thueite l. b. x. koralag ligger til xiffis
ffaper

af bierkeime ij aura b

af bierkeime j kops garde viij ores b. er jon gudleitsson selde herra
Eskille b. x. koralag

af nordzflag. ibidem all eign v aura b. b. x. koralag

af hoeime ij aura b. aut

af fiodhinom j mr. b. samleickt medh heggeim oc bierkeime

111

I Erikisffjorde j sama attunge

af nauftum j marka b. oc viij thueite. b. x. koralag nu x. j mark

af solbergom ij ores b. aut vid syren

af solbergom mid eidzuag ij ores b. aut j almerki ligger til riodyo

af ozaase xvj aura b. b. x. ij koralag

af ytra hoggom ij aura b. b. x. ore ¹⁾ j ore aut

af breidvilt ores b. aut j almerki ligger vnder naufta

af heimvikom ores b. er gudlauger bonde j widon gay til riodya

af myklabolstadi j vifstedal xvij aura b. oll eign. b. x. ij koralag nu x.
vij ore

af ryodom h. vta mr. b. oll eign b. x. ij koralag

af thiolam ores b. er x. fru adeliz gaff aut j almerki ²⁾ b. x. viij mr. f.

af foftravatnom j ore vtt myols aut j almerki norder i xuer ziellen a
ryodom

af rordale j vifstedal j nordlandæ sofn vj aura b. er padher andisrn-
sson laut herra Eskille aut b. x. viij mr. f.

af goparsore ij aura b.

af sporseime vj spanna l. ligger vppa gossen

¹⁾ ore overstreget.

²⁾ aut j almerki overstreget.

af horner oc meringasæter z aura b. er bruniulz og astat sigurozssgnir
 seldo herra Efkille vnder stadhen [halz eign b. z. iij aura
 Item adra halzwa eignena i hørne zørser. gaz nieliff ieniffon medh
 gyridha thorkilsdotter eignar konw sinnar radhe oc samthytt vndir
 erdhiscop Aslac oc stadhin j nidr.]
 af Aedenes oc soliello aut b. i pd
 af af bello b. z. j kørslag, rørdall aut samleickt.

I læreims Attunge

112

Az holme iij marka b. b. z. ij kørslagh
 af indra heriom. øres b. [oc bardh j heriom gaz ij øyres b. z. . . .]
 af zridrikswelle iij thueite myøls. b. z. ij ensta
 af mittita marka b. oc gl. fleppor k. liger till mykin næzra lost
 af brekkom iij aura b. b. z. øre
 af florgo øyres b. } aut
 af eidhe øyres b. }
 af morf iij aura b. b. z. øyre
 af naruit iij aura b. b. z. øyre
 af læreime iij øres b. b. z. øyre
 af klungunese vj aura b. b. z. øyre b. z. ij øre
 af klungunese øyres b. som herra Efkil zil af pæder anbørnuffni

I Straums Attunge

Az wage gvij aura b. aut
 af Eik j setkenom zij aura b. }
 af holtom j øres b. } aut
 af øzra reidarstodom øres b. }
 af nædra reidarstodom j mr. } er sigurder bratter lauk
 [Sættiasæter allt dughir till sætra]
 af grytene j prestg. øres b. j b. z. j øre
 af wit ij øres b. j engnazyrde b. z. iij aura
 af sætanese vj aura b. er herra zinner selde b. z. j mr.
 af kornasætre vj aura b. er olazuer huitez gaz aut
 [az yttza bø j igna ziorde ij aura b. b. z. pd }
 af flialgobolstadh øyris b. b. z. iij thueite } hazua thessom jordz
 om zylgt prestane a
 grytene till oretta]

113

I Ness Attunghe

Az dale øyris b.

az nædra dale j jfjiorde j mr. b. er raguelder gaz

az sodgom øre oc vff myøls b. f. øre er skipt vti westastade med prestem
a gryptene

az lungeid j øres b aut

az stazeime viij thueite. l. b. f. ij ensta

az remeime viij thueite l. b. f. ij ensta

az halfage viij. thueite l.

az stokkom ørf. l. er barder gaz

az nese v. pen. f. er barder gaz

az zlataa iij thueite l.

az byllingom j vff myøls oc iij thueite

az ormeime gv pen. l.

az ffræn

az ffrindo h. øre som sira sæbiorn validus gaz b. f. ij ensta

az jndre ffrorgo j øre er berdor prestes gaz

114 az thorwikom vj spanna l. j larfnazirdi vel ness attunge

az breidhowik ij aura b. b. f. øyre er byt vti f. . . ll . . . seter i vidhøy

Nota Anno domini m^ocd^olx octauo giordom vj Erkebiscop Olaf &c. och Niels
jonson sognaprester j okerøy jordastixta medh haluard amundson swo ath wij
ffulle hazua az honom en markerboll jord lagt och bølt er kallendis strande
liggendis j botingrøy sogn, som artliga renther eth kyrtagh j landskull &c.
och skal forser. strande ligga helzthen vnder domkirktion j trondeime. och adra
helzthen vnder prestagarden j okerøy &c. Schal for^{ne} haluard hazua az off
ather zøre ader nempdom strande ij markerboll j hfferim jnan zøre ana
medh allum tuthum Som brex ther vm giort er jtherligere vthuiser. Och er
samma brex lagt j baðe closter till gömsta Thij ath thet er baðe closter an
rørende vm vtro jordaparta som conuentus byttæ medh adernempdom hal-
uard &c. actum Nidrosie Anno vt supra decima 4^a die mensis May

I byllingrøy Attunge

Az soleimom j øres b.

az ffrorpo j vff l.

az hiellafætre øres b.

az raudhamold gv. pen. l. } er østein brofæ lauff

} aut

- af vpdolo vij aura b. } ligger til zifste hyl
 af hunanese ores b. } b. z. forlag
 af elgisa iij aura b. b. z. j ore
 af berge ores b. er pader anbioruffon zik herre Estille
 [af bylinggoy h. mr. b. er thore theifte atte. b. z. halz mr. ligger till
 selueide [Item zengom wy eith markaboll af saga gunnarssyni j
 sama iordh b. z. viij aura ok zengom wy honom her j geen fore
 iz aura b. j sethre z. j mr. oc vuthe wy honom till leigho vnder
 sether biarmaland och halz tweit smor]]
 [Item j wiik nest siliesnes eit oyres b.]
 [af zuglasathre j markabooll [som iornv biornus dotter lauk j horz
 dome]]
 Item nota at anbiorv sveinson lauk erkebiscop olaff trigia aura booll j sonne-
 boftadom j bylinggoy sofn fore abrot sin

J westneess Attunghe

115

- Af westneess iij mr. b. oc j mr. h. oc all ze oyn medh som Erchibiscop
 Alfac ftepte vnder fladen z. jordaparta j bo rokneim oc manessaas.
 b. z. mr. [thetta sama sethir fteptom wy bort j byz-
 lings oy medh sage gunnarssyni ok kall
 hazua biarmalandh till leigho vnder set-
 ther zore h. tweek smors arligha]
 af setre iz aura b. } halz tweit smors
 af hoeime j mr. b. }
 af biarmalande iij aura b. } aut
 af rektale vj ores b. }
 af flatnom mr. b. }
 af zrodastadom j ores b. }
 af sydra ase iij aura b. }
 af fcorgo j mr. b. }
 af ofra asyn iij ores b. b. z. [iij aura]
 af naedra asyn all eign er gyrida a vestadom gaff [bngt z. fhyrlagh]
 af stokkalande j mr. b. }
 af beriorvode vij aura b. } er-pal palsson gaf
 af nordraaff gi aura b. }
 af hellasetre iz aura b. b. z. ij forlagh
 af nerdheime iz aura b. b. z. forlagh
 af farseime zj aura b. b. ij forlag oc ij fteppor f.
 af riupadale ij marka b. b. z. ij forlagh

[Item kopte vj erchibiscop aslak Anno dominj medgloij halz marka
b. i riupadall. b. z. h. kyrlagh. az arne bardson.]

Nota at magnilda anbiørns dotter lauk herra thronde j abrot sin allan
erlendzgarden medh vuder budom loztstoffum oc allum flezuom vp
a bada sidhor

116

I Sundz Attunge

az tautro nørðra g. ziiij aura b. b. z. vj aura
az isfareime øres b. b. z. hudh ¹⁾ [j øyre] er byt i strand
az midiosunde ziiij aura b. oc ziiij sald f. b. z. ij sald ²⁾ iij aura
az hegðalom j vtt l.
az røysatre j oterøy ij aura b. aut b. z. j øyre
az vglauit j oterøy ij aura xv pen. oc ziiij fleppor f. och øre ber botz
olruer gaz b. z. ij øyre ³⁾ [ligger till raunes]
az biorksetre vj aura b. xxx. fleppur f. j bytlinggøij sofn
az sandsøy j øyre oc iij fleppa f.
az haukaam j øre aut
az rikisfiord all eign gaz sira sigurder gauker
az hareime [b. z. iij øre]
az soleime [b. z. j øyre]
az hegðalom nædra suo mykit sòm pæder anbiørnsson atte oc han
lauk herra Eskille
[az raunesse [iij aura bool] b. z. iij aura som botolffuer j raunes
lauk Erchibiscop Aslake i ff. rekning
az vglauit ij øres bool som same bototolz lauk erchebiscop aslaa j
firkiu rekning b. z. j øre]
[[harnes halzt b. z. ij kirslag]]
az sporseime vj spanna l. sicut habetur prenotatum j øresfiorden i rawsdall

117

I Styms Attunghe

az kydsatre iij aura b. lp. f. oc z fleppor f.
az thornæse øres b. oc vj fleppor f.
az vallom j wagsøy j mr. b. lp. f. oc v. fleppor f. b. z. øre
az kams vage ju az stim aut j floga

¹⁾ hudh overstreget. ²⁾ ij sald overstreget. ³⁾ ij øyre overstreget.

I nördralutanom Sunnmøra fylkis

I haarhamars k. sokn

Az longuin vj manadamata bol

az longyn vij ma ma b. [þet fylger haʔon sigurdzʃson oc gidzʃkamenn]

az solbiorgom foor ij ma ma b. [[thet zolgher haramars k.]]

nota

[az fiarþopt giii ma ma b. j sydra gardenom er *biorn vikuerʃke

118

oc gyridh kona hans lufu herra olaʒue Erchibiscope zore proʒast-

domit som liop vppa gj lød. mr. b. ʒ. mr.

az fiodhambre v. ma ma l. b. ʒ. j Eyrلاغh]

[[az rawnar iiij ma ma b. thridiungr eignar b. ʒ. h. Eyrلاغh]]

I vigrene k. sokn

Az rorvik xv ma ma b. h. eign b. ʒ. zemm laupar

az slynese vj ma ma b. } [fylger haʔon sigurdzʃson oc vigra k.]

nota

az gydasunde }

[az røynistadhom b. ʒire Eyrلاغh]

I dals k. sokn

Az foolbergom ij ma ma b. aut j almerki]

I Þæders k. sokn j borgund

Az sætre iiij ma ma b.

az gamaleimom xvij ma ma b. b. ʒ. iiij laupar

az ygnøy ij ma ma b. [aut ganga j haʔon sigurdzʃsons hesta]

nota

az myrkuasætre iiij ma ma b. [aut j almerki]

az jmileimum iiij ma ma b. b. ʒ. laupar

az maufæide ij ma ma b. er ther j eit quernahus [aut]

az vebolstadium. [ij] ma ma b. byggt ʒ. pund smør

az giuzue vij ma ma l. b. ʒ. ij sp. 1) [j Eyrلاغh]

az heidz ma ma b. badom g. ocj Erchibiscop-Aflac ffil swo mykitt ther

ar br

till aff sigurde i heidz som breffuit ther om giort vt vjʃar er nu

all eign [byggis huar garder zore sig zore zimm sald utan the iiij

1) ij sp. overstreget.

mā mā bol som modher hans atte oc hon gaff och lauk vnder erchibiscopstolen [thessin iij mā mā b. vnthe oc stadzeste arne sighez urdzson vnder stadhen swa som brez ther om bewisar]

119 af siduikom x mā mā bol [bygt x. Þorlagh]

af huerysnes ij mā mā b. [bygt x. þd smor]

[[af sulewaga b. x. ij hudher lag þor till cristz ff. j borgundh]]

Jon mok oc hustru ragna seldo domkirckionne fore tiundh eith kyrclagh arlege i adernompde sulewaga

I skodynar ff. sofn

af skodyu viij mā mā b. b. x. hudh

I watna ff. sofn

af tannaxyrde xx mā mā } b. b. x. x. sald ff. [liger till laga werpe
af eiduik xx mā mā b. } [b. fore iij laupa nu]

af sliungstodom xij mā mā b.

af watzeid aul

af helgolande ix mā mā b. b. x. lp.

idem quod
prius

[af sliungstodom som arne zinsson gafz till nideros domkirckio xij mā mā boll som wyrdeligh herre Erchibiscop Aslak þorweruadhe af honom oc ein vdhagardh som sether heiter]

120

I aura ff. sofn

af þyllingi viij mā mā b.

af þauska v mā mā b.

af eideime ij mā mā b.

af brunastodom iij mā mā b.

af sortubekke j mā mā b.

af eiduik xvij mā mā b.

af solbiorgastor ij mā mā b.

[Item halzua viik som erchibiscop aslak þef af iwar steinarsson i saezzalle exter hans brodher som sigh sielz thynde a þana þoghe oc fore andra halzua gafz þorser. wyrdeligh herre honom j geen ringz stadha som þorsagder hans brodher gafz j testament longo þor en han blez dødher oc þyldar hon aarlegha ix hwdher]

Jtem Strom kofte Erchebiscop Erik Waldendorff aff Jens Kindsson ligger
i siikioffle then iærd alla b. x. iiij aura aarlige

I Ørassfogg kl. sokn

Az apala setre iiij ma ma b. oc laga werpit

[Hialter twa mata til leigar som my zingo az Kolbion sokn han
zit epther sinne modhor] b. x. v^d sm.

[[Jtem matrona ragna legauit sancto olauo loco testamenti unam piscaturam salmonum vocatam apallasæter, et dat omni anno unam tonnam salmonum jtem j øre]] Vestrar bygt fore ij kyrilag Sælde ion mok oc hans hustru domkirkion fore tiund aff harams sokn j theres dagha oc ther till Sulewagh i pæders kirkio sok i borgund bygt fore iiij huder

I stoladals kl. sokn

Az holte ij ma ma b.

az medalbolstodom v. ma ma b.

[az øfra bolstodom j rindende vj ma ma l. b. x. j Kørilag som erlender
piak laut Erchibiscop Aflake x. abrot sin]

ar br

I fløstada kl. sokn

121

az øfra bolstad j ma ma b [ol bygt x. halzua mark]

[az frønsin. bygt x. hudh lag zør till cristz kl. j borgundh]

I sunnizle kl. sokn

Az stadeime ma ma b.

I sulta kl. sokn

az hote j geirangre ma ma b.

az veigaberge viij ma ma b. [b. x. male]

az eingesætre ij ma ma b. [aut]

az myklabolstad j æmblodale xv ma ma b. [aut]

az biorastodom h. v. ma ma b. [aut]

az eide j ma ma b. [aut]

az lnygwin ma ma b. [aut]

az døzuing ma ma b. [aut]

af vrdini iz spanna l. b. ʒ. vij spann
 af vrdini viij spanna l. h. eign. b. ʒ. v. spann

122

I pæders lk. sofn a strandenuæ

Aʒ helleſyn vij ma ma b. b. ʒ. . . lp.

[Aʒ vppſviſt ʒ ma ma bol som Amunder olaʒsson lauk Erchebiſcop Aſtafe
 j rekinſcap ʒ. ʒadher ſin halʒ eign bygt ʒ. j mr. [Item annan
 halʒ luten j vppſviſt lok gutto . . . brodher bygt oc ʒirer j mr.]]

I ſydra lutanom ſunnmøre ʒyllis j hadareidʒ sofn

Aʒ lynnjar ʒij ma ma b. b. ʒ. iiij laupa

af maſtall ʒij ma ma b. ſæther er nu laukt til lynn . .

af jndra vertal j ma ma b. b. ʒ. øre oc verpit b. ʒ. t. laʒ

af hoʒdhe aut lagt till ſleid

[Nota at ſymon iʒuarſſon gaʒ ʒore ſinna huſtro ſiell oc ſina halʒ ʒ
 mamata boll j bygg ſætre En vij lukom vʒ ſteins kirku viij laupa
 j rækinſcap a hans vegna er iordhen bygd ʒore ein laup ſmør
 urlige]

I vʒſteins lk. sofn

Aʒ ſleidhe ʒvʒ ma ma b. b. ʒ. viij lp.

[Aʒ vʒſteine viij ma ma b. som martein rampn lauk hr. Eſkille ʒ.
 abrot ſin oc groʒua ſkuld som han var lk. ſkyduger]

af vʒſteine ytrag. vʒ ma ma b. b. ʒ. øre ¹⁾ [j lp]

[Aʒ dymme bygt ʒ iiij huder och ſvo mykit som ʒor atte
 mattes kirka borghundh och vij Erchebiſcop Aſtafer lagdo till er
 chebiſcopſtolen bygt ʒ. j hudh

af ytra ʒliodom ʒvʒ ma ma bol vi atte ſtadrin ther ʒor vʒ oc vʒ gaʒ
 jon hawardʒſſon ʒ. ſal ſina En iiij ma ma bol ʒit Erchebiſcop
 aſtaf af Amund arnaſſyni bygt alt ſaman ʒore ʒæm hudher

[af nordre ʒlodhum iij ma ma l. gaʒ margreta jonſdotter]]

ar br

¹⁾ Udraderet.

I morffru kl. sogn j bonadale

123

Az særvurbj h. garden b. ʒ. j spann

I troff kl. sogn j ærst

Az mæll h. spann

[az færrebretto swo mykitt som cristz kl. j borgund atte]

I haltelsviks kl. sogn

Az haltelsvik h. garden. b. ʒ. lp. oc hudh

az rotasætre b. ʒ. j spann

[az midvika atte ʒor cristz kirkia j borgundh]

I olavs kl. sogn j sybde

Az yttre flor

I waniyle kl. sogn

124

Az sultar ʒʒ ma ma b. [b. ʒ. iij. lp.]

az vidanes iij ma ma b.

I sandz kl. sogn

Az gerde [byggd ʒ. v. lp.]

az rønestrånd

az brymsingahaug b. ʒ. hud

az dolzøij iij ma ma b. b. ʒ. lp. oc hud gaʒ arne bardasson under
staden

I herønia kl. sogn

Az hualsønjasunde [b. ʒirer iij lp.]

az halzre florpo [b. ʒ. ij hudh]

az halzue nærbøij. b. ʒ. iij lp.¹⁾

¹⁾ Her nedenfor som Custos: I ytre halzue nomodals

I yttre halffuo nomedals fylkis
j birnodale

- af landom iij spanna l. oll eign nescitur
 af yggningsh ij spanna l. h. eign b. x. sp.
 af vikingastadom iij spanna l. h. eign b. x. spann
 af hardangre ij pð s. h. eign nihil solutum
 af staxøy spanz l. h. eign. b. x. j ore
 af hegraholte ij pð s. iij lutir eignar nescitur
 af smidianese ij aura b. er gyrder jonsson zif stadnom nescitur
 af brattalijd vidh argarda j mr. b. liger til næzra flöger nescitur
 af hælaneff ij luter eignar er haldan jonsson lauf j utlegd oc iij pð
 oc zvi mrk j torgakaupt som hr. Estil kopte
 af flartastoddom zij spanna l. er haldan zorscr. lauf j utlegdh b. x. vj
 aura nihil solutum
 af bangsfunde som reidar smidz fadir galt. b. x. j mr.
 af heiligstadom iij spanna l. er anund dyekn lauf herra Estille
 af reitavollom b. x. j sp. secundum solitum b. x. ij spann

I Nierdhøyiar systlo

- af gautwikom v spanna l. oc iij pð gaz pæder a moe
 af flutilsnese h. spann ziordunger eignar j spand
 af lekones iij brödraparta som styrkar søkte vnder stadhen zore kirkio:
 gardz spell. b. x.
 af lekoneff. b. x. ij spann thet som Erchibiscop Aslak zif af amundi
 beinktzssyni zore ziff
 af holande ij spanu ij lutir eignar j straumenom
 af thiodleidhanese iij spann ij lutir eignar
 af zossaaam iij aura b.
 af raznazyrde spanz l.
 af nædra vidom ij pð s.
 af øzra vidom pð s. aut
 af gerdingg h. spann er symon næz gaz
 af lidhum h. spann
 af wage pund s.
 af siætney pð oc ij spann oc j ørre aff ørien perffon som han gaff . . .

- af funde ij þd f. [thetta ho . . . an herra olaf andre]
 af aferwik spann
 af raudwik ij spann ziordunger eignar
 af Faldeime ij þd þridiungr eignar er symon neif gaff
 af mularstodom iij spann thridiunger eignar
 af fundanase þd jampnan vid salisness
 af hambre spann thridiunger eignar
 af raumastodom pund jampnan b. z. h. syre aut
 af hualoy þd oc ij spann h. eign
 af threlaxyrde spann ziordunger eignar
 af diupawik iij spann oll eign vid agta
 af Klaklengiorn spann ziordunger eignar j zold aut
 af sazneide spann h. eign j salenom aut
 af þkarastodom iij pund h. eign j ofersy. [nota at herra olaf hazuer
 thet hezdat]
 af moe iij pund ij luter eignar j jodh
 af grannohalse xvij mr. f. aut
 af hualaxyrde iij spann oll oc aller hualuager oc var ther mot lagder
 vga buder
 af biendale spann vid varoy
 Af waroy viij spanna l. er lauk margreta z. all gerdir sinar som gambla
 registrum vt miisar En herra Eskil þekte svo tha han hazde um-
 bud nierdoy þk. at han zolgde iij spanna l. oc prestbordet andre
 iij spanna l.
 af steine iz aura b. er arxuar osteinis hognassonar luku vnder staden
 b. z. mr.
 af zoldareide ij spann er sira uxuar lauk j tyondauerd
 af vplog vj spanna l. oll eign liger till ij aurida ziffi oc j lagawerpe
 er sigrid bessadotter gaf aut
 af aferwikom vij spanna l. }
 af langathoso spanz l. } er haldan jonsson lauk
 nota at all arnsy horer nu stadnom j nidr. till thy herre [erchibp]

127

ar bc

Eskil þekte af brynilde Kolbeinsdottor ij lutena En thridiungen zif
 Erchibiscop assak af kirkiune oc prestenom j niardoy oc gaf zore
 ij spanna l. j reppom som han zif zor af þkerzwalde symonssyni
 [af . . .] . . .

. . . ores . . . i Ewindstad gaff Jon arnasson till sancte oluff for . . .
 . . . hofstruen hans

[Nota at Krossnes høyrer torga godz til som ligger nær laughe j no:
 medall]

az . . . sneff i flatanger b. x. ore som wij archibp. g. fengom j
 aalaberghe som breff ther om wtwiiser

128

J øzra halzuo nomedals zyllis

eidhet Az griotzsetre oll eign b. x. ore

az berge iij spann oc øyre. b. x. spann

az griotmoom. v. aura b.

mpa eidet az mykklaberge a eldeide b. x. mr. oc serdeilis øyris b. som Erchibiscop

ar

br

Astak zik az estill a bowarpe b. x. j øyre er nu jorden partalaus

az flatom spann oc øyre. b. x. øyre

az valdastrozue mr. b. ij luter eignar b. x. j mark

az leiro vi aura b. b. x. ij pd f.

az biork iij spann f. oc mr. b. b. til slattar x. ij aura

az veigheime spann oc øyre b. x. j spann

az litla aa vj aura. b. medh hundetgom eingiom. b. x. j spann

az swidinngi vi spann oc xij aura f. oll eign. b. x. mark

129

az audne iij spann oc øyre oll eign b. x. spann til slattar *[vpp]

az mykklolijd v. spann mr. s. oll eign b. x. mark

az haugom v. spann oc øre oll eign b. x. h. mark

az hildeime x spann oll eign. b. x. mark

az vigloe v spann oc ij aura b. x. j spann

az gagnese spann er thorberger galt b. x. j øyre

az gamalzyrde spann aut j almerki

az vanabue øyris b. b. til slattar x. j øre

az storeime øyris b. lauk jon bardasson b. x. ørt.

az hamarøy var skipt j littaberg. b. x. j spann

¶ Thessar jorder luku arzuar østeins hognassonar

az moe xij aura b. oc xj aura b. er ragnilda østens kona l. j thons:
 dawerd

az riisuit iij øres b. oc iij pd er vialmer zlijs lauk b. x. ij ørt

az zladensnese spann f. oc spann er vialmer zlijs lauk b. x. ore

af hvamme xiiij aura b. b. x. xvij mr. f.
 af øzra rodheime ij spann. b. x. v. ørt.

Þessar eignar lauk østein a granda j tyondawerd

af holande spann f. b. x. j spann
 af velle spann oc ij øre b. x. øyre
 af mykla amdalom spann oc ij aura
 af thingeime aller nedrag. ij spann oc ij aura b. x. ij aura
 af øyia j grandagarde ij spanna l. b. x. spann
 af medalhusom vj spanna l.
 af medalhusom spann er broder Jon bostinger gaff b. x. v. aura
 af medalhusom xij aura b. er østein lauk en *østein jonsson selde spanz 130
 l. ther or en xader hans lauk ader ther or pundz l.
 af soene ij spanna l. er margreta gaf aut j almerki
 af roost ij spanna l. b. x. ij pund f.
 af berge j hunnar soen øyris b. aut j almerki
 af skatalande ij aura b. j døderasom uppa eidet
 af doon spanz l. aut b. x. j øre
 af ganzamo xij aura b. b. x. j mr.
 af soolbergom
 af altum aut

Eidhet

Haloga land

131

J Herøyia halxrylle oc Alastarhaugx systo

af hønholme ij spann h. } eign
 af øzra bss ij spanna l. } b. x. spann [j myndo ziordunge]
 af hualsnese ij spann ij lutir eignar aut
 af brozøy ij spann b. x. j pund }
 af herstodom ij spanna l. } j herøy ziordung
 af therno spann er andr. prestur j raudøy gaf b. x. spann
 af atre ij spann oll eign. b. x. j pd f.
 af sandakrom ij spann. b. x. pund f. }
 af fleizstodom spann b. x. pund } j nesna ziordunge
 af stromd spann b. x. h. spann
 af breidowik spann oc xvij mr. f. thridiunger eignar vid kopardale b.
 x. pundh

af floge iij p^d tridiungr eignar b. x. pund

af vatnadalom iij spann oll eign

af blisatre h. spann

af haukanese iij spann oll eign

af halse spann er moder sira hareks l. b. x. pund

af selzosse j spann xiordungr eignar aut

af Eulastadom viij spanna l. b. x. ij spann

af moar viij spann b. x. ij spann er jon einarson lauk herra thronde
Erchibiscope

af hxyting v. spann oc pund er peter niclasson gaz b. x. ij spann

af vi^d p^d var j spann

af thormodzvelle ij spann er haluarder galt. b. x. p^d

af fleiz pund aut

af hamanese vj spanna l. er nu b. x. ij spann

132

af fadhalande vj spanna l. er herra ha^lon l. b. x. h. spann aut

af sudervik spanz l. b. x. ij spann vid alastarhaug

af dilkastadom ij spann b. x. h. p^d j radund

af arnastadom ij spanna l. er gunnar Eane oc hans hustru gyrida gaz
zuo vnder staden

af grunnazyrde ij spann er zorne hion gaffuo

Nota at thiottan all hoyrer sancte olaffuo till zorst

af naedztag. xvj spanna l. all eign

af midg. xxiij spanna l. all eign

af azsteg. viij spanna l. all eign } liger her till alt nordra sanduer
oc margar s^hiar ther medh som j ero seluer oc buhage oc sledahol-
men er j smala ganger

Item ager thiotta allen flogen Innan at auso o v^dan at strau^uenom
a bedhi londh

Nota at herra olaxuer Erchibiscope zik thiotto oc telgareim af herra
ellinge vidkunna^ussyni zore gull oc sylzr som han vt lagde zore han
tha han var zangin j einglande och er nu all thiottan bygd x. ij
t. smor eller iijc. ziff till gildz

[Item af thiottone svo mykit som thortleff ellingzsson atte oc Erchibi-
scope Aslak zik af honom vnder staden j nidros

¹⁾ Hertil henføres ved Streger, foruden de her antydede Navne, ogsaa
hxyting.

} I vefne ¹⁾

thessa iord gaffue
wij haugr kk^o
z. then part som
kkⁿ

[Item af lauzøy swa myktil som pedhir olafsson erzdhe lughligha exter iacob pedhirsson sin son han gaz j testamentum vudir stadhen

[Item myktilabolfstade j sionen som aflaß gultormsson galt]]]

Notandum. In scripti verso folio habetur Af norðra bolstade j myndo ziordunge b. x. spann. ther ber tostein torsten kws inckthet aff queratur ab ipso quod habet procuratorium i alastarhaug.

Brønnoy Sogn

133

A Sömpnenne

Af sandom j sundz sofn iij spanna l. er wilhelm j forgom oc hans hustru brynilda gaffuo b. x. h. spann er nw p^d.

af steine x spanna l. oll eign. b. x. ij spann

af sömpnhozde spann leigoburd. b. x. spann

af fritileystadom iij spanna l. h. eign. b. x. spann

af grioteime vj spanna l. b. x. ij spann liger till godh

zisse aa som bygd er x. spann

af vijf ix spanna l. er sira jon byrlibein lauk i tyonda werdh b. x. spann zylgir konongr, oc presten

af witom iij spanna l. b. x. pund i weighe

af bö v spanna l. er sira izuar a vatjase lauk j tyonda werd herre pale b. x. j spann

af daler norsto x spanna l. oll eign aut nihil solutum

af ziellarsoy ij spanna l. oll eign b. x. h. p^d til torghw

af onarsøy ij spann tridiunger eignar b. x. h. p^d til torga alt saman

af vittorgom j norðrag. viij spann h. eign b. x. ij spann baade . . .

[af sundæ zij spanna l. som wilhelm herbrandzsson lauk erdhifiscop aflaß x. ix mark halöyfla b. x. ij spann]

Nota ath torlaß ellingson gaff sancte olaff ena jord som heter vagh

[Skal hustru sigridh torleffsdatter zylge i sin lifstidh. oc zalla sidhan vnder stadhen som breff ther um giort watter b. x. ij spann]

af harme vnder brefflo h. spann som hogue prestir cosma galt halz eign aut j almerki nihil solutum 134

af agsetre h. spann

af biliffkogom vj mr. oc ij p^d s.

af eidom ij spann

af valdasuikom ij spann

} aut j harme

az hualøŷ vj spanna l. oll eign b. ʒ. ij spann nihil solutum

az nordziardanese h. spann nihil solutum

az telgareim alt ʒij spanna l. oc alt hʒfings ver er thet got selueide
b. ʒ. ij tunor lyse b. ʒ. iij spann ottan . . .

az moe vij spanna l. h. eign b. ʒ. ij spann er nw sp.

az lundom ij spanna l. b. ʒ. h. spann

az hegstraume iij nætiaftædhe i harme nihil solutum

queratur a
thoma
iffuerff.

az nõdræ bolstædhum j myrdo ʒiordunge. b. ʒ. h. spann

[az sæmnefe j brunøŷ sofn iij spans l. er Kolbein viliatmsson gaff til
suarta brøðhra Eløster j nidr. en prior magnus harcleiffui vnte
thessa iord domkæ. j nidr. cum consensu suorum fratrum [Item ʒif
erchibiscopr Aflæker bolt aff ogmundh beintʒff. ʒorscriʒnom swæmz
nese viij spanna leigho at ʒorno exter thʒ som hans breff ther om
giordh wattæ]]

halzt ʒyl-
ger stadhen
b. ʒ. ij
spann

I weigo

az ʒlʒuinge iij spanna l. b. ʒ. spann

az gudleʒs wægom iij spanna l. er gudbrandr gaff bygt ʒ. spann oc
pð er nw spann

az sundvallom iij spann er pal vagastalm gax. b. ʒ. xxx ffiff er nw
j spann

az ʒæresætre ij pund oc vj mr. f. b. ʒ. pð liger til ʒiffe aa som heiz
ter optøla b. ʒ. j spann

135 az hognaŷætre spann h. eign b. ʒ. vj mr. l.

az nese b. ʒ. ij pund

az vigasteine pð j ʒorraede

az igarøŷ nõdræ spanz l. b. ʒ. pund

thessar jorder atte knutzkirtia j harme

Abølit j harme iij spann

az dilstædom v spanna l.

az brekko ʒviiij mr. l.

az nõdræ husom ij spann

az mid husom ij spann

az hognaŷtædom iij spann

az raudhællø spann

nihil solutum et illis

I Raudoeyiar halzhyllte

136

- aʒ thridnom aʒ husøiu viij spanna l. b. ʒ. lʒ ziff oc iiij spann smør
 faller h. landvordur aʒ varzellom
 aʒ fandum j thridnom viij spann. b. ʒ. lʒ ziff oc iiij spann smør faller
 h. landvordur
 aʒ erøy ij spann
 aʒ niasøy vj spann raudaʒles ʒylger theffare eign h. sydre bær b. ʒ.
 ij spann
 aʒ onðy xvij mr. ʒat j ij spann b. ʒ. h. spann
 aʒ giesviðom ij spann iiij luter eignar aut
 aʒ zindrepoʒyrde ij spann settunger eignar var b. ʒ. pð
 aʒ amidianese spann b. ʒ. pð
 aʒ bolg[ene] spann liger til selueide
 aʒ ofom h. pð er arne ʒaʒ liger til ziffebelkr
 aʒ øjiafunde spann jn aʒ stutto b. ʒ. pð liger till goder vtroder
 aʒ vigdeild ij spann j gildastala soʒn aut j almerki
 aʒ brattalande spann ziordunger jn aʒ luderøy aut
 aʒ sundøy iiij spanna l. j raudøy soʒn b. ʒ. ij aura
 aʒ alder v. punda l. var b. ʒ. spann j luderøy soʒn
 aʒ vallom j miolo soʒn b. ʒ. pð er gertrud sigurda digra ʒotʒ hʒster
 ʒaʒ stadnom
 aʒ Luinafuit b. ʒ. pund
 aʒ ʒeauge iiij spanna l. ij luter eignar er clemett iʒuarsson atte b. ʒ.
 spann
 aʒ harigʒdal vj spanna l.
 aʒ indyriom ij spann er olaʒ nicliffon lagman j nidr. *selde herra
 Eʒfille
- 137**
ar br
- [aʒ bolghene v spanna l. oc xvij marke smør som ff elsebø
 medh sina sona samthylt luʒo Erchibiscop Aʒlaʒ b . . ʒ oc
 skipte wi thesse iord oc s a som liggia badhe j raudhø . .
 . . . her ion paalffon i swa myʒit som prestbolet agher j ludherøy
 epter thi som breʒ ther vm gord vt wisa]
- [aʒ gerdhøy I Raudhøy soʒn halz eign b. ʒ. j spann]

I bodiniar sýslo

- Az mioldom ij spann h. eign
 az þestivage þd. oll eign
 az valavik ij spann b. þ. spann } I bodina sofn
 az myklabolstæð 2 spann h. eign } b. þ. mr.
 az myklabolstæð b. þ. ij spann er aruider jngiældzssou gaþ Erchibiscop
 Aslak vnder stæðen oc ij andra jorder meðh
 az huastæðom vij spann h. eign aut
 az ronevik iij spanna l. er cecilia herbrandz dotter þik stadnum b. þ.
 spann
 az straume iij spanna l. var her þiri geþuin hielsuoller
 az adrum g. a stæðren ij spann aut
 az þinnonefe j miold
 az reþsualle spann ziordunger jn þfra bodin aut
 az stuxrar vj spann aut vid þenes
 az hualuagar spann attungr eigar aut þtendr a Þrosshus oc cecilia
 herbrandzdotter gaþ ther or iij spann h. eign
 Item az hualwagha ad relacionem anders audonssous gaff til domkkl^{re} guttorm
 todrsson thet han atte ther vti. oc gaar az i pund aarligha. Anno rci.
- 138** az lidingar viij spann oll eign. b. þ. h. mr.
 az adrum gardenom ibidem oll eign. b. þ. spann
 az hoþs morþ spann
 az noðraftæð. ij spann ziordungr aut
 az giællings wage h. spann tridiungr aut
 az sande spann settungr ligia til ij þyiar ganga i þyr oc eguer aut
 az hegsætre ij spann oc h. spann j adrum g. b. þ. þd.
 az breiduit nædra spann settungr b. þ. þd.
 az þausþom iij spann ziordungr } I salta
 az þlungrsætre 2j spann oll. b. þ. spann
 az þagnouik ij spann tridiungr b. þ. spann
 az þuronese iij spanna l. er herlaungr holmsstenson
 lauk vnder stæðen. b. þ. iij þd. þmør
 az langawage h. þd. liger til þlogr oc lagaxiþi

ac br

az mioncs
b. þ. j spann

af draga eide h. spann h. eign er til ziffi oc floger }
 af midbøt h. spann ziordungr } I saltadal
 af nædztabsin spann l. b. z. ij p^d 1)
 af Luernbergi vid setzaa h. zvj lutr or ollo bergeno gaz eriker raudr
 en sidan lauk thorbergr eriksson spanz l. b. z. ij pund
 af setzaa allen vestra g. b. z. ij p^d
 af øzra setza ij spann oc ij spann er thorsten thorozysson galt j hor-
 dome

af holiqstodom vj spann er olaf nieliffon selde herra Ekille
 af sandzsetre spann er ouindr a leinnese gaz hinom helga østeine.
 jn af hiartøn

[Item af jndre zawfka ij spanna leiqho er gaz gutform olafsson oc
 torstein thorozysson hans eruinghe samtykthe.]

af miosunde h. spann }
 af gilufsetre spann h. eign } j bedianom
 af Lepstodom spann

139

af Kellingar øy ziordung zat j spann. b. z. p^d }
 af exio ij spanz l. } j bodina sofn
 af rangasetre h. p^d }
 af strandar er eilixuer matlaus gaz liger til ziffi }
 af hernese øzra g. ij spanna l. b. z. spann
 af jorundzzyrde spann.

[Af hunastadhom vj spanna l. h. eign. b. z. j mark }
 af hunastadhom ij spanna l. som Agmundher rimbæ lauk } I salta
 Ershibiscop Aflak. b. zyrir ij pundh

[Af ness ij spanna leiqho som uv fljllar ij p^d , som einar steinwz-
 son lauk ertibiscoppæ Aflake z. abrot han lagh medh ij hystra
 af ziffemoghe spanna l. b. z. j p^d som z^{de} einar lauk z. sama abroth
 &c.]] Item anno lxxxveto gaff helge biornsson i testamentum til dom-
 kirkionne ij spanna leigo j sama fisekewagh oc gaar aff ij p^d i landskylt,
 hustru margreta i luta oc stodh til fore off

1) l. b. z. ij p^d overstreget.

I Steigar sýflo

- af myklabolstæð ij spanna l. oc thridiungun gaꝝ jugegerð
 thorbergzdóttir b. ꝑ. iij spann er thet viij spann
 af saure spann [b. for h. pð.]
 af berge viij spann h. eign b. ꝑ. spann
 af boum goꝝ spann oll eign b. ꝑ. ij spann
 af fleidanaustlum iij spanna l. aut [b. ꝑ. h. pð.]
 af gyltsafre spann b. ꝑ. h. pund
 af hauge spann b. ꝑ. h. pund
 af steinslande iij spann tridungr eignar b. ꝑ. h. pð.
 af funde ij spanna l. er germunder l. b. ꝑ. h. spann.
 af riotnese b. ꝑ. spann
 af alastæðhom b. ꝑ. h. spann
 af haukafom v spann oll eign
 af vtafom ij spann ziord. aut
 af iguldale iij spann h. eign
 af hialmseinge b. ꝑ. h. pund
 af husastæðhom ij spanna. j huatueri settungr b. ꝑ. h. pund
 af nese iij spann b. ꝑ. h. spann
 af oddom spann h. eign. b. ꝑ. h. pð.
 af eisofzhrde ij spann h. eign
 af selfson spann i huatueri
 af myklabolstæð ij spann er sira peter j throt l. b. ꝑ. spann
 af kaunsvit goꝝ spann oll eign
 af ramstæðhom pð. zat j iij spann aut
 af huitabø ij spann h. eign
 af breidvit spann h. eign
 af dragavit ij spann
 af eidzhrde ij spann
 af holmauka spann ¹⁾

I steiga sofn

j hamarson

j lodengia
sofn

j tielðasundom

¹⁾ Her nedenfor som Custos: af orazhrde

- az oraghyrde h. spann vid breande sund
 az bagangersnese v spann oll eign b. z. spann
 az aranese iij spann oll eign
 az ranaxiffet er b. landzlat
 az diupouit spann oll eign
 az kelde z spann b. z. spann er til ziffe a
 az lidalande v spann er gislaug gaz naedra g. oll eign
 liger til selueide eguer oc ziffe
 az bersøn ij spann er lauk margret a granda
 az widrekom ziorðunger allrar eignar er cecilia a wid-
 rekom gaz vnder stadhen
- } j oozot
- } j oozot
- [Item az widrekom so mykit som fru elsebs erzde æpter sin fadher herra otte remare oc lof erchibiscope aslak j retta skuld meðh sinna sona samptlykt]

I lozota syflo j wedersyiom

142

- az mastadom z alna wadmals tridungun b. z. h. spann
 az seluagom h. spann er ormer lange gaz b. z.

I wargzoot

- az zinnazyrde spann ziorðungren vid rekeid
 az selaziorðom iij spann oll eign ligr til selweide oc skogr bygt z.
 syre
 az hozdam spann h. eign a wallestrand aut b. z. pd
 az ramnaborgom aller zrag. iij spanz l. b. z. spann ligger til egguer
 heiter soløn

I knutzziorde j wargzot

- az knutzziorde alt utan zimtungr spanz aut En az allom landwordom
 teker stadrenn iij lute en kirlian a borgom zimtungun zaller ther
 optast viij c. z. ff.
 az hynna j zrag. ij spann vid moberg aut j almerki
 az moberge h. spann thridungr aut
 az nappe spann jampnan. b. z. pd
 az sandnese spann er gunwor galt ziorð. eignar aut zeller h. hualrezstr

143

I loyot

az baldrefsladum iij spann b. x. xx zifla iij luter eignar En landword:
or a stadarens lut zalla optast viijc.

az husalidh alt spann eit einz j zange aut

az ytra horne iij spann oll eign vid sund. b. x. pd

az orzhrisoy vij spann oll eign aut b. x. h. pund

az seluagom yttra g. ij spann h. eign b. x. h. spann

az reppom ij spann tridiungen

az ryderstodom vj spann oc pd

az steinrozue iij spann

az sundalom h. eign

az flydiudaler spann

az bo spann leigoburdar liger till } goder zifse bekker

az velle spann leigoburdar liger till }

az andastader v. spann all eign b. x. spann

[az sandha spanz leigho at zorno oc nu flyldar eith pund smor oc
wij erchibiscop aflast zengom az torsten ertendzson pro jucestu]

144 az hauldadale vj spann oll eign aut }

az Frafoluptom v spann oll eign aut } j steinszyrde

az lidh v spann iij luter eignar vid handabergh

az oy pd mindra eu ij spann thridiungr eignar

az haulflandom vj spann. h. eign vid sander b. x. h. pd er til zifla
woin

az ytra g. j smidiowik spann ziord. er gaz jon zleming

az utan fleiff zij spanna l. er elizuer breider gaz

az utan fley spann er gunnar j thorgom l.

az alzuastodom viij spann all eign

az jostadom ij spann aut

az ytrewik spann

az jndre wik iij spann b. x. h. pund

az flyluisnese ij spann all eign

az malnes iij spann

az lhyngar spann h. eign

az horne viij spanna l. oll eign junan at oy

az dale iij spann all eign

- af naustavallom spann
 af kartaxyrde spann } leiguburðar
 af bradztune spann }
 af zinzstodom jndra iij spann h. eign. b. f. h. pð
 af berge spann settunger eignar
 af nadra dale iij spann h. eign
 af leiknese spann attunger eignar j bofnes xyrde
 af fleide spann attunger eignar aut j holsofn
 af hiartstodom spann attunger b. f. h. pund liger til vtroder
 af bratzxioll spann j bofnessofn
 af wit ij spann thridiungren
 af hegladale pð aut
 af vptolo iij pundh } lauk sigurder prester digre
 af jallauelle spann }
 af egheimom ij spann b. f. spann
 af vadlom ij spann b. f. j spann er til zifli eguer oc selueide
 af floklauk
 af pettauik nedztag. b. f. h. pð
 af ramsuik h. eign. b. f. h. pð
 It. all swinsy er goder zifse bekker
 It. all germarson er got zifse seter
 It. all litla eidh

145

[af yzsla sandha j floggstadha sofn a vallastrandh swa mykit som flyt-
 der j spann oc er nw bygt f. xxx zifst oc gaff pedhir holteffon
 domkirlio].

It^d torgguls sigurdson waar setterswen hazuer giffuet til domkirkionne efter
 sina dagha tre deler i hugland ostregarden som han hazuer kapt. It. fiorde
 parten i sama iorde gaff hazuord n. oc hans moder fore honom oc falle un-
 der domkirkionne efter hans dagha,

It^d radgrid gunstensdotter hans efterleuetke samtychte tessu gaffue som tor-
 gguwls gaff aahorende per bertilsson, oc skal hon beholda iordena i sina liiff-
 daga, oc falla sidhen vnder domkirkionne, kopebressuen will hon oss antwarda

or gimisto

- af winio iij spann tridiunger j wagaziordung
 af funde spann h. eign vid bofnes

146

aꝛ stratgamnum ij spann oll eign
 aꝛ við ij spann er philippus gaff
 aꝛ straumnese ij spann tridiungr eignar j vno soðn

I wage sokn

Aurismæs all eign for ottan spann leigo som nw rænthar p^d. som presten oc
 kirkian ager i wage som hustru jngeborgh biorn bagges kona gaff for saell
 sina till sancte olafs. b. fore ij p^d.

A fogstrandh

aꝛ delpe ij p^d. war spann ziord. b. x. h. p^d.
 aꝛ grunna zyrde spann b. x. pund
 aꝛ ziffaa iiij spann oc ij teigar j mordaunzyrde ij pund vidh straums-
 aꝛ aansø h. spann h. eign aut stada aut liger til
ziffaa

aꝛ holdøy h. vj spann b. x. h. spann gaꝛ jon ribber
 aꝛ barmastadarwiif spann
 aꝛ pegnazyrde iij spann iij luter eignar } j rapta sundum
 aꝛ hello vid roðnes spann } b. x. xx ziffa

aꝛ helgaland ij spann all eign b. x. h. p^d. } j mole. . . .
 aꝛ viðom h. spann thrid. b. x. gviiij mr. f. }

aꝛ laupanstadhun spann trid. j østeinszyrde aut
 147 aꝛ zylstodom gviiij mr. f. j østenszyrde aut
 aꝛ øzrag. j strionastadom h. eign b. x. iij p^d.
 aꝛ holdøy ij spann er herra Eðkil Køpte aꝛ margreto
 audens doktor b. x. j spann } a fogstrand
 aꝛ groxuo ij spann b. x. h. spann ij luter eignar
 aꝛ sande spann j øzrag. b. x. h. spann

I andanes syflo

aꝛ staffuer zij spann all eign b. x. jz ziff liger till godher utrodher
 aꝛ vndirbiorgom spann thridiungr eignar

af biarnaffa iij. spann iij luter eignar liger til myket godh aurida
 ziffa oc rødra selueide oc egwer
 af andagazle er nu bygt

I hlyue sýslo oc hozðasegls þroxastðome

148

af leikangre spann xiord. vid hozðasegil
 af norðuniom iij spann. b. x. spann j westraal
 af hozue iij spann xiord. b. x. spann
 af ørag. ibidem spann er gunilðer galt
 af raa v. spanna l. b. x. spann
 af haukanese spann xiiij luter eignar
 af grytinge viij spann oll eign utan konungs teiger b. x. spann
 af sudruggia h. ij spann aut vid manesholma
 af griotzfatre ij spann
 af breidouik ij spann oc þð h. eign oc ij þð vr androm helmingenom
 oleigt
 af skala brekko j westralom spann aut j almerki
 af sumarøy h. vta spann iij luter eignar vid langanes
 af strengklauzuavage spann h. eign b. x. z. ziffa
 af hinnarrese h. spann xije luter eignar. [b. x. j þð smør]
 af nedra g. ibidem vij spanna l.
 af sudrekslande vj mr. oc ij þð f.
 af lijd h. eign af husom oc allom } j sigridzþyrde
 af husom thorosatre ij spann ij luter eignar
 af raudasande h. þð liger til vtroder jn af swartalande
 af bitregstodom spann sunnan j langøyne b. x. pund
 af bitregstodom svo myket som jon marteinsson atte oc han lauk Er ar br
 dhibiscop Astak j abrot sin x. vj mr. gilda
 af kalzhozudnes b. x. spann. [gax olax sigurdzson]
 af wagh i wedersynne b. x. spann
 af arnastada b. x. ij spann [gax gunnar Kane i sith testament]
 af murasunde b. x. ij pund
 af grimastodom j giope. þin vid manesholman
 af salte spann vid hynes aut
 af seluagom j flosøy iij spann b. x. xxx ziffa

[af bœo

af læløy

af myro som liggir ner somar øynne } gullidh war vnder stadhin i
 af hødall som liggir i skogssøynne } hordome]

Az nykæ all eign b. x. i tunne raskerA

af nywkæ waagha b. x. i tunne raskerA

af waagha i skogssøynne b. i tunne raskerA

Az eidhe ligger widh matnes b. x. wagh raskerA

150

I Thronदानेस्स zylke

Az skannøjarlande ij luter eignar ziiij spann j tielðasundom

af berge zij spann oll eign vid thronदानेस्

af samabiargum spann zintunger eignar } vid bergh
 af midbiargum iiiij spanna l. aut

af vestrænd iz spann. oc v. spann er gaz ragnilda j dale x. sal sona
 sinna b. x. h. spann

af gotastadom h. vi spann er endrid bongul selde ju aff raakirkio aut

af nedrag. ibidem zviij mr. s. oc v. spann

af øzrag. ibidem h. spanz l.

af ganzawage ij spann aut vid hardstada

af vebolstæd spann er sigurder tunder kopte

af leirnaagom ij spann h. eign er pæter giona gaz

af streingklæmm iij spann ziord oc h. spann lauk ogmunder grade j
 tyonder werð aut j dyrøy

af laukhella h. v. spann er jon Erchibiscop kopte aut j geigs sundhe

151 az setrom j dyrøy viij spanz l.

af setrom sydrag. iiiij spanna l. oc h. spann er swein gaz h. eign

af setrom annan garden iiiij spanna l. h. eign er jon Erchibiscop kopte
 af thom a Elgisetre

af dyrøy j zorsæm h. spann er loket war j sekta ze

af winio h. spanz l. er andor lauk

af sleinszyrde ij spann er gnda a sundnese gaz sunnan at eriks zyrde

af Erikstædom iij spann er peter prestler j throt l. stadnum j kasazyrdi

af kealdanese sydra vel nørðra iiiij spanna l.

af nædra hardstædom j x spanz l. oc arnøy som konungz ombudzmen
 zengo ater x. hamnaholma

af wstfrond spann er jerundr ærshibiscop kœpte af thorgylse fœtbrotr
 nota at j thyrziord liger tyri lagaziske som stadrenn a vid transyia
 austan j seniona la thetta lagaziski serdeilis vnder zataburid j thrond-
 heme

[Nota at myrdeligh herre oc andeligh zadhher herre Ershibiscop Astak
 zik af niclis absolonssyni halz woctore jordh hans som hans zadhher
 gaf hanom zrelsa oc heimola zore huarom manne j hordøme oc
 war han retter erwingiæ ther till exter sina modhor] ¹⁾

af yriom b. z. z. ziska laur thessar jordher jon niclisson Ershibiscop
 Astakæ

ar br

[Nota at Ershibiscop Astak zik thessa jordher af sfru elsebe j thrond-
 nes zylki primo laurazjordh

Item hardbakka j casazjordh

Item strond j quidhio zjordh]

[Item alt wluawit

152

Item geigøyn j geigøyn sundom

Item widret]

J Trumpsar Soku

Af wluoy spann zjordungen aut vid hualoy

nota at j grindawatnom nordan at skolagammom ero godh lagaziske
 som stadrin aa

[af sandwere thridiungen som Ershibiscop Astak zik a zru elsebe medh
 hennes sona samthylt narzua oc mattes

ar br

Item sandoy som kom vnder k. i vthlegd af j karll som slo eina
 konu i then tidh herra sween j trumps war promest oc konan
 zødde ij dødh barn af handauerkom hans

Item gaf sighurdir sar vnder domkirkeiona swa mylit han atte j sæl-
 arøyne tha han gaf war paall biørnsson ner

Item kindar watn

Item floogs zjordh]

¹⁾ Dette Notat er tilført istedetfor noget tidligere udraderet.

153 Thetta ero sancti olafs jorder j hamars biscopebdome Primo
 A Kinga rike

Az geirmabn iij hazfeldo b. oc h. mr. b. z. p^d rugmyot

A raumarike

Az sydra g. j sundbn j lein b. z. iij p^a malt

ar br az lodheinge zemm marka b. oc Kalzshaga som herræ gudbrand haff:
 torsson gaz herræ Aflake Erchibiscope j nidros oc byorn gudbrandz:
 sson gaz zør swo mykit som han atte

A hadalande

Az morigstodom iij aura b. b. z. hud

ar br az moldastodom all eign medh quernastode utan ij aura b. som bi:
 scopen j hamar ager ther j b. z. ij pund myot thessa jord kopte
 herræ Eskil az erik slember En Erchibiscoper Aflaker betalde paninga
 zore ader nemdom Erike

154

A Thotne

Az geilom xvj hazfeldo b. oc ij mr.

b. b. z. vj hazfelder oc eina hudh } gaz sira andres a hozue sin
 ar hazastadhom } lut En herræ Eskil kopte az sira jone hans lut b. z. hudh

az grimastadhom ij hazfeldo s. b. z. hazfeldo

az hoeime iij hazfelda oc syres b. z. ij grassin

az konungrudi hazfelda s. } aut

az Erikisrudi hazfelda s.

az Eodh ij hazfelda oc ij øre

az øystra g. j siuafinne vij aura b. b. z. hud er gaz olazuer j huam:
 me oc asgerd kona hans

155

Az lande

Az nese xvj hazfelddor liger til sijka zifse } som heiter rosshyl b. z. ij
 az leikstodom vj hazfelddor s. b. z. øyre } hudher
 az bergheime hazfelddo s.

af berge ij hafsældør h. eign b. ƒ. iij huder
 af strugnese hafsælbo s. b. ƒ. mardskin
 af thelamorke mæle s. b. ƒ. iij grasskin
 af dauhin ij aura b. b. ƒ. ij grasskin
 af flammabøle iij aura b. b. ƒ. iij grasskin
 af erikstathom a vestthorpe v aura b. er asa botulyfðotter selde herra
 Efkille b. ƒ. øre

I snarteimisdale

af øzra noos iij hafsælbo vel iij mr. b. meðh querna stæde oc zifke.
 b. ƒ. hudh
 af tymber aase vj aura b. ther nær Er gudbrand nieliffon selde Efkille
 Erchibiscope ƒ. ƒƒ kørslag obugt [deilo jordh]

A byride

156

af svænes iij hafsælbo b. h. ørt. mindra all eign er gaƒ omunder
 herra E. erchibiscope all eign
 af sieime iz aura b.
 [item biernesstadhja fhyldar eina hudh]

A heidmarkenne

af engiom. all eign er ion endridzffon gaƒ } j stangasoƒn
 af reide svo myktit som hustru alitta atte }
 af kampanese h. mr. j skaun er herra euinder dalasson lauk ƒ. abrot
 sin
 af lunde a zausffom zij aura b. er herra øuinder lauk
 af eingiom vid dalby j ringisaker soƒn b. ƒ. hudh ¹⁾
 af dalby svo myktit som herra thronder atte och han gaƒ j testament 157
 af selseime vj aura b. thet zingo korsbrødher j hambre oc gaƒuo ƒ. v.
 aura b. j magalidh af herra Efkille
 af helgaby a nese ƒ haf. b. er lauk eriker palffon herra Efkille b. ƒ.
 haf. s.

1) Her nedenfor som Custos: af dalby svo myktit

az watzsetre iij hazf. er eriker palsson zik herræ Est. oc az biorne
 izuarssyni zik han hazf. b. ther or
 [Az zosseim sigz ath aath zornæ var thet. v. markæ booll oc nu fludir
 arligha. v. hudir]

I Øystre Dalom

Az ladusætre iij markæ b. all eign. b. z. mark
 az sueinaby } ores b. j walasokn j soløniom er thorgeir olafsson gaz
 az berge } h. øyre er thorgeir gaz oc och vnder staden
 az ætre j reindale ij aura b. er sira wale forbroder j hambre gaz
 [az byrkesetre alt som wy Erchibiscop Astaʒ wunnom j geen az biscopen
 j hamer b. fore v hudher]

158 Item gaff herre Citiff Cannuch i trondeim till domkirckionne i testament dotyne
 om ligger i Kingisaakersokn aa heidmarkenne oc han gaff efter sina
 modhor systhor ragnild mattisdotthor

A velong j Kingisaker sokn

Az berge vj aura b. b. z. hudh oc serdeilis vij aura b. som thorstein
 gunnarsson oc bryniulzuer a delini hezda
 az vit vij aura b.
 az øyra brattaberge mr. b. b. z. hudh er gaz sira byorn stember
 az azsetre ij aura b. b. z. hud a brioteime

[Vingrem j gudbrandzdalom

Aff alt bulunghe xxij aura boll bygt z. iij huder
 az glamastadhæ alt xij aura boll b. zore ij huder
 It. eith engelandh heither flagastadha lagde erchibiscop eskill till bul-
 unge
 It. rudastadha eith engelandh kopte erchibiscop erchibiscop Eskill az
 Bryniolz gunnarssyni gar aff ein hwdh
 It. alt hoff bygt fore iij hudher
 It. løkene ein øydeg. ligger helmingen till hozs of helmingen till boro
 It. alt boro bygt zore iij hudhir
 It. alt ørene bygt fore ij huder j warp
 It. hattastadha liggir till hozs
 Item døsin

af wingenes gar af ein

Item nyhws ein øydeg.

Item furo ein ødeg.

I gudbrandz dalom j øyia oc thrøttene Hofnom.

159

[Oc froone oc mwsdall]

Allt jødhar giij aura b. b. x. haf. smør

af berge j øyia ij aura b. b. x. ij graffin

af medhalheime h. mr. b. aut vnder zexöt

af nædra lunde ij marka b. øre mindra som kirkian i zollabo at ther
j b. x. laup

af zaugne ij haf. b.

af herte ij haf. b.

af dijsarudi xij aura b. er gaf sira gunnar

af ældastadom mr. b. j Kingabo b. x. hud

af yseim alt iij mr. b.)

af hanastader v. aura b.)

och en eit audn

Allt floyrud som kolbiorn)

halzt selde han herra Ekfille

af lousines xx aura b. b. x. laup

af nørðra magalijd v. aura b. som herra Ekfill zik af Lanekanna j
hamar x. selfoom &c.

af sydrag. ibidem all eign thy herra Ekfill kopte af guttorm jonssyni
v. mr. b. oc v. aura b. af arne Ehsfenacka

Item anno domini medter octauo feria sexta in ebdomada paschali war hustru
Euriidh steffansdotter som paal stutz hustru war i commune stughunne med
sinom wenom gjorde wij Erchebiscop gauthi henner nsøge om all thet
som hon atte j magalijdh oc gaff wi henne therefore xx mark, som war zij
lodh i sylffuer och eit halfftycke klæde

[Af vzeigstadhvm mr. b. kopte erchebiscop Ekfill halzt af olozwe palffz
dotter. en halzt kopte sidhan vnyrdeligh herra erchebiscop Astac bolt
af thorstene palffsyni list. heunnar brodhor. of lötz pen.

Item i haugh mr. b. som thorgeir Eiatilbiornsson zet af forgrimr
som saat a iædhar i iordha soma oc vlofna landfkyld oc ther
till löt thorgeir zornempdir forgrime viij alna mörkblaatt klædhe

[aff audhene vten thet som
biscopen j hamar aghir oc
kopte wi erchebiscop Astac af
iwar qual oc hans brodher
swaa mykkit the atte j audene
zir j sylz staall af j lod. mr.
thet me . . . gafwo the zirir
sina saall vnder stadhin gaar
af j hwdh]

b. x. iij laupa
gaf halzt oc

at iordhen ther sama mr. b. sculo off heldir akierolauff væra
ligger j mvsdall]

160 [Az vppsala thriggia aura b. som gaz willem berdoorsson medh sinna
erzuingia samthytte. oc annat slikt kōpte

Kætilbissonsson i same iordh vndir stadhin. b. fire sw
hwar luten vm sig]

Item gunnestade halft i ringabo gaff ronnogh einarsson

[hankaall alth som vyrdeligh . . . aflak
Erchibiscop j nidr. zil j . . . exter herræ
torwardh vnder stadhen] bygt fore ena hud
aut vnder listade

A prone

Az dalsæg xvj laupa oc xvj ørt. b. b. x. ij huder

Item ein gardh j listadha som vj erchebiscop Aflac zingo aff beinkt
harniktssyne atther fore trofsæter som nw skuldir ij hudhir en at
zorno

Item allan sudhre gardhen i lidzstadha som frw adhalez ellings dotter
gaz och sellde vndir stadhen gar az . . .
az æluistadom som guttorm a toxtom lauk b. fore øre

A luitnom

Az øzra sulda iiij marka b. all eign b. x. ij laupa

occupatur

az haraldzsladom ij marka b. er thoralder oc gudrid gazuo vnder staden
oc skula zolgia jordenne j sina daga følger thore som sither a for^{dom}
gardh oc æt æffuinge efter gudrid

I huamme

Az zorbrigde skullu luter iiij marka b. oc ij mr. b. er erlender zel
stadnom x. landst. oc iordar awaro. b. x. ij laupa

ar br

az kkepstadom øzra vj aura b. oc az nedra gardenom j kkepstadom ij
aura oc ij mr. b. som Erchibiscop aflak kōpte az guthorme thorgerz
ssyni medh hans hustru samthyt 1)

1) Her mangle et eller flere Blade, indeholdende Slutningen af Hamars
og Begyndelsen af Stavangers Biskopsdømme.

I haddingia dal I gersokn ¹⁾

161

af blakkastadom j rudhum vj laupa land som olazuer ffiguir gaff

j ottranes sokn

af wage h. ma ma l.

af ziffaal spann

af moseide h. ma ma l.

af drymnese j ma ma l.

af gili spanz l.

j þrm eite ²⁾ sokn

af grioteime spann

j birkenessokn

af reyflande h. ma ma l.

af biorvatnom h. ma ma

j byglandz sokn

af laupdale spann

j vallar sokn

af s tre j flatalande ma ma l.

j nomelandz sokn

162

af berge ma ma l.

j s arals ³⁾ sokn

af  sarale j ma ma l.

j gerilftada sokn

af hollom iij spanna l.

¹⁾ Skrivfeil for gorsokn.
Skrivfeil for  sarals.

²⁾ Skrivfeil for þr eite.

³⁾ Vistnok

j s̄nastada sofn

Az laga ziffeno mā mā l.

j. a sofn j lygnadal oc lista syfso

Bergwina biscoepsdōme

163

I nordfiordom

Az maurine h. eign oc viij mā mā l. er olaxuer Koller gaz vnder staden er nu all eign b. z. ij laupa en koo aarl.

Az gemlastadom xz mā mā b. all eign er gaff erlender philippusson j losno ligger thesse jord j gloppa zyrde b. z. vij lp. v. laupe aarl.

Az hegdaom viij mā mā l. all eign er olax Kori gaz vnder staden halft kiortlagh aarl. ein sandh oc v skiffuer b.

Az soleime i gratz sofn xz mā mā b. som hildeborg hauarsdotter gaz ligger til selueide som heiter vezsteina halxt ater medh biscoppen j bergwin

Az sæther aut i niderstryn

[I Sundhordalande

Allt anes som sælde hustru brynilda ioseps dotter oc holte ionsson helz- tena huart thera ligger till ein ziffe aa wiidh garden oc annor j morangre som heiter sund oc ein s̄y heiter sild oc ther er sællweidhe Allt grazdall zij laupa b. ligger till ekessoger zurusfoger oc hellsbergh b. zore iij laupa

Az sæby j borgund j zylbergz sofn star till panta som brezuen vthuisa b. zore ij laupa oc wy erchebiscop Aflac løftom allt vnder stadhen

allt halxt ziribergh iij laupa er joar amundzsson gaz

Az szratunnene j ylzuis sofn laups boll er gaz Kolbein

allt thygene

b. z. v. laupa]

. hardangre som wij erchebiscop gauto kapte aff

. b. z. vij. laupe

. kapte wij nw ano domini mduono az torsteine eskilssyni oc

bebrewede thet godz zore then summa peninga som han war off

skyldoger efter thy som . . . ther vppa gefuet yttermer vthwiiser land-

skylden scal han beholde

I Sunziordom

164

af ikuars tune viij mǫ mǫ b. b. ʒ. vj lp.

af grazle j gratz sofn vj laupa b.

af asanes j holmadals sofn halz eign som thordijs aruadotter gaff

widh æld-
ersy sund

[I nordhordalands

Allt hop ʒvj laupa boll b. ʒore iiij laupa ligghir ij ʒisse watn till oc
ein ʒisse bætker

allt wikarnes medh holmom of allom lunnindom

Nota skipte wy Erchebiscopps Allac medh waar wyrdeligh brodor bis-
scopen j Bergwen ʒorser. hoopp wij torfka som arligha skyldar vj
spann oc war well skipt medh erchebiscops stolen, witten the othar-
lighæ godhæ ʒnar som liggia wnder ʒorser. thorfka]

I Sogne

Aʒ ædrin j lærdal vj lp. b. b. ʒ. iij laupa

af sudreime j dal sofn v. laupa b.

af lydrene ʒvj laups b. aut

af flyckene ʒvj laupa b. b. ʒ. v. laupa

af huale ij laupa b. b. ʒ. j laup

af ʒiosno j ʒortune sofn laups bol

af ʒegdiom vi mǫ mǫ b.

af dale laups b.

af hildulzstodom j haffuersto sofn a nitra ʒolke ʒʒ laups b. oc ʒʒi
laups b. som herra ʒin ogmundzsson selde Erchebiscoppe pale

[af æggio allan synzsta garden i ʒ

j sogne ʒ laupa hooll ær torgeir

valdrese seʒ wnder stadhin j nidrose]

165 [. . . ni Amen Anno eiusdem medgrocrauo transfacionis . . .
 . . . imi in cristo patris et domini Domini Aflaci misera-
 cione diuina archipostulati ab ecclesia Bergensi ad sacrosanc-
 tam ecclesiam Nidrosiensem metropolitanam Anno primo con-
 secracionis vero eiusdem anno xxi^o In crastino beati
 tini episcopi et confessoris dum presatus dominus postula-
 tus grangias Curie sue archiepiscopalis primitus perlustra-
 ret InfraSCRIPTUM RegISTRUM taliter ordinauit In primis

Köruið

Nota war svo myktit j garden Köruið tha wy honom þerst anz
 amadhe En ther war ecke eit zerdigt hws witten stuzwan oc hona
 lothom wy nidertaka oc gora thry wnzar hoghre oc sparradhe oc
 iaernbithadhe som sielz synis

Primo xvj þor Item e 1)

Item ein qwigha oc ein aars gamall stwt

Item xx zaar oc ij lamb

Item iij hæsta oc eit hors

Item x geess

Item vij swiin sma oc stor

Item eina mwllagh oc eit watzkar

Item v grytor iij az them æro zanytter

Item ij gambla kella

Item ein gamall brygge panna az iij thunnor som wy lotom
 gera alla ny

Item iij g . . . bulster oc alle syndre witten ein oc ther giordis

. erdigha wth az

. hozdalagh gamall oc syndre oc giordes ther az ij godha

. ll paklede

. godhan dwt som bester war giij alua lang

1) Item e er kun Begyndelsen til næste Linje, som Skriveren, Hr. Gudbrand, först har paabegyndt her, men siden foretrukket at lade danne en Linje for sig selv.

. duſ ſom thet till hørde oc ij andra ſma tholika
thet waro

Item ij palldynor Item ein Kopertanne ij tinkannor oc e 166

Nota de iuventario az Erchebiſcops garden j nideros er

Primo iij bulfter oc ij j wara egna ſæng ſom off ſielz

Item ein ſtor gryta medh zøther oc ij andra grytor

Item ij reſla medh wnder tielð

Item ij duka az duka Kiſtonne till thet zorſer. wnder tielð

Item iij benke Klådhe oc ij benke dynor

Nota waro her hoſſ herræ gudbrand ſom thet ſcrez oc herræ . . .

henrikſſon Lanika j Lidheros

Nota huat ſom nw er meire ſidhan tilkomet j boo eller boſcaps-
thinghom j huario nampne huart heiter eller wara Kan thet hazuom
. alt ſaman lothit thiit Komet ein deils aff thy ſom zatabu . . .
tilhøyrer oc ein deils az wort eighit ſom wy zørde hiit medh off az
bergwen

Nota alt thet ſom er j Korſteins ſtuzwonne j wart eighit maat
medh hængiande medh ſparlaken huſbonadha a wndeertild gazuz-
om wy . . .

Ueuanger

Nota ſeuanger war ængen amilſgardh, oc the iordh oc iordaparta
bytte wy till off medh abota oc adra fleire oc ſwmpet Køpte wy witten
ſwo mykit ſom ſtadhen atte thet zør wtj ſom j Regiſtro ſtander oc
brez thet om giord watta Oc ængen boſcap eller boſcaps thing waro
thet oc hwar thet er j huario nampne ſom huart heiter eller wara
Kan thet hazua wy thiit Komma latit oc hazua wy latit allan garden
wphbyggia medh hwart thet hws thet ær badhe ſma oc ſtoor.

ſſanes

Nota j zanes atte ſaucte Olaz oc domkirckion ænkte wm witten
ſaallhuſen wiidh ſion, tha az thy at welboren quinna zrw Elſebø herræ
otte røymars dotter waar zranka gaz markaboll thet wtj,
oc off thyeckte wara off beſ at hazua thet ein amilſ-
gard, zore wor ærand zorum thet fram om winther
dagha ſom mykit er oc beſynderligha zore zroſtonaſit oc

thy by
 167 jordh oc iordaparta som brex ther om giord watta oc angen
 skap eller boscaps thing waro ther en huat ther er . . .
 huario nampne huat heiter eller wara kan thet hazua wy thet alt
 Komma latit ein deils af wort eigit oc ein deils af thy . . . taburit
 tilhøyrer, oc smu mang hws ther æro thom hazua wy all saman las-
 thit ther uppbyggia bade sma oc stoor

Sundnes

Nota war swo mykít j sundnes tha wy gardhen anamade war
 anno domini mcdxxviiij

Primo xxiiij garda þor

Item iiij qwigthor oc ij wiga stuta

Item v kalzua somar gamle

Item xxiiij sauder oc x lamb

Item viij swiin

Item ij hæstar

Item bulðgar nazra lia sigdar reipp sylior trogh byttor oc Eymor
 oc annat skapp som boschapenom tilhøyrde oc nar som nokot ther af
 hazuer warit utthot oc zorderzuat tha hazua wy latit Komma annat
 nyt j stadhen j geen exter thy behof giordis j huario nampne af thesse
 forser. som huart zore sikh ware kunne

It. ij gamla bryggekatlar thar lotom wy gera ein ny af

It. ein bukettill oc ij smatetta

It. iiij syndrogga grytor

It. . . . bulster gamoll oc zorderzuadhæ oc ij hozdalagh

. eit gamalt atlade oc ij gamall lafan

. ij gamla kannor

. ein mwlløgh oc eit watzkaar

. the twa nokot oc then tridhie lithit

. nw j huario nampne huat heiter eller

168 thet hazua wy alt saman sörøkat oc thiit Komma
 latit ein deils af thy som wy zunnom her zore off j Erchebiscops . .
 en mesta deils af wort eighit som wy zorde medh off af bergwin

Nota tha wy zörst anamade garden Sundnes tha war han aller
 roten oc zorderzuader som synas maa af them husom som m .

. æro bade sma oc stor oc Kallaren lotom wy allan rupp:
 mw : thy ther war angen Kallare oc j ænga adra amilf:
 gardhar witten jordgrazner

Nota swo mykitt er j Sundnes de Inuentario som Erchebiscops
 garden j t . . .

Primo iij bulstra oc ij hozda ¹⁾ dynor

Item iij palklade oc ij benke høgghinde

Item ij palldynor

Item ein stor mwllaugh oc eit watzkar

Item ij reyla

Item ij dukka till wundertield

Nota j stuzwonne j wort eget maaß gazuom wy till husbonadh
 . . . hanghiande oc alt thet som stuzwonne tilhøyrer oc zorde wy thet
 aff bergwen medh off oc swo gazuom wy till ij stor bulster oc ij hoz:
 dabulster j waar eighen sangh j wort maaß som wy oc hazde medh
 off az bergwen

Floda

Eodem anno tha wy anamade garden floda neruarande herra
 gudbra oc herra wilken Lanica j nidros war ther swo myken
 boscap oc boscaps thingh som her exler ser.

Primo xvij kør oc ij qwichor

Item ein gradh wga

Item xvij sauder

Item zij geess

Item v dindhugh(?) swiin oc lotom wy them drepa oc wthoda . .

Item iij haesta oc eit hoors

Item ij gambla brygge ketla] ²⁾

De modo soluendi cathedraticum.

169

Notandum At wy afflaß medh gudz myßkun Erchebiscopr j nideros
 zundom j eine gambla boß badhe om Cathedraticum oc nattalegor

¹⁾ Foran dette Ord staar overstreget howd
 mangler Blade eller ej, kan nu ikke sees.

²⁾ Om der herefter

sæm Erchebiscoper bær tha han visiterar j nideros Erchebiscopsdøme j allom matte ludande som her epter scrizuas. Primo huerr zylkis Kirkie som tiunder taker ozuer zylket ber at gixua ij spann j chatedraticum arligæ en allar adrar Kirkiur som tyonder taka eit spann huerr En cappellor allar som einga tyond vpbera gixua j spann och huat som skærdar zore Erchibiscopen ther som soþnaprestar vpbera zorne k. tyond thet skula their vp zylla swa at Cathedraticum worder lokit till zulnede som zor segir Item sakar thes at soþnar prestar j theim stad: om som Erchebiscop witiade plegade at zorno vpbera zullen Kirkiulut tyondar oc wy wnderstodhom at Kirkiunar ey zormatte swo mykit vmbæra az sinom jngieldom, hazuom wy thylka skipan der a giort tota synodo et capitulo consenciente at aller adrer soþna prestar skula hazua halzuanlut Kirkie tyondar a thy are som Erchibiscop witiar thera Kirkiur en ey framare utan their som thenna halzlut jampnan vp bera

Um natka læghor

Primo a sorshaug skal Erchibiscopr ligia vj næter sakar thess at prestren hazuer ther eina contribucionem az Kirkiu tyonden

fframdelis a beitstod ij næter

a mærene v. næter

It. j weradal .v. næter

It. j aluiffhaug oc lewanger .v. næter

170

It. j ytrøy ij næter

It. a zrostlo iiij næter

It. j stiordal .v. næter

It. j salabo .v. næter

It. j ladha .v. næter

It. j mædalhus v. næter

It. a skaurine iiij næter sakar contribucionis dec. ecclesie som han

hazuer

It. a nestit ij næter

It. j grntinge v. næter

It. j mædalbal iiij næter

It. j vpdal ij næter

It. bakka klaufter sancti Iohannis ewangeliste dagen kan Erche:

biscop safer mangu handa ærende tha ey thit Roma, swa ma han om arit eller thridia taka dag veizslo ꝥ. huert ar

It. helgisæter Klaufter visiteras, medh sama hætte, jn die beati thome archiepiscopi

It. j holms Klaufter, om transfacionem sancti benedicti, j sama matta

It. j reins Klauftre medh sama hætte, oc serdeilis iij næter zore sofnatirkio a stade aa reine

It. j yriom iij næter

It. j amundaas .v. næter

It. j aurum iij næter

It. j stangauik iij næter

It. j thinguallom iij næter

It. j Euernes iij næter.

It. j sundal iij næter

It. aukrene iij næter

It. j widøyn vj næter

It. j grytène j raumsdal iij næter

It. j borgund .v. næter

It. j herøniom iij næter

It. j halkelsvik iij næter

It. j øraffog iij næter

It. j biernaurom iij næter

It. j nierdøyn vj næter

It. j raneime j øyre halzuo v næter

171

En halogalande oc j herædal hazua Erchibiscopar natflader sinar epter thyn som erenden Erezuia oc honom synis thui han kan icke visitera thom huert thridia ar som till burde safer langs weggar oc hardha weder atto som tidom hender at wera

Item a halogalande om cathedraticum villiom vj stadugt halda oc vbrøytelighet hazua j marom tima som wj ther breff uppa hazu oc ludande er och utgreiner ord ꝥra orde som her næst epter segir

Pet se allom monnom kunnigt at tha er lidner woro ꝥra burd 172

varo herra ihesu christi mecergi vettra a selio manna vofu dag giordz om ver eliffuer medh gudz myffkun erchibiscoper j nideros thessa flipan a medh samthyykt allra lardra manna aa halogalande at heilagre nidr. Kirkiu till ero oc vpperdar flal huerr prefter som kirkiu helder lufka xx ziffu til gildz oc adra xx huar kirkia af sino vphelde j cathedraticum a huerio are off oc warom vmbudzmannon at sumarstempne j vaghom oc til sanz witisburdar theffarrar flipanar oc samthyyktar settu sira ogmunder a throndanese, sira sigurder a aljstarhaughe sira elizuer j nierds sira erlender a bodhin sira arne a fleig och sira arne a hozdafegle aff lardra manna vegna sin iucigle medh waro iucigle x. thetta brex er giort war j vagon a thy are oc degi som xyr segir

Notandum tho at lenge hazuer zorsomat veret bade vm kirkiu vmbudz brex oc qvitta brex tha hazuom ver tho zundit j ein gamal registro som vy och stadugt halda vilia at thegar sofnamen iusetias j kirkiu vmbud flula their taka vmbudzbrex, safer theff at eingin flal vider koma at tilreknna thom eller kirkiunne zleire ar edher zerre en som their thet sama vmbud j handom hazua oc data brexuanna vt visar, oc vm thet er izuer tha kirkiu som tyonder taker tha flal lufka af hennes iugieldom j spann j brexualofn En af Capellom j oyre fram-
173 deilis at thy greidligar se hueriom vmbudzmanne till at ga kirkiuna fluldahentinga oc at engom see tvefalighet huerr som fluldbuger eder quitter er ex registrum vm kirkiu rekningen missas kan, tha flula aller their som reknschap flanda taka quitta brex oc vm thet er zore zylkis kirkiu tha flal lufka j spann j brexua losn, en zore adrar kirkiur oc capellor j spann

¹ Thetta er then flipan som wy Erchibiscop Aslak giordhe vppa vm michels korn j thronda laghom heradal swder more oc nordmore at swa flal huart greidhliga vt giffuas som her epter scr. star. thog hassde thet lenge willradhis ffarit safer fforsymilse oc icke zul- kornliga vt giort epter thy som gammall sidher war oc kristinz retten vt visar flal nw huart altare swo mykit rentor hassua vt offuer thet som the zor hassde som her siger oc wy vppa kome medh almogans samthyykt

¹) Herfra til Sidens Ende (ved sundkarle luten) er overstreget.

Primo Altare sancte crucis dictum, styrkstuða raumsdalen allan
 Altare sancte Chaterine sparebo oc snosen
 Altare sancte birgittæ meðhalhus oc stauren utan sundzære lutæn
 Altare sancti olavi viftrind oc jnstrindh
 Altare sancti andree weralball
 Altare sancti laurencii quernes thingwalla fwrnadal fundal oc aure
 Altare sancti haluardi jnderøy ntrøy beitzlodh oc mosawit
 Altare sancti thome fliordall falabo oc heradall
 Altare apostolorum johannis et jacobi rennebo medalball oc orkadal
 utan fundæarle lutæn
 Altare sanctorum feuerini et theobaldi frosta lærowit oc asen
 Altare sancti magni . . . vpdal østerdall oc nes
 Altare trium regum nomedall
 Altare sancte marie et blasij sudhmøre
 Altare sancti petri amundaas nria reins prestðome oc biarnaure

174

[Æheffa iardher liggia till skola stulunna jn primis

æz zolfladhun iij i gaulardale
 æz rykklyne viij spann, a aghlo
 æz vagnaberghi vj spann a frostu
 æz almdalom j spann j lærowit
 æz ekkledhi j mr. forngilda i wæradale
 æz syrofladhun ij mr. forngilda i fæwn
 æz ræxwelle j spann i lærowit
 æz berghi a høglandom ij aura forngilda
 æz bierkom øyre ath fornu i lærowit
 æz rudhini ij spann ath fornu i gaulardale
 æz soleim ij spann oc øyre forngildan j gaulardale
 æz rudhini ij spann h. eign till bordhaldz i gaulardale
 æz tilradale iij spann ath fornu i gaulardale
 æz morstoe iij spann oc iij aura i gaulardale
 æz hwarhiellom iij spann oc iij aura i gaulardale
 æz almasom h. spann a høglandum
 æz litlagrande h. spann i lærowit¹⁾
 æz busætre v. aura b. a frostu

¹⁾ Sandsynligviis Skrivfeil for lærowit.

af ærigstadhom

af litlakroka i fleppebo]

- 175 thessa iordher scula liggia till domkk. i swa matha
 som kk. herra wardher scall landskjulderna vpp bera oc
 bsta kk. dher oc brædha vpp a kirkiuna ther som kan bresta

Primo j Kennebo

Af hwamme ij punda leigha auth. b. zirer syre

I medhall dall

Af hwamme b. z. syre

Af tee b. z. iij spann

I orkudall

Af by j øzrag. xij spanna l. oc soleime. b. zirer iij spann

Af berabu b. zirer .j. syre

Af kuitna b. z. j mr.

I bodhwiik

Af olwifshotma skiptom wy wt i ælene b. zirer spann. som her epter
 staar

I birgsa

Af ælene ziiij spanna l. b. z. ij spann [Nota. Køpte wy er-

Af liakleiz b. z. syre dhibiscop Astak - af

gunnar benediktzson

oc af bierne endridz

sson halz zempte

spans leigha j zorde

iordh ælene. huilkit

wy oc gizue domkirz

tionne om swo kan

ware at wy hazua

nokra iord

af domkirktionne . .

in scrizuit j wort

registro]

A næsith

Af langnyrio } b. z. syre

Af biarnagardhe }

Af huatgardhe b. z. j syre

Af hofatunom nordrag. b. z. spann

. . . zaller b. z. spann

. . . krossakre b. z. j syre

I gauladalss fylle

. . . b . nu landzskardhe b. z. j syre

. welle b. z. iij spann

... soĸ b. ƒ. iij spann eller t. tiæro
 ... wth

I sundall

176

Az ſkioldubndh zij spanna l. b. ƒire iij spann

A ſtrindh

Az eiſlidhe b. ƒ. iij spann

A froſta

Az berghe ii mr. boll b. ƒ. ij spann

I aſe

Az vathne b. ƒirer øyre

j legowit

Az Kellingaberghe b. ƒirir spann

Az reyſſwelle b. ƒ. vj. eng.

A draꝛuelſtrand

Az indraſætre

Az nyttra ſætre

I ſtiordall

Az . . . utene b. ƒ. øyre

Az aurom b. ƒ. spann

Az baggateigom b. ƒ. ij eng.

I verdall

Az breidheing b. ƒ. spann

[Iſlandh

Thette ij beneficia j hoola biſcopſdøme j iſſlande agher nideros domkir-
 kian S miadhastadh j røkiadale ſom man faar norder

till . . . fra hol j jstade oc ligger hart hofst ston oc ther
er got lag edhebolstadh j westhope daggleidh wester fra
hol

færøy

Thesse ficia agher set. olag
. . . heiter . . . st . . . pædhera kirkia j sandøy
. heithir skufføyar kirkia som till

j skalholt biscofsdøme

Egher domkirkian j nidheros ix
. . . sancte
.

178 ¹Anno domini m^oedgygig war thet skipte giort mell
Throndeime oc socknaprestens ther samma stadz
Jordher a kirkianne part

In primis hoz alt bygt x. iiij span	} I selabo
Item sodhomostadhe b. x. ij span	
Item soleime bygt x. halz øyre	
Item Rotwala nørðzstaggarden b. x. iiij span	
Item odhensøy j boduik b. x. halz span	
Item kæreim j byrsa b. x. halz span	
Item myre j skawn b. zore halzt spann	
Item stokkar a leinestrandh b. zore øyre	
Item solberghar a gaularaase b. x. halz øyre	
Item widhar j skawn b. x. halzt span	
Item oghell j kleppabo b. x. j ørtugh	
Item liidh a strindh b. x. halz øyre	
Item sanda j wera b. zore span	
Item galtauik a frosto b. zore øyre	
Item rækabu a frosto b. zore øyre	

¹) Den 177de Side er ubeskreven.

Item rvdh j salabo b. ʒore syre
 Item mykels gardh j verradall b. ʒ. span
 Item eggia a leinestrandh b. ʒ. ij span
 Item steinsøy j Flawn b. ʒ. halʒ ört.
 Item haringha a striudh iij ört. leigho
 Item tiernafæther ört.
 Item nørdrag. j trondanes j verradall b. ʒ. span

Indrøy

Aʒ synzsta tøm . . ne øre gaʒ gunner a bakka
 Item lyngh syre weighen j gauladall
 Item klættom spans smørs oc syre we . . .
 Item aʒ wallom ʒo . . unda leigho
 Item haset . . . span j Flawn

De indlagte Papirs-Sedler.

Til Side 10¹⁾.

Nota Rydhieskeide uppa røren aatthe amund endridsson ther vtj swo mykit affgaar aarlige j ort. i landsk. oc hans son Arne amundsson bad off nw thet till kops Han boor i sundeth wid awra Insinuetur procuratorj Torgyls j sunness et examinetur

Til Side 12.

Torgyls vnderwiste off at	Sigurd i by
ein gaard som ligger i øffre Skawn	Symon a skeidhe
ok heiter borghær som skylder aarlige	Anfin a midhio
eit j spann j landskyld gaff i bonde	Sigurd lassesson
esbiorn til domkirkionne ok hans dotter	wegard i griothom
stadseste effter honom	Anund biornsson

Til Side 12.

borgha i øffre skawn
i sparbo zylke

Cristin asbiornsdotter gaff til domkirkionne sin jordh1borga liggendis i øffre skawn ok skyldar aarlige circiter ij sre j landskyld, intendimus committere hoc examinandum commissario nostro Torgyls uppa sunness, hasswe wij losswad henniss erfswinge ein skeid aff iij lodh uppa thet henniss testament skal haldes huius predij literas habemus Scriptum jn vigilia johannis baptiste anno dnj mdyrimo

yrnes i øffreskaunen

Sigrith endriidzdotter gaff domkirkionne j sres legho

¹⁾ De her anførte Sidetal ere Originalens, der i nærværende Udgave ere anførte i Margen.

Til Side 16.

Aurixstade

Nota issuer dyresson gaff domkirkionne i ores leigha i aurixstodom som han hadde crfft efter sigurd issuersson. som war broderson medh honom, ij syster . . . han

Til Side 31.

Beniar jn i skawn

Paal bardsson i tytrum gaff sancto olaffuo tueggia aura leigho i renjom liggindis jn i skawn wnder hottro. fore segh oc sina hustru gislaugh awints dotther, agher besse i sulen j sama jord

Til Side 40.

Hambra i aasen

Aff hambra Nota jon ammundsson gaff i sit testament s. ot. i hambra, som ij ora skylder, then tridie oren agher wangs kirkie ther i, legatum anno domini md tercio . . . odals breffuet fek off birgita vrer seu relicta virj prefati

Til Side 46.

Austhalla

Segt at Anders sek selde bard kraass tueggia marka boot i austhallom fore xx merker, oc then anders sekker war styufadher barnanna som jordena atte. s. bard torste ff. rosswalle wart register segher at arnedotter gaff halfft hall . . . ij aura b. i adrom helmingen jtem biscof aslac kopte az gunnar a

En anden Seddel er aldeles forreven.

Til Side 70.

Nota at nw jm . . . d tercio gaff hazuord si . . . rd i updall som medeleim . . . omkirkionne pro manby sua et per swa wilkore at han faar i sina dagh

Item at han sy dskier att for skrizuit me

Til Side 72.

Memorandum i snione oc torgyls j snione, oc siwghur i lunde hwar theira skal gefhua heedan att eit halff spann aff thet awdhneth reishiella som the haffua hwar sin tridung, offuer then landskyld som the haffua zyr gefswet Som er aff lunde iij spann, oc aff hwar garden i sniouen iij spann

Notandum anno rcj^o post purificationem bygde wij Asulffwe asulzshyni then oddegard aass i liggendis oppa surendals skoghen naden fore mosbrwn, at han bygge thet opp swa mykit som er helfsten ther vt en kanukene aghe andra helfstena, hazuer han lossuadh vpbygga thet, oc skal han hazua ther wr annath audhn som heiter swinsaaff, ther agher spitalen j vi marka lagh, bygde wij honom triggia arda maall zore vj syre i tessa iij aaren, oc sidhan giffuær han son skelligit er

In . . dumba som nu gaar az iij spann landskyld wilie vij aff sella j spann medh thet forsto

Til Side 76.

Hermene i Orkadall

Anno dquarto in x^{ma} gjorde wi thet medh torgyls i hermene at aat annen winther skal han selia off sin helming ther i fore lika peninga, ædher han latha off radha fore heme segh til rettha land skyld aff sinni helff . . c wij bygge jordena thom som off tykker

Til Side 87.

Eigner i Stiornen

Item nest Awstrat ligger auden som hether kallfeng holder S. olaffs register v ore oc spann til prestabordet, thet awdn altsamam fylger awstrat,

Item ther nest innansore ligger audhen som hether leythe sigher registrum Keynss closther aff løythe ij aure S. olaffs register eit pund

Item ther innan fore ligger eidh twe garda then eyne hore seto olaffuo till bygdt for spann then andre ligger till awstrat, og prestabordet i weklen bær upp j ore aff hwan garden, oc Keynss closter bær ther opp ein ore

Item innan for eidh er awden som heggwiik hether segher registrum Keynss closters aff heggwiik ok lawpasether pund smør oc awra sylffuers Item St. olaffs Rigesther segher aff heggwiik j ore

Item ther nest er awden som hether sothawiik segher Keynss register aff sothawiik spann oc ore oc ther er gott raak till, segher S. olaffs register ein ore

Item ther nest er awden som hether wederwiik segher S. olaffs register j are, Item staar thet oc i Keynss register

Item wider wederwiik er raak som hether keppeneess

Item innæste j then nordre fiorden loper vth aæn stiornaa segher stolsens register eigher staderen all fiska aan stiornen ligger ther awden ikke langt ifraa sion oppa sydre sidan aat aæn hart wid aæn som hwsfuafether &c ad eandem sedem spectat

Item litit vthan for aæn oppa sydre landet ligger raak som hether hwrdebak oc ther strax for vthen er wiik som hether howagha

Item ther vthan fore oppa sama landet ligger awden som halss hether holder registrum sedis vij spann Item Keynss registrum spann oc ij aura Item S. olaffs registrum ij pund leigha aff halse

Item neesit ther for vthan j mellom badha fiordane kallass stora Raket oc thet byrgias fraa halss oppa nordre sidan

Item jemfidhes wid stora raaket oc landfast oppa sydre sidan er eit rak som hether rolende

Item oppa samma sidan in i fraa ligger raak som hether jndre rolende

Item ther for innan i swdre fiorden ligger awden som hether legdhesether holder reynss register spann Item S. olaffs register eit pund smor aff legdeseter

Item jnan for legdesether ligger raak som hether fithieraak oc strax ligger awden som hether fithie oc ein aa som hether fithie aa

Item oppa sydra sidan aat aan ligger awden som heter husaby oc raak som hether husabyraak holder S. olaffs registrum aff husaby tweggia pundz leiga

Item vthen for husaby raak oppa samaland er fiffadaals raak ok aan fissa hether oc awden offwen fore som fussa daal heter oc ther liggia holma oc sker registrum secundum segher aff fiffadale spann leiga ligger till sielweide

Item hartner storaraaket wester aff. liggia ij syer en oppa nordra sidan hether woroy en then on oppa swdra sidhan hether kungaroy oppa badhom them syom ere sletter oc er thet licht at the badhe syer liggia till stora raket som the liggia nest

Item oppa Swdre landet vthan fore fiffedalen ligger awdin som selgesether hether oc waret en stoor gard seighe thet gamle men at thet awden horer reynss closter till oc the plegade till closter ther bera landskyld aff

Item S. olaffs register holder ij spann at forno, Er ther vthan fore awden som hether repseid oc nw kallas reffsness er ther larawarpa registrum spitalens holder at thet horer spitalen till Item S. olaffs register holder aff reffseid ij pund l. Item ther vthaff liggia iii holma som kallas stigsten j landnorder oc liggia ther vnder

Item twert norder i fra reffsneset oppa fiorden ligger eit sy som hether sandoy oc er stor fletta oppa

Item vthan fore sandoy liggia . . ij syar i fiorden oc ikke herr langt

i fra reffnes i reffneset hanger land som nest er tessom. syin then nedre hether biornoy. Item strax uthau fore reffneset er fiorden som kallas strenger oc ju till then fiorden gar eighen i fra sewage oc ere ij ther ij larawarp

Til Side 94.

Chautro

Item aff ostræ vandik v aura bool . . .
 firir sal sina Item ii ortogha bool . . .
 ij ores peningha

De sancta sede

Vagn vikar allar v spann iii v. iii a . . .
 Item vangoikum indre fintunger veth . . .

Til Side 112.

Eidh i reffwude i læreims ottonge
 i raumodale

Anno quingentesimo gaff h arnesson domkirkionne v. ores bool i eidhe liggendes i reffwude fiord i læreims ottung i rawmsdall, Participem facit cum et presentes suos suffragiorum(?) sancte olai et sancte matris ecclesie nirosiensis

Til Side 122.

. . . . peders kirke sokn
 (sp)ielkandewiik innan fore borgund
 i garden

Iff. de off nw ij mætelag j
 spielkan k j offre garden skal han haffua fore for^d jordeparten wara korn tyond oc osta tyond i sancti pederff kirkiesokn i tw aar her effter nest komande vij. quingentesimo quarto et quingentesimo quinto

mdxxi

Item lauretz bæntsson i findmarkenne gaff till sancte oluff ostness paa sundmoor i heroy sogm i wlstein sogm skylder aarlige ith korlag

Item per biornsson gaff byrstad i heroy prestegeld i hordeed sogm skylder aarlige j ore

. kolbørnsson gaff i wedwag dals
kirke sogn i orskowff prestegild

Item Sigred endretssdotter gaff j kørlage lege i Setræ wdj øreskows pre-
stegild i Sikæffwell sogn

Item Grim ericsson solde en øres leye i barstad i harangs sogn wdj
borgen prstegeld

Til Side 130.

Tenna widh herøy

wii g. gjorde eit jordabyte medh fru jngegerd ertlendz

hon fik oss vnder staden alla blomssøy liggendes

oc vii fenge henne ther aamot, alt norderbolstade . . .

bade thet wij atte ther i, oc thet herøy kirke atte oc . .

scal hassua ther fore ij øres leighor i for^de tenn . . .

her efter hassua ey meir j tenna en i øres leigh . . .

De permutacione habemus sig . . .

Til Side 134.

. . dum Hr. Otte fylgher tessa jordær i brunnoy

. . e hon sancto ol.

b. z. p^d i weigho

. . lega b. j weigho

Til Side 138.

Thessa jordher horer s. olaff til i saltthen

It. aff mieldom j spann

Item aff walwike j spann

Item aff ffestewogha awt nichil .

Item aff myklebolstodom ij spann

Item aff Ronewik j spann

Item aff strøme j spann

Item aff stawffre awt i pund

Item aff hwalwagh ij pund

Item aff lydhinge ij spann

Item aff adhro lydinge j spann

Item aff nodhrestadha ij pund

- Item aff Keffswal aut nichil
 Item aff gellings wagh j pund
 Item aff breidhewiik nedhre j pund
 Item aff ffawske j spann
 Item aff jndhre sawske j pund
 Item aff klungesætre j spann
 Item aff Særewiik j spann
 Item aff langewoga awt nichil
 Item aff dragheidh aut nichil
 Item aff midhby j pund
 Item aff nesteby ij pund
 Item aff qwerenberg widh seshawgh xvi luter j alt berghet
 Item aff Seshawgh ij pund
 Item aff offreseshawgh ij pund
 Item aff holastadha iiij pund
 Item aff Sandsætre aut nichil
 Item aff kellingsø j spann
 Item aff æffwie vj fiske
 Item aff herness j spann
 Item aff hwnestadha ij spann
 Item aff ness ij pund
 Item aff ffiskewogha j spann
 Item aff ythrehoffwæ ij pund
 Item aff mionese j spann
 Item aff ose j saltadalane ij pund
 Item aff knappatund j pund
 Item aff ffurenese iiij pund
 Item aff nessjordhen vj fiske
 Item aff adhre nes fiordh j pund

 Til Side 140.

Predia sedis i Steiga sokn

- Aff bso øffsta garden b. x. spann
 az nedersta garden b. x. ij pund
 az niotness b. x. spann
 az alestade b. x. j spann
 az ygerdal i hambron b. x. p^d
 az haukaass b. x. p^d
 . . sund . . x. j spann

- . . sawr b. x. j p^d
 . . saurfiord b. x. spann
 . . mykklebolstade b. x. p^d
 . . hustupt b. x. p^d
 . . . ltesæther b. x. j p^d
 . . . idanaust b. x. j p^d
 . . . ernh b. x. spann

Ɔ losot wordland, røssøy, yriestade. quæram in registro. de istis aliquid habetur

Til Side 144.

Stoolsens jordher j losfothen

- Az ysthesanda b. x. xvj fiska
 az jndresanda b. x. pu . . . wyrd
 az raffnabiorgom aller offra gardhen b. fore spann
 az waagh b. fore j spann
 az hawkland offre gardhen oll eign b. x. spann
 az tangastadher b. x. j spann
 az eggjom b. x. spann tridivngar eignar
 az hauckland awt wid wadla b. x. iiij fiska
 az orsfyrøy b. x. iiij fiska
 az zinstade indra iiij fiska
 az baldestade b. x. waag raskerding
 afrevet

Til Side 152.

Ex registro Sedis

- d ligger tyri laxa fiske som stadren
 . . . h transya austen i seniona
 . . . ord
 . . . akka i casafiord
 . . . i quidiofiord
 . . . vlyuawiih

Item geigsoyn i geigsoyn sundom

Item widrek

Az yriom b. x. xx fiska

az wistron. spann

az setrom i dyrøy

az dy . . . i forsaam

az sætrom sydregarden
 az sætrom annan garden
 az steinszyrde
 az eiriksstade
 az realdanese
 az nædre hardstodom

Multa alia in registro habentur, et hec ipsa prenotata extensius sunt posita,
 sed breuitur posuimus ut saltem aliqualis cognicio de illis possit haberi Renun-
 ciatur sq. ult. excerpere oportet de registro

Til Side 158.

um

gaff doe

Item ragnild h. eliffs halff syster . . .
 mattes, oc h. eliff erfde tro . . .
 man oc the saathe upp gardh he . . .
 wald fylgde for^{le} . . . oppa h. eliffs weg . . .
 skinemen oc bio westorp, oc swa g . . .
 i testament til sancte olaffs domkirchio .

Til Side 158 ¹⁾).

Item aff Samsals horder vdy Ringis agger prestha gyldh

Aff ostra fhelstath ij huder
 aff krogsgord oc ostagher iij huder
 aff lwnd i hwd
 aff smestadh j ore
 aff fhelliestat i ore
 aff freng ix skind oc i hwd
 aff Bellaug aff odha gardhe ij hwd
 aff i odha gord som ligger ved berrig i hwd
 aff Solberig iij hwd for i odhe gord
 aff tyrnæ ij hwd
 aff togstat ij hwd
 aff birckæ i pund malt oc i hwd
 aff dall i hwd
 aff vollen ij hwd
 aff logghen ij hwd
 aff dal i hwd

¹⁾ Med samme Haand som Erkebiskop Olafs Jordebog.

aff Salssem i hwd
 aff redheroff ii hwd
 aff hoff ij hwd
 aff staff ij hwd
 aff legghen i hwd
 aff bercka i hwd
 aff lilla bolstat ix skind
 aff dellingh iij hwd
 aff oluffen i pund rogmel oc i hwd
 aff helmestat ij hwd
 aff Scabel iij hwd
 aff lilla ringis agg ii hwd
 aff lilla ringis agg ii hwd oc i aff stens agge
 aff hwsby i hwd
 aff enghesfog
 Item aff berry prestaghd
 aff skwmsrud i orra
 aff kraghaberigh i hwd
 aff torristed i orra
 aff nædra noff iij hwd
 aff hoff i hwd
 aff lwnden ij hwd
 aff haslyd ij hwd
 aff gordha i hwd
 aff ericstat i hwd
 aff grydha i hwd
 aff kysfa i hwd
 aff bredæuol i orra

Til Side 176.

Aff zliodhe

aff fiskawikom b. z. iij spann . . .
 . . . abud i korn ladha ix C. 1 . . .
 aff mædrene b. z. ij spann abu . . .
 . . . seal ix t. landsk. i weth malth oc . . .
 aff winiarasse b. z. j ore ix t . . .
 aff Dreggia sæther b. z. j . . .
 az myre b. . . .
 az . . . bakka oc ren . . .

- Ʒor
 ork b. Ʒ. Ʒre aut. Item aƷ wen b. Ʒ. Ʒre aut
 offre gang aut
 hoƷstadha b. Ʒ. mark
 aff Ʒstre hoffstadha b. Ʒ. spann } ix t. veth malt oc
 Item rabedamoo aut b. Ʒ. Ʒre } pund smor
 aƷ bittrestadha b. Ʒ. spann ix t. Ʒ veth malt Ʒ p^d smor
 aƷ moo b. Ʒ. Ʒre ix t.
 aƷ Ʒyre haƷuaſtadha oc nedre haƷuaſtada folger b. al
 aƷ kirkia well b. Ʒ. Ʒre ix t.
 aƷ audſætter wnder fflodhe
 aƷ booraafom wnder fflodhe
 aff Hegrene b. Ʒ. iiij ſp. . . . ix t. spann smor j wet myoll i wet malt
 aff griotſæter aut
 aƷ wik b. Ʒ. spann } ſamleith ij spann
 Item gunnegard }
 aƷ nedre huſſom b. Ʒ. ij spann ix t. oc myoll j p^d humbla
 Item ſættre
 aƷ biornegarde b. Ʒ. iij spann } ſamlekt ix t. j wet myoll
 Sather oc byangha }
 veth myoll oc i weth malth
 ix t. ij spann dab^t. mioll i wet
 oc Ʒ spann smor
 spann ix t. iij spann Ommundh ij spann Ʒ spann smor i weth miol oc malt
 It. herwik ix t. wet myol oc vet malt
 i weth malt

 ix t.
 ngom Item Dwiſſel.
 aƷ kyoſpene b. Ʒ. Ʒ Ʒre wnder Ʒliodhe
 aƷ winestadha b. Ʒ. ij Ʒre wnder Ʒliodhe
 aƷ broneſæther b. Ʒ. ij Ʒre folger hr olaff
 aƷ Ʒyre alƷwaſtadæ b. Ʒ. ij aure folger her mattes
 aƷ Ʒorbordom b. Ʒ. Ʒ spann ix t. Ʒ veth mioll
 aƷ holom jtem myſſingh yſte hola oc midgardz hola b. Ʒ. iiij spann ix t j spann
 smor ij weth malth Ʒ weth mioll
 AƷ hiellom Ʒylger tawtroŷ oc worffre kirkia æcetera
 aƷ Ʒyſta holla }
 aƷ cleiz aut } b. Ʒ. spann oc audnetie Ʒ Ʒre ix t. i Ʒre
 aƷ hallom b. Ʒ. iij spann . . . t. ij spann dab^t. Ʒ spann smor oc ij wet miol
 aƷ Ʒrodre brekka Ʒre folger bakka

aff mælene ytre garden b. ʒ. mark ix t. iiij woger malt

az østre malene ix t. j spann smør j wet myøll

az midh stokkom b. ʒ. ij spann

az nesta stokkom følger bacca

az hielmasætre i øre oc følger her nielss

It aut biærkengr

az leirpalla b. ʒ. iiij spann

az midh kiillæ b. ʒ. spann

az sydre kylle b. ʒ. j spann ix t. tweggia

az killium nedre garden b. ʒ. j spann ix t.

az offre kilium b. ʒ. j øre samleith

az swredall b. ʒ. ij spann ix t. malth

az trattana b. ʒ. spann ix t.

az munanssøy b. ʒ. ij aura

az østesøy midgarden b. ʒ.

az . . . esse medh pundh humble

Nedre Hembrene b. ʒ. v. øre ix t. j spann s.

Item wlgestadha aut samleith

az offre hembrene b. ʒ. ij øre ix t. øvj

az swertene b. ʒ. j mrk } ix t weth malt
 Rodene aut samleith }

az berghe aut b. ʒ. j øre

az litle holme b. ʒ. j øre ix t. i wog myøll

aff moraker een Jorden wtaker (er nu bygd zore ij mardskin)

aff leire b. ʒ. spann ix t. dab^t. bordwidh

Item hassvdall

az Dwlasæter b. ʒ. j spann ix t i weth malth zore ij

az moen b. ʒ. spann weth malth

Navne-Register.

<p>Aamund (Agmund, Ogmund?) Side 34.</p> <p>— 103.</p> <p>— Arnesön 47.</p> <p>— — 82.</p> <p>— Beinktssön 84. 90.</p> <p>— i Bergsaker 8.</p> <p>— Endridssön 122.</p> <p>— Erikssön 49.</p> <p>— Hafthorssön 36.</p> <p>— Ivarssön 9.</p> <p>— Olafssön 82.</p> <p>— Saltkarl 38.</p> <p>— Thronðssön 70.</p> <p>Aasa Botulfsdatter 103.</p> <p>Aashjörn (Esbjörn) 122.</p> <p>— Thoressön 44.</p> <p>Aasgerd Olafs i Hvamm Kone . 102.</p> <p>Aaskell (Æskil, Eskil) Andressön 27.</p> <p>— paa Buvarp 86.</p> <p>— (Hr.) Erkebiskop 4. 5. 10. 11. 17. 20. 24. 29. 30. 34—39. 40. 41. 43. 44. 46. 47. 49. 51. 53. 56. 57. 59. 68. 72—75. 77. 78. 82. 83. 85. 91. 93. 98. 102—105.</p> <p>— Sigurdssön 12.</p> <p>— Sveinssön 25.</p> <p>Aasmund Thorleifssön 13.</p> <p>Aastrid 36.</p> <p>Aasulf Aasulfssön 124.</p> <p>Adaliz (Fru) Erlingsd. 106.</p> <p>Agmund (Aamund, Ogmund?) . 28.</p>	<p>Agmund Beinktssön . . . Side 84. 90.</p> <p>— Grade 100.</p> <p>— Rimba 93.</p> <p>— Skratte 22.</p> <p>— Thordssön 41.</p> <p>— (Sira) paa Thronenes 116.</p> <p>Alf Erikssön 54.</p> <p>— Sigurdssön 65. 70.</p> <p>Alitta (Hustru) 103.</p> <p>Andor Sigurdssön 12.</p> <p>Andres Simonssön 9.</p> <p>Andor Teiste 5. 13. 14.</p> <p>Andres 55.</p> <p>— Audunssön 92.</p> <p>— Eindridssön 42.</p> <p>— paa Esp 46.</p> <p>— i Gravarakr 23.</p> <p>— Hallðorssön 29. 46.</p> <p>— (Sira) paa Hof 102.</p> <p>— Jonssön 50.</p> <p>— paa Lein 14.</p> <p>— i Leirvik 65.</p> <p>Anfinn s. Arnfinn.</p> <p>Anund Djakn 84.</p> <p>— Björnssön 122.</p> <p>— Teiste 10.</p> <p>Arnhjörn Sveinssön 77.</p> <p>— Tiste 6. 13.</p> <p>Arne 91.</p> <p>— Aamundssön 122.</p> <p>— Arnesön 60.</p> <p>— Aslakssön 57.</p>
---	---

Arne Baardsson . . . Side 78. 80. 83.	Baard paa Hofvin Side 22.
— Baste 21.	— Kraas 36. 37. 39. 123.
— Bergsveinsson 59.	— Simonsson 4.
— Egilsson 9.	Beinkt Harniktsson 40. 106.
— Eilifsson 47. 56.	— Thorsteinsson 53. 123.
— Einarsson 4.	Berdor s. Bergthor.
— Eyvindsson 30.	Berg Neridsson 24.
— Gest 15.	— Puse 9.
— paa Gimse 52.	Bergljot 17.
— (Sira) paa Hofdasegl . . . 116.	— Jonsdatter 19.
— Ivarsson 4.	Bergsvein Björnsson 29.
— Jonsson 13.	Bergthor Pedersson 22.
— Kyssenakke 105.	— Prest 76.
— Rang 47.	— Sigurdsson 38.
— Sigurdsson 79.	— Skjelg 52.
— (Sira) paa Steig 116.	Besse 23.
— (Sira) Thorfinnsson . . . 70. 72.	— 37.
Arnfinn Ivarsson Bekre 61.	— Hauksson 25.
— Lodinsson 24. 25.	— Sigurdsson 37.
— paa Midja 122.	— i Sulen 123.
— Thoraldsson 14.	Birgitta 56.
Arnthrud Radugx 11.	— Audunsdatter 22.
Arnvid Ingjaldsson 92.	— Jon Aamundssøns Enke . 123.
— Ivarsson 59.	— Pedersdatter 4.
Arvid s. Arnvid.	— paa Reinaas 29.
Aslak 55.	Bjarne Eindridsson 118.
— Bolt, Erkebiskop, 1-63. 68-70.	— Hallsteinsson 38.
73. 75. 77-82. 84-86. 88-93.	— Hauksson 25.
95-97. 99. 101. 102. 104-106.	— Jonsson 48.
108-110. 116. 123.	Björn (Sira) 68.
— Jonsson 65.	— — Bygle 48.
— Sigurdsson 75.	— paa Borgsetr 45.
— Thambe 31. 32.	— Gudbrandsson 102.
— Astrid s. Aastrid.	— paa Hegren 39.
Baard 76.	— Hemingsson 37.
— Besseson 30.	— Ivarsson 104.
— Finsson 48.	— (Sira) Ring 53.
— Hafthorsson 31.	— — Slemb 104.
— Hallvardsson 20.	— Vikverske 79.
— Henriksson Kraas . . . 34. 35.	— Unasson 9.
— paa Hof 35.	Botolf Bruse 20.

Botolf i Raknes	Side 78.	Eindríde Egilssön	Side 12.
Brynhild	27.	— Krok	68.
— Andresdatter	3.	— Prestssön	21.
— Bjarnedatter	47.	— Sigurdssön	44.
— Eysteinsdatter	47.	— Thioresön	38.
— Ikorna Kona	57.	Eivind (Hr) Dalasön	103.
— (Hustru) Josefsdatter	108.	— paa Leinnes	93.
— Kolbeinsdatter	85.	Elina (Elin)	34.
— Thorsteinsdatter	15.	—	56.
— Viljams i Thorp Hustru	89.	— Andresdatter	33.
Brynjulf paa Delin	104.	— paa Gravarakt	44. 45.
— Gunnarssön	104.	— i Gudrunegaard	43.
— Sigurdssön	75.	Elsebö (Fru) Ottesdatter 28. 91. 95.	
Cecilia Herbrandsdatter	92.	101. 111.	
— paa Vidrek	95.	Erik	44. 54.
Christine Aasbjörnsdatter	122.	— Aamundssön	29.
— (Fru)	65.	— Alfssön	42. 51. 55.
— Thore Sporsnjos Kone	29.	— Audunssön	35.
Clemett Arnesön	4.	— Baardssön	18.
— Ivarssön	91.	— Guthormssön	4.
— paa Snjoin	53.	— Haavardssön	6.
— Vebjörnssön	26.	— Kane	55.
Eenfast Sigurdssön	37.	— Konge, Magnussön	3.
Eilif (Hr.)	47. 69. 130.	— Laar	16.
— Arnulfssön	17.	— Paalssön	103. 104.
— Breid	8. 96.	— Raud	93.
— (Hr.) Kannik i Thronhjem	104.	— Sigurdssön	37.
— (Hr.) Erkebiskop	116.	— Slemb	102.
— Matlaus	58. 93.	— Styrkaarssön	73.
— (Sira) i Njardö	116.	— Thorfinnssön	29.
— Sigurdssön	38.	— Walkendorff, Erkebiskop	81.
Einar	26.	Erlend	106.
— Bage	9.	— (Sira) paa Bodin	116.
— Jonssön	53. 54.	— Breid	39.
— Norvik	67.	— (Sira) i Brunöy	35.
— Steinulssön	93.	— Hallvardssön	49.
— Thorleifssön	14.	— Karlssön	11.
Eindríde	6.	— Philipssön i Losna	108.
—	30. 35.	— Pjak	81.
—	56.	— Sigurdssön	19.
— Bongul	100.	— i Solvaragaarden	49.

Erling Thoressön	Side 14.	Gudrid Greggja Kona	Side 19.
— Thorgilssön	72.	— Simonsdatter	6.
— (Hr.) Vidkunssön	88.	— Thoresdatter	66.
Eskil s. Aaskell.		Gudrun Andresdatter	28.
Estein } s. Öystein.		— Bergsdatter	43.
Eystein } s. Öystein.		— Bjarnedatter	38.
Finn (Hr.) Agmundssön	109.	— Þjórnisdatter	36.
— Thorkelssön	15.	— Sigurdsdatter	41.
Fridrik	71. 73.	— Thorsteinsdatter	36.
— Brynjulfssön	61.	Gunnar (Sira)	105.
Gaute (Hr.) Erkebiskop 3—5. 12. 13.		— Andressön	46. 47.
17. 33. 63. 68. 86. 105. 108.		— Arnfinnssön	5.
Geirmund	94.	— Benediktssön	118.
Gerthrud Aslaksdatter	48.	— Kane	88. 99.
— Eilifsdatter	49.	— Sigurdssön	41. 52.
— Sigurdsdatter	50.	— Sisur	46.
— Sigurd Digrafots Syster	91.	— Skalle	34. 51.
— Hr. Sigvaldes Moder	17.	— i Torge	96.
Gidskemændene	79.	— Vegardssön	9.
Gislaug	50. 95.	Gunnhild	99.
— Avindsdatter	123.	— Pedersdatter	70.
Giurd see Gyrd.		Gunnvar	95.
Godraad	52.	Guthorm	57.
— paa Voll	57.	—	82.
Grim	56.	— paa Geiten	21. 23.
— Erikssön	127.	— Hallvardssön	68.
— Todde	14.	— Jonssön	105.
— i Öy	46.	— Niclissön	62.
Gudbrand	90.	— Olafssön	93.
— (Hr.)	111. 113.	— Smörthraad	16. 24. 52.
— — Hafthorssön	102.	— Snæding	67.
— Niclissön 29. 34. 35. 37. 103.		— Thordssön	92.
— Thorsteinssön	53.	— Thorgeirsön	106.
Gudlaug Bonde i Vidöy	74.	— paa Tofte	106.
Gudmund Einarsön	10.	Gyda paa Sundnes	100.
— Eindridssön	27.	Gyrd Jonssön	84.
— paa Furnsetr	43.	Gyrid (Ærn)	71.
— Steffenssön	41.	— (Hustru)	70.
Gudrek Simonssön	42. 51.	— Gunnar Kanes Hustru	88.
Gudrid	106.	— Thorkelsdatter	75.
— Arnfinnsdatter	10.	— paa Vestad	77.

Haakon (Hr.)	Side 88.	Helge Björnsson	Side 73.
— Eriksön	55.	Henrik	39.
— paa Rosvoll	20.	— Kraase Maag	38.
— Sigurdsson	68. 79.	— Simonsson	39.
Haarek (Sira)	88.	Herlaug Holmsteinsson	92.
Haavard N.	97.	Hermod Thorsteinsson	15.
Hafthor	30.	Hilde Sinfetlesön	8.
— paa Berg	30.	Hilda Arnedatter	36.
— Öysteinsson	22.	Hildeborg	67.
Hagbard (Sira)	52.	— Haavardsdatter	108.
Halfdan Jonsson	85.	Holte Jonsson	73. 108.
— —	84.	Högue Prest Cosma	89.
Halldor Bergthorsson	52.	Inga Paalsdatter	27.
— i Eltre	35. 51.	Ingebjörg	30. 32.
— Fastesön	38.	— Arnvid Ivarsöns Kone	59.
— Hallvardsson	29.	— Aslaksdatter	56.
— Jonsson	9.	— (Hustru) Björn Bagges Kone	98.
— Roaldsson, Leidsagare	55.	— i Bratten	47.
Hallkatla Bessedatter	4.	— paa Gagneid	56.
Hallkell Eriksson	48.	— Karlsdatter	51.
— paa Fljode	40.	— i Torgar	23.
Hallstein	37.	Ingegerd Thorbergsdatter	94.
— Björnsson	38. 39.	— (Fru) Erlendsdatter	127.
— Gunnarsson	36.	Ingerid Thordsdatter	47.
— paa Hval	49.	Ingevald, Prior i Elgeseter	5.
Hallvard	37. 88.	Ivar Aamundsson	9.
— Aamundsson	76.	— i Aspa	71.
— Alfsson i Gudbrandsdalen	34.	— Baardsson	14.
37. 39.		— Bjarnabane	56.
— Björnsson	52.	— Dyresön	123.
— Krosse	56.	— Eriksson	53.
— (Sira) i Stangarvik	67.	— paa Gelmestad	24.
— Thoressön	40.	— Korne	49.
Harnikt Bolt, Erkebiskop Aslaks Fader	43.	— Kval	105.
— Henriksson	17.	— Rollandsson	12.
Hauk Erlingsson	52.	— Smid	41.
— i Kalsgaard	19.	— Steinarsön	80.
Helge	11.	— Thoressön	9.
— Andorsson Kannik i Nida- ros	6. 8. 28.	— (Sira) i Vatsaas	89.
		— paa Verren	31.

Jakob i Eltre	Side 35. 51.	Jon Thorleifsson . Side 51. 53—55. 57.
— Fastulfsson (Hr.)	19. 20.	Jorun Björnsdatter 77.
Jens Finnsson	81.	Juthe 54.
— Abbed i Tantra	7.	Jörund (Hr.) Erkebiskop 101.
Joar Aamundsson	108.	Kane, Gunnar 88. 99.
Jon (Sira)	102.	Karl i Odden 65.
— Aamundsson	123.	Katla 10.
— Andorsson	29.	Klemet Arneson 4.
— Arneson	86.	Knut Sogneprest i Veradal 16.
— Aslaksson	38.	Kolbein 108.
— (Sira) Birkibein	89.	— Viljamsson 90.
— paa Bjerge	43.	Kolbjörn 105.
— (Hr.) Björnsson Kannik i		— Sokn 81.
Nidaros	55.	Krake syster 61.
— (Broder) Bösting	87.	Kristin (Fru) 65.
— Einarsson	88.	Kristin Einarsdatter Gasa Kone 8.
— Eindrideson	24. 103.	Lafrants (Laurits) Niclisson 15.
— Flæming	96.	— Bentson 126.
— paa Furberg	20.	Lodin Thronndsson 35.
— paa Gran	7.	Magnhild Arnbjörns Datter 78.
— Gudleiksson	74.	— Oraldsdatter 67.
— Haavardsson	52.	Magnus Harcleiffi Prior ved Svar-
— Hauksson	11.	tebr. i Nidaros 90.
— Broder, Forstander i Holms		Margrete (Margit) 32. 85. 87.
Kloster	4.	— (Hustru) 93.
— Ivarsson	70.	— Audunsdatter 98.
— (af Kirkevoll?)	36.	— paa Austvellir 18.
— Klase	12.	— paa Grande 95.
— Kort	48.	— Jonsdatter 82.
— Lodinsson	53.	— Sigvaldsdatter 23. 24.
— Marteinsson	99.	— Ublaudsdatter 20.
— Mok	81.	Martein Ramn 82.
— Niclisson Lagmand 37. 46. 59.		Mattes (Hr.) 34. 130. 132.
60. 101.		— Jakobsøn 101.
— Petersson	6.	Mildrid Arnedatter 34.
— (Hr.) Raud, Erkebiskop 100.		— Pedersdatter 44. 55.
— Skire	38.	Narve Jakobsøn 101.
— Slumbe	59.	— (Hr.) Sacrista i Nidaros 25.
— Snöd	54.	Niclis (Nils) 53.
— Tanne	8.	— Absolonsson 101.
— i Therna	27.	— Gyrdsson 17.

Niclis Jenssön	Side 75.	Paal Stut	Side 105.
— Jonssön, Sogneprest i Ok-		— Vaagaskalm	90.
eröy	76.	— (paa Vadlasetr?)	33.
— i Klunken 50. 52. 54. 55. 57. 61.		Peder Arnbjörnssön 74. 75. 77. 78.	
— Laggare	16.	— Bertelsön	97.
— Rollandssön	12.	— Björnssön	126.
Ogmund s. Agmund.		— Eindridssön	39.
Olaf	71.	— Eivindssön	25.
— Andorssön	7. 11.	— Haakonssön	50.
— Arnbjörnssön	3.	— Holtesön	97.
— Arnesön	5.	— Jonssön	38.
— Bessesön	30.	— Olafssön	89.
— (Mester) Brøder	71.	— Sigurdssön	5.
— Einarssön	8.	— Tórlssön	21.
— I. Erkebiskop 59. 62. 79 85. 88.		Peter Gjæna	100.
— II. Erkebiskop 23. 41. 58. 76.		— Maur	25.
77.		— Niclassön	88.
— i Hvamm	102.	— i Nordvikr	6.
— Hvit	75.	— Sigurdssön	31.
— Jonssön	8. 46. 47.	— (Sira) i Throt	94. 100.
— Koll	108.	Philippus	98.
— Kori	108.	Pjak (Erlend)	81.
— Niclisson Lagm. i Nidaros		Raadgrid Gunsteinsdatter	97.
48. 51. 53. 57. 73. 91. 93.		Ragnhild i Dal	100.
— paa Reinaas	30.	— Hr. Eilifs Halvsyster	130.
— Sigurdssön	99.	— Eysteins Kone	86.
— Sigvaldssön	4.	— Matthiasdatter	104.
— Skignir	107.	Ragnvald	76.
— paa Sundnes	7.	Rangdid Eindridsdatter	43.
— Paalsdatter	105.	— Jonsdatter	4.
Orm i Gron	10.	— Thorsteinsdatter	10.
— lange	95.	Reidar Smids Fader	84.
Ottar Sigurdssön	35.	Roald Sigurdssön	37.
Otte (Hr.) Remare	95. 127.	Ronnog Einarssön	106.
Paal Baardssön i Tytte	123.	Saxe	14.
— Björnssön	101.	— Gunnarssön	77.
— (Hr.) Erkebiskop . 41. 89. 109.		Serk paa Rjode	71.
— Olafssön	43.	Simon Ivarssön	82.
— Paalssön	77.	— Jonssön	19.
— Pipare	13.	— i Skeid	122.
— Salt	21. 39.	— Viljamssön	38.

Sigrid Baardsdatter	Side 4.	Sigurd paa Voll	Side 22.
— Bessedatter	85.	Skervald Simonsson	85.
— Endridedatter	21. 122. 127.	Skum (Sira)	22.
— Lodensdatter	15.	Solaug	58.
— (Hustru) Ottesdatter, Erke-		Solveig	76.
biskop Aslaks Moder	61.	Styrkaar	84.
— paa Rjode	71.	— Eindridesön	72.
— (Hustru) Thorleifsdatter	89.	— Jonsson	11.
Sigurd	41.	— Sigurdsson	68.
— (Herr)	67.	Sunniva Aamunedatter	54.
— (Sira) paa Alastarhaug	116.	Svein Arnesön	37. 39.
— Arnesön	36. 37.	— (Hr.) Eriksson Dekin i	
— Aslesön	17.	Nidaros	42.
— Brandarök	54.	— (Hr.) Provst i Trums	110.
— Brat	74.	Sæbjörn (Sira) Validus	76.
— i By	122.	Tarald af Kraakostad	22.
— Clemetsson	47.	Teiste	5. 10. 13. 14. 15. 77.
— Danz	37.	Thorald (Thoralde)	68. 106.
— Digrefot	91.	— Aaskelsson	9. 18.
— Eindridesön paa Vinje	65.	— Gunnarsson	68.
— (Sira) Gauk	78.	— Eindridesön	5. 10.
— Halldorsson	44.	— Eriksson	10.
— i Heidz	79.	— Ivarsson	9.
— Ivarsson	123.	Thorberg	56.
— Karlasön	68.	— Bergthorsson	23.
— Kolbeinsson	62.	— Eriksson	93.
— Kort	7. 8.	— Gest	4.
— Laane	57.	Thorbjörn Starkversson	48.
— Lange	67.	Thord Hallvardsson	54.
— Lassesön	122.	— Hauksson	73.
— i Lund	124.	Thordis Arnedatter	109.
— i Manvik	50.	Thore	44.
— Prest Digre	97.	— Baardsson	20.
— paa Reppen	38.	— Eindridsson	47.
— Skatesön	30. 35. 37. 38.	— Finnsson	34.
— Stigsson	30.	— Hake	64.
— Styrkaarsson	73.	— Lodinsson Strik	36.
— paa Sumarvale	55.	— paa Lyng	17.
— Thomassön	48.	— Ormsson	49.
— Thordsson	47.	— Sporsnjo	29. 30.
— Tind	100.	— paa Stiklestad	17.

Thore Teiste	Side 77.	Thronð Raadsmand	
Thorfinn Baardssön	24.	i Brimsnes	Side 70.
— Thorleifssön	39.	Thurid	38.
Thorgeir	109.	— Kraasedatter	39.
— Ketilbjörnssön	105.	— (Hustru) Stefansdatter . .	105.
— Olafssön	104.	Ulf Teiste	15.
— (Sira) Prest paa Thingvoll	67.	Vale (Sira) Korsbroder i Hamar	104.
Thorgils i Hermen	124.	Walkendorff (Erik) Erkebiskop	81.
— Sigurdssön	97.	Vegard	34.
— Skotbrot	101.	— i Grjote	122.
— i Snjoin	124.	— Öysteinssön	17.
— i Sundnes, Procurator . .	122.	Vigar Thorkelssön	40.
Thorgrim	105.	Vigbjörn Guthormssön	23.
Thorkell (Sira)	15.	Vigleik	43.
Thorlaug Egilsdatter	10.	— Prest	67.
Thorleif Erlingssön	88. 89.	— Kjerðssön	53.
Thorstein	57.	Wilken (Hr.) Kannik i Nidaros	113.
— Aamundesön	53.	Villjam Bergthorssön	106.
— Baardssön	27.	— Flis	86.
— Erlendssön	96.	— Herbrandssön	89.
— Eskilssön	108.	— i Torge	89.
— Gudbrandssön	3.	— Öysteinssön	59.
— — paa Krogshus	15.	Vinald, (Hr.) Erkebiskop . .	12. 17.
— Gunnarssön	104.	Örjan Pederssön	84.
— Kus	89.	Öystein Arnesön	30.
— Niclissön	10.	— Broke	76.
— Paalssön List	105.	— Eilifssön	49. 52. 68.
— Thorgilssön	12.	— (hell.) Erkebiskop	93.
— Thorolfssön	93.	— paa Grahde	87.
— Ulfssön	9.	— Högneson	85. 86.
Thorvard (Hr.)	106.	— Jonssön	88.
Thronð, Hr., Erkebiskop . .	88. 103.	— Langaraud	30.
— Ivarssön	68.	— (Estein) Thorkelssön . .	20.

Rettelser.

- Side 13 L. 2 f. o. theiſta l. theiſta
— 14 - 15 f. n. kom thuff l. kom ꝑ. thuff
— 31 - 4 f. o. ugra l. ſugra
— 47 - 6 f. n. meir l. meir
— 53 - 3 — Ved einar jonſſon burde det have
været anmerket, at jonſſon er senere
tilføjet over Linjen
— 78 - 9 — aſtaa l. aſlac
— 89 - 5 f. o. toſtein udgaar
— 95 - 15 — wederønjow l. wederønjom
— 104 - 13 — om l. ſom
— 111 - 18 — wndeertid l. wnderfield
— 112 - 6 — ſmo l. ſwo
— 119 - 1 — . . . niadhafſadh l. . . . niadhafſadh
-

Indbydelse

til

det Kongelige Norske Frederiks Universitets

Høitidelighed

i Anledning af

Hs. Majst. Kongens lykkelig gjenvundne Helbred

og

Hs. K. H. Arveprindsens Fødsel.

Som Program Olaf Tryggvasons Saga.

Det academiske Collegium ved det Kongl. Frederiks Universitet giver sig herved den Ære at indbyde til at deeltage i Universitetets Fest i Anledning af Hs. Maj. Kongens lykkelig gjenvundne Helbred og H. K. II. Arveprindsens Fødsel.

Hoitideligheden foregaaer i Frimurerlogens store Festivitetssal Torsdag den 17de Marts 1853 Kl. 12 Middag.

Christiania i det academiske Collegium den 12te Marts 1853.

Holmboe. Kaurin. Platou. W. Boeck. Monrad. Rasch.

C. Holst.

SAGA OLAFS KONUNGS TRYGGVASUNAR.

KONG OLAF TRYGGVESÖNS SAGA

FORFATTET PAA LATIN

HENIMOD SLUTNINGEN AF DET TOLFTE AARHUNDREDE

af

Odd Snorresøn,

Munk i Thingeyre Kloster paa Island,

og siden bearbejdet paa Norsk.

Efter en hidtil ubenyttet Membrancodex i det kgl. Bibliothek i Stockholm,

tilligemed

et Anhang, indeholdende et Brudstykke af samme Saga, efter
en Membrancodex i Upsala Universitets-Bibliothek,

udgiven af

P. A. Munch,

Professor i Historie ved Universitetet i Christiania.

Med et lithographeret Blad indeholdende Skriftprover.

Indbydelsesskrift ved Universitetsfesten, Marts 1853.

CHRISTIANIA.

Brøgger & Christie's Bogtrykkeri.

1853.

IN SENATE

JANUARY 18, 1894

REPORT OF THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

AND

OF THE LANDS BELONGING TO THE STATE

FOR THE YEAR ENDING DECEMBER 31, 1893

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1894.

COMMISSIONER OF THE LAND OFFICE

JOHN W. WALKER

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1894.

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1894.

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1894.

ALBANY: PUBLISHED BY THE STATE PRINTING OFFICE, 1894.

F O R T A L E .

Den Saga, hvoraf nærværende Udgave ved det akademiske Collegiums Foranstaltning forelægges Almeenheden, er saavel ved sin Ælde, som sit Indhold og sin særegne Charakter fortrinligen egnet til at fremtræde ved en Lejlighed, som denne, hvor Norges Universitet fejrer en Glædesfest i Anledning saavel af vor elskede Konges Helbredelse fra en farlig Sygdom, som af en tilkommende Thronarvings Fødsel, der aabner Udsigten til at den Kongeæt, under hvis milde Scepter de to forenede Broderfolk allerede i en Menne-skealder have følt sig lykkelige, fremdeles vil leve og trives iblandt os. Thi for den, der med Opmerksomhed gransker vore Aarbøger, vil Kong **Olaf Tryggvesøns** Navn altid lede Tanken hen paa nogle af de glædeligste Begivenheder i Norges Historie, nemlig Christendommens Indførelse i Forening med Landets Consolidation og Befæstelsen af dets nationale Selvstændighed. Vel skyldes den egentlige Fuldførelse af alt dette først Kong Olaf den Helliges utrættelige Virksomhed og selvopoffrende Martyrdød. Men han vilde neppe kunne have udrettet saa meget, hvis ikke Verket allerede var forberedt og begyndt af Olaf Tryggvesøn, saaledes som det i nærværende Saga heder¹: „Olaf Tryggvesøn beredte og satte Grundvolden til Christendommen, men Olaf den Hellige reiste Veggene; Kong Olaf Trygvesøn satte Viingarden, men Kong Olaf den Hellige lod Viinrankerne slynge sig med fagre Blomster og Klaser og alskens Frugt.“ Ligesom nu Æren for hvilket som helst Verk ej mindre tilkommer Begynderen, end Fuldenderen, saaledes maa Olaf Tryggvesøn stedse, hvor Talen er om Christendommens Indførelse i Norge og de Velgjerninger, som derved bleve Landet til Deel, nævnes og hædres ved Siden af Olaf den Hellige, og det maaskee endog saa meget mere, som hans Virksomhed var kortvarigere, men derfor og forholdsviis saa meget mere intensiv end dennes. Erkjender man, hvilken Betydning ej alene i almindelig religiøs og moralsk, men og i særegen politisk Henseende Christendommen havde for Norge, idet det først var den, der formaaede at sammenknytte Landets enkelte Hoveddele til et Heelt, og sikke dets Selv-

¹) Cap. 39.

stændighed ved at sprede Helgenglorien over dets Kongeæt, som hidtil havde havt Vanskelighed for at holde sig mod en ældre og mere anseet udenlandsk Kongeslægts Medlemmer — da forstaar man let, hvorfor vore Forfædre med saa megen Forkjærlighed dvælede ved hine Olafers Minde, og hvorfor vi fortrinsviis have valgt en Saga, der handler om en af dem, til at forherlige den nærværende Glædesfest.

Men endog uden Hensyn til det behandlede Emne er nærværende Saga af ualmindelig Interesse, dels fordi det er en af de faa af vore oldhistoriske Skrifter, for hvilke en bestemt Forfatter kan navngives, og som virkelig kan siges at være forfattet, ikke blot samlet; dels fordi man, ved at kjende Forfatterens Navn, tillige kan paavise, at den blandt alle norske Kongehistorier er en af dem, som tidligst bleve førte i Pennen. Dette fremgaar af hvad vi her ville søge at oplyse om dens Forfatter og Forfattelsestid.

I Cap. 64 staar der: „her slutter Sagaen om Kong Olaf, der medrette maa kaldes Nordmændenes Apostel; disse Linjer (Vers) forfattedes af *Odd Munk* paa Thingeyre, en herlig Mand og stor Guds Ven, om hvem der fortælles at han skal have seet underlige Syner, ja at Kong Olaf endog aabenbarede sig for ham selv, da han følte sig utilfreds og vilde bort af Klostret, o. s. v.“ Lidt ovenfor heder det: „jeg troer,“ siger *Odd Munk*, „dette, at Kong Olaf er kommen bort og derom vil jeg bede enhver, der læser Sagaen, siger *Odd Munk*, at han beder til Gud om at Kong Olaf maa være i Himmerige hos Gud og nyde evig Glæde for sit Arbeide.“ Ligeledes staar der i Cap. 53, hvor Stefne Thorgilsons Vise om Sigvald Jarl anføres paa Latin: „Dette har *Odd Munk* gjort paa Latin: nec nominabo“ o. s. v. Hermed maa sammenholdes, hvad der anføres i den store Olaf Tryggvesøns-Saga, saaledes som den findes optagen i Flatbogen: „Saa siger Broder Odd, der har componeret det fleste paa Latin, en anden Mand end Gunnlaug, om Kong Olaf Tryggvesøn, at Biskop Grinkell, der var med den hellige Kong Olaf Tryggvesøn, og ophjalp Christendommen i Norge, var Systersøn af den Biskop Sigurd, som før er omtalt.“ Heraf fremgaar altsaa, at *Odd Munk* oprindeligen har skrevet sit Verk paa Latin, og at nærværende Saga er en norsk Oversættelse eller Bearbejdelse af dette. Det bestyrkes deraf, at der foruden nærværende Haandskrift ogsaa findes to andre, ligeledes meget gamle, — vi komme nedenfor til at omtale dem nærmere — der i alt, hvad Meningen angaar, paa det nærmeste stemme med dette, men derimod i alle anvendte Ord og Talemaader saa betydeligt afvige derfra, saavel som fra hinanden indbyrdes, at neppe fire paa hinanden følgende Ord i dem alle tre ere lige: en Omstændighed, der alene kan forklares ved at antage dem for trede hver for sig og indbyrdes uafhængigt udarbejdede Oversættelser af een og samme Original. Man vil virkelig ogsaa finde, at det i dem alle tre anvendte Foredrag, uagtet det heel igjennem er sig selv

ligt, aldeles ikke ligner den sædvanlige Stil i de Sagaer, der grunde sig paa mundtlig Overlevering, og som alene kan siges at være nedskrevne, ikke forfattede; Stilen i nærværende Saga har derimod et Anstrøg af den Charakter, der er Middelalderens latinske Legendehistorier og Helgenbiographier egen.

Der gives imidlertid Omstændigheder, der tydeligt vise, at vor Saga ikke i strengeste Forstand kan kaldes en Oversættelse af Odds Original, men snarere maa kaldes en fri Bearbejdelse med Forkortninger. Deriblandt maa vi først nævne hine ovenanførte Steder, hvor Odds Navn udtrykkelig nævnes, og et Par af ham fremsatte Bemærkninger meddeles. Thi hvis Oversætteren Ord for Ord havde fulgt hans Text, vilde der ej have været Anledning til, udtrykkeligen at anføre nogen enkelt Bemærkning som fremsat af ham selv, eller overhoved at nævne ham ved Navn førend allersidst, hvor han skulde omtales som Skriftets Forfatter. Dertil kommer, at de andre Bearbejdelser af Odds Verk undertiden indeholde enkelte Notitser og Betragtninger, som savnes i nærværende, medens omvendt denne igjen stundom har et og andet, der ej findes i hine. Det er altsaa tydeligt, at ingen af de tre Oversættere eller Bearbejdere have anseet sig forpligtede til, nøjagtigt at følge Originalen Ord for Ord og Linje for Linje, men at de hist og her have tilladt sig at forbigaa, hvad de fandt mindre vigtigt, medens de maaskee igjen paa andre Steder have sat noget til; heriblandt vistnok navnlig de anførte Skaldevers, der enten slet ikke, eller i alle Fald ej i denne Form, kunne have været optagne i Originalen. Her maa vi ogsaa omtale, at den ovenanførte, i den større Olaf Tryggvesøns Saga Odd udtrykkeligen tillagte, Oplysning om Frændskabet mellem Biskopperne Grimkell og Sigurd ikke findes i noget af de tre oldnorske Haandskrifter; hvorvidt det ene af disse, der kun er et kort Brudstykke, kan have indeholdt den, lader sig nu vistnok ej afgjøre, men sandsynligst er det dog, at den har været udeladt i dem alle tre. Overhoved sees det, at Sagaen ved at overføres paa Norsk ogsaa underkastedes den Vilkaarlighed, hvormed Afskriverne stedse plejede at behandle de Sagaer, de optegnede.

Af de to nysnævnte Haandskrifter findes det ene i den arnamagnæanske Haandskriftsamling under No. 310 Qv., og er, med Undtagelse af at 3 Blade mangle i Begyndelsen, og 2 længere ude, fuldstændig; det andet derimod, i den delagardiske Samling i Upsala 4—7 fol., er kun et Brudstykke af to Blade, der indeholder Slutningen. Begge nævne her Odd Munk som Skriftets Forfatter, (Fornm. S. X. 371), men anføre ej, som nærværende Haandskrift, hans Navn længer oppe; Ordene: „siger Odd Munk“ udelades paa begge Steder. Det arnamagnæanske Haandskrift nævner heller ikke Odd Munk ovenfor, hvor Kvadet om Sigvalde Jarl anføres paa Latin: der staar kun „Dette er skrevet angaaende Sigvalde Jarl.“ Det andet Haandskrift naar ej saa langt tilbage, at man kan vide, om det her har nævnt Odd eller ej.

Om Odd Munk selv vides intet andet, end at han skal have hedet Odd Snorresøn, og var Munk i Thingeyre Kloster paa Island mod Slutningen af det 12te Aarhundrede. Om Tiden, naar han skrev, indeholder hans Skrift selv enkelte Oplysninger — forudsat rigtignok, at de hidrøre fra hans Pen og ikke ere tilføjede af Oversætterne. Saaledes omtales i Cap. 20 Flytningen af St. Sunnivas Levninger fra Selja til Bergen. Denne Flytning fandt Sted 1170, altsaa skulde Bogen være skreven efter denne Tid. I Cap. 60 omtales en Yttring af Kong Sverre om Olaf Tryggvesøn, og den omtales ogsaa i det arnamagnæanske Haandskrift (Forum. S. X. 361); da imidlertid Brudstykket, der, fra Skrift og Sprogformer at slutte, synes at være meget ældre end de to andre, ikke paa dette Sted nævner Sverre, men kun „snotrir menn“, bliver hiin Oplysning, hiin Anførelse af hans Navn, af mindre Betydning. Af større Vægt er det, at Munken Thjodrek, der dedicerede sit Skrift om de norske Konger til Erkebiskop Eystein, og følgelig skrev medens denne endnu levede, altsaa før 1188, men paa den anden Side berører (Cap. 31) en i 1176 forefalden Begivenhed, nemlig Nikolas Skjaldvararsons Død, anfører et og andet, der maa ansees som særegent for Odd Munk, siden det ikke omtales i den vidtløftige Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga, nemlig, at Olaf ved sin første Ankomst til Norge landede ved Thjalfahelle (Thjodr. Munk Cap. 8, 10, jvfr. nærv. Saga Cap. 12) og at han medbragte fra England „Thangbrand Prest, Thormod Prest og nogle Diakoner“ (Thjodr. C. 11, jvfr. nærv. S. C. 27). Det kan imidlertid indvendes, at da disse Angivelser kun indeholde Facta uden Ræsonnement, og saaledes intet, der kan siges at være karakteristisk for Odd, kunne de lettelig have været laante haade af Odd og af Thjodrek fra een og samme fælles ældre Kilde, der nu ikke længer kjendes, uden at de indbyrdes behøve at have kjendt og benyttet hinandens Skrifter, saamegetmere som Thjodrek i saa meget andet, og dertil det Vigtigste, ganske afviger fra Odd, og holder sig nærmere til den anden Bearbejdelse. Denne Indvending kan dog ikke fremsættes mod et andet Haandskrift, der neppe kan være stort yngre end 1200, nemlig det Udtog af Kongesagaerne, der sædvanligviis kaldes *Ágrip*. Thi dette, der forresten ogsaa sees at have benyttet Thjodrek, som det paa et Par Steder ligefrem oversætter (see Anm. til Cap. 16), anfører hist og her ej alene Facta, men endog Ræsonnement, der ikke kan antages at skyldes andre end Odd selv f. Ex. (*Ágrip* Cap. 17 jvfr. nærv. S. C. 60) „at hvad der end har endt Olafs Liv, saa er det dog rimeligt at Gud har Sjælen,“ o. s. v. Man kan saaledes allerede af det her anførte slutte med temmelig Vished, at Odd har udarbejdet sit Verk i Tidsrummet mellem 1170 og 1200.

Nærmere Oplysninger om Tiden, paa hvilken det udarbejdedes, eller Forfatterens nærmeste Hjemmelmænd, indeholder nærværende Haandskrift ikke, ligesaa lidt som det upsalske Brudstykke. Derimod findes i det arnamagnæ-

anske Haandskrift ved Slutningen af Cap. 76, følgende merkelige Notits: „denne Saga sagde mig Abbeden Aasgrim Vestlidesøn, Presten Bjarne Bjergthorssøn, Gelle Thorgilssøn, Herdis Dadedatter, Thorgerd Thorsteinsdatter, Ingunn Arnorsdatter, hvilke lærte mig Kong Olaf Tryggvesøns Saga, saaledes som den nu er sagt. Jeg viiste ogsaa Bogen for Gissur Hallssøn, og rettede jeg den efter hans Raad; dette (den saaledes rettede Text) have vi siden bibeholdt.“ Herved er imidlertid et og andet at merke. Betragter man det upsalske Brudstykke, der netop indeholder Sagaens Slutning, og hvor Afskriveren, hvad man kan see deraf at en Deel af Bladet er levnet ubeskrevet, ikke har haft i Sinde at tilføje mere, erfarer man, at den egentlige Ende er at søge i Cap. 64 (i den arnam. Cod. Cap. 73), hvor der ogsaa med tydelige Ord staar: „her slutter Sagaen om Kong Olaf“ o. s. v., med en kort Peroration, der blandt andet indeholder Forfatterens Navn. Det efterfølgende, i den arnam. Codex Cap. 74, 75, 76, 77 (om Edvard Confessor i England og hans Udsagn om Olaf Tryggvesøn, om Harald Godvinnssøn og hvorledes han efterlignede Kong Olafs Exempel; om Biskop Jon eller Sigurd og hans Beretninger om Olaf; og endelig et Uddrag af Hallfred Vandræds-kalds Kvad) er altsaa kun løse, og den egentlige Text uvedkommende, Tillæg, om hvilke der er et stort Spørgsmaal, hvorvidt de fra først af have staaet i Afskrifterne og ej ere hentede andenstedsfra. Vistnok findes det første af disse Tillæg, nemlig Capitlet om Edvard Confessor, ogsaa i nærværende Haandskrift, og man kunde maaskee heraf drage den Slutning, at ogsaa de øvrige Tillæg vilde have fulgt efter, om Haandskriftet havde været heelt, og ikke pludseligt blevet defect i Midten af Cap. 65. Men ved nærmere Betragtning maa man erkjende, at da Tillæggene staa i saa liden Sammenhæng med hinanden indbyrdes, er det virkelig slet ikke givet, at enhver Afskrift, der indeholdt et af dem, ogsaa indeholdt de øvrige. Hvad nu især hiin anførte Notits om Sagaens Fortællere og Gissur Hallssøn angaar, der i Cod. A. findes ved Slutningen af Cap. 76, som handler om Biskop Jon, da kunne vi paapege et andet Skrift, hvor den nærmere synes at høre hjemme. I den Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga, der findes i Flatøhogen, heder det i en Tillægsberetning om Biskop Jon eller Sigurd: „den hæderlige Lærer *Gunnlaug* Munk paa Thingeyre har i et grundigt latinsk Foredrag sammensat og fortalt mange merkelige Ting om den ypperlige Herre Kong Olaf Tryggvesøn; han har kyndigt fortalt, hvorledes Kongen levende undkom fra Slaget ved Svoldr; Broder Gunnlaug siger at han alene har skrevet det, som han har hørt af sandfærdige Mænd, og at han fornemmelig har samlet, hvad han har fundet i Presten Are den frodes Bøger; efter Slaget ved Svoldr henleder Broder Gunnlaug sine Ord paa Kong Olafs Hirdbiskop, Jon Sigurd, om hvilken vi nu skulle fortælle noget“ o. s. v. (Formn. Sögur III 9). Efter Fortællingen følger det ovenanførte: „Saa siger Broder

Odd, der har componeret det meste paa Latin, en anden Mand end Gunnlaug, om Kong Olaf Tryggvesøn, at den Biskop Grimkell, der var med den hellige Olaf Haraldssøn, og ophjalp Christendommen i Norge, var Systersøn af Biskop Sigurd“ (Fornm. S. III, 172). Derpaa heder det: „Saa sige Brødrene Gunnlaug og Odd, at følgende Mænd have berettet dem det meste, hvad de siden have sammensat og ført i Frasnagn om Kong Olaf Tryggvesøn: Gille Thorgilsson, Aasgrim Vestlidesøn, Bjarne Bergthorsson, Ingunn (Arngunn) Arnorsdatter, Herdis Dadedatter og Thorgerd Thorsteinsdatter; og siden siger Gunnlaug at han foreviiste Kong Olafs Saga for Gissur Hallsson, og at bemeldte Gissur havde Bogen hos sig i to Aar, men at Broder Gunnlaug, da han fik den tilbage, emenderede den selv, hvor Gissur fandt at det behøvedes.“ (Fornm. S. III. S. 163, 172, 173). Heraf erfarer man, 1) at der foruden Odd ogsaa har været en anden, samtidig og i samme Kloster levende Biograph af Olaf Tryggvesøn, der ligeledes skrev paa Latin, nemlig Broder Gunnlaug; og 2) at Odd vistnok har benyttet de samme Folks mundtlige Fortællinger, som Gunnlaug, men at det alene er denne, og ikke Odd, hvis Verk var til Gjennemsyn hos Gissur Hallsson. Hiin Notits i den arnamagnæanske Codex synes saaledes i sin nærværende Skikkelse at være laant fra et Haandskrift af den gunnlaugske Bearbejdelse; i alle Fald synes dette at maatte være Tilfældet med den Deel deraf, der handler om Bogens Gjennemsyn ved Gissur Hallsson, og den unavngivne Mand, der indføres talende i første Person, maa følgelig have været Gunnlaug, ikke Odd. En saadan Forvexling kunde saa meget lettere skee, som ogsaa Odds Originalverk, og derfor vel og flere af dets Bearbejdelse i Modersmaalet, efter al Rimelighed have indeholdt hiin Fortegnelse paa dem, hvis mundtlige Meddelelser fornemmelig have været benyttede; da nu denne Fortegnelse indeholdt de samme Navne, som Gunnlaugs, paa Gissur nær, er det let tænkeligt, at en med Sagens nærmere Forhold ubekjendt Afskriver kan have troet at fuldstændiggjøre Odds Notits ved at tilføje Gissur Hallssøns Navn.

Af de ovennævnte Hjemmelmænd, hvis mundtlige Beretninger saaledes baade Odd og Gunnlaug have benyttet, var Arngrim Vestlidesøn Abbed i Thingøre fra 1158 til 1161, og Bjarne Bergthorson skal være død 1173.¹ Dette viser, at Odd allerede maa have levet og indhentet sine Efterretninger før 1170; først senere, formodentlig paa sin gamle Alder, har han da begyndt at nedskrive dem. Om de øvrige af ham nævnte Personer vides nu intet. Om Gissur Hallsson, der ifølge det nys udviklede ikke har haft noget med Odds, men alene med Gunnlaugs Verk at bestille, vil der nedenfor blive talt.

Det maa iøvrigt ikke lades ubemærket, at uagtet den Notits om Biskop Sigurds og Biskop Grimkells indbyrdes Slægtskabsforhold, der ifølge det oven-

¹) Finn Jonsøns islandske Kirkehistorie IV. 31, IV. 138.

anførte Sted af den vidtløftigere Olaf Tryggvesøns Saga skal have staaet at læse i Odds Verk, nu ikke findes der, er der dog, da man, som allerede bemærket, ved at sammenligne nærværende Haandskrift med det arnamagnæanske finder enkelte Angivelser i hiint, som ej findes i dette, og omvendt, og det saaledes er tydeligt at ingen af dem kunne ansees som fuldstændige Oversættelser af den latinske Original, intet i Vejen for at antage, at hiin Slægtskabsangivelse virkelig har staaet i denne, men tilfældigviis er bleven udeladt i begge Oversættelser. Stedet, hvor den stod, har sandsynligviis været endnu i Cap. 16, hvor Jon eller Sigurd første Gang nævnes, eller i Cap. 18. Thi Tillægsstykket, der handler om Jon, kan, som vi have seet, ikke antages for nogen væsentlig Deel af Skriftet.

Ældre Autoriteter, som i Odd Munks Skrift anføres, ere Are Frode og Sæmund Frode, hvis Skrifter Forfatteren sees at have benyttet især ved Tidsregningens Bestemmelse (Cap. 15); Sæmund paaberaabes ogsaa i Cap. 27 (Cod. Arn. 32), hvor der handles om Seidmændenes Fordrivelse; i Cod. Arn. Cap. 42 anføres angaaende Kong Burisleifs og Dronning Thyres Skilsmisse et Vidnesbyrd af en ellers ubekjendt Prest Rufus, hvilken Paaberaabelse dog er udeladt i det tilsvarende Capitel (34) af nærværende Haandskrift. I det ovennævnte Cap. 15, hvor Chronologien omhandles, nævnes igjen Einar Thambarskelver, Olafs Syster Aastrid og hendes Mand Erling Skjalgsson som de Personer, efter hvis Angivelser Tidsregningen oprindeligen er ordnet.

Sammeuligner man Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga med Snorre og med Hovedmassen af den større Olaf Tryggvesøns Saga, da vil man ej alene finde Afvigelser i Indhold og Tidsregning, men ogsaa, og fornemmelig, i Foredraget. Alt, hvad Snorre og den større Saga have tilfælles — og det er Fortællingens Hovedtraad —, bærer et saadant Simpelhedens og Naturlighedens Præg, at man ikke kan tvivle paa, at vi deri have den egentlige, uforvanskede Saga-Tradition for os, som ikke i denne Skikkelse har gennemgaaet nogen Bearbejdelse paa Latin. I Odd Munks Verk er Stilen derimod heelt igjennem forskjellig; den har som ovenfor bemærket, mest tilfælles med Stilen i de Legende-Sagaer, af hvilke endnu ikke faa, alle oversatte fra Latin, findes opbevarede. Stilen er vel, om man saa vil, enfoldig og naiv, men den har dog tillige et vist prædikenartet Præg, ligesom alle Legender, og dette overbeviser os end mere om at det har sin Rigtighed, naar det fortælles, at Verket oprindeligen har været udarbejdet paa Latin. Da Forfatteren derhos, som man seer, med Forkjærlighed har dvælet ved alt, hvad der kunde ansees overnaturligt, da han omhyggeligt har optaget alle legendariske Sagn om Olaf Tryggvesøn, og om de af ham udførte mirakelmæssige Handlinger, medens han derimod er mindre nøjeregnende med det egentlig historiske, kan man med Føje kalde hans Bearbejdelse af Sagaen, i Sammenligning med den anden, den *legendariske*, med hvilken Betegningsmaade ogsaa dens

Paalidelighed er antydet. Den slutter sig i denne Henseende nøje til den gamle Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, som efter et hidtil ubenyttet Haandskrift først for fire Aar siden er udgivet af DHrr. Keyser og Unger. Ogsaa denne Bearbejdelse adskiller sig deri fra den større og mere bekendte Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, der findes hos Snorre og i Kongesagaerne, at den, med Tilsidesættelse af ordentlig Chronologi og uden sammenhængende Traad, kun stykkeviis fortæller sin Helts Bedrifter; at den med Forkjærlighed dvæler ved overnaturlige Begivenheder og Legender, og at den anvender et Sprog, der vistnok, ligesom Odd Munks, paa en vis Maade kan kaldes simpelt og naivt, men paa den anden Side viser sig heelt igjennem at skyldes een og samme Forfatter, og tillige fuldkommen kan kaldes Legendestil. Ogsaa denne Saga er, hvad Udgiverne tilstrækkeligt have godtgjort, forfattet i den anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, samtidig med Odd Munks; og Affiniteten mellem begge er virkelig saa stor, at det, om vi end ej tør antage, at de begge ere skrevne af Odd (thi i saa Fald havde det vel, hvor han nævnes, været omtalt, at Odd ogsaa havde forfattet den anden Saga) dog bliver højst sandsynligt, at begge Sagaers Forfattere have kjendt hinanden og indbyrdes confereret med hinanden,¹ og at Olaf den Helliges Saga ligesaavel som Olaf Tryggvesøns Saga allerførst har været skreven paa Latin.² Der findes endnu en Saga af dette særegne Slags, der viser sig at være samtidig med hine, og tilligemed dem udgjøre et aldeles for sig selv staaende Trifolium af ældgamle, virkelig forfattede, ikke simpelthen optegnede, Sagaer. Denne Saga er *Jomsvikingasaga*, hvis Stil ligeledes er saa karakteristisk og heelt igjennem sig selv lig, at den røber een bestemt Forfatter; den synes ligeledes, endog efter Haandskrifternes Ælde at dømme, at hidrøre fra det 12te Aarhundredes Slutning; den dvæler ogsaa helst ved det Overnaturlige og Urimelige, stræber kjendeligt efter at overdrive alt saameget som muligt, tilsidesætter ligeledes Chronologi, og har endelig, ligesom den legendariske St. Olafs Saga, men i endnu højere Grad, maattet afgive Bidrag til den Redaktion af Odd Munks Verk, der findes i den arnamagnæanske Codex. Det vilde saaledes neppe kunne kaldes nogen Overraskelse, om det engang skulde vise sig, at ogsaa Jomsvikingasaga oprindeligen var skreven paa Latin, og senere oversat eller bearbejdet paa Oldnorsk.

Vi have ovenfor nævnt Odds Samtidige *Gunnlaug* som Forfatter af en

¹) Saameget er vist, at den i den Arnam. Cod. af Odds Verk Cap. 28, 29 forekommende Yttring, at Sigrid Storraade herskede i Gautland, ellers ikke omtales andensteds, end i den legendariske Olaf den hell.s Saga.

²) De i Olaf den hell. Saga til Slutning anførte Legender stemme næsten Ord til andet med de latinske Legender om St. Olaf, der forekomme i Missalerne; see Langebøcks Scr. Rer. Dan. II. S. 529 fgg.

anden Olaf Tryggvesøns Saga. Sædvanligviis har man anseet den vidtløftigere Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga, der findes i mange Afskrifter, og som efter Flatøbogen har været udgivet i Skaalholt 1688, efter andre, tildeels ældre, Haandskrifter i Kjøbenhavn 1825—1827 (som de tre første Bind af *Fornmanna sögur*), for en oldnorsk Bearbejdelse af Gunnlaugs latinske Original, ligesom nærværende Skrift er en Bearbejdelse af Odds. Heri har man dog neppe Ret. Den Eensformighed i Stilen og Fortællemaaden, som karakteriserer det sidste, og som røber dets Nedstammen fra en latinsk Original, findes ikke hos den større Olaf Tryggvesøns Saga. De forskjellige Stykker, hvoraf denne bestaar, ere ganske ueensartede. Medens Fortællingens Hoved-Traad, som ovenfor nævnt, har et fuldkommen nationalt Præg, der udelukker enhver Tanke om Oversættelse fra Latin, og medens der til lige findes lange Episoder, der Ord til andet ere optagne af andre Oldskrifter, som aldrig have været forfattede paa Latin, f. Ex. Landnåma, Færeyingasaga, Laxdølasaga o. s. v., ere der paa den anden Side Stykker, der paa Grund af deres Ordrigdom og tildeels søgte Periodebygning meget godt kunne antages for at være, hvad de her vistnok ogsaa ere, Oversættelser fra Latin. Det maatte derfor nærmest kun være disse Stykker, som man kunde antage umiddelbart hentede fra Gunnlaugs Verk. Gunnlaug nævnes nu og da, men ej, ligesom i nærværende Skrift, som Verkets egentlige Forfatter; han paaberaabes kun som en af de Forfattere, Sagaens Compiler har haft ved Haanden.¹ Det er saaledes tydeligt nok, at denne alene har benyttet og i enkelte Stykker excerperet Gunnlaug, men aldeles ikke leveret nogen Oversættelse af hans Verk. Det er vel endog et stort Spørgsmaal, hvorvidt han har holdt sig saa nøje til Gunnlaugs Chronologi og Fremstilling af Begivenhederne, at man med Rette kan lade denne Bearbejdelse bære Gunnlaugs Navn. Etsteds paaberaabes idetmindste Snorre Sturlassøn, der skrev senere end Gunnlaug.²

Det er ellers af stor Interesse, saavidt muligt at bestemme og paavise, hvad der af denne vidtløftige Bearbejdelse umiddelbart skyldes Gunnlaug, da derved ogsaa Odds og de øvrige Bearbejders Forhold til Gunnlaugs nærmere belyses. Gunnlaug citeres udtrykkeligt i Cap. 133 som Hjemmelsmand for Beretningen om hvorledes Biskop Frederik paa en underbar Maade vadede gjeennem en Ild, der havde fortæret to Berserker. Gunnlaug, heder det, sagde at han havde hørt det af den sanddru Glum Thorgilssøn, der igjen

1) Dette sees især af en Ytring i Cap. 225: „det sige de fleste, at Thorvald Spakbödvarssøn er bleven døbt af Biskop Frederik; men Gunnlaug Munk omtaler at Enkelte antage at han skal være bleven døbt i England, og derfra have bragt Tømmer til den Kirke, han lod bygge paa sin Gaard.“ Her paaberaabes Gunnlaugs Vidnesbyrd kun ved Siden af Andres.

2) Nemlig hvor der handles om Svoldrslaget, Cap. 250, 256.

havde hørt det af en Arnor Arndisesøn. Dernæst paaberaabes Gunnlaug Cap. 136 som Hjemmelsmand for Sagnet om at et Laxefiske i Aaen ved Holt, hvorved Maane den Christne under en Dyrtdid nærede mange Fattige, havde tilhørt Kirken i Holt siden Maane skjenkede det dertil. Det næste Sted, hvor kan omtales, er det ovenanførte om Thorvard Spakbödvarsøns Daab. Og endelig omtales han i hiin ovenfor meddeelte Notits, hvor der berettes baade om hans og Odds Forfatterskab. Her anføres et længere Stykke af Gunnlaugs eget Ræsonnement, der fuldkommen bærer Præget af at være oversat fra Latin. Betragte vi nu nærmere hine ovenfor anførte Steder, hvor Gunnlaugs Navn omtales, da ville vi finde, at de nærmest dreje sig om overnaturlige Begivenheder, og det bliver heraf sandsynligt, hvad ogsaa allerede Gunnlaugs Stilling gjør rimeligt, at hans Verk ligesaavel som Odds *nærmest holdt sig til Legender og underbare Sagn*. Naar vi derfor af den større Olaf Tryggvesøns Saga ville udsondre, hvad der, uden at Gunnlaugs Navn udtrykkeligt anføres, dog med nogenlunde Sikkerhed kunde antages at være hentet fra hans Verk, maatte dette fornemmelig blive de legendariske eller religiøse-æventyrlige Fortællinger. Disse ere følgende:

1. Om Gardekongens Spaadom om Olaf, C. 46.
2. Om andre Spaadomme i Garderike, Olaf angaaende, C. 57.
3. Hvorledes Olaf merkede sig med Korsets Tegn, C. 75.
4. Olafs Besøg i Constantinopel og Kong Valdemars Daab m. m. C. 76.
5. Olafs Besøg hos Eremiten i Syllingerne, C. 78.
6. Olafs Daab ved Abbeden i Syllingerne, C. 79.
7. Den hele Fortælling om Thore Klakka, Jostein og Karlshoved, C. 94, 99, 100.
8. Om Sunniva, C. 106—108.
9. Thorvald Kodraanssøns Historia, C. 130—138.
10. Olafs Prædiken m. m. paa Moster, C. 141.
11. Om Ragnvald og Raud, C. 145, 146, 148, 150, 155.
12. Om Agmund Ditt og Gunnar Helming, C. 173.
13. Om Eyvind Kelda, C. 195, 198.
14. Odins Besøg hos Olaf, C. 197; med en forudskikket Indledning, (C. 196) der synes at være oversat ligefrem af Latinen.
15. Om Thorvald Tasalde, C. 200.
16. Om Svein og Finn, C. 201, 203.
17. Om Eyvind Kinnrivas Død, C. 204.
18. Om Grim Stallares Død, C. 208.
19. Om Raud hin ramme, C. 210, 211.
20. Om Kongens Sammenkomst med en Trold eller Djevel i en Baad, C. 212.
21. Thors Besøg paa Kong Olafs Skib, C. 213.

22. Om Troidene i Naumdal, C. 213.
23. Thidrande Hallssøns Død, C. 215.
24. Om Svade. C. 225.
25. Om Arnor Kerlingarnef C. 226.
26. Om Thorhall paa Knapstad, C. 227.
27. Om Eindride ilbreid, C. 235.
28. Om Hirdmændenes Klattren paa Smalsarhorn, C. 237.
29. Om Thorkill Dydrill, C. 238.
30. Om Thorkill Dydrills Syn, C. 239.
31. Om Biskop Sigurds Syn, C. 240.
32. Om Mostrarskeggens Spaadom, C. 242.
33. Om det vidunderlige Lys, der omhyllede Olaf før han sprang i Vandet. C. 255.
34. Om Olafs Bortkomst fra Ormen, C. 267—269, 271, 283.
35. Om Kong Edvard Confessor, C. 285, 586.
36. Om Biskop Sigurd.

Hertil komme flere særegne Æventyr, f. Ex. om Thorleif Jarlaskald, Thorstein Skelk, Thorstein Oxefod o. fl., ved hvilke det er uvist, hvorvidt de oprindeligt have været optagne i Olafs Saga.

Af de her nævnte Stykker findes nu flere ogsaa hos Odd, nemlig:

1. Om Gardekongens Moders Spaadom, C. 5.
2. Om de andre Spaadomme m. m. (Cod. Arn. Cap. 5, 6.)
3. Hvorledes Olaf merkede sig med Korsets Tegn, C. 7.
4. Besøget i Constantinopel m. m. C. 8.
6. Daaben ved Abbeden i Syllingerne, C. 9.
7. Fortællingen om Thore Klakka m. m., C. 12—14.
8. Om Sunniva, C. 18—20.
10. Om Olafs Prædiken paa Moster, C. 17.
13. Om Eyvind Kelda, C. 27, 32.
14. Om Odins Besøg, C. 32.
17. Om Eyvind Kinnrivas Død, C. 33.
18. Om Grim Stallares Død, C. 44.
21. Thors Besøg paa Olafs Skib, C. 46.
22. Om Troidene i Naumdal, C. 47.
28. Om Hirdmændene Klattren, C. 36.
29. 30. Om Thorkell Dydrill, C. 37.
31. Om Biskop Sigurds Syn, C. 38.
32. Om Mostrarskeggens Spaadom, C. 51.
33. Om det vidunderlige Lys, C. 60.
34. Om Olafs Bortkomst, C. 64.
35. Om Edvard Confessor, C. 65.

Særegne for Odd Munk er derimod Beretningerne om Tryggves Drab, C. 1, om Haakon Jarls Reise til Sverige for at finde Olaf, og om Jarlens Datters Giftermaal med Erik Sejrsæl, C. 4; om Roald i Godø, C. 28; om Thrönderne og Frey, Cap. 34; om Roald i Moldefjord, C. 42.

Naar det nu heder, at Gunnlaug og Odd tildeels hentede deres Oplysninger fra samme Hjemmelmænd, maa de Oplysninger, der ere udgangne fra disse, nærmest have været de, som ere fælles for begge, altsaa de ovenanførte, der alle ere mere eller mindre legendariske, foruden et Par andre, f. Ex. om Dronning Thyres Død og et Par Omstændigheder ved hendes Giftermaal, der ligeledes ere fortalte paa en mere vidtløftig Maade, og streife ind paa det religiøse Felt. Alle disse Sagn har Snorre saameget som muligt søgt at undgaa, skjönt hans Verk forøvrigt bærer tydelige Spor af at han har kjendt dem; navnlig hvor han fortæller om Olafs Tilbage-reise fra Haalogaland (C. 87) og siger: „i denne Ferd skete mange Tidender, som ere bevarede i Frasagn, hvorledes Trolde og onde Vætter strede med Olafs Mænd og stundom mod ham selv; men vi ville heller skrive om de Begivenheder, at Kong Olaf christnede Norge eller andre Lande.“ Det er altsaa disse og lignende Sagn, Gunnlaug og Odd fornemmelig maa have hørt fra Aasgrim Vestlidesøn og de øvrige ved Siden af ham opregnede Personer. Men foruden disse Hjemmelmænd have de hver paa sin Kant haft særegne; saaledes nævner Gunnlaug hiin Glum Thorgilssøn, og i Cap. 283, der ogsaa synes at være et af dem, der skyldes Gunnlaug selv, staar der: „Denne Fortælling hørte Teit Aasgeirssøn af en udmerket og forstandig Mand, Thorarin Thorvaldssøn, der igjen havde hørt den af Einar Tambarskelver selv.“

Gunnlaug, fortælles der, lod sit Verk gjennemsee og forbedre af *Gissur Hallsson*. Om denne merkelige Mand findes fuldstændige Oplysninger i Fortalen til 8de Bind af Fornmanna Sögur, S. XXXI fgg. Gissur, Søn af Hall Teitsøn i Haukadal, Are Frodes Fostbroder, og opdragen af Biskop Thorlaak i Skaalholt, reiste i sin Ungdom udenlands, og kom hjem fra Rom 1152. Han skrev om sine Reiser en Bog, kaldet *flos peregrinationis*; skal i sine yngre Aar have været Stallare hos Kong Sigurd Mund, var Lovsigemand fra 1181—1201, og kaldes i Sturlungasaga „den bedste Klerk (=: Boglærde) som indtil da havde været paa Island.“ Efter hans Meddelelser blev *Hungrvaka*, eller Sagaen om de fem første Biskoper paa Island skreven, som det i 1ste Cap. af dette Verk udtrykkeligt heder. Han døde 1206, efterat hans Søn Hall allerede 1201 havde overtaget hans Lovsigemands-Embedet. Gissurs Forbedringer have vel neppe strakt sig til andet end Enkeltheder, der kunde rettes i Margen; Bogens Plan og Anlæg er vistnok bleven uforandret, og den har sikkert fremdeles ganske beholdt sin legendariske Karakter.

Spørgsmaalet bliver nu, hvem vi skyldte den vidtløftigere nor-

ske, fornemmelig med Benyttelse af Gunnlaugs Bog redigerede, historiske Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga. Nogle have tænkt paa Styrme den frode, der efterfulgte Hall Gissurssøn i Lagmandsembedet. Af Olaf den helliges Saga (Fornm. S. V. S. 170, 226, 268) erfare vi vel, at han virkelig har skrevet en „lifssaga Olafs konungs helga.“ Men de Udsagn af ham i denne Bog, der anføres, vise at han nærmest har holdt sig til den legendariske Saga, og at den historiske Olaf den Helliges Saga i den Form, hvori vi kjende den hos Snorre og i Fornm. Sögur B. IV, V, ej kan skyldes ham. Da nu den Plan, efter hvilken de gamle national-historiske Traditioner ere ordnede og sammenstillede med de legendariske Beretninger, synes at være aldeles den samme i Olaf den helliges Saga, som i Olaf Tryggvesøns Saga, er det ej sandsynligt at Styrme, naar han ikke kan have redigeret hin, skulde have redigeret denne, eller at han i et af to historiske, i sin Materie temmelig eensartede, Skrifter skulde have fulgt en aldeles forskjellig Plan fra den, han fulgte i det andet. Forøvrigt følger det dog ikke af den Overeensstemmelse, der findes mellem begge Sagaer i Stoffets Behandling og Bearbejdelsens Plan, at de ogsaa begge skyldes een og samme Mand. Den ene kan have tjent den anden til Forbillede. Nu have vi idetmindste eet Haandskrift af Olaf den helliges Saga, der ikke kan være stort yngre end 1200;¹ Bearbejderen heraf maa selvfølgelig have levet før Odd og Gunnlaug, eller været deres Samtidige. Af Olaf Tr. Saga haves ej saa gamle Haandskrifter. Men merkeligt er det, at et Haandskrift af Olaf Tryggvesøns Saga, der opbevares paa det kgl. Rigs-Bibliothek i Stockholm (I. fol. fasc. 2), begynder saaledes; „Hér byrjar sögu Ólafs konungs Tryggvasonar, er Bergr ábóti snaraði.“ Denne Abbed Berg kan neppe være nogen anden end den Berg, der ifølge Annalerne i Aaret 1325 valgtes til Abbed i Tveraa Kloster paa Island. At han allerførst skulde have *oversat* (thi „snara“ bruges stedse i Betydningen af at oversætte) Gunnlaugs latinske Text, og at Sagaen i sin nærværende Form ei skulde være ældre end det 14de Aarhundrede, synes underligt, men det bestemte Udsagn tør man dog ej velbortvise. Det vinder ogsaa en Bestyrkelse deri, at Sagaen, som vi have seet, citerer Snorre Sturlassøn, og altsaa maa være yngre end ham. Bearbejderen er vel altsaa denne *Abbed Berg*, og det maa være Olaf d. helliges Saga, som har tjent ham til Mønster. Men maa vi end antage at den større Olaf Tryggvesøns Saga, i den nuværende Form, først er bleven til i første Halvdeel af 14de Aarhundrede, og redigeret efter det i Olaf d. Helliges Saga opgivne Forbillede, saa følger dog heraf ikke, at der ej før den Tid kan have existeret en ældre, ikkelegendarisk, skriftlig optegnet Olaf Tryggvesøns Saga, der nærmest omfattede de historiske Traditioner. En saadan maa idetmindste Snorre Sturlassøn ganske vist have benyttet.

¹) Et Aftryk heraf, besørget ved Hr. Lector Unger, er nu under Pressen.

Da Abbed Berg, eller Bearbejderen af den store Olaf Tr. Saga, levede saa længe efter Odd Munks Tid, og, som vi see, kjendte hans Verk, kan det heller ikke findes besynderligt, at han hist og her paa en saare ukritisk Maade har optaget Bemerkninger, som ene synes at have tilhørt Odd, f. Ex. i Cap. 256 (Frm. S. III. S. 9, 10), om Svoldrslagets Merkelighed, om Brynjulf i Gauldalen (C. 101) o. a. d.

Flatøbogen (skreven 1387—1395), der ved Siden af den historiske Olaf den helliges Saga ogsaa har optaget mangt og meget fra den legendariske, følger med Hensyn til Olaf Tr. Saga samme Plan. Til Grunden lægges den historiske Saga, saadan som vi kjende den af Fornmanna sögur, men der optages ved Sider deraf Beretninger, som ligefrem ere hentede fra Odd, f. Ex. om Haakon Jarls Sendelse til Sverige og hans Datter Aud m. m., (Ol. Tr. S. ed. Skálh. I. S. 59) om hans Besøg hos Finnen ved Agdaens (I. S. 228), om Frey og Thrønderne (II. 190), om Roald i Moldefjorden (II. 250) o. fl., samt hele Jomsvikingasaga. Flatøbogens Compilerator har aabenbart haft til Hensigt at samle alle de Sagn, der paa nogen mulig Maade vare at opdrive om de Konger, hvis Sagaer han optegnede.

Oversættelser eller norske Bearbejdelser af Odds Verk maae allerede have været til idetmindste i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Endog det upsalske Brudstykke er, som vi nedenfor nærmere skulle omtale, ikke yngre end Midten af 13de Aarhundrede, og flere Omstændigheder synes at vise at vor Hovedcodex er afskrevet efter en Membran, der neppe har været stort yngre end 1200. Det er derfor ej at undres over, at vi i Fagrskinna, der selv ikke er yngre end første Fjerdedeel af det 13de Aarhundrede, finde flere Steder, der ligefrem ere udskrevne deraf. Disse Steder ere paapegede nedenfor i Anmerkningerne; vi kunne deraf her udhæve Cap. 70, der for en stor Deel er udskrevet efter Odd Munks Cap. 15 (Cod. Arn. 20); og endelig Beskrivelsen over Svoldrslaget, hvor man endog har kunnet udfylde en Lakune i Hdskr. af Fagrskinna (See Udg. S. 65) efter Odd Munk. Saa vidt man kan skjønne, har Snorre nærmest benyttet Gunnlaugs Verk, dog findes der Spor til at han og har kjendt Odds; navnlig synes han at have benyttet ham ved Beretningen om Islændingernes Daab og om Ormen lange. Ogsaa Kristnisagas Forfatter har, som man seer, benyttet Odd, da det udtrykkeligt heder i dens 6te Capitel, at Olaf drog fra Island til Holmgard og derfra til Norge; en Angivelse, der alene findes hos Odd. Der tilføjes: „som skrevet er i hans Saga;“ denne Saga er altsaa Odd Munks Skrift. Hvis Kristnisaga i sin nærværende Form skyldes Hauk Erlendssøn, hvilket er meget rimeligt, har altsaa denne udmærkede Samler kjendt og benyttet Odds Verk.

I Cap. 53 (Cod. Arn. C. 61) forekommer en latinsk Oversættelse, der udtrykkeligt tillægges Odd, af Stefne Skalds Smædevers over Sigvald Jarl.

Man behøver dog vel neppe herfra at slutte, at Odd ogsaa skulde have givet Oversættelser af de vanskelige drottkvædte Vers. Da Oversætteren, forat indføre dem i den norske Oversættelse, under enhver Omstændighed maatte have Skrifter ved Haanden, hvor de stode optegnede i den originale Form, kunne de ligesaa gjerne tænkes tilføjede derfra, uden at have været anførte i Originalen. I alle Fald kan Oversætteren neppe ved dem, som ved det stefneske Vers øjensynligt er Tilfældet, have tænkt paa at gjengive Versesemalet, men han kan alene have leveret dem i prosaisk Oversættelse.

Af Alt, hvad vi nu have anført, viser det sig, at det umiddelbare eller positive historiske Udbytte, vor Saga giver, vistnok ej er meget betydeligt, men at den, behørigen benyttet og forklaret, kan bidrage til at opklare mangt et tvivlsomt Sted, og at den i Særdeleshed giver os ypperlige Vink til at forstaa, hvorledes vore Kongesagaer ere blevne redigerede i deres nuværende Form. Dens egentlige Værd bestaar saaledes i det Udbytte, den giver i kritisk og literær-historisk Henseende. Men dette Udbytte har den hidtil ej kunnet give, saa længe den alene var bekjendt og tilgængelig for Almeenheden i den ufuldstændige Skikkelse, hvori den findes i de efter det arnamagnæanske Haandskrift besørgede Udgaver. Nu fremtræder den for første Gang aldeles fuldstændigt.

Hoved-Texten i nærværende Udgave er aftrykt efter et Pergamentshaandskrift, der findes paa det kgl. Rigsbibliothek i Stockholm. Det er opført i Arwidssons „Isländska handskrifter i kgl. Bibliotheket i Stockholm“ S. 28 under No. 20 qv, fasc. 2. Af Oplysninger, som Hr. Bibliotheks-Amanuensis Klemming velvilligen har meddeelt mig, erfares det, at Haandskriftet oprindeligen har tilhørt en Codex, der tilligemed flere andre indkjøbtes paa Island for det svenske Antiquitets-Collegiums Regning af Islendingen Jon Eggertssøn 1682. Paa hans endnu tilstedeværende Regning, dat. Hafniæ 17de Jan. Anno 1684, findes den indført saaledes:

„In Quarto.

„5.	1. Wigastir Saga.	} 5 (Rd.) 3 (Mk.)
	2. Wigabarda S.	
	3. Hraffne og Gunnlauge.	
	4. Hrolf Gautreks Sonar S.	
	5. Olafs Tryggvasonar S.“	

Det sees altsaa heraf, at denne Codex var det samme Bind, hvori den merkelige, siden til Kjøbenhavn udlaante, og i Branden 1728 tilintetgjorte, Wigastyrs Saga stod, saavel som ogsaa de i endnu i Behold værende, i 2det Bind af Islendingasögur aftrykte Gunnlaugs og Rafns Saga og Heidarviga-saga. Da Inventariet over Antiquitets-Collegiets Samlinger optoges 1725, var, som man erfarer, Codex endnu heel. I en lidt yngre Fortegnelse uden Aarstal er den opført saaledes:

- »17/157. 1. Wigastyr's Saga og Bardaga Saga sine principio.
(med en anden Haand: „uthlånt til Magnæus i Kiöpenham, och wid branden forkommen“).
2. Sagan af Gunnlaug Orms tungu.
3. Sagan af Hrolfe konge Gautrekssyne quæ convenit cum editione Werelii a Capite XII^{mo} et ad 31um, cetera desunt.
4. Compendium Historiæ Olai Regis Triggessonii sine fine. Obs. Wiga Styr's og Barda Saga bestående af 24 fol: begge utan begyndelse, öfer sändes 1725 til W. Commissions Secretaren Silfver Skiöldh som åter her höra in sättas.“

I en Fortegnelse over de norske eller islandske Haandskrifter fra henvend 1750 har Codex faaet No. 18, under hvilket Heiðarviga- og Gunnlaugs Sagn endnu findes opført. Gunnlaugs, Rolfs, og Olaf Tryggvesøns Saga omtales der endnu som hørende til een Codex; heller ikke vare de adskilte, da MSS-Samlingen 1780 overgaves fra Antiquitetscollegium til det kgl. Bibliothek. Adskillelsen har altsaa først fundet Sted i Jon Sigurdssøns Fortegnelse af 1844. Naar, hvad der synes at være Anledning til at antage, nærv. Haandskrift atter vil blive forenet med de øvrige tilbageværende Dele af hiin Codex, vil det herefter blive at søge under Signaturen 18 qv, ej under 20 qv.

Haandskriftets egentlige Format er hvad man nu vilde kalde lang Quart eller Imperial-Octav. Hvert Blad er omtrent 9½ Tommer højt og 6½ Tr. bredt. Hver Side indeholder 39 Linjer, der før Skriftens Anbringelse synes at have været antydede med svage, nu forlængst forsvundne Blyantslinjer, hvis Retning og indbyrdes Afstand var bestemt efter fine, endnu tilstedeværende, Huller yderst i Margen. Capiteloverskrifterne, der udmerke sig ved deres Korthed og Unøjagtighed, ere zinnoberrøde; Initialerne deels zinnoberrøde med brune eller falmede grønne, deels brune med røde eller falmede grønne, deels falmede grønne med brune eller røde Forziringer. Om Skriftens Udseende og Karakter vil man af det her i Udgaven meddeelte Facsimile kunne gjøre sig en tydelig Forestilling. Den er usædvanlig jevn, eensformig og tydelig, og vilde, hvis Pergamentet ej ved Ælde eller ved at udsættes for Røg var blevet saa mørkt, endog tage sig meget godt ud. Uden at være den samme Haand, som Hr. Hauk Erlendssøns, har den dog saa meget tilfælles med denne, navnlig i den overvejende Anvendelse af *v* istedetfor *u*, at man neppe kan tvivle om, at de begge ere samtidige, altsaa fra Begyndelsen af 14de Aarhundrede. Overskrifterne ere med samme Haand som Texten; hvorvidt det samme er Tilfældet med Initialerne, er vanskeligt at sige; den eneste Feiltagelse, man i dem støder paa, nemlig i Cap. 33, kan meget vel skyldes en Uagtsomhedsfeil hos Afskriveren selv. At Codex er en Afskrift, ikke en umiddelbar Bearbejdelse af den latinske Text, sees deels af det i Anm. S. 90 omtalte *ast* istf. *af*, hvorefter det tillige kan skjønnes, at Ori-

ginalen har brugt Formen *f* og altsaa vel maa være ældre end 1200, dels af den fejlagtige Form „Arnor or orski“ istedetfor „Arnor mœrski“ i Cap. 58, hvilken Fejl alene kan forklares saaledes at Afskriveren har haft en Text for sig, hvor *m* i Ordet *mœrski* betegnedes med Formen *o*, der er saa ligt *o* *o*: or, at han derved har ladet sig vildlede. Forøvrigt viser han i det Hele taget megen Skjœnsomhed, og retter selv hyppigt Uagtsomhedsfejl, han har begaaet. Retskrivningen er højest særegen. I Vokalsystemet hersker den Forvirring, der er egen for flere paa Island skrevne oldnorske Bøger fra denne Periode, da man øjensynligt allerede havde ophørt, i Udtalen at skjelne mellem visse Vokaler af U- og I-Klassen, og ikke engang længer var sig klart bevidst, til hvilken Klasse hver enkelt retteligst burde henføres, uagtet man dog endnu ikke havde vedtaget, stedse til een og samme Lyd at bruge eet og samme Tegn, men fremdeles bibeholdt de forskjellige Betegnelsesmaader, som man dog ej kunde anvende rigtigt, og derfor brugte i Fleng. I nærv. Haandskrift finde vi saaledes *æ* og *o* brugte aldeles i Fleng, f. Ex. „søta“ for „sæta“ (Præt. conj. af *sat*); og omvendt „ræða“ f. „rœða“, istedetfor *ø* og *æ* finde vi ofte *e*, *é*, *ę*; f. Ex. „færa“ f. „færa“, „brœðr“ f. „brœðr“, „hrœðaz“ f. „hræðaz“, „ęriun“ f. *ærinn*“, „nęr“ f. „nær“. Til at betegne Omlyden *a—ö* bruges oftest det i islandske Haandskrifter sædvanlige *o* med en Tøddel, (nemlig „ó“) hvilket vi i Ud-gaven have gjengivet med *ô*, f. Ex. „hófuð“; dog bruges ogsaa meget ofte dels simpelthen „o“, f. Ex. „hofuð“, dels „au“, eller sammenslynget *a* og *v* (hvilket vi i Ud-g. have betegnet med „au“) f. Ex. „laundum“, „maurgum“ og enkelte Gange „ø“ f. Ex. „stökðu“ f. „stökktu“. Hiint „ô“ bruges derhos meget ofte f. „ô“, f. Ex. „fötum“ f. „fötum“, ja endog stundom for simpelt „o“ s. „lóga“ f. „loga“. Istedetfor „ô“ finder man en og anden Gang anvendt „ó“, f. Ex. „móttull“ f. „möttull“ (eg. „möttull“). Hyppigt bruges Accenter, dog ej saa meget for at tilkjendegive Vokalens Forlængelse, som for at autyde det Tryk paa en Vokal, der enten kommer af Betonningen, eller af en paafølgende Dobbeltconsonant, f. Ex. „végr“ f. „vegr“, „véra“ f. „vera“, „sát“ f. *satt*“. Den Omstændighed, at „ô“ (ö) stundom forvexles med „ø“, „ø“ med „é“ og „é“, gjør at man et Par Gange finder „é“ f. „ö“, f. Ex. „gęrr“ f. „görr“, ligesom man omvendt finder „æ“ f. „é“ f. Ex. „mær“ f. „mér“. Istedetfor „e“ i Ordet „hellzti“, der ogsaa ofte skrives, og vistnok stedse udtaltes „höllzti“ findes etsteds „heyllzti“. Combinationen „jú“ findes stundom, besynderligt nok, skrevet „yv“. De her anførte Exempler, hvortil vi og tildels finde Sidestykker i *Codex Frisianus* af Heimskringla og *Eirspenill*, ere tilstrækkelige til at godtgjøre, at Afskriften ej kan være norsk, i hvilket Tilfælde en langt anden Sikkerhed og Regelmæssighed i Vocalsystemet vilde have hersket. Hvad Consonanterne angaar, da bruges „ð“ og i dets Sted ofte „þ“ aldeles regelret, dog, som det i enkelte gode Haandskrifter er

Tilfældet, ogsaa stundom efter „l“ og „m“, som „Svolðr“, „sømd“. Særegent for denne Codex er det, at den bløde Lyd af „ð“ imellem to Vocaler, stundom ogsaa i Slutningen af Ordet, betegnes med „z“, f. Ex. „fðaz“ f. „fðaz“, „varaz“ f. „váraz“, „lengz“ f. „lengð“, „kvaz“ f. „kvað“, der dog ogsaa undertiden skrives „kvat“. Fordobblingen af en Consonant er meget ofte ej betegnet; dette gjælder især „n“, f. Ex. „savgone“ f. „sögunni“; i de fleste af disse Tilfælde findes vistnok i Cod. et η, men da denne Form ogsaa forekommer, hvor Fordobblingen er betegnet ved en overliggende Horizontalstreg, og hvor der ingen Fordobbling skal være, kan hiin Form neppe antages at skulle betegne et dobbelt „n“; der er derfor i Udg. kun gjengivet med en enkelt „n.“ Det dobbelte „r“ synes derimod i Enden af Ord at være betegnet med et R; vi have gjengivet det „rr“, skjønt Rigtigheden heraf ikke er hævet over enhver Tvivl. Hvor det dobbelte „d“ betegnes med enkelt, findes aldrig „ð“, f. Ex. „hrediz“ f. „hræddiz“, „beidiz“ f. „beiddiz.“ Et Par Steder finder man „ll“ betegnet med den saare antike Form ʀ, f. Ex. S. 39, L. 18 f. n. (oʀo, d. e. „ollo“). Aspirationen „Hr“ udtrykkes sædvanligviis, som brugeligt er i islandske Haandskrifter, ligesom „Hl“. At Afskriveren har udtalt „g“ foran „l“ eller „j“ aldeles som „j“ viser sig deraf, at han etsteds skriver „hnejjaz“ f. hnejjaz, „teyja“ f. „teygja“, og omvendt „flygja“ f. „flyja“, „treygja“ f. treyja.“ Det finale „st“ betegnes ved „z“; kun i Formen „barsk“ (af „bera“) er det ældre „sk“ vedligeholdt. Etsteds (S. 29) staar „spozt“ f. „spotts.“

Haandskriftet bestaar nu af 20 Blade, hvilken, siden de udtoges af Cod. 18 qv., ej have været indheftede. De ere fordeelte i 3 Læg, af hvilke det første indeholder 6, det andet 8, det tredie 6 Blade. Mellem 3die og 4de Blad i første Læg ere to Blade bortfaldne. At det ej har været flere end 2, skjønnes deels deraf, at Lægget neppe kan have indeholdt flere Blade end 8, deels deraf at det tilsvarende Stykke i den ordrigere arnamagnæanske Cod., hvilket jeg for Fuldstændighedens Skyld har ladet aftrykke i Anmærkningerne, kun ubetydeligt overstiger, hvad der i nærværende Haandskrift kan rummes paa to Blade. Tredie Læg er defect ved Enden; da ogsaa dette rimeligviis fra først af har bestaaet af 8 Blade, er det følgelig de to Slutningsblade, som mangle; men hvorvidt de have været heelt beskrevne, er meget tvivlsomt. Pergamentet har oprindeligen nok været temmelig lyst, og endnu er det inde i Bogen slet ikke meget mørkt; ved Begyndelsen derimod, og fornemmelig paa den sidste Side, er det næsten aldeles sort af Røg og Smuds. Hvad der staar paa sidste Side, har derfor kun med stor Møje kunnet læses, og enkelte Ord have maattet opgives som ganske ulæselige. Inde i Bogen findes enkelte smaa Lakuner, fremkomne derved, at den Farve, hvormed de grønne Initialer have været malte, hist og her har borttætset Skindet og derved efterladt et Hul; paa et Par

Steder findes enkelte Rifter, der af den Maade, hvorpaa Skriften her er anbragt, sees at have været der fra først af.

Denne Codex har aldrig forhen været udgiven; kun et lidet Stykke (Cap. 5-6 til „giallda“) er for faa Aar siden bleven aftrykt i „*Antiquités Russes*“ 1ste B. S. 415-417. Man synes overhoved neppe engang førend i den sidste Tid at have kjendt dens Tilværelse, thi endnu saa silde som i 1838 yttres det i „Grønlands historiske Mindesmærker“ II. 234, at der af den oldn. Bearbejdelse af Odd Munks Verk kun Hayes eet Pergamentshaandskrift, nemlig det arnamagnæanske (No. 310qv.) Ikke engang den svenske Rigsantiquar Reenhjelm, der i Aaret 1691 udgav Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tr. Saga med svensk og latinsk Oversættelse samt Noter, synes at have vidst, at Antiquitetscollegiet allerede i henved 9 Aar besad et Haandskrift deraf, fuldstændigere end det kjøbenhavnske. Thi hans Udgave er kun et daarligt Aftryk af det sidstnævnte og han omtaler ikke det andet med et Ord.¹ Dette forklares dog deraf at Udgaven, hvad man af Fortalen til Noterne kan see, var forberedt, maaskee endog færdig i Manuskript, allerede længe førend nærværende Codex erhvervedes for Sverige. Han siger nemlig: „Ejusdem illustrissimi Comitis (Magni Gabriel de la Gardie) jussu auspicioque hinc profectus in Daniam Dominus Jonas Rugman Islandus, præsentem historiam in Sueoniam intulit, mihique in manus anno 1666 tradidit. Cogitarat quidem ipse eam typis evulgare, sed temporis iniquitas, rei que familiaris angustia ac post cetera incommoda diutinus morbus, quem mors anno 1679 etiam sequuta, propositum ut linqueret, mandarunt. Postquam ille fatis concesserat, diu mihi animus fuit, quod illi præstare non licuerat, quantum possem exsequi; sed nec mitiora quam illi se mihi præbuerunt tempora.“ Dette er neppe at at forstaa som om Rugman skulde have bragt Originalhaandskriftet, der nu findes i den arnamagnæanske Samling, til Sverige; hvad han har bragt, er vistnok kun en af ham selv besørget Afskrift. I Fortalen til Udgaven oplyser Reenhjelm, at Rugman havde udarbejdet Oversættelse til de første 8 Capitler. Det synes som om heller ikke Reenhjelm havde haft nogen Udsigt til at faa Sagaen udgiven, hvis ikke Dronning Christina havde givet de dertil fornødne Penge. Den er dediceret til Dronning Ulrike Eleonore. Texten i denne Udgave vrimler af Fejl, og den maa i det Hele taget med alt

¹) Den svenske Deel af denne Udgaves lange Titel lyder saaledes: SAGA om K. OLOFF TRYGGWASZON I NORREGGE, hwilken hafwer warit den berömligste och loffligste Konungh i Norlanden, och dårsammestädes Christendomen först och lyckeligst utwidgat. Sammanskrefwen på gammal Swenska eller Göthiska (*sic*) af ODDE MVNCK som war i Omgeyrum (*sic*) wid Watsdal Norr i Islandh, Nu på nya Swenskan, sampt det Latiniske språket öfwersatt af JACOB ISTHMEN REENHJELM, Regni Antiquario, Åhr efter Christi bördh 1691. — (Upsalæ anno Christi 1691).

dens Apparat af lærde Anmerkninger ansees for antiqveret. I senere Tider er et temmelig nøjagtigt Aftryk af Cod. Arnagn. leveret i Fornm. Sögur, 10de B. S. 216—376. Et ypperligt Facsimile af en heel Side er meddeelt i *Antiquités Russes*, 1ste B. No. VII. Det viser sig saavel af dette, som af den trykte Udgave, at denne fortrinlige Codex er skreven i Norge, med en egte norsk Haand og den i Slutningen af det 13de Aarhundrede brugelige Orthographi.

For Fuldstændigheds Skyld aftrykkes i nærværende Udgave som Anhang det Brudstykke af den samme Sagabearbejdelse, der findes i Cod. No. 4—7 fol. i den delagardiske Samling paa Univ. Bibl. i Upsala. Om denne Codex, der foruden nærværende Brudstykke ogsaa indeholder meget andet, navnlig de merkelige saakaldte *Strengleikar* eller Over ættelser af endeel gammelfranske Bearbejdelser af bretoniske *lais*, meddeler Fortalen til DHrr. Keyzers og Ungers Udgaver af disse „Strengleikar“ fuldstændig Oplysning. Bogen bestaar egentlig af Levninger af to forskjellige Codices, der ved Indbinding ere forenede, maa skee ikke førend i det 15de eller 16de Aarhundrede. Af den første Codex ere kun de sidste to Blade levnede, og det er disse, som indeholder Brudstykket af Olaf Tr. Saga. Den anden Codex indeholder a) Dialog mellem to Elskende, defect i Enden; b) Dialog mellem Mod og Feighed (defect i Begyndelsen) c) Elis Saga, d) Strengleikar. Bladene i begge Codices ere omtrent lige store, hvert omtr. 12 Tommer langt og 9 Tommer bredt. De to Blade, med hvilke vi her have at gjøre, ere beskrevne i to Spalter, med 47 Linjer i hver, med røde Overskrifter og med Initialer, dels grønne, prydede med røde Snirkler, dels omvendt. Sagaen ophører i andet Blads anden Spalte med L. 40, saaat altsaa baade Resten af denne og hele næste Side er ubeskreven: tydeligt Beviis paa at intet her mangler. Her findes ingen Tillægskapitler, og Fremstillingen af Kong Olafs sidste Fata stemmer langt mere med den større Olaf Tr. Saga, end den, der findes i de to andre Haandskrifter af Odds Verk. I denne Afskrift paaberaaes et Par Gange en vis Sote Skald, der ej nævnes i de to andre, og om hvilken man forøvrigt neppe veed nogen Besked. Skriften, hvoraf det nærværende Udgave ledsagende Facsimile giver Prøve, er, som man vil see, udmerket smuk og aldeles lig den, der findes i de bedste norske Codices og Diplomer fra Tiden strax før Midten af 13de Aarhundrede. Retskrivningen er aldeles norsk. Accenter findes undertiden. Det finale „z“ bruges allerede ofte istedetfor „sk“; derimod hersker den merkelige Egenhed, at „h“ i Pron. „hinn“ ikke bortkastes naar det bruges postpositivt, f. Ex. „atsóknhinne“ f. „atsókninni“. Paa den bagerste ubeskrevne Side staar der med en Haand fra c. 1300 „herra Snara Aslaksson a mik“, hvoraf man følgerlig maa slutte, at idetmindste denne Afskrift af Odd Munks Verk — om det var Tilfældet med de øvrige nu dermed sammenbundne Stykker, kunne vi naturligviis ej afgjøre — har tilhørt hiin anseede Ridder og Baron, der hyppigt nævnes i Diplomer fra 1299 til 1319 (see Samll. til det norske Folks Sprogs Historie I. S. 31—33) og, som man

antager, hørte hjemme paa Rogaland. Paa den samme blanke Side findes ogsaa en Tegning med Blek, der rimeligviis skal forestille Kong Olaf, med Overskriften „Olafs dyrd“, som det synes fra 15de eller 16de Aarhundrede. Den hele Bog har, som man af et foran indheftet Papirblad seer, i sin nærværende Form tilhørt den bekjendte *Stephanius*, og det viser sig af andre Paategninger, at den før hans Tid maa have været i Nordlandene i Norge (see Fort. til Strengleikar S. XX.) Den blev senere erhvervet af Grev M. G. de la Gardie, og af ham skjenket til Upsala Universitetsbibliothek. Dette Fragment blev allerede i 1665 udgivet i Upsala af Reenhjelms Stiffader Verelius, under Titel: „Itt Stycke af KONVNG OLAF TRYGGJA SONS Saga“; paa Bagsiden af Titelbladet findes Haandskriftets Blektegning gjengiven i Træsnit og med dens Overskrift, OLAFS DYRD. Da denne Udgave er temmelig sjelden, og neppe ganske nøjagtig, aftrykkes Brudstykket her efter en for faa Aar siden af Hr. Lector Unger efter Originalen selv tagen og paa det omhyggeligste confereret Afskrift.

I nærværende Udgave ere begge Codices aftrykte Bogstav for Bogstav med diplomatarisk Nøjagtighed, dog saaledes, at Forkortningerne, hvilket forresten ikke i nogen af dem, og allermindst den sidste, ere synderlig mange eller indviklede, gjengives opløste efter Analogien af den forøvrigt i hvert Haandskrift brugelige Orthographi. Herved er at merke, at Forkortningen for „ok“ er gjengiven i Afr. af Hovedcodex med „k“, som det hyppigste, i Brudstykket med „c“. Det sammenslyngede æ er betegnet ved „av“. Aabenbare Fejl ere rettede, men slige Rettelser stedse bemærkede i Noter; manglende Bogstaver ere tilsatte, og ligeledes enkelte smaa Lacuner udfyldte, begge Dele mellem Klamre. Steder, der ved første Øiekast synes saa underlige, at man, hvis intet derved bemerkedes, maaskee vilde antage dem for Trykfejl, ere betegnede med et (!).

Da det Stykke, der i nærv. Haandskrift fattes, i Anmærkningerne er meddeelt efter den arnamagnæanske Codex, har man altsaa i denne Udgave, som herved overgives Almeenheden, for første Gang Texten til Odd Munks Bearbejdelse Olaf Tryggvesøns Saga fuldstændigt samlet, ligesom ogsaa først nu det hele kritiske Apparat til denne Saga kan siges at være tilgængeligt for Alle. I de Anmerkninger, hvormed jeg ledsager Udgaven, har jeg ej haft til Hensigt at forklare vanskelige Steder, men alene at paapege Særegenhederne i Fremstillingen, og at paavise de tilsvarende Steder i de øvrige Oldskrifter, samt underkaste de interessanteste Punkter en nærmere Granskning. Dog ville paa sine Steder Viserne findes construerede og forklarede.

Idet jeg ender denne Fortale, er det mig en kjær Pligt, paa det academiske Collegiums og egne Vegne at bevidne Bestyreren af det kgl. Rigsbibliothek i Stockholm, Hr. Bibliothekar og Ridder *Arwidsson*, vor forbindtligste Tak for den Beredvillighed, hvormed han har betroet mig den til Grund for Udgaven lagte Codex til Benyttelse her i Christiania. Den afgiver et nyt Be-

viis paa det Brodersind, hvormed Sveriges Videnskabsmænd betragte vor Virksomhed og, saavidt det staar til dem, søge at lette og befordre den. Til enhver Tid er en saadan Ytring af Brodersind og Venskab mellem begge de forenede Folk i Almindelighed og derej Videnskabsmænd i Særdeleshed glædelig og betydningsfuld, men ingensinde glædeligere eller mere betydningsfuld end ved den for begge Broderfolk lige dyrebare Lejlighed, der bringer nærværende Skrift for Dagen.

Christiania, 10de Marts 1853.

P. A. Munch.

PROLOGUS.

Heyri þær breðr enir krist(n)v ok feðr. þvi iati ek firir guðe ok helgum monnum at mik gleðr dyrð at vinna enom heilsamligsta Olavi konunge. Tryggva syni. ok giarna villdi ek hans veg vinna með minom orðum slict sama gøri þer veg Olavi konunge. er vndir røtt er yðarrar hialpar oc scirnar ok allz farnaþar oc samnafna ens helga Olafs konungs Harallz sonar. er þa cristni timbraþi vpp oc fegrðe. Oc a env fimta ari hans rikis hellt Olafur konungr nafna synom(!) vndir skirn oc tøk hann af þeim helga brvne i þa liking sem Ioan baptisti gerðe við drottin. Oc sva sem hann var hans fyrir rennari. sva var oc Olafur konungr Tryggvason fyrir rennari ens helga Olafs konungs. Oc heldv þeir sinar sifiar sem allir skylldv i sinvm helgvm krapti oc dyrligvm verkvm oc þat kom þar fram sem Ioan melti við drottin. þær hefir at vaxa en mer at þverra. Avllom er þat kvnict. at eptir lifit skein iartegnom. en helge Olafur konungr. en inn fregsti Olafur konungr Tryggvason var monnum ecke kvnr i iartegna gerð eptir lifit. þo trvvm ver hann dyrligan mann okagetan oc guðz vin. þotti hann ðllom olikr i atgervi meðan hann lifðe. þott eptir lifit veri þat eigi berat hverr krapta maðr hann var. oc ecke skolòm vær forvitnaz gvðz leynda lvti. Minnmvz orða Petrs postola at vegsama konung varn en hræðaz gvð. At savno mvn þat her saman koma lófvn konunginn er oss veitti farseliga lvti en þavckvm guðe er hann gaf oss slikan foringia. oc samir oss þat at vegsama konung varn með mannligvm lófom er guð hefir upp með himneskvm lofvn. Ok betra er slict með gamni at heyra en stivp meðra saugvr er hiarðar sveinar segia er enge veit hvart satt er. er iafnan lata konungin minztan isinvm frasógnum. bið ek goða eigi fyrir lita þessa fra sógn. oc grvni eigi framarr eþa ife sógnina en hofi gegni. þvi at vitrir menn hafa oss fra sagt nokora luti hans stovirkia oc fat fra þvi sem verit hefir hans afreks verka oc opt kan þat at at beraz at fals er blandit sonno oc mego ver þvi eigi mikinn af taka en etlom þo at eigi mvni rivfaz þessir. en kvnna þock þeim er vm ma bæta. en ef menn verþa til at lasta en eigi vm at beta. oc kvnne ongar sönvnar a sitt mal at færa at anat se rettara þa þikkir oss litils verð þeirra til lög oc vmerkilig þvi

at vitrom monnum þyckir hverr saga heinsliga onytt. ef hann kallar þat lyge er sagt er en hann ma engar savnmvr afinna. er nv a(t) lyða til afreks verka Olafs konungs Trygva sonar ok þeirra storvirkia er hann gerðe.

Vpphaf Olafs sôgv Tryggva sonar.

1. Sva hefr upp sôgvna at þa er þeir styrðv Noregs veldi synir Eiriks konungs bloðexar. Haralldr konungr grafelldr ok Guðreðr. ok var þa naliga allt folk heiðit iNorege. Haralldr var konungr með sionvm. en fylkis konungar voro allt a Upplóndvm et efra þegar er Haralldr let af rikino en harfagri oc voro þa fylkis konungar allt til Olafs ens helga oc er Noregs menn voro iþessom villom at svmir blotvðv skvrðgvð svmir skoga eða vótn. Þa er þat sagt at synir Gvnhilldar hófðu tekit skirn i Englandi. en þo voro þeir ekei upp hallz menn cristninar. leto vera hvern hvart er villde cristin eða heiðinn. Þa var i Norege halleri mikit ok v avlld. Voru Gvnhilldar synir v eirðar menn ok agiarnir. Gvnhilldr var dottir gavfvgs manz Avzorar tota norðan af Haloga landi. Haralldr grafelldr var maðr gôfugligr oc ven ok en mesti at gervis maðr. Þa reðv fyrir Hringa riki. Haralldr grenski sônur Guðreðar Biarnar sonar Harallz sonar ens hárfagra. faðir Olafs ens helga ok Trygvi son Olafs Harallz sonar ens harfagra. faðer Olafs Trygva sonar. þeir þottvz eigi siðr til rikis bornir en Gvnhilldar synir. oc a einu svmiri lógðv þeir saman felag sitt fiorir hófðingjar Haralldr en grenski ok Trygvi oc Hacon Sigvrðar son ok Gullharalldr sônur Knvtz Dana ástar oc herioðu vm svmarit oc fengo mikit herfang oc at havsti komo þeir a Upp lónd ok skiptv fengi sinom ok eptir þat satv þeir .iiii. hófþingjar a ein hiali sva at enger visso hialit nema þeir sialfir. ok þat harmaði Gvnhilldi ok forvitnaðe oc kom i hvgr at þat mvnde taka henda sono henar. oc blotaðe til gvðanna ok feck þa frett at þat mvndi verit hafa i ein hiali sem hon gat. oc þat hafa menn fyr sáttn en enge veitt hvart hon var sôn at þvi. Oc eptir þat sagðe hon sonvm sinvm oc gerðu þau rað sin með mikille slegð. Oc er Gunhilldar synir tókv veizlo iSôgni at ens riks manz. þa er þat sagt at þar varo óll goð atfông vm dryk ok mátt oc er þeir dryko miok Gunhilldar synir þa varo þeir storvm malgir ok kepþuz miok vm sin a mille. hvar rikit etti. þeir melto þar vm mart ok toko at skattyrðaz ok melti hvarr aþr en léttn illa til annars. oc þvi næst tóko þeir til vapna ok villdo beriazk. þa gengv vinir i mille ok baðu¹ þa eigi þat gera. oc hyggia a sáma sin oc konungs tign ok frensymi. oc voro vm nottina verðer a þeim halldnir

¹) Rettet fra Mbr. „baða“.

Oc vñ morginnin er þeir komv vñdir þorð intv þeir upp allt hialid þat sem þeir reddv vñ kveldit oc kom en sva at þeir tókv til vapna. ok þat kom firir drottningo. Hon for til ok kvaz skylld at dema mal sona sina oc bað þa hlita þeim domi. sem hon vilde gera oc lett makligast at hon setti þa. oc þar kom at þat varð. oc siþan melti hon. þat vil ek dema ykarr a mille at Haralldr hafi forreðe fyrir rikino Noregs velde. þvi at ek mett hann yþarn breðra fremstan. en þo vil ek at hann leysi Guðreð af hende með .xxx. skipa at avllvm goðvm bvnæde oc vapnvm ok liðe. Oc ef þer endiz gefa til. þa mattv fa þer rike oc mikla semð oc eptir þetta hennar vñ meli. þa settvz þeir avðvelliga oc heto þessa sett at hallda. Oc siðan samnaðiz saman lið ok mikill afli ok la hann i Veggiaðar svñdi. Oc þa sende hann menn afvñd Trygva konungs frenda sins a Hringa rike ok voro þeir forraþz menn þorþr Ingileifar son ok þorþr Eigileifar son. Guðrôþr bavð þeim vinattv malvñ til Tryggva at mela ok segia honom at hann vill vingan til hans gera. oc yrþi þeir felagar ok veri hann hofsðinge yfir þriðivnge lifsens ef hann hefðe x skip til. en herfang allt at helminge þat er þeir fenge af vikingvm. Ok er þeir komo afvñd Trygva oc sôgðv honom orð Guðroðar ok vñ meli oc felags gerð oc þa melti Tryggvi konungr. Eigi syniz mer slict ovenliga stefnt. oc goðr kostur ma þetta. ef eigi fylgia vñdir hyggior. þat er miok kent sonom Gvnhilldar. en þit eroþ reyndir at goðum monnum ok rettorðvm. Þeir kvaþvz etla at þeir mvñdi með sônny fara. oc iataðe hann þesso ok bio hann siðan .x. skip. oc bioggv þeir seipin sinom megin nes nokvrs hvarir er heitir Sotanes. Ok þa melti Astriðr kona Trygva konungs. dottir gavfvgs mannz er Eiríkr hét oc bio a Oprv stavðvm. Hon melti. Herra sagðe hon ecke vel segir mer hvgr vñ þina ferð. Mik dreymðe at ek hefða mikinn gullhring a hende. oc siþan sa ek hringinn i tva lvti brotinn oc dreyrðe or lutvñvm. nv hygg ek at þetta beri þina for ynio ok ser þu svikinn. Konungr melti. Ecke gef ek þesso gavm mvñdv þeir eigi þessi boð bera þorþarnir nema savn veri oc byr ferðina sina at vapnum oc skipvm. Ok a nockorum dege sende Guðrôðr menn afvñd Trygva konungs at segia honum at hann genge upp a nesit með .xx. mann. en kvatz mvñdo koma með iafnmarga menn oc ætti þeir þa tal vñ herbvñað sinn ok til skipvñ orostvñnar ok hittiz með vingan oc er boðin komo til Tryggva konungs. þa kvaz hann koma mvñdv sem beitt var af Guðrôðe sinom breðrvnge ok þa melti Guðrôðr til sina manna. kynliga er oss farit. at briotaz til storra rikia með héttv lifs ok fiarmvna en taka eigi þat rike er nv ligr lavst fyrir oc með engri mannhettv oc skolum nv ganga upp a nesit með .xl. manna ok megvñ þa skipta

rike Tryggva konungs. Þa melto þeir þorþar. illa er yþr farið sonvm Gvnhilldar. vnnit með svikvm riki manna oc frenda yðarra. ok mvno þvi fair dvgande drenger yðr þiona ok skolom við i bravtt raþaz ok koma alldregi yðr til liþz. Guðroðr kvað þa þvi raða myndv en letz þetta þo mvndo fram fara. ok þeir foro a bravtt .ii. skipum oc siþan gengo þeir upp a nesit með .xl. manna ok hittv þar Tryggva konung með .xx.^{da} mann ok þegar er þeir sinnaz lata þeir drifa vapn a þeim. ok þott Tryggvi konungr veri mikill a getis maðr þa kom honum þetta a vvaritt ok verþr vornin skom. ok lykr sva at þar falla þeir Tryggvi konungr ok hans menn ok er hann þar rey(r)ðr a nesino ok standa þar hia bavta steinar at hófðe ok fótom. ok heitir þat Tryggva reyr. ok siþan lagðe Guðroðr vndir sik rikit. en Aztriþr varð forflotta. ok var hon þa eigi heil. fostri henar het þorolfr lvsar skegg. en þorgils hét sôn hans vngr. þau voro nv i leynom ok firðvz Gunhilldi ok sono henar. Nv hafa þav Gvnhilldr ok synir henar fvll gørt sitt rað þat er þau settv. oc veita nv eptir syn Astriþi. En Guðroþr lagþi oþokka a þorþa baða. er þeir foro i bravt at hans oleyfe.

Fra þvi er Olafr konungr var söddr.

2. En Astriþr ferr nv með leynd oc harmi. ok er hon visse at nalgaþiz sv stvnd er hon mvnde barn söþa. komo þau til vaz er Rônd heitir. ok þar voro þau i litlv navsti ok þar fedde hon barn. oc var þat sveift kleðvm. ok var nafn gefit oc vatni avsit oc kavllöðv Olaf sveininn. oc er hon reis or reckio þa foro þav i fatekligan bvnað. oc komo at eino kvelldi til Eiriks a Oprostavðum. Hann tók vel við þeim ok þo með leynd. ok varo í vti bvri hans ok þionafi hann þeim sialfr. ok visso fair heima menn þar vist þeirra.

Fra Eiriki.

3. Ok er varaðe þa er þat mörgvn ein. at Eirikr vegr þau upp ok vill at þau fari a bravtt ok er meirr þat nv fyrir navðsyn. en mer þycke of lóng vistin yþr her. þvi at nv veitt¹ Gvnhilldr at þer eroð her niðr komin ok veit hon af fiolkynge sinne. en ek villða eigi at þer yrþit her höndum tekin oc mvnom ver her möta idag Hakoni Sigurðar syni þvi at her ero nv kom(n)ar hans fylgivr. Nv vil ek senda yþr avstr til Sviþioþar til Haconar gamla vinar mins. er þar er ein virðiligastr maðr þegar konung liðr oc við erom vinir goðer oc varom baðer i hernaðe oc hofom iafnan menn senz i mille oc hvar halldit þa menn til fullz sem með voro. ok hygg ek at þa hafi þær trvtt travst. en þat

¹) Rettet fra Mbr. „veitir.“

hygg ek at þau Gunhilldr mvni sveininn vilia lata fara sem favðvr hans. Oc er þau voro a gavto komin i vandom kleðum oc foro i avstr ætt ok voro þeim favronavtar fegnir. Þa hvarf hann til þeirra ok bað þau i friði fara. Siþan foro þav þa gavtv er fyrir la oc i þat herat er Skavn heiter oc gengv óll saman ok sa mikinn bø firir ser. Þar bio mikill maðr ok rikr er Biorn eitr kveisa hét drams maðr mikill ok illvðigr. Þar komo þau i stafkarla bvninge. oc baðv þar vistar vm noittina. Hann rak þau i bravt oc kvað ser leiða stafkarla alla. Siþan foro þau i bravt oc komo a þan bø er i Vizum heitir. Þar bio sa maðr er Þorstein het fé litill ok góðr maðr oc tók hann við þeim vel ok varo þar vm noittina.

Eptirleitan Gvnhilldar.

4. Nv er at segia fra Gunhilldi. at hon leið(i)r miok at spvringo hvar Astriþr mvni niþr komin er enge kann til hennar at segia oc þykiz vita at hon mvn með barni fara oc þat hyggr hón ser mvno oc sinom sonom til skaða horfa oc kallar til sin Hacon Sigurðar son ok melti til hans hart oc kvað hann þess verðan. at hann veri drepin fyrir svik við sono sina oc let hann eigi omakligra til at deyja en Tryggva konung. er sinv life tyndi ok kvat hann margan otrvleik syna i þeirra skiptvm ok lett þat eitt til vndan lavsnar ef hann kœmi sveininvm Olafi afvnd hennar er einn vetr hefir verit með Eirike a Oprostôðum. oc er Hacon sa at her la við lif hans oc eigvr i þeirra vallde. Þa vill hann frelsa sic vndan agange þeirra oc ferr hann með nockorum monnum ok kemr afvnd Eiriks oc berr a bryn honum at þau Astriðr mvni þar verit hafa vm vetrinn. Hann dylr ecke þess at þau mvni þar verit hafa en eigi létt hann þo nv þat vera. ok er þar ransakat ok finz ecke ok hver rekia vpp brottin. ok siþan ferr hann i bravtt ok hittir Gvnhilldi. ok segir henni at eigi finz sveinnin. Hon melti. Skyntv nv því at nv se ec þau hvar þau fara ok ero þav nv a gavtvnne til Skavnar ok mvno þar inott. Siþan riþv þeir ibravt .xxx. manna vel kledder ok vapnaðer. ok komo nær bø Biarnar ok er hann sa menn virðvliga gengr hann i moti þeim ok bavð þeim þar at vera ok þat þago þeir. Þa spvrðe Hacon ef nokvrir menn hefðe þangat komit fatekliga bvnir. kona ein ok gamall maðr mvndi bera svein a bake ok anarr sveinn mvnde ganga hia. en Gunhilldr drotning Noregs veldis vill sveininn til sin taka ok gera soma til hans ok moðvr hans. Biorn melti. þau mvnv her komit hafa oc eigi mvnda ek þeim bravtt hafa visat ef ek vissa þetta. en her muno þau vera i nott at þorsteins bva mins. Ok þurfo þer þeirra ecke fyrr at leita eða vitia en

a morgin. oc þvi sama kvellde hittoz fe hirðar þeirra Biarnar oc Þorsteins. ok melti fe hirþir Þorsteins er nokot þar komit með yþr. hann svarar. þar er nv gótt at vera oc sitiom ver ifagnaðe oc er Hacon þar Sigvrþar son oc xxx. manna oc etla at leita eptir Astriþi ok sveininom Olavi en þar var við staddr Þorstein bondi ok heyrðe hialit þeirra ok for héim oc þegar i ottv. kom Þorstein at rekiom þeirra Astriþar ok hafðe sviga ihende oc ognaðe þeim ef þav stöðe eigi upp skiott ok létt þa ok þa sem han mvnde liosta þau oc fylgþe þeim malofe vt af garðinom oc þa er þau varo ein saman. þa sneriz hann imoti þeim oc melti Gerið sva vel fyrirgefít mer orð min oc til tóke. þvi at vmaklict var þat at ek gerða yþr mein gerð oc eigi geck mer grimleikr til þessa við yþr. helldr lítt at ek vera eigi grvnaþr vm min til tóke. þvi at nv (er) her kominn til Biarnar. Hacon Sigurþar son oc ætlar at na sveininom oc fera Gunhilldi. oc er mer grvnr a hverso honum tekz. en eigi vilda ek at er verit i minom husom tekin oc farið nv til skogar oc siþan til vazins Miors oc iholm þann er i vatnino er. oc reyri er vaxinn oc þar til er eigi meira diup en eigi mvn i taka lauprinn er sveininn er i. oc biðit mín þaþan. en ek mvn dvelia for Haconar ef ek ma. þvi at vist vilda ek yþr at gagni koma helldr en at oliðe oc ekki ma yþr af lande sia oc vetti ek at géfa yþur verþi drivgari en þeirra sem eptir leita oc siþan hvarf hann aprt bað þau þar sin biða oc hann kvaz vera mundo i leit með Haconi oc villa stig fyrir honum. En Astriðr þakaðe honom alla hlyti oc kvaz sva gera mvndo sem hann bauð ok er Þorsteinn kom heim. oc geck vm garþinn vm syslor. þa kom Hácon ok heilsaðe Þorsteinn honum oc bavð þar at vera. Hacon kvaz þar mvndo eta dagverð sem hann hafðe verit vm nottina oc kvat of snemt at sneþa. oc spurþi ef menn nockvrir veri þar abui. hann kvat at viso þat vera. þa melti Hacon gak in ok leið þa ut. Hann geck inn ok var lenge ine oc kom vt ok kvaz eigi finna þav ok leitom vm allan boin oc mvno þau skamt farin. Ok sva gera þeir ok finnaz þau eigi. Þorsteinn melti. þau mvno komiz hafa i skoginn er skamt er fra garþi ok mvn ek finna þar hvert leyni. ok sva gerþo þeir oc komo i skoginn oc leitvðo ok fvndo eigi oc er Þorsteinn varþ einn saman þa bliop hann heim a bein ok tók ambattar barn eitt oc hafðe með ser i skoginn. ok let koma vndir viðar rétr. oc siþan hleypr hann ileitina til þeirra Haconar ok þa melti hann heyri þer eigi barns gratt oc snvnm þangat oc sva gerðv þeir oc er Hacon sa barnit þa melti hann. Ecke er þetta tiginz manz barn. helldr þrels barn ok mvn hingat borit fyrir gabs sakar við oss. Oc nv leið a dagin ok þotti þeim eigi þau faung a at sinne at leita

leingr ok hvrfo heim. ok kvaz Hacon varla skilia hversv hann Þorstein mvnde gefaz. Ok þegar er þeir Hacon varo i bravttv. kom Þorstein afvnd þeirra með vister ok farar skiota ok kvaz þa vilia at þav hellde fram ferðine ok sagþiz eigi fa þeim meira veitt. Þau þavkoðo honum agetliga sinn vel gerning oc foro siþan avstr i Svíþiöð afvnd Haconar gamla oc sögðv honum allan vøxt sinar kvamo. Hann kvaz ætla at miok vel mvnde hann þeim monnum fagnað hafa er minni venzl mvndi a oc tok all vel við þeim oc virðiliga oc ero þau þar. En er Hacon Sigurðarson kom til Biarnar. sagðe hann at þeir myndi apr hverfa oc er þessi för all þung oc sagða ek Þorsteini at Gunhilldr villde semiliga barnið upp föða. ok sva virðe ek nv sem Þorsteinn mvni hafa verit drivgr i raðum. Biorn kvaz ecke fang a honum fengit hafa i þeirra skiptom. Oc er Hacon kom heim.¹ þa melti Gunhilldr illa til hans oc rak hann bravtt af sinom eignom ok létr þo betr gert. en hann veri verþr er hann var eigi drepinn ok kvat hann skylldv vera vt lagan af Norege ef hann kemi eigi þesso erende fram er hon legðe fyrir hann fyrir marga sina til gerninga. Hacon kvaz enn vilia hennar boð gera ser til sættar ok friðar oc kvaz mvndv allan hvg aleggja hennar erende. Ok for or landi með honum dottir hans er Vþr hét. oc var allra kvenna venst. ok komo avstr i Svíþiöþ afvnd Eiriks konungs at Upp-saulom oc tók hann vel við Haconi oc dottur hans. Oc þa hafðe skilit við hann samfarar. Sigriþr en storrraða dotter Skoglar Tôsta. ok var þat orð a af alþýþo at hann þöttiz eigi mega tøla um skap hennar. en hitt var þo ravnar at þat voro lavg Svía ef konungs misti við at konv skyldi setia i havg hia honum. en hon vissi at konungr hafðe heitiz Öþni til sigrs þa er hann barðiz við Styrbiorn oc átti fa vétr ólifat. En er Hacon kom avstr. syndiz honum konunginum hon Vþr vén ok bað hennar oc fek hennar með soma. oc sat Hacon þar með semð. Ok þar var með konungi Rognvalldr son Haconar gamla ok var konungs forsonar maþr oc siðan seger Hacon konungi erende sitt avstr þanug oc biðr at hann fái honum lið afvnd nafna sins oc kvaz vilia hafa sveininn i bravt. Konungr melti. fa mvn ek þer lið at visv. en ecke trvi ek at þv nair sveininom an hans vilia. Siþan fekk hann honum c. manna oc er Rognvalldr visse þetta þa hittir hann favðvr sinn oc sagðe van þangat kvamo Haconar Sigurðar sonar. hann segir. Vel gerðer þu en eigi em ek upp gefinn fyrir Hakoni þott mer kemi enge niosn. ok hefða ek at eins mina hvskarla oc siþan var sen-favrr Haconar. oc geck Hacon a moti nafna sinom með .ccc. manna oc bavð honum þar at þigia hann kvaz etla með konungi vezlo at þiggja

¹) Rettet fra Mbr. „þeim.“

en kvaz spvrt. hafa at þar var komin Astriþr oc Olafr son hentar ok nv hefir Gunhilldr mik hingat sent drottning Noregs veldis ok vill sveininom til sin bioða með soma oc bota þat a honum. er við favðvr hans var misgert ok viliom nv at sveinnin fair þv oss i hendr. Hacon melti ecke þykir Astriðe liclikt þar til uppreistar sinvm syni er Gvnhilldr er oc varla vill hon þvi trva at þat se astvðar boð oc ecke vetti ek at hingat setti þau fyrr en þrotin veri sv hialpar van oc ætla ek þeim ecke fyrr heðan en þau girnaz. oc grvnr er moður sveinsins at hon mvni gera við hann sem við favður hans. oc ætla ek at ecke verðe þitt ærende þar vm þvi at hvarke trvnm ver Gvnhilldi ne þer. Hakon melti. vera kann þa at oðro sinne hafim ver meira erende ok ferr heim oc segir konunginom. Hann qvaz þess vôn vita at eige mvndi lett við Hacon sigraz þvi at þa er við attvm mal saman þa feck ek varla halldit fyrir honum minne semþ. Oc er liðr iolin þa ætlaz Hakon til oðrv sinne með .ccc. manna ok koma a vvarrt nafna sinom. Oc þa er hann kémr a hans bø. kom Hakon i moti honum með miklo liþe. oc var at engo van bvinn. ok spurði hvat nafni hans villde. kvaz vel vnna honom vistar þar en kvat enga van at sveinnin mvndi i bravt fara ok kvaz synaz otrvlikt fôstr Gvnhilldar oc sva hans meðferð. Hakon kvat hann syna mikla vvirðing i sinom malvm oc lett hann verðan fianskapar sins oc kvaz ætla at iafnririkir menn beri fyrir honom minna lut. ok þar af melti hvarr horðvm orðvm til annars oc með heitan. Oc i þeirra kappmeli þa hliop fram. akr karl einn er Bursti hét allra manna mestr ok sterkastr. ok hafðe þa akr kvisl i hende oc hann reidde vm avxl¹ kvislina oc hleypr at Haconi Sigurðar syni oc melti. heyr a þenna en þrvtlviga drams mann er melir havrðvm orðvm við hófðingia varn ger annat hvart dragz i bravt skiot eþa ek mvn reka kvislina vm hófvð þér. Oc er hann sa þenna herviliga mann éggja ser hógum. þiker honum afar skom at takæ brigzli af honum eþa mein oc hefir vit við ok s . . .² vndan oc þyckir honom betra at hefna sin sva at eigi fai hann skom af þrelinom. en at hetta til etiv kostar þessa. ok ferr afvnd Eiriks oc vnir við illa ok fer þo ecke rett sin lvta a Haconi. ok er hann avstr þar vm riþ. ok legz siþan i hernað oc vitiar ecke Noregs oc sotti travst Harallz konungs Gorms sonar ok dvalþiz þar lenge i miklom soma með honum. En Sviar sa³ þat rað at lata eigi þau laug vera lengr ok var eigi Vþr latin i havgin sem etlat var.

¹) „avxlf“ Mbr. ²) 1 Ord bortskaaret af Hjørnet af Bladet. ³) I Mbr. „þ sa.“

Spasaga konungs moður.

5. Nu a þessi tíð reð austr firir Garða ríke Valldamarr konungr oc var hann agætr maðr. Moþir hans var spakona ok sa hon marga luti firir oc geck þat eptir er hón melti. hon var avrvasa. ok var þat siþr hennar. at hón var borin i havllina hvern iola aptan oc skylldi segia hvat þa veri tíðenda vm heiminn. ok sat hon a stoli firir haseti konungs oc er men varo komnir i sæti sin oc bunir til drykio. þa melti konungr. Hvat ser þu moðir. eþa er nockot haskasamlikt mino ríke. Hon melti þat se ekki at eigi stande þitt ríke með soma ok veg. Hit se ek at a þessi stvndv tíð er borinn i Norege konungs son með biortvm fylgiom ok hamingiom. ok er mikit lios yfir honom. hann mvn her upp fozaz(!) i þesso lande oc styðia þitt ríke a marga lvnd ok mvn siþan aptr hverfa til sinna ættlanda. ok vera þar konungr agætligr oc dyrligr. ok mvn skiot þo missa ok er hann er kvaddr af heimi. þa ligr fyrir honum miklo meiri dyrð en ek kvnna vm at tala oc berit mik nu a bravt. oc mvn ek nu eigi segia framarr. Þesse Valldamarr var faðer Jarizleifs foður Holta foður Valldamars foður Harallz foður Jngi-biargar moþur Valldamars Dana konungs.

Fra því er Olafur var seldr.

6. Nu er þau Astriþr hófþo verit .iii. vetr með Hakoni gamla þa melti hann. Nu er sva at er hafit her verit um rið með oss en kraptr minn þverr miok en eptir leitonar Haconar er her orvena. Nu vil ek senda yþr avstr i Garða ríke afvnd Sigurþar broður þins Astriðr. er nu hefir mestan metnað bæðe af ser ok konunginvm. ok er þat trvt travst ok þat seger mer hugr vm at þar vaxi kraptr þessa sveins. Siþan let hann ferð þeirra vel bva með óllo. ok ætlvþv til skips með kavp monnum er i Garða avstr foro. ok skilþiz eigi fyrr viþ en þau komo askip oc skilþiz vel viþ þav oc leto þau i haf. oc i þeirri ferð fengv þav margfalldan haska oc harma ok komo at þeim vikingar ok drapu favronavta þeirra en tóko feit allt. þat voro Eistr. Voru svmir þiaþir þeir er yngster voro ok beztt verk ferir. þar skilþiz Olafur viþ moþvr sina. oc var hon seld land af lande ok Olafur var oc seldr mansali sem aþrir herteknir menn ok þria lanar drottna atti hann i þessi a navð. Ok sa er fyrstr keypti hann het Klercon oc hann drap fostra hans fyrir avgom honum þorolf luser skegg oc litlo siþarr selde hann þeim manne er Klerkr het. oc tók fyrir hann hafr goðan. oc var hann þa með honum vm rið. Oc þesse maðr selde hann þeim manne er Eres het. oc tok fyrir hann gótt vesl. Kona hans hett Recon oc sônur hans hét Reas. þesse maðr var agetliga til hans oc

gerðe hann at osk barni ser helldr en at a navðgom manne. Þar var með honum Þorgils fóstbroðer hans oc voro .vi. vetr i heiðnom löndom. Ok þa villdi gvð lata synaz fyrir manninvm þat er aðr var leynt hans afreks verka er sva miok voro ættlvð alópt at koma sem tiað mvn verða íþesse fra sógn. Valldamarr konungr atti þa kono er Avrlogia het ok var hón ven ok forvitra. En Sigurðr Eiriks son broðir Astriþar var sva mikils mettin af konunge at hann skyllde setia konungs malóm oc skipta hans malóm ok domvm. oc hafðe storlen oc hann heimti konung(s)ens landskylldar um öll hans skattlavnd oc raða hvat hverge skyllde gjallda¹ Þeirra lanz at drottning fór braðan bana. oc engan lvt bar Olafr með iafrn miklo striðe oc eptir þessa hörmvng er henar misti sva skiött. þa villde hann eige i þvi rike festaz. En allir lanz menn vno honum hvastóm oc þessv matti hann alldregi afhvga verða. Ok þess er getið i savgone. at Jngibiorg konungs syster feck harm eptir sin bvanda er drepinn var. en Olafr villdi gipta hana þeim manne er Savrli hét. ok hvग्gaðe Olafr hana með mavrgvm lvtvm. Oc hon gaf enge gavm hans orðvm ok melti. þv attir þer kono. ok mister hennar. ok sva mikils fekzs þær. at þv grezt sva hatt at heyra matti vm alla Noregs bygð þin harm.

Fra taknvm ens helga cross.

7. Eptir þesse tiðende bio Olafr lið sit fra Vinlande ok villde ecke þar vera. ok vetti ok at þa myndi hann skiotast af hyggia sinom harmi. oc villdi hann þa fara i Garða avstr með skipvm sinvm. oc er hann kom i Danmork. gengo þeir a land oc tokv strand hogg eftir siðvenio ok reka til strandar feit ok tók v herfang mikit en lanz menn somnvðv saman oc lavgðv epter þeim með miklo liðe. Oc er þeir sa mikin her vapnaðan eptir ser sökia. þa flyðv þeir til skipana ok er þeirr hófðv langt vpp gengit. ætlvðv þeir at eigi mynde þeirr komaz til skipanna aðr en vvinir komiz eptir þeim. oc gerðe skamt i millom þeirra ok voro þeir komnir i ein skóg litinn ok var þat litil hvlþa at hialpa ser við. oc hvrfv þeirr þangat at eige yrðe þeirr fyrir avgum v vina sinna ok at sv hvlþa lege yfir. þa melte Olafr með travsti. Ek veitt sagðe hann at sa er matvgr gvð er styrir himnvm. ok han reðr sigr marke þvi er kros heitir. kóllvm a hann oss til hialpar at hann leysi oss. oc favllom til iarðar með litleti. ok tókum .ii. kvistv ok legiom i kross yfir oss ok gerit sva sem þær set mik gera oc eptir þetta boð lógðvz þeir niðr ok lógðv yfir sik kvistvna i cros mark. En vvinir þeirra komo með gny ok með kalli. ok hugðuz þa mvndo taka höndum er

¹) Her mangle 2 Blade.

þeir sa litlo aþr ok hliopv a þa ok traðv vnder fótum oc fvndv eigi. ok skylldi þeim sva kross mark oc hvrfo her¹ menn aptr með mikille vndran. ok er vvinir þeirra voro skamt komnir. þa spretr Olafur upp. oc þeir sem með honum voro ok hliopv til skipana. ok þat sa vvinir þeirra oc sottv eptir avðro sine með akafa ok lavgðvz þeir þa niðr a slætom velli. sem fyrr i nokvrom skoge ok voro þeir holpnir með guðligvm krapti ok krossinvm helga ok saz þeir eigi helldr a vellinom slættvm en i þiokvm skoge oc hvrfo þeir aptr en þeir Olafur komo til skips ok þavkv(ðu) gvðe vndan kvamo.

Fra draum Olafs konungs.

8. Eptir þetta helldr Olafur bravt skipum sinvm avstr i Garða rike ok tok konungur ok drottning vel við honvm ok var hann þar vm vetrinn. Ok sa atbvrðr gerðiz. at fyr Olaf bar mikla syn. Honum syndiz steinn einn mikill ok þottiz han ganga upp eptir honum allt a ofan verðan ok þottiz vera ofri skyionvm ok sa fagra staðe ok biarta menn er þar voro. ok kende sotan ilm ok fagra bloma ok meiri dyrð en hann kemi hvg a. Hann heyrðe rodd fagra mela við sig. Heyrðv efni goðs mannz er alldrege blotaðer gvðum oc vðreinom avndom. helldr svivirðer þu þav ok rekðer ok þvi mvno þin verk marg falldaz miok ok til goðra lvtu profaz en þo skortir þig en mikit at þu megir þessa staðe byggva er þv veizt eigi deili a skapara þinom ok hverr saðr gvð er. Ok er hann heyrðe þetta þa hrediz hann oc melti. hverr ertu drottinn. at ek trva a þik. Roddin melti. far þu til Griklanz. ok mvn þer þar kvnigt gert nafn drottins. ok ef þv varðveitir hans boð mvntv hafa cilift lif. ok ef þv trvir sanliga mvno margir eptir þer hverfa til retrrar truar þvi at gvð hefir þik til kosit at snva honum til handa morgvm þioþvm. Enn er hann hafðe (þessa) lvti heyrða ok sæna. þa ætlaðe hann ofan at stiga af steininom. ok þa sa hann marga ogvrliga staðe fvlla af kvavlom eldi ok frosti ok ylingv ok avmligan gratt. ok þottiz hann þar kenna marga sina vini heiðna menn ok þat sa hann at sv kvol beið konungs ok drottingar ok honum fekv sva mikils þa er hann vaknaðe. at hann flavtt allr itarom ok høgindin voro vát vndir hófðe honum ok biðr lið sitt bvazt ok ferr nv i bravtt ok til Griklanz ok hitti þar dyrliga kenne menn ok vel trvaða er honum kendv retta trv. ok gvðz boð orð. Siþan hitti hann dyrligan byskop ok bað hann veita ser skirn sem lenge hafðe hann beiðz. at geraz i samligi(!) cristinna manna. ok þa var hann primsignaðr. Siðan bað hann byskop fara með ser i Garða rike oc boða þar gvðz nafn heiðnom þioðvm. Byskop het ferðine ef hann

¹) „her“ over Linien.

tvíkaðe fyrir honom. at eigi stöðe hófðingar i mott helldr veitti þeir honom sigr mark ok styrk til cristninar ok síðan ferr Olafur i bravt ok i Garða ríke. oc var honom þar vel fagnað ok dvel(s)k hann þar i goðv yfir læti ok talþe fyrir þeim vm trvna ok sagðe hvat þeim hefðe at þav tryðe asanan Guð er skop himin ok iorð ok alla luti. ok kvað þat ofallit stíornar monnum at kvnna eigi deili askapara sinom er þeim veitti allt gótt. en at trva a skynlavs gvð ok vil ek alla stvnd ayðra hialp leggja ok skilia mvno þer af specð yðarre at ver bioðvm sát ok þott konungr stöðe lenge i mott at lata sið sinn ok sinna forellra. Ok með því at hann heyrðe fagrliga vm rött ok fekk skilt af gvðz miskunn þetta sanlikt ok at eggian drottningar. þa tóku þav skirn ok slikv kom hann a leið vm alla konungs vini ok hófðingia ok er þetta var til leiðar komit. þa bioz hann i bravt at fara ok i þav heroð er liggja við Irland ok hafðe þaðan kenne menn vel lerða ok þa kom Pall byskop af Griclande ok boðaðe trv i travsti Olafs ok skirðe hann konung ok drottingo með ollom her sinom ok gerðiz þa mikil fregð af Olafi víða vm avstr vego ok allt kom frett af honom i Noregs veldi ok hans dyrdar verkvm.

Konungr tok skirn.

9. Þess er oc getið at Olafur heyrðe savgvr af einom dyrligvm manne er var i eyio einne er Syllingar heita oc skamt fra Irlandi hann hafðe spaleiks anda. þangat for Olafur skipvm sinvm .vi. til þeirrar eyiar oc gvðz maðr visse af spadomi þangat kvamo þeirra ok biðr alla munka skryðaz pilizum ok kapum dyrligum ok ganga ofan til strandar með allri dyrd ok helgvm domvm. Voro þar margir mvnkar. þat var snemma vm morgvn. Ok er Olafur var a land gengit(!) þa sa þeir mikit lið af lande ofan fara ok skein morgin solin a klæðin. ok er þeir Olafur sa at frið menn voro gengv þeir i moti ok fognvðo hvarir óðrvm vel. ok kystoz þeir Olafur ok abotin. Abboti melti. fyrir skommo vitraðe gvð mer hver þu ert. eða hvilikr þv mvnt verða. ok til þess kom ek a þinn fvnd at kenna þer sana trv ok boða þer nafn drottins ok helga skirn at margir trvi guðe fyr þin boð. ok sagðe honom marga luti af her vist almattigs guðz. ok síþan skirði hann Olafur ok allt lið hans ok merkðe almattkv guðe oc þeir voro ieyionni. þar til er þeir foro or skirnar klæðum ok styrkðe þa hvern dag i helgvm keningvm ok nam Olafur þar marga lvti af honom af gvðz stormerkiom. ok hann sagðe honom fyrir at hann mvnde verða lysari margra anda. ok síðan gaf Olafur leyfe monnum sinom at þeirr føri kavpferðer til ymissa landa ok kómi allir til hans fyrr en þeirr føri af Englande. Ok hann sialfr for

með .iii. skipum til Englanz ok er hann kom þar. Þá heyrðe hann at iarl sa reð Norðimbralandi er Sigurðr hét ok vilde hann at þeir gerðe sinn venskap oc felag ok sekir fvdn hans oc helldr þessvm .iii. skipum þangat ok siglir hann af hafeno i fiord nockvrn með mikille list oc cvrteisi. En iarlinn var kominn or hernaðe ok la i firðinvm fyrir með .iii. skipum. ok var þa til hafnar kominn ok sa iarllin þesse skip en skravttligo renna forkvnnar vel ok friða menn ok vel bvna við arar. ok einn sa þeirr ok meira miklo en aðra ok vena ok itarligra en fyrr hefðe þeirr sétt. ok var i ravðvm þvrþvra kyrtli ok styrðe hann þvi eno skravtliga skipi ok leto renna a viðvm i hófnina ok er hlaðet var seglvnvm sokia þeir skavrvliga alandit ok skiott ok reisa þegar tiolld. oc er þeir hófðv vm bviz. Þa hafðe oc iarlin bvðaz. Ok vndraþiz ok hravstleik þeirra ok vaskleik ok spvrðe hverr fyrir þeim veri sa enn veni maðr ok enn mikli. Hann kvaz heita Alen avðge ok vera forenge kavp manna ok nv allir komnir af Garða rike. ok eigi var aðr lóng þeirra reða en þeir gerðu tal sitt. ok kvaz Óli miok fuss at gera við hann felag. hann kvaz þat hyggia iarlinn at sa mvnde betr hafa er mart ætti við hann ok gerðv sitt felag oc lavgðv saman skipin ok liðit oc heria a vikinga ok rans menn er þa lagv við a vm lond með vfriðar flokke oc þetta mal festa þeir með sér at heria vm svmarit.

Fra hundinvm Víga.

10. Þeir foro vm svmarit með liðino vm Brettland Irland ok Skottland ok drapv þa er herivþv agótt fólk ok cristna menn ok fengv mikinn sigr ok gott orð lóf af monnum ok gerðv þat mal a vm hernað sinn at Olafs menn skylldv taka tva lvti við ein iarls mann. ok þotti iarlinum sva mikil slögia i vm hans lið vm fram góngv. at þess þotti af vertt ok þeir til slíks vinna sem þeir tokv upp en Olafr sialfr þrigia manna ok vert var þess. Ok þat barsk at þa er þeirr voro aIrlande ok hófðv tekit mikit herfang oc strand havgg sem þeir attv opt at hrosa ok foro til skipana ok þa geck at Olafi ein fatekr bvande illa kleddr oc bað at hann gefi honum apr hiorð þa er hann átti ok hvndr hans kende til handa honum Víge. Konungr melti. allvliklict þyker mer bvande at þv mvnt sva spakan hvnd eiga at kenna fa savðe af sva miklóm fiólþa. en þo ef hann gerir oss eigi dvol. þa mvn ek veita þer þetta. þvi at ecke girnomz ek fatekra manna fe. ok hitt er satt ef þv att sva goðan hvnd oc spakan at þv ertt makligr at hafa ef hann kennir. Siþan melti bvande fram þv Víge. ok skil mer savð fe mitt til handa. Siþan hliop hundrin fram i vtaligan fiólþa fiarins ok ransakaðe.

ok eigi a halfri stvndo dags var i einom stað allt fe bvandans. þetta vndraðiz Olafr oc hans menn ok spurðu bvanda margs af natvro hvnzens ok hann sagðe martt af speki hvnzins ok er hann visse at hann var likari spokvm monnum en skynlavsvm hvndvm. bað hann hann gefa ser hvndin. ok þat gerðe hann oc þegar i stað. þar i mót gaf Olafr honum mikinn gull hring. ok þar með vingan sina. er mikto var meira verð. oc skilðv þeir at því. ok er þat almæli at eigi veri meiri gersimi ihvnde þeim er norðr hingat kemi a lavnd. Ok þa er Olafr kom i England. var þar kappe sa er Alvini hét. holmgavngo maðr oc átti mikla eign. er hann feck með róngv. hann var drams maðr oc barsk a mikit vm alla lvti en friðr maðr var hann synom. Ok i Englandi var þa gavfvg ekkia ok dyrlig en hon het Gyða oc atti miklar eignir ok var hon skavrvngr mikill. Hennar bað Almvini en hon svarar a þa lvnd at hon villde þings lata kveðia oc kiosa þa þann er hon villde ser til manz. oc þessv iatti kappinn oc þetta spvria þeir Olafr oc hans menn hvatt vm var melt oc komo þeir til þingsins ok pryddvz goðvm kleðvm oc véttv margir at þeir mvndi kosnir vera þa helldr en aþr. en reynt sik i mórgvmm mannhettom. En Olafr var i loðkapv ok vppi hattrin. Gyða kom þar með .xxx. kvena ok riðv allar af borgine dyrliga bvnar. ok var hon þo avllóm þeim gavfvgligri. En kappin Alvini sat a stoli oc klæddr með enom dyrstvm pellvm ok gvlli ok gimsteinom ok ner sem goð veri sett a stall oc þessar kónvr enar ítarligv riðv fyrir hann. þa melti Alvini Heyrðv en dyra drottning stigit af hestvnom ok sitið hia mer ok kios mik þer til manz. hon var syster Olafs Skota konungs kvarans. Hon lett eigi en hann kosin ok sá a baðar hendr mikinn mannfolþa ok marga dyrliga menn ok reið vm mannhringin ok sa eige þann er hon villdi ok hyggv at ser hveriom at yfir bragðe ok vmbvð ok hon reið .ii. sinom at hyggia at monnum. Ok it þriþia sin er hon reið. þa kemr hon þar sem fyrir stoð einn mikill maðr i loð kaupv. Oc er hon leitt avgo hans þa melte hon. her er sa er ek vel mer til manz af þessom óllom er her ero komnir til þessa fiolmenna þings. Ok er Alvini sa sik fra kosin þessv env vegliga raðe oc vvirðan ok etlar at skamma stvnd mvn hann niota ok er slitið þinginv oc siðan stofnvð rik veizla oc agættlig ok spyrz þetta viða oc sökiv þangat Sigurðr iarl ok mikit folk oc fek Olafr þessar kono með miklvm soma. Oc er hann satt at veizlonne. kemr þar Alvini ok byðr Olafi til holmgavngo með mikilli reiðe oc at þeir reyni sitt megin ok megn ok varð þat anan dag veizlunnar. oc hann kvaz at visv koma mvndu oc þegar arla kom hann með .xii. mann til orrostonar ok kappinn kom í mott honum með .iiii. mann ok .xx. oc gengv siðan saman oc bavrðvz ok

fello af kappanum .ii. menn ok .xx. en Olafur tók hann höndvum ok felldi til iardar. en tók vapn hans ok batt hann sterkliga oc alla þa sem með honum voro. ok rak þa sva aptr til borgarinnar. En er iarlinn sa þenna en agæta sigr er Olafur fek ok hve haðvliga kappin var leikinn oc hans menn. ok þeir voro sættir a hesta sina oc horfðv allir til hala. ok fyr litv aller þa oc þottv þeir engv nytir. ok foro þeir i bravt af eignum sínum. oc villdi iarlinn ecke þeirra yfir gang i því lande. Þau Olafur oc Gyða attv sôn er Tryggvi het. oc þott eigi veri alþýðv kvnnikt hverr Olafur var. þa visso þo allir þat at hann var mikils hattar maðr.

Fra Hakoni iarli.

11. Ok i þann tima reð Hakon iarl Sigurðarson Noregi er fyrir var fra sagt. hann var vitr maðr ok fek yfir komit Haralld grafelld i sinom raðvum oc fell hann at Halsi i Lima firðe oc Gvllharalldr drap hann berliga með vapnum. Siþan var hann iarl at Noregi með raðe Dana konungs oc gallt skatt Dana konunge .xiii. vetr. oc voro sva Norðmenn vndir því oke. Ok a enno .xiii. ari harðiz Óttv keisari við Dana konung. ok Hakon ok flyðv þeir konungr ok iarl ennv siðarasta sinne. ok gallt Hakon siþan eigi skatt af Noregi. En nokkurv siþarr komo þeir Ioms vikingar i Noreg með .lx. skipa vm miðian vetr. Ok þa bavrðvz þeir a Hiorvnga vage með miklv agæti sem fregt er orðit. ok Hacon blotaðe i þeirri rið oc for sva .ii. daga at ecke veitiz mikit iarlinom oc þa siðan hét hann a þorgerðe Havlga brvðe ok gaf henne a lesti sôn sinn .ix. vetra gamlan. ok hon kom þa með honum til orrostv. oc fellv þa vikingar miok en svmir flyðv. Ok þa flyðe Sigvalde iarl með .xxx. skipa til Danmarkar. en Bvi var eptir með .xxx. skipa oc fell þar ok var þat en .iii. dag avndverðan ok feck iarlinn sigr ok Eirikr sôn hans. En Bui sté fyr borð með gvllkistvr sinar ok veitti aðr harða sök. en Vagni voro grið géfin með mikille hvg pryðe er hann varðiz ok agæti ok lavk sva þeim fvnde ok satt iarlinn siþan i kyrðvum i Noreg.

Fra svikvm Hakonar iarls.

12. Hakon iarl heyrðe mikla fregð af Olafi ok orrostvm hans i Avstr rike ok vestr löndvum. Hans vegr var iafnan intr fyrir iarlinom. Hakon iarl etlar at setia her við rað at eigi ræni hann hann rikinu eða sono hans. ok hyggr at setia fyrir hann velroðe at hann metti rena hann bøde lifi ok fe. Ok stefnir þing fíolment ok komo þar höfðingjar ok mikill mannfiolði. Þorir het maðr kallaðr klaka vinr iarlsins. Hann

kvaz vilia senda hann afvnd Olafs i Garða avstr með þeim tíðendvm at segia andlat iarlsins en segia landit hófðingialavst oc kveða allra vilia at taka Olaf til konungs oc þat erendit at leiða hann til fostr iarðar sinnar. Ok her með skolo styrkia erendit .ii. moðvr breðr konungs at sanna savguna Iostein ok Karlshófvð oc þeir sveria iarlinom at segia eige Olafi þetta fyrr en hann kome fótvm a land i Norege. Þorir hafðe verit með Olafi ok var svara broðer hans oc eige at siðr tók hann við þessv vel reðe af fyrir tavlom iarlsins. ok var nv sent eptir þeim Iosteini ok Karlshófvðe. ok er þeir komo fyrir iarlinn. sagðe hann þeim raðit er nv var sétt með hófðingia vilia. en þeir kvaðv ser eigi þat byria oc neitvðv. en iarlinn kvaz þa mvndv lata drepa þa. Oc þa kvrv þeir þetta at segia eigi fyrr en þeir stigi a land fotvm ok hófvðv .iii. skip sit hverr þeirra. foro með skarti ok komo til Englanz oc þar spvrðv þeir at Olaf var avstr i Garða rike oc helldv avstr oc afvnd Olafs. Hann tók vel við þeim oc gerðe mikla vezilv ok þa sagðe þorir erendit sitt. at hann sagðe davða Hakonar iarls ok kvat þat vnder sinv ærendi at hófðingar i Norege villdv hann til konungs taka. Olaf spvrðe moðvr breðr sina hvart þetta veri satt. þeir savnoðv þat ok drapv niðr hófvðvnm við. ok þa trvðe Olaf orðvm þeirra at iarlinn veri davðr oc at landit lægi lavst fyrir. Ok þat vndraðiz hann er þeir voro sva v kattir sva vel sem þeir voro settir ok voro með honum vm vetrinn ok er varazik(!) bioz hann avstan með .vi. skipvm oc hófvðv þeir þa .ix. skip allz oc skipin voro hlaðin með fe miklo ok gersimvm ok var han v vittande þessar velar oc vetti enskis illz at frendvm sinvm ok sigldv goða byri ok komo i Noreg þar sem heiter þialfa hellir. ok tiolldvðv vm nottina [vnder yfir¹ skipum. ok er hliott var askipvm. þa gengo þeir Karlshófvð ok Iosteinn a skip Olafs ok foro hliodliga ok baðv hann ganga a land ok sva gerðe hann. þeir settvz niðr skamt fra brygionvm ok hiolvðvz við. Ok þa melto þeir baðer senn. Við fòrum þær hófvð okvrr fyrir glep ókarn ok svik ok melto með grati. ok savgðv honum allan at hvrdin. oc i þeim sama stað mvn þer davðe hvgaðr. Olafr melti. hafit sialfer hófvð ykvr. ok fyr gefa vil ek yðr þetta. þvi at varkvn var a at ið villdit hallda lifi ykvr. en segit hvat nv skal til taka eða sia fyrir raðe varv. þeir melto. Herra þat vittom ver at siðr einn byr i fialle þessv oc veitt hann marga luti fyrir. komvm ok hittvm hann. ok spyriom hvat hann legge fyrir oss eða hvat verða mvn oc biðivm hann hialpa oss. þa melte Olafr. leitt er mer at hitta þesskonar menn ok sokia þeirra travst. en þvi at yþr like þetta. þa verðe guðz vili ok várr ok gengv

¹) saal. Mbr.

nv .iii. vm nottina i myrkri oc þar sem þeir foro var blavtt lent ok feniott ok sa skamt i fra ser fyr nattmyrkrino ok siþan hliop Olafr i fen eitt baðvm fotvm allt til miðs ok drogv þeir hann vpp. Olafr melti. þvi bar sva til at mer hefnde at ek leitaða þessa manz travstz. þeir melto. þat er fornra manna mal. at bysna skal til battnaðar. Ok fiðrinn veitt ferð þeirra oc lykr vpp dyrom hvssins at þeir metti hitta bygð hans. ok þat var þeim leiðar visir til fialzens er þeir sa ellda i hussit. ok komo þanvg firðer óllvm haska. en fiðrinn meltiz innan fyrir. hátt helldr. Veit ek Olafr hver þv ertt ok hve dyrligr þv ert ok hvat þv vill eða hverss þv leitar. En ecke þarftv at ganga i hvss mitt ok miok þvngt hefir mer verit i dag siþan þu komt við land. oc eigi fara littlar fylgivr fyrir þer ok optazt hefi ek sofit. þvi at i þino favroneyti ero biortt gvð. ok þeirra samvistv ma ek eigi bera ok hefi ek annarskonar natvro. ok þvi melstv vtan fyrir. Þa melte Olafr. Seg hvat ver skolvm at hafaz eða hvat man til tiðenda verða vm var skipti eða Hakonar iarls eða hvart ek mvn na Norege. Fiðrinn melte. A mörgvn arla man þorir heimta þig a mal ok þer gangit a land at eiga leyndar hial. oc er þær gangit af skipum. mvn hann bioða at er sætiz niðr. en leita at velia ser hōra sæti. en þat skalltv eigi vilia. þvi at .ii. menn ero i skoge leyniliga ok þegar er hann gerir þeim mark mvnv þeir hlavpa fram ok vilia drepa þig. en þv látt vēra .ii. menn i skoge leyniliga með þeima hætti oc ger þeim mark. hlavpi þeir fram ok drepri þori ok með þessvm hætti veiðe þær þori i þeirre snorv er hann ætlaðe þer. Ok litlv siðarr mvn Hakon vera drepinn. en þu mvnt vera konungr i Norege. ok þv mvnt boða nyian siþ i þesso lande ok mvno flester iata þino boðe. oc ef þær reyniz þetta sem ek sege. boða mer ecke þann sið þvi at ecke ma ek att avðro verða en nv em ek. Ok ecke ma ek þær til soma gera eða yðarre tign nema sva verðe at hvndr þinn verðe sárr Vige sendv hann til min ok mvn ek greða hann til þess em ek fvll goðr. Ok siðan foro þeir ibravt ok komo a skipin sva at enge varð varr við ok svafv menn ok vm morgvnninn gengo þeir aland. Olafr ok þorir. ok gengv þar allir eptir. ok er þeir reddv vm sessinn villdi hvarr hafa enn hōra. þa hellt Olafr upp glofa sinom yfir hófvð ser með hōgri hende. oc þa hliopv fram or skoginvm .iiii. menn. ok voro þeir .ii. Jostein ok Karlshofvð oc ryvo fram vm hina ok at þar sem þeir Olafr sátv ok hioggv baðer senn til þóris með bolexum ok lavk þar vanz manz ofi. ok er hinir sa þat .ii. er eptir voro flyðv þeir til skogar. en þeir sem a skipum voro baðv griða. ok Olafr veitti þeim grið óllvm er þess baþv ok kristnoðvz ok honom

veitto fylgð. Olafur þackaðe guðe sigr er hann sa hve hann var leystur af miklom velom.

Fra Hakoni iarli.

13. En er a leið æfi Hakonar iarls tók hann miok at stirðna ok hvgðiz a vm metnað ok fe girni ok var v eirinn um konur ok létt ser heimilar allar þer sem hann feck hvart sem þer voro systr eða møðr eða dotr. ok voro þar slikom hriðvm sem honvm syndiz. hann gerðiz harðr við fólkit ok vvinsell. ok rans maðr. þvi orti þorleifr islenzkr maðr vm hann nið at hann brende skip fyrir honvm. hann gerðiz ok en mesti blott maðr sva at fair voro sliker. Maðr hét Bryniolfr er bygðe i Gaular dal ok var rikr maðr ok atti kono væna hann var avðigr ok a nokurri nott sendi Hakon menn afvnd þessa manz ok vill at þeir hafe á bravt með ser kono hans. þeir komo snemma vm morgvn. oc var Bryniolfr eige vpp risin. hann var i reckio hia kono sinne ok savgðv þeir erendit iarlsins. Han svarar reiðvliga ok kvað iarlinom fat þykkia v mælanda eða geranda. ok sva sem hann ferr vanstilltr nv kann vera at sv se botin at bratt deyi hann herviliga ok lati rike sit. ok er þetta folk sett vndir mikla a navð. Hann rak mennina a bravtt með skavm. Ok þeir komo apr ok savgðv iarlinom. Siþan sende hann fleiri menn ok kvaz raða skylldv ok bað drepa Bryniolf fyr storyrðe. þeir komo a boin ok savgðv Bryniolfe. hann svarar. Ek veit eigi nv hverir rikastir verða iarlinn eða ver. ok hliopp vpp ok gerir boð vm alla bygðina ok kvadde menn liðs ok segir navðsyn sina ok eggiaðe menn i moti honum ok kvað allra navðsyn at hrinda af ser hans rike ok illzko. en er hann var ættstorr ok vinsell. þa drotz þeim lið ok voro allir með eino samþycke oc grimvm lvg við iarlinn. foro með styriold ok vapna gny ok vt vm Gavlar as ok til Hlaða a hófvð bæ iarlsins ok hygja at drepa hann eða brenna hann inne. Hakon var þar staddr sem mestr var hans hófvð staðr oc hans frenda þar stoð mikit hóf ok þott margir lvtir se harðer fra Hakoni sagðir. þa stoð þo hans rike lenge með villd ok bløma hann var manna vitrastr ok spakastr ok en mesti hófðingia með þvi nafne ok manna freknastr ok avrvastr. þeir voro synir hans skirgettnir Svein ok Erlendr. Eirikr var frillo sonr. hann var hōðe feðr sinom likr ok vlikr likr at spekð ok harðfenge. en ecki likr at yfir liti ne skaplynde. hann var mildr ok goðgiarn ok sættir hófðingia ok smamennis. hegr at afteknom v vinom þeim var hann grimr. Eirikr ok Sveinn voro eigi þa i lande er þesse tiðende vrðv. Ok þat barsk at eitt sinn arla vm morgvn at varð menn gengo i herbergit er iarlin svaf ok sōgðv.

at mikít lið fór at þonom avllom megin með vapnum. Ok er iarlin heyrðe þetta spratt hann vpp ok klæðiz. kemr i hýg at eigi mvni hogt vndan at sokia i hervðin sva illa sem fyrir var bvit ok ser at allt lanz fólk mvn i moti standa ok flýr til skipanna ok síðan vt a fiordin oc með honum sônur hans Erlendr ok hejma menn nockvriur ok fengv .ii. skip ok ætla með skipvm vndan er þo kom af landino vфриðrinn. ok er iarlin kom a skipin. þa sa hann .ix. skip fara fra Agðanesi ok stefna beint i moti þeim. Jarlinn undraþiz ok sa mavrg skip eptir ser fara af vvinom sinom með akafa ok reiðe.

Drap iarls.

14. En eptir þat er þorir klacka¹ var drepinn. bavð Olafur at þa helde þeir skipunum inn i fiordin ok i mott þessum skipum er þeir sa innan fara ok kvaz vilia vita hverir þeir veri ok at eigi kemiz þeir hia þeim. ok ecke visse hann þo til ravnar hverir þeir voro er i moti foro. ok er Hakon (sa) hve þragnt(!) var hans mali at biða dóms sinna vvina. þa melte hann við Erlend son sin. ek mvn nv stiga a litin batt með fa menn ok lata siga at lande. en þu vær eptir. þvi at ek veit vinseld þina. at þu mvnt life þino hallda ok sva var gertt. Hakon iarlagðe at lande einsverss(!) staðar ok þegar i skog. ok þa varð hann varr at sattir voro allt fyrir honum ok vendir þa til Gaular dals at firaz vvini sina ok þeir er eptir sottv fvndv tvav skip ok leggja at þeim. Ok er Erlendr sa þetta þa hliop hann a kaf. ok i þvi bili kom Olafur at ok satt hann við stioern a skipi sino. ok sa hann þenna vnga mann legiaz fra skipino. Olafur spvrðe hverr sa en vnge maðr veri. Honom var sagt at hann veri sonur Haconar iarls ok er hann heyrðe þat þa sleygðe hann hialmvnvolinvm ok kom i hófvð honom Erlende ok fek hann af þvi bana. Ok síþan spvrðe hann hvi gegnde þesse styriolld ok þeir sogðu slikt sem var. ok spvrðv hverr sa veri enn gavfvglige maðr oc inn tiguli. hann kvaz heita Olafur ok vera son Tryggva konungs. ok þessv favgnoðv allir ok baðv hann vel kominn. oc ver gironomz miok til yðar at þv ser varr konungr eptir þinom boðum ok sækiom nv allir eptir iarlinom ok veit oss þar til travst ok eptir þat eignaz þv allt þetta rike oc vara þionostv oc þesso iater hann ok leggja at lande skipvnm ok fara i eptir leitt með fylkðv oc skipta i margar sveitir oc er iarlin varð varr við at Olafur var kominn oc lið dreif til hans ok þa óttaðiz hann miok eptir for hans ok forðaðe ser oc liðit hans flyðe fra honom ok var iarlinn með

¹) Her tilf. Mbr. urigtigt „iarl.“

annan mann þrel sinn Kark ok iarlin reið i flottanvm ok at á einne mikille oc for yfir hana. hann hafðe silke mottvl yfir ser ok kastar honom a ána. Siþan flyðv þeir iarlinn ok þrellin i Gavlar dal. er nær voro mavrg leyni ok þar bygðe gavfvg kona oc vitr. a þeim bõ er Rimvl heitir. hon liet þora. hon fagnaðe vel iarlinom ok sõmiliga. Han melti ek em for flotti fyr vvinom minom er leita eptir með miklom akafa. se mer nv avrvgt leyni. at ek mega forðaz. Hon melti sva. hvar mvnda ek siðr leita riks mannz ef ek skyllða en leita hans i svina hvs. Þa melte iarlinn vitrlikt er þetta ok bioð þreli þinom at bva oss þar herberge ok sva gerðe hon þeir gerðo þar grof i hvsino ok bva vm með triam ok þar gekk Hacon iarl iþat hvss ok þrellinn með honum ok var þa siðan byrgt ok mokat yfir molldv eptir þat var hvlt með taðe þeir rakv vt ok inn svin til þess at gera þar feril sva at varla matti ætla at þar mvnde tigginn maðr bva. Ok er þeir Olafr komo at anni er móttulinn rak tok(v) þeir hann. ok kendv margir hverr att hafðe ok ætlvðv flester at iarlinn mvnde drvknað hafa er þeir sa hestinn davþan ok móttvlinn rekinn ok þotti eigi þvrfa at leita hans. Þa melti einn gamall maðr. Eige kvne þer bravgð Hakonar iarls ne vit ef þer trvit hann hér fariz hafa i þessi á en skilið eige at þetta er gertt til tálar við yðr. oc þesso samþyckðvz þeir ok sóttv eptir honom ok komo a bõinn a Rimvl ok kavnoðv hvert hvss ok komo i svina hvssit ok leitvðv ok svndv eige ok allan þann bó ransokvðv þeir ok brvtv vpp hvert hvs. Ok aðr en þeir feru bravtt ok Olafr var kominn skamt fra hvsino melti hann hátt ef nockurr maðr førir mær hofvð Hakonar iarls þeim manne mvn ek gefa verk kavp ok siþan for hann i bravt ok menn hans. Ok iarlinn heyrðe orð hans ok þeir þrellinn. Jarlinn vndraðiz þessa manz mal ok melti. Mikit er vm mal þessa manz ok mikill kraptr fylgir honom. Alldregi fyrr varð mitt hiarta hrett nema við þessa mannz mal ok hefi ek þo verit i morgvm haskom ok i mannhettvm. Ok þeir hófðv hia ser lios ok uister ok drveckv ok sneddv baðer saman ok þa leit iarlinn til þrellsins oc sa hans yfirlit með mikille vhamingio ok skilþe af þui at hvgr hans var eigi stavðvgr oc grvnar at hann mvn vilia svikia hann ok hafa dignað við orð Olafs ok trvir eigi þrelinom ok helldr f...¹ svefninvm. Ok sõfnaðe þrellinn ok er han vaknaðe eptir en fyrsta svefn. sa hann iarlin vaka ok melti ...¹ dreymðe mik nv. hvat sagðe iarlinn. Ek mvn segia yðr en þer mvnoð raða eptir. Hakon melti sva skal vera. Mer syndiz sem við verim a eino skipi baðir ok sota ek við stiorn. Þa melti iarlinn hygstv at betr fyrir at þar er i þino valldi vart lif ok aldr ok ver nv trvlyndr

- ¹) Hul paa Bladet efter Initialen til Cap. 14 paa den foregaaende Side.

at síðan biðir þv langan alldr ok vara vingan með. Ok enn syndiz mer kvað þrellinn at mikill maðr veri hia hvsino ok svartr ok melti. nv er Vlli drepinn oc þa melti iarlinn. þar mvn Erlendr sônur minn drepinn. Ok þa sófnaðe þrellinn. ok er hann vaknaðe. þa melti hann enn vaker þv herra. En sa ek dravminn. nv syndiz mer þesse sami maðr aka ofan fra fiellino. ok melti. nv er(!) lókin svnd óll. þa melti iarlin. Skamt segir þv þa eptir lif daga minna ok þa melti þrellinn¹. þat dreynde mik enn at Olafur gefe mer hest mikin. Ok þa melti iarlinn þar mvn hann lata festa þik upp agalga oc varaz þv at helldr vel røþi við mik. Síþan sófnaðe þrellinn en iarlinn vakðe ok er iarlinn hafðe vakat miok til dags þa sofnade hann oc þrellinn var þa vaknaðr. ok þa tók hann einn knif ok skar iarlinn ahals ok síðan sneið hann af honom hófvðit ok hliop i bravtt or hvsino. ok ran til þess er hann kom aHlaðer oc ferðe Olafi konunge hófvð iarlins. En konungriinn bað hann upp festa ok tóki hann þa hófilig lavn fyrir sinn misverka þann er hann gerðe ok sva mvnde hann við mik gera ef han metti ok let han hengia.

Olafur var til konungs te(hinn).

15. Sa konungur ræð fyrstr Norege er Nórr het. i svðr fra Norege er Danmavrk ok avstr Sviþioð en i vestr Englanz haf. ok norþr Fin mórkr ok er lengz(!) lanzins yr svðri oc i norðr. fra Gauttelfe svman ok norðr til Vegistafs. en breiddin or avstri ok ivestr fra Eiða skoge til Englanz siofar. Vík ok Hórða land Haloga land ok þrandheimr. oc i þessom rikiom ero mavrg heroð. ok mikit fiolmenne ok morg fylke ok vtagar eyiar ok þetta rike átti fyrst allt Haralldr enn harfagri. oc eptir hann voro margir fylkis konungar af hans átt komnir. en fra þeim einom segiom ver konungvm er með sianvm rikðv ok yfir konungar voro lanzins þvi at margir konungar voro a Uplavndvm yfir fylkiom. fra Haralldr komnir ok skilþv þav rike fioll ok skogar. oc af þessom konungum er fra Haralldr enom harfagra ero komnir voro ageztir Tryggvi konungur oc Haralldr en grenske faðir Oláfs ens helga er síþan var einvalde Noregs rikis. ok voro þeirra a mille fylkis konungar i morgvm hervðvm en hann eydde óllum sem i hans savgo gætr oc er þat spvrdiz at Hacon iarl var drepinn en Olafur i staðin kominn. þa kom allt stormenne til hans i þrenda lógvm ok þar með allr mugr ok baðv hann geraz sinn hófðingia. en þeir veita honom sitt travst ok vingan ok tok hann þa við travsti Gavldøla at upphafe. ok þar með allra þrenda ok gerðv sitt felag hvarttvegia vm vanda mal bvandkarla

¹) Rettet i Mbr. selv fra „iarlinn.“

er þeir hófðv gert styriolld at hófðingia sinom ok valldit drapi hans. En eptir voro þvilikir hófðingar ok yfir gangs menn sem var Eirikr iarl. oc Sveinn oc aðrir synir Hakonar iarls ok margir storir hófðingar frendr ok vinir. þott margir veri vvinir. Ok Olafur hafðe igoggn at bioða anan vanda er mikill var. Faðer hans var drepinn ok allt rike hans hertekit. en Olafur hafði verit i vtlóndvm fra frendvm ok oðlvvm allt fra bernsko. Ok þar til iannan stað hófðv bøndr konvngs at bioða mikit travst ok fiolmenne mikit. ast til¹ tignar. En her i moti hafðe konvngur þeim at fa tiginliga þionvstv ok forystv i vanda raðvm ok orrostvm ok þetta dró saman þeirra samþycke oc taka þeir Olaf til konvngs a Eyra þinge. en hann sverr þeim i gogn lavg ok rettende ok skolo hvarir avðrom vera til nysamligra lvtu. Ok styrðe hann folkino vegsamliga ok var nv konvngur yfir Norege óllom norþan fra Fina bvi ok svðr til Gavttelfar. hann geriðz maðr rikr ok gavfvgr ok hafðe mikit starf margskonar meðan hann reð lande oc hann hellt fyrstr Noregs konunga retta trv til guðs. ok af hans stiorn ok rike varþ alcerisnað Noregs velldi oc aðr vrðv þar vm morg stor tíðende. oc bað menn með sógrvm orðvm taka þenna sið. oc lata skvrðguð ok bað þa hyggia at demum Englis manna eða þyverskra manna eða Danmarkar. oc glicðe eptir þeirra dómvm ok kvaz(!) vlikt at þiona gvðe eða fiandanvm. ok segir mart fra avmbvnom goðra mana ok kvolvvm vandra manna ok slvtti þetta erende með miklom krapti en hófðingar melto imoti oc foro i bravn af þingino oc i hervð sin ok konungur hellt fram sitt erende oc allir er eptir voro a þingino tokv skirn af byskopi ok brvttv skvrðguð(!) sin sialfir. ok heldv helga trv ok guðz boð. þat segir Ari enn froðe ok margir sanna þat at Olafur hafe .ii. vetr ok .xxx. haft er hann kom i land ok tók rikit oc reð landino sin vetr. Ok erv þeir sumir riker menn oc froðer er þat segia at hann hefðe .ii. vetr ok .xx. er hann tok rikit ok þat ma nv heyra hvernog þeir telia. Ok þat segia þeir þa er Tryggvi konungur var veginn at Olafur veri þa eigi föðdr ok veri hann enn fyrsta vetr með Eirike moðvrr feðr sinom ok síþan feru hann i Sviþioð til Hakonar gamla ok var þar .ii. vetr ok for þaþan i bravn .iii. vetr. oc þa er hann var hertekin ok i a navð selldr ok var hann i þeirri a navð .vi. vetr. En i Gavrdum avstr var hann .ix. vetr oc i Vinlande .iii. vetr ok þa for hann til Irlanz ok tók skirn ok var hann i veðtr lóndvm .ix. ár. ok eptir þat feru hann af Englandi oc hefðe þa .ii. vetr ens fiordá tigar. ok þa er þorir klakka var davðr eptir sitt velreþi ok síþan Hakon iarl ok Olafur kom i Noreg oc tok rikit sem nv var sagt. ok þessir menn samþykiaz

¹) Noget utydeligt i Mbr.

Semvndr enn froðe ok Aren froðe Þorgils sonr. At Hacon hafe styrt rikeno þria vetr ens fiorþatigar. siþan er Haralldr fell grafelldr ok þat þyker saman koma ok þesse fra sogn. Þat kalla menn at Olafr hafi .iii.^r tiðer hafðar. Sv en fyrsta er hann var i vfrelsi ok aþian ok avnnor til alldrs hans var með birti ok fregð ok en .iii. með tign ok a hygio. er fyrir marvgvm var at bera. Ok þat ma vera at Einar þamba skelmir oc Astriðr syster hans eða Erlingr Skialgs sonr magr Olafs konungs. hafi ecke hygleitt þessi .ix. ár eða tiv er hann var i a navð er margir hugðu hann davðan. Ok þa er Olafr var fyndin af frendvnom. var sem hann veri reistr af davða ok favgnoðv allir honom ok tavlfv þui til alldrs honom .vi. ár ok .xx. en hvartvegge vitni synaz oss merkilig ok hafe hverr slikt af því sem syniz.

Sigrvdr iarl tok við trv.

16. Ok þat er sagt at ifyrstv er Haralldr en harfagri tók rikit ok þa stvnd er hann var konungr ok allt til Olafs konungs Tryggva sonar var heiðni halldin nær vm alla Noregs bygd ok viða mikil blótt en England¹ hafðe lenge kristið verit. Þa for Olafr konungr or landi er hann hafðe verit einn vetr i Noregi. hann for vestr til Englanz fim skipum ok sva sem fyrr kom hann avstan af Garða rike eptir velreþe Haconar iarls ok sva for hann a sama svMRI er hann hafðe verit einn vetr i Norege tvevegis til Englanz ok for apr vm havstið. ok var þa i favr með honom Jon byskop ok margir prestar. Þangbrandr ok Þormoðr ok margir kenne menn er han villde lata upp timbra guðz cristni. ok er þeir voro bunir sigldv þeir til Orkneyia. ok þar reð fyrir Sigrvdr iarl Hloðves sonr mikill hófðinge. Olafr boðaðe honom trvna með favgrom orðvm ok syndi þeim mavrg savnn vittni sinnar savgv sagðe þeim fra ognvm helvitis at þeir varaðiz ok kvað þa eigi forðaz mvndv mega piningar nema þeir læti þa villo sina ok dyrkaðe gvð. Ok iarlenn melti i mott miok at lata siþ sinna frenda ok kvaz eige kynna betra rað. en gavfgir frendr hans eða vitrir. Ok er Olafr sa hann þragiarnan i moti standa. þa tók hann son hans vngan er feddr var i annarre eyio með mikille virkt ok konungr tók sveininn ok lagðe vt asaxit a langskipinv ok bra sverðe ok kvaz mvndv af hóggva hófvð sveinsins fyrir avgvm honom ef hann neitaðe trvni ok kvaz honom betra at gera sett við gvð ok vingan við sig ok taka valld sonar sins ok at oðrom kosti steðe til vaða hans rike. Siþan iatti iarlinn konvngi vingan ok siðinvm oc var þa iarlinn ok allt lið hans skirt ok siðan for

¹) I Mbr. „Englandi.“

Olafr abravtt ok avstr til Noregs með miklom soma ok byriaðe vel ok komo héim i sitt rike.

Fra vitran Marteins byskeps.

17. Hann lagðe at við eyna Mostr. oc vm nottina vitraþiz honom en helge Martein byskvp ok melti við hann þat hefir verit siðr i lande þessv at gefa sitt samnaðr ol Oðni eða avðrom Asvm en ek vil at þv skipter hinvg til at mer se mining ger at veizlom ok samkvndvm ok minne mitt se drvkit. En ek heit þer þui i moti at ek mvn tala með þær a morgvn ok styrkia þitt erende er margir mvnv i mott þer standa. Ok a nesta dege eptir var þing fiolment. ok kom þar i moti konungi otalligr lyðr ok ætloðv i moti at standa hans erende. ok völdu til .iii! ena malsniolvstv menn at tala i moti konunge. ok þessir voro ageztir at viti ok snild af þeim er til komo. Konungr stoð a steini hafvm at hann metti óllvm avðser verða ok allir metti mal hans heyra ok sa stein er þar siþan til sigrs þessa ok minningar. Ok þa tók Olafr at tala fyrir folkino ok at boða gvðz erende ok at teyia alla til með fogrvm orðvm. ok er hann hafðe lenge melt þa reis vpp sa er fyrstr var til ætllaðr at svара honvm ok sem siþr er til saz hann vm ok ætlaðe at mela með snild. en at honvm sætti sva mikin hosta at hann matti eigi orðe vm koma ok setiz við þat niðr at engo varð svarað. þa stoð annarr vpp ok ætlaðe at mela með akefð ok reiðe. en sá varð sva stamr at ecke nam hvat hann sagðe. ok settiz sa með hlegi niðr er vpp reis með drambi ok of mettnaðe. Ok þa reis upp en þriþi ok etlar at hann mvni hefna vina með snilld sinna orða sa varð sva ramr at hann kvaraðe allr ok ecke nam hvat hann sagðe ok eptir þat tokv margir við trv ok fylgðv konungs boðe ok for þa Olafr með miklom vég norðr i þrandheim a Hlaðer. ok var þar hófvð staðr hans sem fyrre konungar hófðv verit.

Fra þei er hófðit fanz.

18. þat gerðiz¹ til tiðenda snema ríkis Olafs konungs at .ii. menn komo til hans ok etlvðv at fara a fvnd Haconar iarls ok hófðv eigi spvrt hófðingia skipti i Norege. ok foro fra eignom sinom innan or Fiorðvm. þorþr Egileifar son ok þorðr Iorvnar son. þeir voro mikils verðer ok er þeir komo i Vlfa svnd ok við eyna Selio þa sa þeir lios mikit a siain fra sér af himnvm ofan ok við sialft landit þat vndrvþvz þeir miok ok forvitnaz at vita ok hallda þangat skipvnm ok finna þar manz hófvð sem þeir hófðv seð liosit ok kendu sætan ilm ok

¹) I Mbr „gerðiz“.

tokv hófuðit með hreð(s)lo ok ætlvðv at fœra¹ iarlinvm ok vettv at hann mvnde skynia með vizkv hvat veri ok foro siþan ok eige lenge aðr þeir spvrðv at iarlin var drepinn. en Olafr konungr i staðenn kominn oc foro eigi at siðr ok hittv konungin er margir sôgðv gott fra ok komo til hans a Hlaðer. Konungr tók vel við þeim ok sœmiliga ok gerðe þeim dyrliga veizlv ok þeir hvgðv gott til at þiona konunge þessom. oc er þeir satv ifagnaðe. þa tók konungr at bioða þeim siðen oc guðs erende með favgrom orðum ok kvaz martt gott vita i þeirra hattvm. ok sagðiz feginn mvndv verða ef þeir villde honom með bliðv hlyða oc þeim fanz sva mikit vm hans mal at þeir iattv þessv. Ok siðan voro þeir skirðir af Ioni byskvpi. Þa lett konungr þa sittia yfir sino borðe i miklvm fagnaðe ok syndiz makligt at þeir eti allir saman likamligan fagnað er þa voro orðnir af hans orðum erfingiar eilifs fagnaðr. ok siþan savgðv þeir konungenvm synena oc fvndin ok allan atbvrðinn ok savgðv með athuga konvngv kvaz sia vilia hofvðit ok sva var gert ok er þeir byscop sa. savnnvðv þeir at visv heilags manz hófvð ok kom þetta nv fyr alla menn rika ok vrika ok lofvðv allir gvð um þenna lut oc foro þessir menn heim með fagnaðe. ok styrkðer með heilagri trv. ok voro með konunge vnz þeir voro or skirnar kleðvm oc heldv vel sina trv ok agettliga.

Fra því er helgir domar fvndvz i Selio.

19. Sva barsk at eitt sinne at ein bvand karl milldr ok meina lavs kom til eyiarinar Seliv. ok for siþan a konungs fvnd ok sagðe honvm at eit(!) mérr hvarf fra honom ok vm siðer sa ek hana hvar hon stoð i eyionni skamt fra svndino ok stoð hon avtan verðri eyionne ok þar hia voro miklir hamrar ok þar fann ek hana herra sagðe hann oc horfðe hón a siáin vt ok þa geck ek at ok sa ek þar lios optliga ok er konvngv ok byscvp heyrðv þetta þa foro þeir til eyiarenar ok randsavkvðv hana vannliga ok fvndv hvervettna milli steina manna bein með dyrligvm ilm ok þeir sômnvðv saman beinonvm oc varðveitv dyrliga ok var þar kirkia gér siðan at raðe konungs ok helgvð þessum monnvvm oc veitir gvð þar marga lvti fyrir þeirra bônir slikt sama verða ok morg takn i anarre eyio er Kín heitir oc þar ero ok margir þeirra helgir domar af sveit Seliv manna.

Fra hinne helgv Svnnifo.

20. Þat segia menn at a dagvvm Hakonar iarls vrðv þav tiðende at konungs dottir af Irlandi er Svnnifa heiter ok tok eptir favðvr sinn

¹) I Mbr. selv rettet fra „føða“.

erfð ok miklar eignir. ok til þess gerðiz nockvrr vikingr at heria þangat ok þrongva hennar raðe. ok gerðe henne þann navða kost nema hon genge með honom. Hon vill eigi heidín mann eiga ok átti þing með sinom monnum ok bað þa at þeir velde sér einn af .ii. kostum ok helldr léti þeir feit ok föstr iorðina en trvna. Ok þat villdv marger at fylgia henne. ok með henne for broðer hennar Albanvs ok vinir ok þionostv menn karlar ok konvr ok treystiz hon meirr gvðz fyltinge en manna ok þav hófþv enga reiðv ne herkleðe ne vapn ok baðv guð visa sér leið sem hann villdi at þav ferir. ok rekr þau lenge vm haf innan ok lét gvð birtaz þeirra dyrð a norðr lond ok komo til eyianna er fyrr voro nefndar ok dvolþvz þar lenge ok þionðv gvðe ok foddvz af fiskom er i vottnum voro. en vmbhvervis eyna var bygð mikil. Oc þat varð þar sem optt kan henda at hiarðer þer er menn attv i eyionne heimtvz eigi allar af ymsvm vabolvum sem verða kan dyr biti eða avðro. ok er menn voro senir i eyione þotti mavrgvm liklict at illvirkiar mvnde vera ok hittv iarlinn Hacon. ok savgðv honom fra þessom monnum at þeir gerðe skaða lanz monnum. ok baðv hann til fara at drepa þa með miklo liðe ok vel vapnvðv ok er þat sa þeir enir goðv menn. þa gengv þeir ihella sina ok biogvz þar fyrir ok baþv at gvð leti eigi vanda menn drepa sic. ok siþan fellv hellarnir yfir þa ok letv þeir þar lif sit ok tokv himneska fagnaðe. ok mattv menn eigi na þeim er griott fell a þa ok hrvfv þeir iarlin a bravt. En cristnir menn savnuðv saman beinonvm ok bioggv vm itarlíga ok fvndv hamar nylíga sprvngin ok þar fvndv þeir helgan dom Svnnifo ok Albani broðvr hennar alheilán ok voro þav siþan i skrin¹ lavgð ok dyrkvð af ollv fólke allt her til. ok sva mvn avallt vera meðan norðr lavnd ero bygð oc verþa þar mavrg takn. Siþan var Svnnifa ferð til Biorgyniar. en Albanus hvilir i Seliv. ok þar er hófvð kirkia hans at mvnklifenv ok þar er mikill staðr ok mikil dyrð ok morg skrin ok i þeim dyrlíga helli er þa fell er nv gíor kapella er þeir kalla salinn er hellirinn annarr veggrinn en annarr er af steini gávr ok inn i bergit er skvti oc fellr þar vr litill lókr oc fa þar margir heilso ok er þar gørt alltari i þeirri kappello ok er þat upp i fiállit fra hófvð kirkione. Slikt sama er þessi sveit dyrkvð i Kinn. Oc i Selio ero fim kirkivr ok þar er fylkis kirkia ok Kriz kirkia ok Mariv kirkia ok Mikials kirkia Albanvs kirkia ok Svnnifo kirkia. ok andlaz dagr þeirra er halldin af Norðmonnum en .viii. idvs dag Ivli manaðar þat kavllom ver Seliv manna messo.

1) Rettet fra Mbr. „skrið“.

Fra því er Olafr konungr cristnaði Hórdaland.

21. Olafr konungr fór svðr í land skipa liðe síno allt í Gulaþings lavg a Havrða land. Ok er þeir spvrdv þat er fyrir voro ok visso þangat kvamo Olafs þa stefndv þeirr þing fíolment enir ageztv menn í þeim herodvm ollvm ok stefndv Gula þing ok var þar sa maðr fyrir þeim er het Ólmoðr ok var Havrða Kara sonr broðer Þorleifs ens spaka. faðer þeirra Havrða Kari hafðe sva ríkr verit at hann sigraðe .ix. konvnga með síno megni. Olmoðr stoð upp a þingino ok melti. þat vitv þer at her mvn koma ríkr konungr í var hervð oc til þessa þings mvn hann segia ok vilia oss sína vnder menn gera. en oss líkar konungr vel í mórgvm lutvm ok í svmvv lvtvm mislíkar oss hans hettir en þo líkar oss hann vel af styrk ok agættleik ok er af því gott slikvv konunge at þiona. en oss mislíkar miok síðer hans okvnnir ok því bið ek yðr vine mína ok hófðingia er reynder erod at morgvm goðum lutvm ok storum raða gerðvm at ver takim eitt rað ok samþykiz minom vilia. ok tavkom eigi við síðenvm er hann boðar oss nema hann geri nockvrn lut mikin eptir varum vilia. Ek heyrí þat at Astriðr heiti systur hans sammodd við hann en faðer hennar er Loðin sa er moðvr hennar sotti með karlmenzko ok drengskap af heiðnvv þioðum þar sem hon var aðr stodd navðvliga ok feck hennar síþan með soma. Nv ef konungr vill gípta hana frenda varum Erlingi er nv stendr her hia oss sa er fremiaz ma af mavrgvm goðum lutum ok storum ættum ok þa syniz mer raðlict at taka vel hans ærendi. ok hans síð er ek trvi goþan vera. oc syni hann oss með nockurum stór taknum síð sin. ok ollom líkaðe þetta vel er enn vitrasti maðr melti. Ok síþan kom konungr til þingsins ok tokv menn vel við honom ok beiðer at þeir iati þeirri hlyðni sem þeir eigo konungi at veita oc annat folk gerir ok talaðe konungr vm guðz erende fagvrliga. En hófðingar melto í moti at lata síð sinna forellra. ok kvaðv hann eigi smatt mvndv verða til at vina. Konungr melte. Hvers er beizt af yðr. þeir baðv hann gípta systvr sína Erlinge er allðri skortti goða ætt. heyrtt hófvv ver hans getið at goðvm lvtvm ok agetvm ok ef her ma sva mikill í kavpaz at þa vili þer með bliðv til guðz miskvnnar snvaz. ef sva mikill avoxtr metti verða. þa vil ek þenna kost ok síþan cristnaðe hann morg hvndroð manna ok oll þeirra herod ok geck Erlingr síþan at eiga Astriðe ok hafþe með henne storar eignir. Ok eptir þat fór Olafr avstr í land með sínv liðe. ok allt til Vikrinar með kenne monnom ok hófðing(i)om ok hirðinne.

Konungr gíptir systur sínar.

22. Þar reðu fyrir .ii. breðr Hyrningr ok Þorgeirr. Þar var oc stefnt þing fiolment af avllom hervövm oc er þar var all fiolment. Þa kom konungr ok talaðe Guðz ærende ok bað þa a lita sialfra sinna navðsyn ok talaðe langt ærende af Guðz rett með favgrom orðum. Þa melto þeir breðr. Hærra favgrom orðum gæti þær saman skipat ok liklict er at er farið með savnnom boðum ok goðum ok þar í mótt ef ver skolum lata sið varra frenda þa viliom vit breðr yðra hóllostv ok þar með viliom við eiga .ii. systur þinar Jngigerðe ok Ingiriðe ok ef þu gerir oss sva rika men. Þa mvnvm við alla semð ok stvndan leggja til yðarrar tignar. Ok er konungr sa hve mikill a voxtr her matti¹ fylgia ok hann sa at margir mvndv eptir þeim snva ok þeir voro ættstorir menn konungr svarar þeim með soma ok allt folk tók þar við trv ok bvðvz honvm til sliks sem hann villdi ok var þar mikill a voxtr ferðr gvðe til handa ok siðan var þar mikill veizla oc gipti konungr þeim systur sínar með miklo fé ok soma agættligum oc gerðe þa hertóga sina ok siðan for hann i bravtt með miklom vég ok norðr til Þrandheims.

Hófðingiar toko trv.

23. Eptir þessi til tóke lett Olafr bva veizlo mikla a Hloðvm ok bavð þangat ollom hófðingiom ok stormene til fagnaðar ens agezta ok þar komo hófðingiar marger ok stormene i Þrandheime ok sottv a konvngs hófvð bø a Hlaðer en or fiarlegiom herodum komo fair þvi at vetr var mikill ok hriþvtr ok siá veizla var at iolum bvin ok með envm beztum favngvm ok er konvngr hafðe skipat monnum isæti. Þa steig hann i hasetið sem honom somðe ok spvrðe hann hvesso veizlan feri fram at til fongvm ok geck sv frett vel. Siþan kvadde hann ser hliodz ok melti. Þat er yðr ollvm kvnnikt hófðingiom her i Þrenda lavgvm at ek em kristin ok boða ek annan sið en þer vilit hafa ok hefi ek minkat rætt guðanna yðarra. Þvi at ek villda at þeirra retrr hvrfe af mer ok metta ek hallda fyrir þa sók rike mino. Nv at hvaro ætlom ver at gera sem fyrri konungar hafa gertt þeim til bloma ok semdar ok viliom ver nv hyllaz þav at a þessi hatið. Ok þat sege þær at enge forn se þeim iafn þegilig sem menn se drepnir ok niota þa með þeim fagnaða i avðrom heimi i hóll hófðingia guðana ok ætla ek nv at fóra yþr þeim iförn mer til friðar en yðr til soma hlyttar at eilifv. Ok erv nv viuir minir vti með vapnvm fyrir stófvnne ok bvnir at gera slikt er ek vil

¹) Her staar et y' eller v', der enten synes at skulle være „viðr“, eller ogsaa kun Begyndelsen til et Ord, som Afskriveren ved en Feiltagelse har paa-begyndt, og derfor ej har villet fortsætte.

ok kjosit nv hvart er vilit hetta her til eða gera minn vilia. Ok þa varð hryggleikr mikill i havlinne allz stormenis ok allra heiðina manna oc er konungr sa þetta þa melte hann til þeirra. Hvi ero þer nv hryggvir eða vex yþr nv i avgv at deya ok hyggit eigi sva gott til sem þer latið. gerit nv anat hvart takit skirn eða farið til gvða yðarra. ok þeir svoroðv allir senn ok kvaðvz miklv helldr vilia honom fylgia ok hans boðvm ok taka skirn. Þa melte konvngr með bliðv. þa kjosit þær þat er öllvm oss gegnir bêtr. ok voro þeir þa allir skirðir hófðingiar er þar voro komnir ok mikit fiolmenne sialfa iola nottina ok voro ferðer enn atta dag or skirnar kleðvm ok hófðv þa fvlliga trv tekit ok styrkþvz i gvðs boðorðvm ok satv at konungs fagnaðe. en leyster abravtt með miklvm fe giofvm ok sóttv heim. ok helldv vel trvna ok a hverri tið kom mikit við at Guðz cristni styrkðiz af boðum Olafs konungs.

Fra Sigríði.

24. Ok a dagvm Hakonar iarls er hann reð Norege. þa var Eirikr Svía konungr i hernaðe ok eptir orrosto þa er þeir Eirikr ok Styrbiorn borðvz. lifðe Eirikr konungr .x. vetr hann lagðe a ser sverðe i hófinv sva sem hann hafðe heitiz Oðni til sigrs ser. Ok þa er Olafir konvng(r) fretti hve Sigríðr var mikill skavrvngr sende hann menn a fvnd henar at hann vill eiga hana ok þeir foro langa leið ok komo fram ferðinne ok tok drottning vel við þeim ok þeir barv vpp ærende sin. at þeir foro með þonar orðvm til hennar fyrir havnd Olafs konungs. oc kvaðv hana spvrtt mvndv hafa hve agetr maðr hann var. hon kvaz þesso male mvndv vel svara. oc kvaz hann-ætla vlikan flestvm konungvm ok lavk sva at þeir tokv þar festar fyrir konungs hõnd. ok komo apr ok savgðv Olafi konunge. hann tók þui glaðliga oc bað þa nv fara i avðro sinne ok færa henne mikinn gull hring ok kvað þat skylldv vera festar gvll hennar. hon tók við gvllino ok lofaðe stormenzko konungs ok eitt sin er hon leck ser at hringinv þa sa hon i einom stað deknaðan hringin ok heimti til gullsmiða ok reyndv þeir hringin ok var þat ravnar eir. hon varð við þetta reið miok ok þotti til spozt gertt við sik ok sende apr hringinn ok var þa eigi vennt þeirra raða at leita.

Fra svikum.

25. Eptir davða Harallz Dana konungs Gorms sonar tok Svein sonr hans rikit. en i þan tima var Sigvallde iarl i Vinlande. hann atti Astriðe dottvr Bvrizlafs konungs hon var inn mesti skavrvngr. hann atti vingan við Dana konung. ok er þeir röddv mart magar sin a mille. melti Bvrizlafir konungr at Sveinn konungr veri vvitr ok litill raþs maðr

ok sagðe litið mvndv fyrir at flema hann af rikino. Jarlinn sannaðe þat ok gerðv þeir magar rað sitt ok Sigvalde kom þessv a leið at Sveinn konungr for með honom ok var hann i gezlo Sigvallda ok gerðv þeir þan maldaga at Danir leysti hann vt iafn vegi hans gvlz. ok þa var honvm gefin Gunnilldr dottir Bvrizlafs konungs at þa metti hann betr við vna ok for hann sva apr til Danmerkr.

Fra þingstefno.

26. Ok a avðro ari rikis Olafs konungs atti hann þing a Dragseiðe hia Staðe ok þetta boð konungs spvrdiz ok sotti þangat mikit fiolmenne bæðe karlar ok konvr. vngir menn ok gamlir. þa stoð konungr upp ok melti. Guð þacke yðr hingat kvamo. en at þær vitit hvat yþr samir at gera mvn ek segia yðr af guðz stormerkivm ok þat segia menn at sva mikil miskvnn fylgðe hans mali. at þeir men er þangat komo með horðv briosti sva mykðv orð hans þeirra hiortv ok malsnilld at þeir tokv með þavckum orð hans. ok þat segia menn siþan er Martein bysevp vitraðiz honom ok kvaz mvndv mela við honom. at þat varð oc hvertt sin er hann boðaðe guðz erende at sva þotti æskilikt til at heyra at ihvers mannz hiarta héit hans orð ok sv millde er fylgðe.

*Fra heiðmonnvm.*¹

27. Konvngv bavð óllum seið monnvm ok fiolkvngvm monnvm or lande at fara hvart sem veri karlar eða konvr ok gerðe vtlaga ok bauð at drepa sem sekia menn. ok þessa getr Semvndr inn froðe at hann samnaðe saman seið monnvm ok rak or lande ok var þat a Dragseiði. Olafv konungr hepti miok stvlðe ok rán ok mann drap ok gaf folke sinv goð lávg. ok slikt sama seger Semvndr fra Olafi konunge at hann samnaðe saman miklo fiolmenne i Niðarnési² af seið monnvm ok bvit þeim skip at þeir feru af landæ abravtt ok i þeirri sveit var sa maðr er Eyvindr hét ok sagðr af konunga æt kominn sva at hann var en þriðe maðr fra Haralld enom harfagra. Ok þa melti Olafv konungr mikinn skaða geri þer mer i yðarre bravtt ferð ok avðn mino rike ok hafi þer mikit vm fram aðra menn i yðrom kravptum ok með þvi at ek hefi miok trvna boðat i moti yðrvm sið. þa kann ek þvi eigi bregða ok giarna villdi ek i varom skilnaðe at ver skilðimz vinir. ok yðarr krapr ylmðiz eige til var. ok hefi ek latið bua yðr favgnvð með goðum favngum ok þeir þacka honom þessi orð ok baðv hann efna þetta héitt ok voro þar mikil at fong ok goð ok drkv þeir iskala einom

¹) Saal. Mbr. for „Seiðmonnvm.“ ²) Rettet dertil i Mbr. selv fra „Niðarósi“; kan maaskee snarest læses „Niðarnósi“.

ok hófðv allzkyns krasir ok neyttv vspakliga beðe nætr ok daga ok með miklo vanstille ok a einhverri nótt er mest var vm þeirra ýga. þa vrðv þeir varir at elldr var borinn at hvsino ok tók hvsit at lóga. þeir veinvðv miok oc leto ogvrliga með grati ok styn. en konungr hafðe latið sla eldi i hvsit ok villde eigi at slikt fianda folk gengi yfir landit ok er at þeim tok at draga ok þrongva. þa synde Eyvindr hvers mattar hann var. han sækir vpp a þvertreit ok síðan avaglin ok sva ýt vni glvginn ok i bravt. ok vm dagin hitti hann menn agavtv ok ætlvðv a konungs fvnd. þa melti Eyvindr berit konunge kveðiv mína ok segit honvm at Eyvindr forðaðiz elldin ok skal ek alldrege margbreytnari verit hafa en nv í minvm hattvm. þessir menn hittv konung ok savgðv honom þesse orð. konungr melti heyllzti var hann stormalvgr en all dri veit enn nema ek verða honvm dryvgari(!) i oekrvn skiptum.

Fra Hroalldi.

28. Roalldr het maðr avðigr hann bio i Goð ey. hann blotaðe miok guðum ok sva veitti fiandin honom svor fyrir guðin. en hann villde alldregi til konungs hneijaz(!). Ok þa er konungr hafðe þangat etlazt til ferðar. þa yfðvz avallt veðr i moti honom. Ok Roalldde þotti gvþvm sinom enskis til fát at standa konunge i moti ok opt hafðe konungr til etlaz. En Hroalldr bað gvðin þess at ecke metti Olaftr konungr sigraz a þeim. ok la konungr miok lenge til þessar ferðar. þa tók hann þat rað sem gvð kende honom at leita miskvnar ok vigðe bysevp vatn ok melti hvi skolom ver eigi reyna hvarir aðra sigri. ok þvi nest reðv þeir a fram leiðina ok stekðe byscop vatnino a fram siám. þa gerðiz vndarligtr lvtr. þa komo saman a siám tvennir vindar. annarr var eptir þeim goðr byrr en annarr i moti þeim ok sem vindarnir beriz. ok sa sigraðiz er þeim var hagsfelldri oc komoz þeir Olaftr fram ok i legit við eyna. þeir komo til hofs Hroallz án hans vittorðe ok feck hann engar frettir ok tok konungr hann hondvm ok kvað han lenge með illum lutum farið hafa ok bað hann nv gera annat hvart taka trv eða vera drepinn ok kvat hann sia mega hve litið guðin mattv. Hroalldr var þrægiarn i sinni illzko ok neitaðe trunne en siþan let konung(r)in drepa hann.

Fra glova.

29. Norðr a Haloga landi voro .iii. stor ættaðer menn avðgir ok riker. Harekr ok Eyvindr kinrifa ok þorer hiortr. þeir spurðu at Olaftr konungr ætlaðe norðr þangat at boða þeim nyian sið en þeir villdu í moti risa ok savmnyðv monnvm ok her i moti ok villdv eigi yfir gang

konungs ne boð. ok gerðuz i moti. oc er konungr spurðe þa for hann með forsia ok orðum sinna vina. veickz hann aprt ok snyr avstr til Elfi til konunga stefnv at fornvu konunga sið at menn friðaðe fyrir löndum sinom ok er konungr kom þar voro þar kyrr tiðende ok þa bar saman fynd þeirra Sigriðar ok attv tal ok reddv vm þav skipti sem verit hofðv ok minti hon konung a sendingina hann kvaz ætla þat at enge svik visse hann i því mali ok let at hon mvnde reyna mega stormenzko hans. ok bað þau hiala vm raða hag sinn ok kvað makliet at agefr konungr ætti rika kono ok siþan hioloðv þav ok kom allt a samt með þeim nema einn lutr at hon beidiz at hann mvnde hafa slikan sið sem hon. En kvað ser skapfeltt allt annat i hans hattvm. konungr reidiz ok melti. heyr a hvat melir at ek mvna lata sið minn fyrir sakir hrokinvvar þinnar ok lavst akinn henne með glofa sinom ok siðan skillþv þav. Ok þetta mvnde hon margan dag siþan Olafi konunge ok fam vetrum siþarr giptiz hon Sveini konunge tivgv skegg. A þessv sumri lét Olafur konungr gera skip er hann kallaðe Tranann mikit ok fagrt. Olafur konungr tok við monnvu þeim mavrgum er agefir voro ok miklir fyrir ser iallri at gervi. ok sva sem Olafur var fyrir oðrvu monnvu vm alla luti sva vilde hann oc ageffara lið hafa en aðrir með ser. Ok ein af hans vinvu hétt Aki virðiligr maðr. hann sagðe konunge opt fra konv þeirri er þyri het dotir Harallz konungs. ok syster Sveins konungs ok átti eignir i Falstri ok kvaz hana fostrað hafa lét hana vena ok at avllo vel ok kvat hana gipta hafa verit rikvu manne i Norege er Biorn het. ok let hana nv vel hallda sinn eckio dóm. konunge fellz þat vel ieyro ok leidde hans mal ok ihugaðe með ser rað þessar kono iafnan ok þotti fysilikt at þav nytiz.

Fra Islendingum.

30. Ok eitt havst kom skip af hafe. i þrandheimi ok attv islenzkir menn. eitt skip attv þeir Kiartan ok Bolli. Annat attv þeir Hallfroþr oc þorarinu Nefiolls sonr. Et þriðia attu þeir Brandr en avrvi ok þorkell broðvr synir Viga Styrz. logðv inn vm Agðanes ok upp i ana. þa var sett nockot þorp i þonom ok let þat gera fyrst Olafur konungr. þessir menn hófðu mikin varning islen(z)kan i vaðmalvu ok i vllv. þeir hofðv þrim sinvu i bravt leitav ok komvz alldrege vt vm Agða nés. ok einn dag er veþr var gott komv menn or þonom til svnz a ana. ok var sa einn af lanz monnvu er bazt lek. ok Kiartan vil ok syna iðrott sina ok hleypr a ána ok ferir mannin niðr ok þat geck honom ok er þeir komo upp var Kiartan niðr ferðr. ok var lengi niðri. ok var avðsætt at hann mvnde skorta við þenna mann. ok er

þeir komo upp melti þó þeir maðrinn. kantv vel svnd hann kvaz eigi mikils vm vert. Er þær nokvor forvitni a við hværn þv hefir reynt ok ef þv vill vita. þa mattv her konungin sia. ok se ek at þv ertt a geta maðr ok gaf honom skikio sina. þa er Kiartan kom a skip sitt. þotti þeim sem heilla brigð veri er hann hafðe skikiona þegit ok hefir þv kvat Hallfroðr við þann þreytt svndit er mer er ecke vm. Ok þa gerðe veðrattv illa ok kendv heiðingiar þat trvar monnvm. En er komit var at iolvv gaf eigi a bravt. ok þo at iafnan veri gott með Olafi konunge þa var þo nv miklo tigvligra en aðr ok var morgvm þo mikil forvitni a at sia þeirra siðu er þeir voro iola nótt at tiðum. ok komo margir islenzkir menn at forvitnaz þeirra hattv. Konungr setti menn til at vita hvat þeir reddi vm er þeir kemi apr. þeir spvðv Kiartan hve honom litiz a konungin. hann kvað eigi þat sambera hve vel honom leizt hann ok hygg ek at allgøðer hlvtir² styri honom ok þesse orð voro konunge sogð. ok annan dag sende konungr honom orð ok bað hann taka trvna ok melti til með fôgrvm orðvm. En hann skipaðiz vel við ok tók við cristni. ok hans menn. Hallfroðr kvaz eige mvndv skirn taka nema konungr helldi honvm vndir skirn. konungr kvazt þat mvndv til vinna Ok kallaðe hann vandreða skald. konunge varð mikit fyrir aðr en hann neðe þeim ollom til trvar ok banaðe kavp við þa ok gengv þa allir til festv ok þess er konungr bavð ok voro siþan i miklom soma af konunge. Ok i þann tima kom þangbrandr prestr af Islande ok sagðe konunge at han kvez ætla at alldrege mvnde her við cristni tekit. konungr reidiz ok lét taka islenzka menn svma drepa en svma meiða. Ok þa voro komner af Islande Gizvrr en hviti ok Hialti ok baðv konungin taka reiðe af monnvm ok kvaðv þangbrand við fa vingaz hafa ok mintv konung a hvessv hann skilðiz við hann ok kvazvz (!) ætla at við cristni mvnde tekit ef með raðe veri at farit ok hætv sinne vm syslv. Konungr kvat þa malsnialla menn vera ok létt alla menn skyldv i friðe fara nema fiorir islenzkir menn Kiartan ok Ronolfr Svertings sonr Halldorr Gvðmvndar sonr af Moðro vavllum ok Kolbeinn sonr (!) breno Flosa ok komo þeir siðan vt hingat ok til alþingis sem seger i Islendinga bok ok varð þa aleristið allt Island af hans raðum ok hafa menn þer miniar hans þingat til landz.

Capitli.

31. Ok eit sin komo .ii. menn a fynd Olafs konungs. het annarr Sigurðr en annarr Havckr. konvngv boðaðe þeim siþinn en þeir stoðv i mótt ok lét konungr þa setia ibónd ok fiotra. en þeir mykðvz ecke

¹) „hlvtir“ Mbr.

við ok nockvrum dagum síðarr var komit til þeirra ok voro þeir þa i bravttv ok spvrðiz þa ecke til þeirra. Konungr let þa ecke mega at gera. Ok er stvndir liðv. komo menn norðan af Haloga landi ok kvaðvz þa þar sæt hafa með Hareki i goðum uirðingvm.

Fra Oðni.

32. Ok nv er sva mikinn fram gang hófðv haft dyrðar verk Olafs konungs. þa avfvndaðe þat ovinnr allz manz kyns er a vantt sittr vm menn at gera þeim nockvra meinsamliga hlvti. Ok er Olafir konungr tok veizlo a Avgvallz nesi iola aptaninn. þa kom þar einn maðr sið vm kvellð gamall ok eldiligr ein syn ok kvne fra mavrgv at segia ok var þat konunge sagt. ok hann redde martt við hann ok kvne hann at segia mavrg tiðende af orrostvm ok fornvm atbvrðvm. [Konungr melti.¹ kantv nockot at segia fra konunge Avgvalldi er bygt hefir nesit þetta han melti ek veit hverr hann var. her reð hann fyrir ok elskaðe miok kv eina ok for hon með honom a veizlor ok drak hann miolk hentar ok því er þat melt at allt ferr saman kv ok karl. En þa konungr sagði hann atti hann vfríð við konunginn várn a Skoro strond ok bavrvðvz þeir ok fell Avgvalldr konungr ok er hann her heygðr a nesino ok i avðrom hayge er kyr hans. ok er hann hafðe fra þessv sagt mavrvðvz menn ok drkv ok er konungr kom i rekió kallaðe hann til sin gestin ok spurðe hann tiðenda. Hann sagðe langt a kvelldit fram ok sófnvðv menn. en hann gestrinn hia konvnge. Byscvp mi(n)tti konung a at mal var at sofa ok kvað eige vist við hvern hann melti ok er aleið stundina þa sofaðe konungr. ok er hann vaknaðe þa melte hann hvar er gestrinn þa var at leitað ok fanz hann eigi. þa melti konungr kalli til min hófvð steikaran ok sva var gert. Konungr melti. kom nokvrr maðr til þin er þu biot vister til matar oss. han kvat koma mann til sin ok mela. eigi ero þesse konunglik atföng er mógr ein slatr erv ok gack með mer sagðe hann ok sva gerða ek. við komvm i eitt hvs ok sa ek þar kyr slatr sva feit at slikt hefi ek alldrege set ok hefi ek þat nv bryttiað a diska. Konungr melti drag vt tv (!) ok gef engum manne þat. ok er hvndr var til látin do hann þegar. síþan var þat brent ok eptir þat voro tiðer ok .iii. messor. ok er konungrin geck vt or kirkivne ok hans menn. þa sa þeirr .v. skip at lande komin ok voro menn a land gengner. þar var kominn Eyvindr kella ok ætlaðe at hefna sin a konungi er hann villdi hann inne brenna sem fyrr var sagt. ok hvgrðiz drepa mvndv konung. ok er þeirr gengv. þa varð sa at burðr at fra þeim tok synina ok gengv i hring oc kring ok þeir vndrvðvz

¹) [skrevet to Gange i Mbr.

af þóunom ok foro i mot ok kenvd mennina ok voro ferðir konungi ok hann boðaðe þeim trvna ok kvaz mundv þeim upp gefa svik við sik ok þeir neituðv ok voro þa teknir ok ferðer vt um Karm svnd ok sokt þar sem Skratta sker heita ok lavk þar þeirra mali ok síþan var leitað til havgsins ok fanz þar kyr bein i óðrum haugi. Þa melti konungr. Miok hefir guð leyst oss af miklom haska en avðsett er at fiandin hefir brvgðiz ilike Oðens. ok villdi blekia oss. fyrst at taka vokv fra oss um tíðer ok at sofa avndverða nott. en síðan at fera oss þetta diofvliga eitr. at þat fengi oss bana hormvligan. ok eigum ver þetta miok guðe at þacka. Bysevp sannaðe þat ok kvazt þat hugr vm segia þa er gestrinn melti við hann lengst vm kveldit.

Fra orminom.

33. A¹ eno .iii. ari rikis Olafs konungs lett hann skip gera mikit ok veglikt er het Ormrinn skami. ok þat segia menn at norðr vm Haloga land se miok síðr manna at sokia síoin rikra ok vrikra ok er þat bvkostr þeirra oc skemtan oc ein dag er veðr var gott. þa melto þeir Haukr ok Sigurðr. Gótt er nv Harekr byandi at roa idag hofum ver til fasz boðiz. hann iati þvi ok komv a skip ok rero út ok er þeirr firðuz landit. þa drapv þeir aróm i ok lustv fast við ok rero suðr með lande með Harek ok lettv eigi fyrr en þeir komo a Hlaðer ok hittv Olaf konung ok tók hann vel við þeim ok hafðe hann menn til þess senda at sitia vm Harek. ok síðan boðaðe konungr honom guðz erende. en hann neitaðe. ok kvat konung miok vm sik settið hafa. Konungr kvaz mvndo gefa honom til soma ok mikit forreðe yfir tveimr fylkiom ef hann villde guðe þiona. ok let þetta soma lút. en hinn meira er hann fenge i avðrom heimi. þat kalla Norðmenn fylke sem ero .xii. skip skipuð með vapnvm ok monnvm ok a eino skipe veri .xl. (!) manna eða .lxx. sem þa var síðr til. en Harekr neitti þessv. þa bavð hann honom yfir .iii. fylkiom ok neitti hann þvi. þa melti konungr haf veldi yfir .iiii. fylkiom. þvi iatti Harekr. ok þa varð konungr glaðr við. ok lét skira hann með öllum vinvm sinvm ok sva þa Havk ok Sigvrð. Ok bað konungr Harek at hann skyllði eigi segia hve með þeim fór. at hann metti meira en minna honom til soma gera ok styrkz heilagri cristni ok er hann kom norðr gerðe hann ecke orð a vm sinn hag. Ok litlv síþarr feck Harekr hondvm Eyvind kinnrifv ok lét flyttia hann a konungs fvnd. konungr tók vel við honom ok talaðe fyrir honom trvna fagrlega ok het honom miklom soma. Hann næitaðe. konungr melti. ek se gerla at þv mvnt vilia hafa meira rike en aðr ok ann ek þær

¹) Rettet fra „H“, der i Mbr. ved en Feiltagelse er tilføjet som Initial.

sliks lytar sem Hareke hann neitti þvi. kann ek ok sagðe konungr fleira at bioða en semð ok létta taka hann ok settia mynlagv a kvið honom. Þa melte Eyvindr léttaet nockot ok vil ek gera yðr kvnnigt ok at faðer minn var ríkr ok móðer ok attv mikit fe ok engan erfingia ok þat havrmvðv þav miok ok keyptv síðan at síolkvngum monnvum at móðr min yrðe kviðug ok sva varð af þeirra krapti. ok varð ek af þeim sambvrð er ravnar var kyngv ein. Ok nv er ek hefi eigi mannz eðli með ollv þa ma ek eigi iata yþro boðe ok síþan lét hann líf sitt hormvliga. ok eptir þat hellt konungr norðr skipa líðe sino ok ætlaðe afvnd þoris. Ok er hann fretti gerir hann líð i moti konunge ok hittvz með miklo síolmenne ok var með konunginvum i sör Jon bysevp ok Harekr ok margir hófðingiar. en er þeir hittvz bavrvðvz þeir þegar með miklo man spelli ok þo varð þorir ofríðe borinn ok lataz miok menn hans. ok þa flyr hann a land upp af skipunom ok menn sökia at honom. ok er þat sa einn maðr skavt hann eptir honvm avro ok kom i mille herðanna. En þar varð vndarlígr lutr. þar hliop fram or skrokinum hiortr einn. ok er þat sa hvndrinn Vige. þa hliop hann fram eptir honvm. ok sóttvz þeir hundrin ok hiortrin en konungrin varð fremstr sinna manna ok ór avg syn. hann sa at hiortrin varðiz með hornvum en hvndrinn beitt vndir bægsliet. ok kom konungrin sva at. at baðer voro fallnir með ogurlígvum sarum. hvndrinn hafðe mikit sar vnder beg(s)lino. ok þa la hiartarens líre þurt ok blasit. en konungr vafðe dvke at hundinom ok var hann til skips borinn ok kvaz konungr nv villdv senda hann sínuinom til greðingar ok var sva gert. Fiðrinn tók við honom baðum hóndum ok let konung vel hafa gert. ok greddi hann hvndin. En konungr boðaðe trv Haleyiom ok van mikit gert til svvðar ok avaxtar guðz cristni ok for heim síþan með miklom veg i þrandheim. en þott sliet se sagt af tálvm ok svíkvum vvinar ok blandat þessum lutvm við fra sógn Olafs konungs. kvnum ver eigi at greina með skyrav (!). en allir vitu hve morg vndr ok síonlíverfingar síandinn hefir gertt við sína menn. en trvvm þvi af slikv sem oss syniz til þess fallit.

Fra kvangon Olafs konungs.

34. Svein Dana konungr gípti þyri dottvr¹ sína navðga Burizlafi konunge i Vinlandi gavmlum ok heidnvum ok var þat gert miok at hennar vvilia. sva at helldr villdi bon dauða sínn en byggva með heidnvum konunge ok spilla trv síne. ok satt hón marga vetr at bum sínom i Falstr. ok þat líkaðe Gunnildi illa dottvr Burizlafs konungs er atti Sveinn konungr er

¹) Over dette Ord staaer i Mbr. skrevet med røde Bogstaver: „systvr“, som er rigtigere.

Þyri sat i hentar eignvm er Svein konungr hafðe gefit henne þa er hann feck hentar. ok talþe opt fyrir Sveini konunge. en Bvrizlafr konungr hafðe eignir þyri i Vinlande er þyri fylgðe heiman ok vnde þo illa sinum lutt ok gerðe hann orð Gunnillde dottvr sinne at hon redde við konungin at þyri kemi heim. ok fyrir hennar þon sende konungr eptir systor sini ok let hana flytia askipi til Bvrizlafs konungs ok þa gerðe hann at nyio til hennar veizlo ok brvllavp. En sva þotti henni mikit at hon hafðe hvarke át ne drykio .xi. degr. Ok er konungr sa þat at hon villdi svelltaz. þa nenti hann því eige ok let hana a bravt fara. ok kvat hana fastraðit hafa at velia ser helldr dauþan en þiona til hans konungs doms. hon kom siðan með föstra sinom i Falstr ok var þar vm hrið ok litlv siðarr for fostri hentar til Olafs konungs at sökia hans travst henni til handa i mott vvinum. ok hon treystiz eige at vera þar fyrir broðvr sinvm. eða hon feru avðrv sinne til Vinlanz navðig ok kvaz hon helldr vilia giptaz cristnvm manne en heidnum. Sliker lutir voro konunginum fluttir ok tok hann því vel ok með bliðu. ok sende konungr með honom aptr sina menn at heyra orð hennar. Ok eptir þat fór hon sialf ok tók konungr forkvnliga við henne. oc kvaz mvdv gera alla luti sem hon villdi. ok konungr for með henne. með morgvm goðum drengium ok goðu skipe ok komo i Falstr ok var þar a gettlig veizla ok dyrlig. Ok fastnaðe hon sig sialf Olafi konunge. at raðe föstra sins ok sat Olaf konungr at þeirri veizlo. Ok þa sende Olaf konungr þorarin Nefiols son fyrir drottningo at spyria hvart konungrin skyldi velia henne. lin fe eða beckiar gíof. Hon melti. Ség sva konunge at sialfr verðr hann at hafa ætlan a því. en vita skal konungrin at ek la ireckio hia Burizlavi konunge .ix. netr. hann sagþe konunge svor hennar. konungr melti kvrsteisliga(!) er svarat. ok sendi henne goða skikio ok dyrliga ok for hon siðan heim með honom. ok at því var ecke spurðr Sveinn konungr. ok sitr nv Olaf konungr heima með miklum soma. Ok er þeir forv heim. þa fann konungr þat i ræðu þrenda at þeim var mikit um Frey ok hófðu kappmeli ok roðr akafan ok var konungr skiotastr ok kom til lanz ok fan þar hóf er þrendir attv ok hliop konungr i hófit ok bravtt þar isvndr Frey ok morg goð þeirra ok hafðe þat allt gortt aðr þeir komi til lanz ok hófðv hvarir .ii. skip i kapproðrinvm. ok svm goðin braut hann i þeirra avgliti. ok siðan tokv þeir gott rað. ok trvðv grvnlaust guðe ok boðum konungs.

Etar tavler.

35. En Sveine konunge likar þetta ecke vel er hann skyllde ekki at spyria vm gíaf orð þyri ok gerir a fiandskap við Olaf konung. Sveinu

átti .ii. sono við Gunnillde. Kuvtt ok Haralld. ok síðan átti hann Sigriðe env storraðv ok var þeirra dottir Astriðr móðer Sveins konungs Ulfs sonar. ok Sigriðr var móðir Olafs sönnska sonar Eiriks konungs. hon minner íafnan Svein konung at hefna sin a Olafi konunge.

Yðrotir Olafs konungs.

36. Þat er sagt fra Olafi konunge. er hann var þar staddr sem Brim angr heitir ey ein. þar er fiáll þat er menn kalla Smalsar horn agettliga hátt. þat er sagt at Olafur konungur hafe þar hengt upp skiold sinn til synis ok a gætis ok er þat fiáll nær fram lítt. Ok eptir þat áttv .ii. hirðmenn þretv mikla hvar betr myndi biarg gengr ok sva þreyttv þeir þat mal at þeir veðivöv vm. ok geck annarr miok langt upp i bergit ok komz hvarke upp ne niðr ok skialfraðe allr. ok matti til hvarigar(!) handar vikiaz ok hrediz nv braðan sinn dauða ok kallaðe a konung ok bað hann hialpa ser. Annarr stoð nockvrv neðarr i fiállino. ok hafðe eigi mikit lopz megin ok skvlfv miok þess legger. ok er enge maðr var bvinn til þeim at hialpa. þa kastaðe konungur af ser skikionne ok gek upp i bergit ok fyrst til þess er efri var. ok tók þann vndir hönd ser. ok síðan annan vndir aðra hönd ok hialp þeim sva af davþ-anum af sinvm hvatleik ok atgervi. Olafur konungur svam i brynio i kafi en tók hvertt spiot a lopti i orrostom ok skavt íamnt baðum höndvm ok alltorfengr mvn slíkr maðr finnaz i heiminom vm alla at gervi. Hann var byrselli en aðrir menn. ok siglde þat a einom dege er aþrir sigldv þria.

Fra Olafi konunge.

37. Ok þat barsk at eitt sine er konungur var a skipum sinvm ok marger heldv vörð yfir honum. at hann kom ofan af lande þa er minzt var van ok ætlvöv varð menn at hann svefi i lyptingv sem konungs tign byriaðe ok þott dávgg veri a iorðvne fvndvz eigi spor hans. helldr var hann með þurrom fótum. Ok eitt sin forvitnvðuz vm hans mal .ii. gavfgir menn. Guðbrandr or Davlvum ok þorkell dyðrill ok sat þorkell at bryggiv sporðe. ok hellt vorð a vm ferð hans. ok er hann varir minzt kom konungur at honom vaseifliga. ok hratt honvm af bryggionne a kaf. ok bað han þat hafa fyrir forvitne sina ok síðan lagðiz konungur eptir honom ok tók hann af svnde ok gengv baðer a skip. En fyrir deleika þeirra oc trvnad er þat eina nótt at konungur biðr hann eptir ser ganga leyniliga ok er þeir koma i skog er var nær skipvnm. þa melti konungur. stalt her við treið ok bið min en ek mvn ganga skamt

fra þer ok koma skiott til þin aptr. Ok þa sa þorkell syn þa er siþan sagðe hann fra Haralld konunge Sigvrðar syni. at han sa konung biðiaz fyrir. ok retta hendr til hinna ok skein yfir hann lios mikit. sva at eigi þottiz han mega i gogn sia ok tva menn sa hann hia honom skryda hvitvm kleðvm ok lavgðv hendr yfir hófvð konunge. Hann heyrðe ok fagran sǫng ok sætan ilm kende hann vm .ii. stvndir nætr. ok siþan leið þat af ok foro þeir til skips ok banaþe konungr honom vm at rǫþa meðan hann lifðe. ok þat ende hann ok sagðe miklo eptir andlat hans Haralldi konunge sem ek gatt.

Fra Olafi konungi.

38. Þat barsk at eitt sin eptir hamesso er konungr var kominn i hasæti. at þa er menn litv til hans var hann i bravttv ok sa þeir hann eigi ok vndrvþuz ok vissv eigi hvi gegnde. byskop melti. se þær hann eigi hvar hann stendr a golfinv ok hialar við biartan mann þann er þer megot eigi sia ok litlv siðarr sa þeir hann i hasætino. Ok þat melti Guðbrandr or Dolum at han kallaðe hann ivanligan konvng ok kvað hann eigi siðr guðs engil sendan iheimin. ok marger gerðv þa mikit orð a honom.

Fra cristni.

39. Olafir konungr cristnaðe Noreg ok Ork(n)eyiar. Grenland ok Island Hialtland ok Foreyiar ok allt fólkit. ok eigi matti hann þat með ollo algera a sva skamri tið. en fólkit var hart ok torsót at lata sið sinna frenda. en kenni menn fair ok fakvngir. ok þat með at fátt vildv menn þeirra orða hafa ok fyr litv þa. var þo miok með nafni eino cristið. ok sva mvndi vera nema annarr hefðe skiott til komit með guðz forsia þar sem var en helge Olafir konungr ok styrkðe cristnina a þessum lavndvm agettliga ok fyrir þvi at Olafir konungr Tryggva sonr var skama stvnd. þa var við a Uplaundum heidit. ok þau rike lagv þa eigi með öllv vndir Noregs konvnga. ok við a bygdum með fiollum eða afdavlum eða út næsivm. þa blotvþu margir heima skurð guð i husum sinom sumir truðv a skoga eða biorg eða tiarnir ok a env .xv. ári eptir fra fall Olafs konungs Tryggvasonar þa kom Olafir konungr Harallz sonr i land ok tok .ix. konunga i sit valld ok cristnaðe Upp lónd. en rækðe öll blott. ok þat segir sa er sǫguna hefir gertt. sem enn fyrre Olafir efnaðe ok setti grvndvöllin cristninar. en enn helge Olafir reisti veggina. Olafir konvng Tryggva sonr sætti vingarðin. en enn helge Olafir konungr létt riðlaz vinberin með favgrum blomum ok riðluþum vin viðum af vin berium ok allz kyns aldini ok ferðe sva mikin avoxt sem hann var lenge

konungr ok bar Olafur en helge konungr a hyggio fyrir avllvm Norð-
monnvm ok a lesti holti hann vt sino bana bloðe fyrir hialp Norðmanna.
ok nu bera vitni hans iartegnir a himni at hann er foringe allra Norð-
manna. ok siðan er Olafur konungr fell a Orminvm langa vita menn
ecke hans vister. ok eigi er synt hans lif með berum taknum. en ifar
enge hann af guðe sendan hingat i heim at boða helga trv. ok at guð
gerðe hann óllum agetra i sinvm siðvm. lofum guð fyrir nafn hvars-
tveggia Olafs ok gerum guði þackir at han sende oss slika menn.

Fra Orminvm langa.

40. A enu fimta ari rikis Olafs konungs lét han gera et þriþia
skip miok agætt. þat var smiðat inn fra Hloðum i vikinne við fiorþin
sialfan. ok er þar nockur delð ok vallgroit nu ok koma þar ecke stor
veðr ok hlifir beðe inan af firðinvm ok vtan ok ero þat .iiii. alnar ens
attatigar er graslegt er. en vtalt þat er til stafna veitt. Ok er skipit
var smiðat. boðaðe konungr þangat miklo folke at lata sia. ok lófvðv
allir hagleik ok fegrð skipsins. ok kvaðvz alldregi slikt skip set hafa a
vatni. ok þat kvaðvz þeir ætla at siðan er Noregr var byggðr mvmði
eigi slikt skip gørt. ok þetta likar konunge vel. ok nockvrvm siðarr fvndvz
i skipino .iii. mikil hógg af bolavxi ok hoggvit i borðit. konungr gerðe
sig reiðan vm. ok hafðe fyrir þesso nockvra menn. en þeir ferðvz vndan
þvi a meli. ok siþan lagðe konungr mörk gullz til hófvðz þeim er
þetta hefðe gertt. ok brast(!) þetta vm landit. ok eitt sinn kom a konungs
fvnd hófvð smiðr þessa skips ok melte. herra ek a yðr at hitta ok þat
mal er þær gefit savk a velldeg. Konungr melte hvi gegnir þat er þv
hefir þetta gertt. hann melti herra ek sa a smiþar lyti. þvi at of hátt
var borðe skipit ok mvm þa hófiliga ef þesse hógg ero vr hoggvin ok
mvm ek gera þetta mega et fegrsta skip. konungr melti Ger sva ok
mvm ek mikla þoek fyrir giallda ok sva gerðe hann ok vrðv aller a
eitt sattir at þa veri miklo betr. Siþan varð konungr glaðr ok lét bva
skipit með steini ok siþan silfri ok gulli. ok alla vega sva sem dyrligastt
matti vera oc bezt. ok launaðe smiðnvm goðv verkaupi ok dyrligo. ok
a skipino var dreka hófvð ok .ii. arar ens settatigar a annat borð ok
kavloðv Orminn langa. en a latinu heitir heitir hann longus latu drakvs(!)
eða serpens. Ok þessv skipi styrðe konungr sialfr. ok valðe til þa menn
er agætir voro at vaskleik ok sterkleik. at enger voro eptir i Norege
ennir hravstari ok af þessv feck konvngur mikla fregð. Orminn hafðe
.iiii. rvm ens fiorðatigar ok a þessv skipi skyllde enge maðr yngri en
.xx. ok enge ellri en .lx. ok martt var þar melt til varnaðar. ok at

eigi skylle koma adrekan bleyðe menn ok olmsvr. ok engvm var veitt skipit nema nockvrr ab burðar maðr veri sem oll demi finnaz til er fra Olafi er sagt ok hans kauppum.

Drap Skeggia.

41. Olafur konungur var mikill maðr vexti ok allra mana kvrteisastur vil hvitr a har ok rett hárr ok hvit brunn ok lios i yfir litum ok hveriom manne venne ok eygðr a geta vel ok þat hafa menn melt at eigi hafi verit .ii. menn likari i allri at gervi ok vaskleik. en Olafur konungur ok Hacon Aþalsteins föstri. Olafur konungur hellt fyrst trv allra Noregs konunga honom geck vel þa rað sitt en miklo betr siðarr. ok hafðe hann þa marga luti með ser at þat var avðsett at hann var af guðz krapti til kosinn. Ok hvar sem þing voro stefnd ok malsnialler menn voro til fengnir at svara honom. þa bratz þo avallt yfir konungs mal. ok hafðe konungur sannende at mela ok vann mörg gæðe til við menn at styrkia trvna. Ok Olafur konunge hafðe fylkt dottir Iarns(k)eggia af Yriom. Ok þat var a env .iiii. ari rikis Olafs konungs at hann átti þing i þrandheimi aFróstv .viii. fylkia þing ok var þar fiolnenne mikit ok enir mesto hófðingiar. þar var Iarnskegge af Yrvm af Vthauge. ok Styrkarr Ei(nd)riða son af Gimsvm. Ormr lygra af Bynesi or Gavlar dal ok margir frendr þeirra ok vinir ok sa Ormr gerðe for at Haconi iarli. hann átti Gvðrvn dottur Bergðors. systur Asgavtz or Selvage. þeirra móðer var þyriðr syster þoroðz or Avlfvsi oc þeir stoðv allir saman a þingino. En er Olafur konungur talaðe vm trvna ok melti sniallt. þa melti Iarnskegge ef þv letr eigi af þessvm boðum muntu hafa farar Hakonar iarls. ok konungur sa at hann hafðe ecke liðs við þeim. ok kvatz mvndv samþyckiaz við þa. ok melti. Eige hófir mer at hafa yþarn alla i moti mer. ok er þat konungliga at avka blotið. helldr en þverra ok var konungur allbliðr i mali en mikill i skapi ok er þingino var lokit foro lendir menn ok bendr i brótt ok voro .ccc. saman. ok a Mærini i þrandheimi var hófuð blott ok var þangat enn van Olafs konungs. ok kom hann aðr heim a Hlaðer. ok Ormrinn var þa gerr ok hafðe konungur hann einn skipa inn til þingsins. þeir hófðv þar fyrir blott ok ætlðv at gera konunge skom ok at koma honom til samþyckis við sig. ok er konungur kom beidiz hann inn at ganga i hófit ok sia þar tiþende. hann geck inn ok hafðe óxi mikla i hende ok breiða ok blott menn þeirra með honom ok sógðv [var hvarke¹ goðit var. ok þórr var i miðiu hófino ok hafðe mest yfir lát. konungur geck fyrir þórr ok rak éxi við eyra honom. ok hravt hann þegar i sundr a golfit ofan. ok siðan geck

¹) [saaledes i Mbr.

konungr vt ok i vt gavngvonne var Jarnskegge drepinn hia hófino a milli konungs manna. Þa melti konungr. minnvinz sveinar at avka blotin. en þverrym eigi. ok blotum eigi þrelum ok gamalmenni er enskis ero verðer ok takit konvr yðrar ok havrn ok gefit gvðvnm. Ok er Iarnskegge var drepin bra óllum við ok sa þa at hvarke hófðv þeir við konunge gefv ne harðreðe. Ok þa melti konungr. samþykiz víþ mik ok verit i friðe ok vingan minne. ok takit trv. Ok er han hafðe lenge talað¹ þa stoð mikil ogn af orðvm hans ok tokv þeir trv. ok iattv konungs boðe. ok voro þa skirð .vi. hyndrvð manna. ok vm fram konvr ok havrn. ok varð óllum at gefv er frið gerðv við konung ok sætt við gvð. ok þa let hann eina Gvðrvno dottvr Iarnskeggia ok þotti henni ser mikit misboðit i þvi.

Drap Roallz.

42. Roalldr het maðr er bio i Mollda firðe ok var avðigr ok heiðin ok konungs vvinr. hann geriz til engrar hlyðni við konung ok trvðe hann a blotgoð sin at konungr munde eigi sigra hann. Ok þa er konungr gerðiz² at fara þanvg. vakðe Hroalldr upp i moti honom boða .ii. mikla. Ok er konungr kom at boðunvm. þa risv þeir upp ogurliga. þa melti konungr. miklum fianda krapti styrir sa maðr er þessa boða vegr upp i favgrv veþri. ok eigi at siðr skolum uer sigla a þa ok sva gerðu þeirr. ok legðuz þegar boðarnir en konungr komz i fiorðinn³ ok tok Hroalld hondvm ok bað hann trv taka. en hann næitaðe ok kvað ser helldr sama at lata lifit en þionan gudanna. Ok þa melti konungr illt villtv hafa. ok sva mvn ok vera Ok var hann drepin siþan ok lavk þar vm hann. ok sva hafðe farit .iii. vætr at Hroalldr hafðe þessa vörn fyrir sino landi i mott konunge. ok hlydde honom þat vm stvnd ok for honvm sva sem avllom avðrvm at fiandinn bleckir þa loks alla er honom trua þott þat se með bloma um hrið.

Fra þvi er ormrinn.⁴

43. Ok a eino þinge er konungr talaðe trv fyrir monnum. þa svaraðe honum einn malsniallr maðr morgum orðum haðuligum ok vvirðiligum ok þa reiddiz konungr ok lett hann taka höndvm. ok siþan let hann taka ein yrmling ok let hann rétta at mvnne hans ok villdi at hann hrekþiz i mvnn honom. en ormrinn var þess vfvss ok hrokþizt fra mvninum. Ok þa let konungr taka héitt iarn ok binda við orminn. ok er hann kende hitans. þa hrekþiz hann i mvnnin ok i kviðinn ok vt siþan vm mvnnin ok hafð(i) hiartað i mvnne ser. ok af þessv gerðiz hrezla manna mikil ok ogn víþ konvginn.

¹) Rettet i Mbr. selv fra „talat“. ²) Mbr. „gerzið“. ³) „fiorðiz“ Mbr. ⁴) Saal. Mbr.

Drap hirðmanz.

44. Eit svmar kom sa maðr til Islanz er Grimr het ok var stafnui Olafs konvngs mikill maðr ok sterkr ok gerfiligr. hann var i Borgarfirðe ok þar var sa maðr er het Þorkell trefill hófðinge mikill ok grimr. ok þat barsk at a alþinge at hann var vndir fotvm troðinn. ok kendi at Grimr hefðe honvm þetta til meins gert ok gerþi sik reiðan vm ok fiandskapar fullan. ok eggiaðe a hendr honom frenda sinn Sigurð at hefna sin. ok var hann manna drengiligastr ok mikill ok sterkr. ok sið um kveld er Grimr sat a reckio stocke at Sigurðr kom at honom með vapnum ok hio hann bana hógg. hann dó með drengskap ok fyr þetta varð Sigvrðr sekr af frendvm Grims at rettvn lanz lógvm skogar maðr a alþinge. ok þat sumar for hann vtan ok kom við Noreg um haustið ok hafðe þa annat nafn. ok er konvngr spyr þat af kavpmönnum at stafnui hans var drepin gerðe han sik reiðan ok villdi hefna ok leitar eptir honom vm kavpskipit. ok kvnne bratt at skynia hann. ok lett i fiotvr setia ok siðan þing stefna. ok biðr konungr hann fletta af kleðvnum ok setia i mann hringinn ok bað hann beita hvndum. þa geck fyrir konung einn af hirðmönnum ok melti gerið sva vel herra gefit mannum grið maðrin er drengiligr ok venligr til at vera mvni vel goldit fyrir þinn mann. konungr melti ecke stoða her vm þin orð ok þat skal óðrvn leiða mina hirðmenn at drepa ok siþan hitti maðrinn byskvp ok bað hann orð leggja til hialpar honom ok sva gerðe hann. sendi hann aptr hirðmanninn til konvngs ok með sinne bøn. konungr melti. Ecke kan byskop glogligarr at sia mann a velli en ek ok bað sla hvndvm i manhringinn. Ok han hafðe sva snór avgv i mót at eigi þorðv þeir a hann at raða. þa heimti konungr til sin Viga tysvar eða þrysvar ok klappaðe honom. en hann var travðr. Konungr bavð honom at bita mannin ok er konungr ygdiz a hvndin ok eggiaðe hann þa hliop hvndrinn fram ok beitt i kviðinn eit sinn. ok hvarf aptr siþan til konungs. ok lagðiz niðr. ok er maðrinn fek sarit þa spratt hann upp ok hliop yfir enn nesta mann hring ok fell niðr davðr a iorð ok byskop avitaðe konung vm sinn misgerning af þesso grimma verki ok konungr gerðe þa iþran hera fyrir gvðe ok mōnum.

Fra Gvðreði.

45. Ok a þessum tiðum kom i land Guðravðr Eiriks sonr ok Gvnhilld(a)r er sveik Tryggva konung með raðum ok velum moðvr sinar. hann hafðe .lx. skipa ok mikit lið ok leitaþi eptir hva(r)t menn villdi við honom taka til konungs. eða villdi þeir þola her hans. En þeir Hyrningr ok Þorgeirr breðr helldv þar rike. ok kvoduz helldr kiosa hann til konungs

at taka en beiða þings at kveðia at slikvu stormelvu. ok því iatti Guðrøðr. Eptir þetta var sett fiolment þing ok toko menn hann til konungs. Þa varþ þar skiotr at burðr. at Hyrningr fell af hestinom. er hann reið fyrir liðino ok var þegar dauðr. Þetta þotti monnuv kynzl mikil. ok er hann bravtt flutr með hrygð af sinom monnuv ok heim i sitt hús. Þa melti þorgeirr til Guðreðar. heyrtr muv þer hafa þenna en skiota at burð lif lat broðvr mins. Nu beiðe ek yðr lófs at ek koma heim at hugga hans menn er nu ero i harmi. ok at heyia hann ok erfa siðan Ok vilivm ver yðr fyrst þangat biða til oc öllum yðrum monnuv. ok at allt folk gange þar til yðar oc þioni yðr. Konungr tók því vel ok iati þessv ok sotti veizluna með fiolmenni. ok voro þar agættlig til fóng ok er menn druckv fast með glavu miklom. Þa koma menn at með vapnum ok harv eld at stófvne ok voro þar komnir Hyrningr oc hans menn ok þa risinn af dauða ok forv með vfride ok letv makligt at sa veri drepin er aðra sveik. ok lavk þar öfi Guðreðar. ok er þetta spurðe Olaftr konungr þa likaðe honom vel þeirra tilteki.

Fra þór.

46. Ok eitt sinn er Olaftr konungr sigldi fram fyrir land a því enno vegliga skipi Orminu langa ok eins hvers staðar fyrir biorgvu nockruv. Þa kallaðe maðr askipit sa var ecke har ok ravð littaðr. ok konungr lett renna skipit a viðvu at. ok þegar er hann kom a skipit var mikit vu hann ok hlogv menn at honom ok han at avðrom ok veitti haðulig orða skipti ok kom þat fyrir konung ok var hann ferðr honom. konungr spurðe hann margs ok hann leysti or því er spurt var. Þa melti konungr hvat fólke hefir her bvit a land upp. Maðrinn melti. her bioggv risar ok stort fólke lenge hvatt ok þa kom sotti i lið þeirra ok lifðe eigi fleira eptir en .ii. miklar konvr. ok þa er menn tokv her at byggva þa gerðiz monnuv mikit mein at konnuv. ok þat varð vr ræðe manna at þeir hetv a þetta ið ravða skegg ok þat gafz þeim ok drap ek konvrnar með hamri minom ok þa er þar var komið sleygir hann vu fram stafinn ok i sioin. Þa melti konungr diarfr var fiandin er han geck sva ner oss ok skiott sotti hann ok vndan.

Fra trollu.

47. Ok þat er sagt eitt sinn at Olaftr konungr for norðr a Haloga land. því at þar var sva mikit um trolla gang at menn mattv eigi sva buit bera. ok sendv konunginu orð ok hann kom ok lagðe skipin i læge ok bað menn vera hliðsama ok fara ecke fyrir a land upp en hann

genge um morgvinn. En .ii. menn vokþv vm notina. þeir er gettið er við at a land upp genge ok þotti davflikt at skipum ok komo til fiallz ok sa þar ellda brenna. ok komo at hellis dyrum ok satv ýti ok sa at þar voro travll mǫrg við elld. þæirr heyrðv at eitt tók til orða ok melti. þat leiz þeim sem vera mvnde foringe travllanna. Vita mvuv þær at Olafur konungr er kominn i hervð var. ok ætlar a mǫrgvnn upp at ganga ok sækia hingat til bygða varra ok flema oss abravt. Þa svarar annat troll. þat horfiz illa til þvi at ek mvn segia yþr at eit sinn bar ockarn fvnd saman. Ek atta bygð i Gavlar dal suðr skamt fra Hakoni iarli vin minvm ok varð mer vhaqlikt skipti er sia kom i staðinn. þvi at við iarl attvm saman margan felags skap. ok eitt sinn er konungs menn lekv ner bygð minne þotti mer illt hareysti þeirra ok ofoocke var mer at þeim ok reðvmz ek ileikin með þeim sva at þeir sa mik eige. ok skilþvmz ek sva við þa at brotin var hond a einom ok annan dag þa bravt ek fót a avðrom ok þotti mer þa miok venliga horfaz. ok enn þriþia dag kom ek til leiks. ok ætlaða ek þa at gera þeim hrið einhveriom ok er ek tók höndvm vm einn þa greip sa at siðum mer ok þotti mer brena vndir hans atake ok villda ek giarna vndan en þess var eige kostur ok vissa ek þa at konungr var þar ok allzstaðar þess er hann for höndvm vm mik. þa brann ek ok hefi ek alldregi iafn vesell orðit ok varð þat loks at ek leitaða niðr i iorðina ok for ek siðan i bravtt ok norðr hingat. þa melti annarr diofvll. Ek kom þar sem konungr var a veizlo ok villda ek gera honom svik með dryk ok bra ek a mik konv like fagnar ok stoð ek með horn hia trapizv ok vel bvin. ok vm kveldit er konungr sa mik retti hann til min hondina ok til hornsens ok hvgða ek þa gott til ok er han tók við horninv þa lavst hann i hófvð mer ok sva mikit hōgg at ek hvgða at havssinn mvndi brotna ok varð ek þa at neyta enar neðri leiðar ok hefi ek slikt af fengit okrvm fvnde. Ok þa melti et þriþia troll. Ek vil segia yþr hve mer for. ek kom i þat herberge er konungr hvildi ok byscop i annarre rekiu. ok bra ek a mik konv syn vennar. konungr melti. þv kona. gack ok kla fót minn ok sva gerða ek ok klo ek fotr hans ok lett ek vaxa i klaðann miok. Siþan sófnaþe konungr. ok þa gegðvmz ek vpp yfir hann ok ætlaða ek þa at styrma yfir honom. ok i þvi þa rak byscop bok amedal herða mer ok varð mer sva illt við at hvert bein brotnaðe. ok varð ek þa at neyta enar neðri leiðar. en byskvp vakðe konung ok beidiz at sia fótinn ok var þa komit i drep ok skar byscop or flekin ok gerðiz þa heillt eptir nv ma ek slikar miniar hans hafa. ok er þeir hófðv þetta heyrtr foro þeir aptr til skipa. en vm mǫrgvnnin sögðv þeir konunge ok byskopi slíct er þeir hófðv sétt ok heyrtr ok

þeir kavnoðvz við vm þetta. En konungr bað at eigi skylldi þeir sva optarr gera. ok kvat þetta hettv vera mikla at fara sva. ok siðan gengo þeir vpp ok stökðv vatni ok foro með sôngvm ok eyddv þar skrimslum ollvm. ok eptir þat for konvngr til þrandheims með miklum vég.

Fra syni Olafs konungs.

48. Olafir konungr atti sôn við þyri er het Haralldr ok vnno þau honom mikit ok hugðv gott til at hann tœki rikit i Norege. En hann lifðe eitt ár ok andaðiz ok for til guðs almattigs.

Fra tali Sveins konungs ok Sigríðar.

49. Ok a enno .v. ári rikis Olafs konvngs er sagt fra hiali þeirra Sveins konvngs ok Sigríðar enar storraðv hon melti. herra hve lenge skaltv sitia yfir vvirðingv er þig hefir hent. Konungr melti. hvar er þat er þv melir þetta til. Sigríðr melti. hvat veri meiri skom en gera þik eige þess verðan at spyria þig eptir at syster þin veri gefin. ok Olafir konvngr tok hana i sitt valld an þino raðe. Svein melti. Eige er mer vvirðing at þvi er Olafir konungr er virðiligri hveriom konunge. ok ecke mvnda ek hana betr gefa. hon melti. Eige meli ek þvi i mot at hann se agættligr konungr. en þo hefir hann til þin illa gert ok þins konungs doms ok enskis virði hann þin vilia ok delt þycker monnvum við þik þvi at þv ert litill konungr. hann svarar. cigi ætla ek høgt mvno hann at sigra meðan hann sitr i rike sino fyrir saker travstz ok afla. Sigríðr melti. sva mvn vera meðan þv vill æcke at manna vera ok vlikr þinvm frendvm gavfgum ok gera mvn ek skilnvð við þig. ef þv þorir ecke at hafaz. Sveinn konungr melti. hver rað setr þv til. hon melti. Sentv men eptir Sigvallda iarli i Vinland er þv hefir vt lagan gert ok bioð honom til þin at setaz ok gef honom aprt iarðer sinar. siþan skaltv biðia hann fara til Noregs ok bota sva við þig þinar harmsakar ok ef þat kemð(!) a leið at Olafir se fyrir vtan sit rike þa mattv na valde hans. ok þa vilium ver senda iarlin til Svíþioðar til Olafs sonar mins ok latvm hann likligan til at taka við siðenvm. ok mvn Olafir konungr Tryggva sonr. þa giarnliga fara ef hann veitt þat erende at cristna menn. ok beraz ma sva at. at Eiríkr iarl hitti hann. ok mvn hann illa vilia til Sigvallda af þeirra skiptum. ok er hann veitt hverr sôk til er ferðarinar þa mvn han vel til hans gera. þvi at giarna mvn hann vilia Olaf konung feigan ok þess vetti ek at Olafir konungr sour minn mvni vel vndir þetta taka með minv boðe. ok mvn hann

senda hann með iartegnum til Olafs konungs Tryggva sonar. Sveinn konungr letr ser þetta vel lika. ok sendir eptir iarlinum ok segir honum leyndar hialit eða hvat hann mun ser i kavpa ok reðr iarlin til ferðarinar. ok er hann kom i nand skipa flóta Eiriks iarls. foro orðsendingar þeirra i millum. ok er jarlin Eirikr veitt sannleik af hans ferðum. tekr hann þessv vel ok síþan ferr Sigvalldi jarl a fynd Olafs konungs senska ok sagðe honum orðsending Sigríðar móðvr sinar ok þessa raða gerð at teyia Olaf konung Tryggva son or lande. Hann festi þetta allt ok iataðe Svía konunge. Ok at raðnv þessv ollv kom hann til Noregs ok a fynd Olafs konungs. konungr tók hann i sitt valld ok fagnaðe honum vel ok sagðe iarlin allt sit erende at konungr i Svíþjóðv vill við cristni taka. konungr tok því vel ok kvaz koma mýndv a óðro ári til Svíþjóðar. Síþan for iarl aptr ok seger sva buit en konungar favgnýðv þessvm tíðendum ok hvgrþu gótt til at fina Olaf konung¹ vtan sit rike. Sigríðr melti. nv er sett raðit ok ef nv fylgit þer at þa mun Olaf konungr sigraðr verða.

Fra hvanniola.

50. Þat er sagt meðan Olaf konungr Tryggva sonr var konungr at Norege. þa var ár mikit ok syndiz þa þegar mikil dyrð i hans at vist ok kom beðe ar af lopti oc iorðu oc endiz þat meðan hann var konungr i Norege. Ok þat er sagt a palmsvno dege er konungr geck fra messo. þa sa hann mann ganga fra kirkio dyrum ok hafðe hvann niola marga a bake. ok konungr retti til höndina ok villdi reyna svmar avoxt. ok maðrin selldi honum einn mikinn hvan niola ok hafðe inn i havllina...² menn drukv ok síþan sættiz hann i haseti sitt. hann skar af nockot en sumt gaf hann drottningo. þa melti...³ er hon hafðe bergt. þat hefi ek i minne at mikil eign var mer gefin i Danmork at tann fe. ok ætti nv með leigum at giallda Sveinn konungr. ok heimt nv þetta fe at svMRI er þv hittir Svía konung. ok sia megv þær hversso litil eign min er af avðe Dana konungs. ok þat grett hon margan dag hverss hon hafðe mist ok i hugaðe þetta miok iafnan.

Forspa ens gamla manz.

51. En a env nesta svMRI samnaðe Olaf konungr her miklum ok lætt boð fara um sit rike. ok hafðe konungr þa .c. skipa ok .xx. oc voro með honum margir hófþingiar. ok kappar. Þorgeirr ok Hyrningr. Ok nv byðz konungr or lande ok drottning ok hófðingiar ok skipstionnar menn ok koma til eyiarinnar Mostr. ok þar kom Olaf konungr fyrst

¹) Mbr. „kgr.“ ²) og ³) Hul paa Bladet efter Initialen til Cap. 53 paa næste Side.

við land er hann kom af Englande ok hafðe þar latið kirkio gera. hann la þar við herinn hia eyionne. Ok þar var gamall maðr ok blindr ok atti þar bu ok eignir. hann var fram synn miok ok er þeir lagu við eyna. þa bavð konungr sam monnum upp at ganga með ser a eyna ok sva var gert ok hafðe konungr amann bvað umb vitan vm tignar kleðe sín. at eigi veri hann kendr. En gamli maðr sprvði hverir komuir veri eða hvert þeirr skyllde fara. þeir kvaðvz vera kavpmenn ok ætla fyrir land fram. En Gamli maðr melti. Viti þer nokot til vm ferðer konungs vars. þeir sôgðv at konungr la við eyna ok ætlaðe or landi. þa bles enn Gamli maðr ok melti. hó hó mikill harmr er vm at reða. þar fara .iiii. lvtir or lande sva agættligir at engir ero slikir eptir. ok mvmnum ver allra þeirra missa. þa melto kavpmennir hverir ero þeirr lutir fiorir er þu segir fra. En Gamli maðr melti. þar tel ek fyrst konung varn er slikr maðr hefir eigi komit i land þetta ok men hafe slika gezsko af hlottið ok kvað hann vlikan óllvm konungum at flestvm lutvm ok er þat hormvng at vita at missa sliks konungs er alldri finz hans iafninge. þar nest tel ek drotningo er agettlig er i sinvm háttvm. ok menn eigv her gott vittni at bera i lande. ok er bôþi vitr ok goðgiorn. ok en þriþi lvtr er Ormrin lange. er slikr lýtr verðr eigi gerr i eino skipi ok alldrege mvm slikt skip gert verða. en fiorðe lutr er hundrin Vige. er vlikr er avðrvm hvndum i sinne nattvrv. ok vggi ek at ver hafim eigi gefo til slikra luta at niota ok optt missa menn skiott agettligra luta ok niota skama stvnd. Ok er Olafr konungr heyrðe þetta gengv þeir vt ok namu staðar at hans vilia hia dyrom ok kvaz konungr vilia vita hvat þa melti en Gamli maðr. hann tók þa til orða þat verðr óllvm er eldaz at bæðe tekr fra likamliga syn ok spaleik hvgarins. at eigi skyllda ek nv kenna konungin er hann sat hia mer ok sagða ek honom þetta allt er ek mvnda vist eigi gertt hafa. ef ek vissa hvefir verit hefði. þeir heyrðv at karli fekz þa mikils.

Leiðangr ferð.

52. Konungr geck a skip ok sigldi fram fyrir land til akveðinnar stefno við Svía konung. við landa mörít. Ok kom eige Svía konungr ok beið Olafr konungr hans .ii. vikvr ok visse hann eige þær velar er við han voro hafðar ok sigldi avstr gógnvm Eyrar svnd ok i gognvm vellde Dana konungs fyrir vitan hans þock. Ok kom i Vinland ok hitti þar marga vini sina. Astriðe kono Sigvallda systvr Garie er Olafr konungr átti ok þar fann hann Dixin vin sinn ok tokv þav vel við honom ok agettliga. ok var hann þar langar stvnder. Oc þa heimti hann til gíof þa er þyri atti af Burizlavi konunge. ok þar atti Astriðr allan lut i við

favðvr sinn at gera semiliga til Olafs konungs ok sva Dixin ok margir hófðingiar ok naðe hann þar miklu fe ok storum eignum ok satt um sumarit með miklvm veg ok agöti ok virðingv af lanz monnvm konunge at upphafe ok mavrgvm avðrvn rikis monnvm.

Fra svikvm Sigvalda.

53. En a þessvm tímum samnaðiz saman hérr mikill. oc voro þar i þeim samnaðe tveir konungar ok .ii. iarlar synir Hakonar iarls Eirikr ok Sveinn. þo verðr Eiriks mest við getið. en þo sagðe Skvli Þorsteins son sva at Sveinn veri við orrostvna ok hafðe griman hvg a Olafi konvnge. er þeir kendv miok at af hans raðum ok til lavgum letiz Hacon iarl með þyss bvand karla ok v vina iarlsins ok vilia nv giarnliga neyta er konungr var fyrir vtan sitt rike. en barv varliga travst til at sekia hann heim. en hófðv þo fyllan fiandskap a honom ok hófðv mikit lið. þar var ok i herinv Olafr Svía konungr ok vill þess hefna er Olafr konungr Tryggva son sleitt festar malum við moður hans. ok laust hana m[æð glo]fa. Ok þar var oc Svein konungr af Danmork. ok vill þess hefna er Olafr konungr feck systvr hans an hans raþe ok tok vpp eignir miklar at vvilia hans. Ok þar með hafðe hann sezki i skattlond favðvr hans er Haralldr kallaðe Havk ey sina. ok er þetta allt saman allmikill herr. þeir ætla at seta honom er hann ferr apr til Noregs ok lago við Svoldr ok gerðv þa en rað sitt. ok þotti þeim eigi at veganda at konunge meðan hann satt við sva miklo liðe. ok villdv þeir spenia fra honom liðit. þeirr sendv Sigvalda iarl til Olafs konungs ok bað hann konung engan her hreðaz þyrfa ok jarl skylldi draga sva tal at honom. ok hetv þeir honvm i mótt soma. hann hitti Olaf konung i Vinlandi ok tók konungr vel við honom ok sprvði hvart nockot veri til haft at herr dregiz saman i mott honom. nv þott Olafr konungr sensei hitti mik eigi vm cristin dom at því sinne. mvntv kvnna satt fra þesso segia. Hann svarar. herra ek kann yðr at segia at enge herr samnaz fyrir yðr. ok frials mvn ek þess mals. oc kvað þat við nema er nestvm kom Svía konungr eigi at her kom a land hans. ok villde hann þat veria. Olafr konungr trvðe þessum malum sem iarlin sagðe þott aðr kómi ymsar savgvv nockvt. ok var konvngv þa svikinn af illum monnvm ok vitrvm. Ok þetta hefir gert Oddr mvnkr a latino.

Nec nominabo
pene monstrabo
curfus(!) est deorsum
nasus est de in postata(!)
qui Svein regem
de terra se duxit

et filium Tryggva
traxit in dolo.

Ok at varv mali þyðiz þetta sva:

Maka ek nefna
negr mvn ek stefna
niðr bivgt er nef
a niðinge.
þann er Svein konung
sveik or lande
ok Tryggva son
a talar dro.

Þetta kvat Stefnir islenzkr maðr vm Sigvallda. en iarl gaf honvm sök a ok sætti fyrir han vel reðe. Ok vm dag eðm er Stefnir geck a streti kallaðe dottir iarls a hann ok melti far hingat norð maðr ok sitivm beðe saman. hann qvað visv:

Ek skil ærit gerla
ervmk leiðr favður reiðe
harðr skylt drengr a dyrðer
danskvr hœll hvat þv melir
helldr vil ek vil stoð standa
staglvtr drifin vti
vaða gerðr en ek verða
varmr a þinvm ármi.

Ok siðan let iarl drepa hann.

Olafur konungur gaf heimleyfi.

54. Enn er Olafur konungur fann gnadd sinna manna at þeir þottvz lenge i bravt af sinvm eignvm ok fostr londum ok fra konvm. þa lætr hann stefna þing fiolment ok melti þa. Veitt ek at minvm mavnóm leiþiz her i landi fra eignvm ok hyske. En nv gefvm ver yðr leyfe til heimfarar þeim er þat vilia en miklo meiri þock kunnum ver þeim er oss fylgia. ok epter þat var lokit þinginv. Ok gaf folkit honom mikla þavck fyrir. ok þa tók gamall maðr til orða ok melti. þann konung hófvm ver yfir oss er ulikr er avðrvm konungvm ok varla mvn finnaz hans iafninge ok með því at hann er fyrir vtan sit rike. þa ma vera at hann se i haska vvina sinna. ok þott hann gefi oss leyfe af sinne millde aptr at fara. þa byriar oss þat eigi at skiliazt við sva dyrligan mann ok berivmz helldr með honom i manravnom ok fylgiom honom meðan ver megum at eigi beriz sva at ef ver vrökivmz við hann. at þa se hann fra oss tekinn er ver villdim sizt ok er þa mikit uhapp ok gløpr i ok mal staðr við oss. en her verðr at litill rôm. Ok vm morgvninn eptir var rofinn flotinn. sva at eigi voro meirr eptir en .xi. skip en konungur var eigi buinn at sigla þa eptir þeim ok dvalþiz hann

lengr. ok er a leið svmarit bioz konungr at sigla ok hafðe Astriðr bvit honom nockvrrar Vinda snekivr ok fvlgðe honom avstan ok þotti liklikt at vera mvndi svik. En Sigvalði var þa i bravttv ok farinn norðr a Skani. En þeir hofþingiarnir voro i holminvm Svólþr ok satv uppi a heðinne ok sa er skipin sigldv avstan ok þa voro en eptir með konunge nockvr storr skip at af teknvm þessum .xi. skipum.

Fra skipvm Olafs konungs ok tal h(ofðingia).

55. Ok þann dag var veðr forkvnnar gótt ok skin mikit ok satv sveitir manna a hólminvm. ok sa þeir fara eitt skip mikit ok fagrt. Þa melto konvngar. þetta er mikit skip ok fagrt ok mvn vera Ormrin lange ok favrom til skipanna sem tíðast. Þa melti Eiríkr iarl. latvm vera enn fleiri hafa þeir storskip en Orminn langa ok fa hafa enn mikil skip farit. Ok sva vār þetta atti Styrrkarr af Gimsvm ok er vist þetta mikit skip. en þo er meira skip miklo Ormrinn lange. Þa sa þeir annat skip mikit ok vel bvit ok hófvð a. Ok þa melte Svein konungr. nv mvn her fara Ormrinn lange. ok verðvm nv eigi ofseinir i moti þeim. En þetta skip atti ein konungs frende. Oc þa varð a hlið nockott aðr en sigldi mikit skip ok frit. Ok þa melti Svein konungr ecke yfvm ver þetta Ormin. Eiríkr melti Ecke hefir verit meira skip þat er en hefir siglt ok er þo Ormrin meiri miklo. Ok her eptir sigldi annat skip ok voro þesse iann mikil. þesse attv þeir breðr Hyrningr ok Þorgeirr. Ok þa sigldi nockvro síþarr mikit skip með segl stafat. ok var þat mest skip af þeim er siglt hófðu. þat var skeið ok ecke hófvð a. Þa stoð Svein konungr upp ok mælti ok glotti við tavn. hreddr er hann nv Olafr konungr Tryggva son eigi þorir hann nv at sigla með hófvð skipsins dreka sins ok favrom nv ok legiom til hans. Þa melti Eiríkr jarl herra eige er þetta Olafr konungr Tryggva son þetta skip kenne ek ok opt hefi ek sét. þetta a Erlingr Skialks(!) son af laðri ok er betr at ver leggim vm skvt honom til þessa fyndar. þeir drenger ero þar innan borz. at sialfir megom ver þat vita ef ver hittvm Olaf konung Tryggva son at oss er betra at missa þessa skips ok se þar skarð i flota þeirra helldr en sia skeið biði sva bvin. Þa melti Olafr konungr af Sviþioðv. gige skylltum ver nv æðraz at beriaz við Olaf konung þott hann hafe skip mikit. ok er þat sv neisa er spyriaz mvn vm óll lavnd. ef ver liggiom her með her vvgian. en hann sigli þioðleið fyrir vtan. Þa melti Eiríkr jarl herra lat sigla skipit. ek kan at segia þer goð tíðende at eigi mvn Olafr konungr hafa vm oss siglt ok þena dag mvno þer kost eiga at beriaz við hann. ok nv erv her margir hófðingiar ok vetti ek þo þeirrar lriðar at ver skolvm allir

grit hafa at vinna. Nv sia þeir mikit skip ok melto allir at fvrðv mikit skip er þetta er nv siglir. ok er eigi at dylia at þetta mvn Ormrinn lange. ok vill iarlin nv eige beriaz ok hefna favðvr sins. Ok iarlin stoð vpp reiðr miok ok melti. biðr þa nv til ganga ok telr meiri van at Davnm skal eigi vleiðara at beriaz en hans monnmv. ok gengv ofan til skipanna ok litv a þau en miklo er þa voro komin vndir holmin. ok var a hlið eigi all skamt. ok þa sa þeir .iii. skip ok oll stór ok eit miklo mest ok hafðe dreka hófvð gylld. ok nv melto allir at iarlin hefðe sat sagt ok her fer nv Ormrin lange. Jarlin melti. Eige er þetta Ormrin lange en þo megvv ver nv til leggja ef þer vilit. Ok þa tok Sigvalldi iarl skeið sina. ok for vt til skipanna ok skavtt upp hvitvm skillde. en hinir hlaða seglunum ok biða. þetta skip heiter Traninn ok því styrðe þorkell nefia konungs frende. ok spurðv þe'r jarl tiðenda. hann sagðe þeim kyrtt fra Sveini konunge ok Olavi konunge enom senska. ok kvaz kvnna nockvra nylvndv at segja Olafi konunge Tryggva syni af þessvm konvngum. ok kvað sett vera fyrir þa vel reþi ef þeir varaðiz eige. ok þeir þorkell letv fliota skipin oc hloðv seglunum. Ok nu sa þeir Svein konvngv hvar sigla .iiii. skip ok er eitt miklo mest. ok var þar a dreka hófvð sem a gull eitt sei ok melto nv allir. at fvrðv mikit skip veri Ormrin lange ok ecke langskip mvn slikt i verolldv at fegrð ok voxtvm ok mikil ravn er i at lata gera þvilika gripe. þa melti Svein konvngv. Hat mvn Ormrin bera mik i kveld ok skal ek honvm styra aðr sól settiz. ok heitr a liðiz(!) at bva sik. þa melti Eirikr iarl sva at fair menn heyrðv. þott Olafv konvngv hefðe ecke meira skip. þa mvnde eigi Svein konvngv við einn saman Dana her vinna a þessv sigv ne þessv skipi styra. Sigvalldi biðr þa þorkel nefiv dragaz vnder holmin. lét þeim veðrit sva standa til. at fara land hallt við skip stor ok byr slevan ok þeirv gerðv sva ok heimtvz vnder holmin. Ok þessi .iiii. skip er eptir fara. þa er þeir sa sina menn róa vndir hólminn. þa grvna þeir at vera mvnde nockvr tiðende ok beittv a veðr þeim ner hólminvm ok hlaða seglunvm ok tokv til ara. ok þetta var Ormrinn skammi. Ok eigi leið langt aðr þeirv sa konungar. ok allt liðit hvar sigldv .iii. skip all stor ok et fiordða siðarst. ok sa nv dreka hófvð mikit ok agettligt ok langt var at biða aþr annarr stafn kom fram. ok þetta var hvit allt með gulle ok silfri ok horfvðv her nv aller a et mikla skipit. ok þotti vndr hve lóng sv stvnd var aðr þeir sa skvtt stafninn. ok þotti þetta mikil tiðende. þa melti Eirikr iarl. standit upp nv ok farit til skipanna. nv mvn ek eigi þreða hvart þetta er Ormrin lange. ok þar megv þær nv hitta Olafv konvngv Tryggva son ok marger þognvðv ok melto ecke vm. oc varð mikill ótti at þessv skipi. ok þar

hreddiz margr sinn bana. Ok þa mælte Eiríkr iarl. Mackligt er konunge þetta skip. Þvíat sva berr hann af öðrum konungum sem skipit af öðrum skipum. Olafur konungur ser at hans menn leggja vnder holminn skipvnum ok hyggr at þeirr munni hafa spurt tíðende. ok vendi oc þessum skipunum enn at holminum ok hlaða seglunum. Sigvalldi styrðe skeiðinne inn at holminum i moti liðe konunganna er innan ferr ok fagrvöðv nu þessum tíþendum. er Olafur konungur sigldi i um sater þeirra. ok hlutþv hverir fyrst skylldv at leggja. Þvi at allir girntvz þeir hans rike. Oc Sveins lutr kom fyrst upp. ok lagðe hann at með .lx. skipa ok let bera fyrir ser merke ok sinv liðe til orostvnar.

Fra tali konungs ok stafubva hans.

56. Olafur konungur spurðe liðit er fyrir honum var hvi þeir siglde eigi. en þeir sögðv hverr savk til var. ok baðu konungin flyia. hann svarar kvat þat eigi konungs rett vera at flyia vvini sina fyrir hrezlo sakar. ok sia nu at þeir ero sviknir ok siar allr er þakiðr af herskipum. En Olafur konungur hafðe lið litid sem Hallfróðr sagðe.

Þar hyck vist til miok mistv
morg kom drott i flotta
gram þan er gunne samðe
gengis þrenskra drengia
næfr va einn við iofra
allvalldr tva snialla
fregur er til slikis at segia
siðr ok iarllinn þriþia.

Ok er riðladiz flotinn for ein ser Dana herr ok a annan stað Svía konungs lið. En Eirík(r) iarl bioz i þriþia stað með sinn hér. Þa melti við Olafur konungur vitr maðr Þorkell dyðrill. Herra sagðe hann her er mikit ofresli við at beriaz. drogum upp seglit ok vendum ýt a haf epter liðe voro er þat engum manne bleyðe at hann ætli hóf fyrir ser. Þa melti konungur hatt. legge saman skipin ok herkleðisz menn ok bregðe sverðum ok ecke skolo minir menn hyggia a flotta. þat sannaðe Hallfróðr.

Geta skal mals þess er mela
menn at vapna senno
dolga fangs við drengi
dað avflgan by kvaðv
baðat hertrygðar hyggia
hneckir sina recka
þess lifir þioðar sessa
þrottar orð a sporðe.

Olafur konungur Tryggva son skipaðe at lógvne ok vig gyrdlade skipin ok bað a sitt borð hvart leggja ser Ormin skama ok Tranan ok

tengia oll saman. Þá melti stafubui Olafs konungs Vlfir ravðe. hvart Orminn skyllði því lengra fram leggja sem hann var meiri en onnvr skip. Þá melti Olafir konungr at því var hann lengri gerr en ónnvr skipin at hann skyllði því lengra fram leggja sem hann var lengri. Þá melti stafn bvin. avint mvinom ver þá eiga vm savxin i dag. Þá melti konungr. ek vissa eigi at vær ættim bæðe stafnbvan ravðan ok ragan. Þá melti stafn bvin af reiðe. Hyggi þer at herra at eige snvi þær meirr i dag við i lyptingune en ver mvinom i stafninvm i moti varum vvinvm. Þá reiddiz konungr. ok vill skiota til hans. Vlfir melti. Skiotið þangat er nv er meiri þavrf. ecke hafe þer of marga liðveizlo menn. ok þá rende at lyptingvne skvta ein tvitvg sessa a kafa skiott ok hialaðe maðrinn við konungin með okvnnv mali ok konungr svarar sva i mot at Norðmenn skilðv eige. ok síþan lagu þeirr vm ackeri allan daginn við land meðan orrostan vár. ok spvrðv menn konungin hverir þeirr veri. Han kvat þat vera vindverska menn vini sina.¹ ok þesser hófðingiar .iiii. tveir konungar ok tveir iarlar börðvz i moti Olafi konunge. Ok er litt Sigvallda við getið orrostvna. Sva segir Skyli Þorsteins son.

Fylgða ek Frisa dolge
feck ek vngr þar er spior svngv
nv fiðr avlld at ek elldumz
alldr bott ok Sigvalda
þa er til motz við mæti
malm þings i dyn hialma
svðr fyrir Svoldrar mynne
sar lauk roðinn barun.

Hann var þar i þeirri orostv með Eirike jarli.

Vpphaf orrostv a Savldrar vagi.

57. Sva er sagt at Svein konungr lagðe fyrst at Olafi konunge. ok er Olafir konungr sa merkin spurðe hann hverir þeir veri. honom var sagt at þar var Svein Dana konungr. konungr melti. Ecke hræðvmz ver geitr þær ecke bóra Danir sigr af Norðmonnvm. Ok er þyri drottning varð þessa vór grett hon miok. en konungr læt vm hana vel bva ok kvaz nv skylldv heimta tann fe hennar i dag. konungr var i ravðum silke kyrtli ok steypðe yfir sik brynio. ok stoð i lyptingv. ok kvaðv nv við luðrar vm allan herin. En Olafir konungr barðiz agettliga moti Dana konunge. ok fengv þeirr eigi meira at gert. en komiz við en yztv skip. En af skipum Olafs konungs skorti eige skott hrið. ok vrðv Danir sarir ok margir drepnir ok þott sva veri kallað at Svein konungr legðe at

¹) Mbr. „sino“.

þa var þo skotið af skipum Svía konungs ok Eiríks jarls ok hvarfv þeir fra við litinn orztir. sem Olafur konungur gatt með morgvm sinvm monnum lattnvm ok avrkvmlvðvm oc meiddum með skavn.

Fra Svívm.

58. Ok þar nest lagðe at Svía konungur með .lx. skipa ok til valðer enir matkvstv. þa melti Olafur konungur. hverir legia nv at oss. eða fyrir hveriom ero her merki borin honom var sagt at þar var Olafur konungur af Sviðioðv. Olafur konungur melti Avðvelldra mvn þeim ykia Svívm at sleikia blot bolla sina. en ganga vpp a Ormin vnder vapn yðvr ok ecke hrøðvmz ver hrossættvr. Siþan bavrðvz þeir sterkliga ok með miklo manspelli ok sottv Olafs konungs menn af envm smerrvm¹ skipvnm oc a en sterre. ok lögðv fram vm stafninn. Ok aðr en letti voro eydd skip Svía konungs .xviii. ok flyðv til lanz við sva bvit. En menn Olafs konungs Tryggva sonar hófðv Orminn sem² fyrir mikinn kastala. er hann var hár borðe. ok varla mattv þeirr vega fyrir fiolmenne. en Svía konungur lett marga menn sina voro margir sarir en svmir drepnir ok æ i sifellu var iarlin við ok hans menn ok Danir skvtv a skipin. oc fell nv miok lið Olafs konungs. er hann atti langt liðveizlv at søkia. Oc siþan attv þeir Eiríkur þing a landi uppi. Ok er Olafur konungur sa at nockvr roa var a orrostvne. bavð hann þorkattli dyðrli at hann tøke Travnona er þa var hroðin ok skipa sarvm monnvm ok fœra i bravtt or orrostvne sem Hallfróðr segir.

Ogn roðir sa avða
armgrioz Travnv flíota
hann ravð geirr at gunne
gladr ok baða naðra
aðr hialldr þorinnu helde
hvgframr ok bavð ramri
snotr a snæri ótri
svnz þorketill vndan.

Ok þa stoðv upp enn a Orminvm þrennar fylkingar sterkra manna. ok ero þessir nefuðir at a Orminvm muni verit hafa. Hyrningr ok þorgeirr breðr. Biorn af Stvðlv. þorgrimr þioðolfs son or Hvini. Asbiorn or Mostr. þorðr or Niarð laug. Einarr af Gimsum þamba skelmir. Colbiorn af Ravma ríki. þorstein oxa fotr af Hófvnd. þorstein en hviti af Oprostavðum. þorkell dyðril af Avgðum for aþr i bravtt. Vlfur en ravðe af Hein mork. Vikárr austan af Tiunda landi broðer Arnlioz gellina. Vagr enn elfke Ravma son. Bersi enn sterke. Án skyti af Iamta landi. þrandr en rammi af þela mork ok Vþyrmir broðer hans. Biorn en mikli af Vest-

1) I Mbr. selv rettet fra „sterrvm“. 2) I Mbr. „senn“ eller „scim“.

folld ok Bryniolftr havkr broðer hans. þeirr Haleygir. Þrandr skialge. Ogmundr sande. Hlavðver lange ór Sallt vik ok Harekr hvassi. þeir In þrendir Ketill en hafe. Þorfiðr eisli. Havarðr ok þeirr breðr or Orka dal. Arnorr [or orski ¹. ok Hallstein. Borkr or Fiorðum. Eyvindr snakr. Bergþorr bestill ok Hallkell af Fiolum. Olaftr drengtr. Arnfiðr ór Sogni. Sigurðr bildr. Einarr horðski ok Fiðr Ketill rygski. Griott garðr róskevi. Þorolftr ok Ivarr smétta. Hallsteinn Hlifar son. Ormr skogar nef ok marger aðrir er agetir voro. þott ver vitim eigi navfn þeirra ok konungtr bioz enn til orrostvnar.

Tal hofðingia.

59. En a þinginv er þeirr Eiríkr iarl attv ok konungar. þa festv þeir þat mal sin i milli ef þeir veitti iarlinvm lið i moti² hann skylldi hafa tva lvti lanz i sinv valde i Norege ok geraz þar yfir maðr ok giallda tta a hverio ari ok eignaz skip hans ok lut skipti i orrostv ok þriðivng Noregs Eiríkr til með lið sitt. með iarnbarðan. ok var hvartvegge stafn með iarni bui hann .xix. skip. ok lagðe at konungs skipinv. ok sva fast lagðe hann at at Ormrin lagðiz fyrir miok ok geck af bunaðrin ok brottnaðe skipit. Ok er Olaftr konungtr sa þenna enn mikla attoðr spvrðe hann hverir sva hart sólti at skipinv. Honom var svarað. þat hyggiom ver at þar se Eiríkr iarl Hakonar son með iarnbarðan er allra skipa er mestr. Konungtr melti. Miok hafa þeir tignvm monnvm skipat i her þenna. ok af þessvm er oss van harðrar orrostv. þvi at þeir ero Norðmenn sem ver. ok hafa optt sét bloðvg sverð ok vapn littvð. ok mvnv þyckiaz við oss eiga skaplígan fvnd ok sva er. ok mvn hann nv ætla at hefna fòðvr sins. Stafnbui Eiríks jarls var Skvli Þorsteins son ok Vigfus Viga glums son Torvi Valbranz son ok Fiðr Eyvindar son af Herlòndvm noren maðr ok skavtt allra manna bazt i Norege. hann hafðe gertt bóga Einarrs. ok af þvi ma marka hve Ormrinn var skipaðr at Einarr bio i krappa rumi ok skavtt þaðan vm daginn gullvofðum avrum ok varð eige misse fengtr. ok sv orrosta varð en akafazsta ok lagðe iarlinn fast at. en konungtr varðiz agætlíga ok skavtt baðvm hòndvm ok hende hvertt skott a lopti ok sende aprtr ok varð margs manz bani ok sva gerðv ok stafn bvar hans Hyrningtr ok Þorgeirtr ok fello menn þa þykt með borðvm. ok margir voro sarir fyrir skeytum ok kesiom ok steinom en allir þreyttir en eigi enn þa margir fallnir. Eiríkr jarl sa sina menn marga

¹) [Saalesdes i Mbr. ²)Denne og de følgende Lacuner ere opstaaede ved et Hul paa Bladet, efter Initialen til Cap. 57.

fallna ok marga sara ok lagðe hann at lande með miklo mann spelli. ok flutti davða menn af skipum en tok hvillda i staðinn ok etlar enn at at leggja. En konungar baðv hann flyia ok kvaðv ogvrlikt mann spell verða. hann kvaz þat eige mvndv gera. ok kvað hann þeim hann þyckia tregan til en sagðiz¹ nv eigi mvndv skiott flygia(!). Ok þa rende enn fra landino et sama skip .xx. sessan ok talaðe maðr við konunginn. ok bavðz til at beriaz með honom. Konvngv kvað ser þat ecke gera ok let ser þat meira mega at þeir keme honom at liðe epter orrostvna.

Fra því er vinnin var Ormrinn.

60. Eiríkr iarl melti til Dana konungs ok Svía konungs. at þeir legðe a alla stvnd at vinna Ormínn mvn ek geraz foringinn. er mer ok skyllzt vm at hefna favðvr mins með yðru afli ok mvnv a vantt þav brigzli uppi ef þeir komaz íbravt með fíorvi. ok hafe hann nv eitt skip eptir en ver morg. ok tók v nv at herðaz at nyio at orrostvnnu. Ok þa melti iarlínn til Þorkels ens hafa opt hefi ek verit i orrostvm ok alldrege set íafn hravsta menn ok vig kóna ok eige ok skipit set íafn gótt ok torsótt ok leggit nv til nockvr rað at vinna Ormínn. því at þu ertt manna vítrastr ok hefir alldregi rað fat orðit. han for lenge vndan. ok varð þat loks at hann gatt teldan hann með fegíofvm. at þeir tæke stor tre ok felldi a Ormínn sem nockvrr kastali veri. ok þat er melt at alldregi mvndi Ormrínn vnnínn nema hann légðe rað til. Ok þa lagðe iarlín at íarnbarðan fast ok síhyrðer við sem Halldorr kvað.

Fíorð kom helldr í harðan
hnígv reyr saman dreyra
tvngl skaruz þa tingla
tangar Ormín langa
þa er borðmikínn barða
brynflagðz regín lagðe
íarl vann híalms vnd holmí
hrið við safnís síðv.

Gerðíz snarpra sverða
slítv drengír fríð lenge
þar er gvllín spíor gully
gangr vm Ormín langa
dolgs kvaðv fram fylgía
fran leygs boða hanom
senska menn at sennv
svnnr ok Danska rvuna.

Hýckað ek végía at vígí
vann drótt íofvr sóttan

¹) I Mbr. „sagðit“.

fiord komz iarl at iordv
 ógn harðan sic sporðv
 þa er fiarðmyils færðvz
 folk harðr atravð harða
 litt var sifar sóti
 svangr við Ormin langa.

Ok þessi orrosta varð sva horð fyrst af atsókn drengiligri ok þo mest af vornine er sva kom vm siðer at ollvm megin lógðv skip at Orminvm. En þeir vorðvz sva i mott at þeir hliopv af borðunvm vt ok sukkv niðr með vapnvm sinom ok gættu eigi annars en þeir beriz a megin lande ok villdv æ fram sem Hallfroðr segir.

Suckv niðr af naðri
 nadd fárs i bavð sarir
 bavgs gerðvt við vegiaz
 verckendr heðins serkiar
 vanr mun Ormr þott Ormi
 aldyrr konungr styri
 hvars hann skriðr með lið lyða
 lenge slikra drengia.

Oc er Olafur konungr sa at þyntiz skipvnin ok menn fellv vm mitt skipit. Þa eggjaðe hann sina menn fast at beriaz ok kallaðe ok sprvðe hvart sverðin biti ecke eða þeir reidde slegiga til. en þeir fengv sialfer stor sár. en svmir fello davðer a þilivrnar. en hiner stoðvz er i moti þeim havrðvz. ok attu þo at vega upp yfir hófvð ser. Þa melti Kolbiorn stallari. eigi er vndarlikt herra. at sverðin se sle því at þau hafa mart hógg þolat i dag. ok syniz mer sem mörg mvni vera brottin til vnyz. Þa hliop Olafur konungr ofan or lyptingvnnu i fyrir rvmit. ok tok upp vettið af hasættis kistvnnu ok tok þar upp morg sverð ok hrein ok bavð monnvm sinvm við þeim at taka. ok þat sa menn at bloðit fell vndan brynstkv hans ok bleddi fram a hóndina en þo vissv menn eige hvar hann var sárr. Eptir þetta geck han aptr ilyptingina upp ok með honom Kolbiorn ok hafðe hvarr tveggi skiolld gullbuinn ok hialm ok silkitreygio ravða vtan vm brvnia. ok hvartveggi hvlðe sva andliðit (!) at eigi matti kenna glegt hvar þeirra var fyrir því at sva voro lik óll vapn þeirra. ok hvartveggi maðrin mikill ok drengiligr ok sva er sagt með sonno at siþa(n) er skip Olafs konvngs voro oll roðin ok hóggvin fra Orminvm langa. at ollvm megin lavgðv skip at Orminvm ok allr herin kendi konungin hvar hann stoð ok sva mikill vapna bvrðr var i lyptingina af grioti ok skoti at¹ skylldir (!) þeirra ok treyionar þa voro sva a at sia sem skvfaðar veri af siðrinv skozins. Ok sva sagþe Sverrir konungr at eigi hafðe hann heyrð domi til i Norege at

¹) Bladet beskadigt i Hjørnet.

ne ein konungr hefðe staðit i lyptingv sem Olafr konungr Tryggva son ok gerz sva avðkendr at allir menn mattv hann sia. ok hann hafðe þetta kapps verk gertt til agetis sér. Ok iarlinn lett nv fella þessa viðv a Orminn af kastolvum þeim er þeirr hófðv gertt a skipvnm. ok tók at hallaz Orminn ok þa gerðiz en aprasta hrið ok fello margir af hvarom tveggjom. Ok þott Eiriks iarls se mest við getið. þa var þo allr herinn i atsokninne ok þeirr enir ageto menn er fyrr voro nefndir. Þorgeirr oc Hyrningr ok Vikarr havrþvz a gættliga. ok i þeirri svipan fellv þeir allir með goðum orztír. þa skavtt Einarr þamba skelmir til iarlsens tveim avrom. þa melti iarlin. ecke em ek fvss at biða ennar þriþio. skiottv hann Fiðr. hann melti eigi mvn ek skiota hann. lemia mvn ek boga hans. ok þa villde Einarr skiota enni þriþio ok dro bôgan. En Fiðrinn skavtt bôgann með bild avr ok kom i þinvrinn ok brast i svndr bôginn. Hvat brast i sundr kvat Olafr konungr. Noregr or hende þer kvat Einarr. Olafr konungr melti gvð mvn þvi raða en eige boge þinn. ok þa gerðiz akavf rið ok fello þa miok kapparnir þeir sem lender menn voro ok fyrr voro nefnder ok komvz menn iarlsins i skipit ok forv sem skeðer vargar ok fello menn þa allt vm mitt skipit ok þar sem borðin voro legst ok vm stafninn. en fyrir rvmino helldv menn lengst. Ok þa sotto þeir til lyptingarinar til konungs. ok sotti þa lið at öllum megin ok sva kvat Halldorr.

Hæt a heiptar nytta
 hvgreifr með Oleife
 apr stock þið um þoptvr
 þengill sina dreng
 þa er hafvita hófðv
 Hallanz of gram sniallan
 varð af vinða myrðe
 vapn eirðr (!) lokit skeiðum.

Ok er Eirikr iarl var kominn i fyrir rvmit með sina menn varð horð viðr takan ok þeir sem upp stoðv voro miok moðer. Ok er Olafr konungr sa hvar iarlinn var. þa skavtt hann til hans með baðvm hondvm með þrimr kesiom skamskeptum. ok slvgv nv ecke eptir vandá þvi at enge kom a hann. þvi at annat huart flavg fyrir ofan hófvð eða a hegra veg eða vinstra veg ok konungr vndraþiz ok melti. ho ho mikil er hamingia iarls þessa. ok þat vill guð at hann hafe nv rikit. ok er hann hafðe þetta melt. þa sa allir þeir er hia voro lios mikit koma yfir konungin. hans menn ok sva vvinir eigi siðr ok hioggy þeir i liosit ok ættlvðv at vega hann. ok er liosit hverfr¹ fanz konungr eige okleitvðv þeir hans allt vm skipit ok milli skipanna. ok þeir gengv fyrir borð

¹) I Mbr. „hvarfr“.

atta menn er upp stoðv. Einarr þamba skelmir. Kolbiorn vþplenzke. ok þorstein oxa fottr. Biorn af Styþlv. Asbiorn or Mostr. Þrandr en skialge. Avgmundr af Sande. oc þessir voro allir dregnir i skip upp. ok konungr sialfr hliop fyrir borð. ok segia sumer hann bravtt hafa komiz. en svmir hyggia hann þar fallit hafa. en hvat sem life hans hefir brvgðit. þa er líkligt at guð hafe salina slíka stvnd sem hann lagðe a at fremia kristnina ok við ecke vétta sparðiz þat er guðe var tign i enn kristninne styrkr. Ok eignaðiz þa Eirikr Orminn langa ok onnor skip Olafs konungs. ok margs mannz vapn þess er aðr hafðe drengiliga neytt til davða dags. Ok þessi orrosta hefir fregst verit i Norðr londvm fyrst af vörn drengiligri er Ormrinn var variðr ok því næst af atsókninne ok sigrinvm er þat skip var hroðit er enge maðr hvgðe at a vattni fliotanda mvnde verða vapnvm sótt. Ok þo en mest fyrir sakar tíðendanna er þvilíkr hófðinge fell er þa var fregstr maðr a Norðr londvm. ok sva gerðv menn ser mikit vm alla vm røðv við Olaf konung ok astvð at mestr lvti manna villde eigi heyra at hann mvndi þar fallit hafa.

Fra því er konungr h(liop) fyrir borð.

61. Þat segia menn at a sitt borð hløpi hvarr þeirra konungs ok Kolbiarnar en þeir iarlins menn hófðv lagt at vtan sma skvtvr ok drapv æ þa er a kafit hliopv ok þa er konungr sialfr hliop a kafit villdv þeir¹ ok sora iarlinom. en Olafr konungr bra yfir sik skilldinom ok steyfðiz i kafit. En Kolbiorn stallari skavtt sinvm skilldi vnder sik. hlifðe konungr ser sva við spiotvm af skipvnom. en Kolbiorn komz því eigi sva skiott i kafit ok varð tekinn ok dreginn upp i skipit ok hvgðv þeir at þar veri konvngrin ok var hann þa leiddr fyrir iarlin. ok kende hann Kolbiorn ok gaf hann honom grið. Ok i þessare svipan reri a brævt Vinða sneckian ok var þar margra manna sôgn at Olafr konungr hefðe steypz af brynionne i kafe ok kômi með svnde ok miklom vaskleik til Vinða skipsins. ok hefir sv fra sôgn lenge síðan fram verit hófð sem heyra ma i þeirra manna orðvm er þat sanna. En þetta er sôgn Hallfroðar. er sva mikit vnne konunge at menn segia at hann sykðiz fyrir astar sakar við hann ok hellt eigi heilso sinne. eptir er hann spurðe fra fall konungs.

Veit ek eige hitt hve heita
hvngv døyfi skal ek leyfa
dyn sæðinga davðan
dyr blikis eða þo kykvan.

¹) bortrevet.

Ok en kvat hann.

Sagðr var mæR ne meira
 mVni maðr stríð of biða
 lyðvm firðr ok laðe
 land vorðr fyr sio handan
 veri oss þott ærir¹
 ellz þeim svikvm heldi
 heila likn ef havka
 ha(u)cklifs iofvrr lifðe.

Ok en kvat hann.

Norðr ero ðll of orðin
 avð lönd of gram davðan
 allr glepz friðr af falli
 flygstygs sonar Tryggva.

Her ma heyra hans ætlan. Eige voro Norðr lavnd avð þott OlafR konungr veri fallinn. en avð voro fyrir þa sock at enge maðr var þa eptir þvilikr i Norðr laundum fyrir saker agættleikz hans ok allra mandomligra luta er hann hafðe vm hvern mann fram.

Hvat þeir sa siðarst til konungsins.

62. Herr er sagt fra þeim monnvum er fyrr gatvm ver er a skipi voro með Olafi konunge. hvat þeir sa siþarst til hans. En sva sagðe Skvli þorsteins son at þa er hann kom a konungs skipit ok lagv sva þyett enir dauðv menn fyrir fótvm honvm at varla matti hann ganga fyrir. ok kvaz hann sia konungin standa i lyptingvne at skyro. ok er hann sa fra ok velli fra fotvm iarlsins davðvm monnvum. Oc er hann leitt til i annat sinn. sa hann eigi konungin. En Einarr þamba skelmir kvaz sia bloð dryvpa (!) vndan hialminvm konungsins ok a kinnina niðr. Ok er hann villde at hyggia hvatt kónungr gerðe. þa er hann sa iarlinn þa kom i hófvð honom stein ok fell hann i v matt. ok litlv siðarr spratt hann upp ok sa þa eigi konvngin. Kolbiorn sagðe ok sva at hann sa þat siðarst til konungs er hann skavtt vm dagin ok ran vndan brynstvkvnne bloð. Ok er hann leitt til iarlsins manna er vpp hliopv i skipit þa hliop hann til konungsins. en er hann sa hann eigi. þa hliop hann af skipino a siöinn. ok kendi hann fliota vndir ser skiold þar sem hann kom a siöin. ok kende at þar var vnder konungs skiolldr hann vissi at þar . . .² vndir konungrinn. Ok er menn hófðv leitað hans ok fanz hann eigi þa sa menn at maðr var dreginn vpp i Vinða skipit.

¹) I Mbr. selv rettet fra „ærit“. ²) Aabning efter den udfaldne Initial til Cap. 63.

Fra Eirike iarli.

63. Epter þessa orrostv ena agetv hefir Eiríkr iarl fengit mikit lóf ok fregð sia orrosta var en þriðia idvs dag eða en .iiii. septemb- ris [mana]ðar . En þyri drottning vndē sva illa við at hon grett miok ok att hvarke ne drack ok er [iarli]n heyrðe þetta sagt geck hann a skipit til hennar ok melti. Mikinn glep hófvm ver gertt i missi þessa ens goða konungs Olafs ok eige er þer einne þetta hormvng helldr óllvm Norð monnvm. þvi at hann matti at rettv kallaz dyrð Norð manna. ok þott ver megim eigi konungin þer aprt bota þa mvm ver eigi lata minkaz þinn soma i engo þvi sem aðr hafðe verit. at þesso afteknv ok bað hōn þógi matt at monnvm ok dryck. Hon melti. Optt syniz þat at þv ert goðgiarn maðr. ok slikt er vel melt. En miklo er meiri harmr minn en ek mega af hyggiaz. ok hon lifðe eige lenge siþan. Þa melti prestrinn við hana at hon skyldi ney¹llar foz... at eige metiz henne þat til storra af gerða ok sva gerðe hon sem han²a fram boð ok hialp at mvndv verða en þo leið at henne þetta strið ok lifðe sva .ix. daga ok andaðiz siþan. Eiríkr tok við skipino ok sat við stiorn ok skipaðe með þrennum skipunvm. en skipit for avallt hallt siþan. ok geck fram með þvnga ok komz jarlin i Vikina avstan með erfiðe loksins. Ok er jarlinn sa þetta melti hann. Eige ætla ek sama at ne einn maðr styri þessv skipi siþan ok skal þat vpp hōggva ok brena oc sva var gertt. En er Noregs menn ok aðrir Norðmenn heyrðv þessi tiðende þottvz þeir illa hafa við konung skilit ok vndv storvm litt við ok sa at þeir mvndv alldrege fa botr þessa. Nv er at segia fra hvndinom Viga at hann var varðveitr a konungs bō. ok gætt vel ok vandliga ok la hann fyrir konungs haseti. Ok þa er gezlv maðrinn spurðe fra fall Olafs konungs þa geck hann fyrir hvndin ok melti heyr þv n̄v Vige. nv ero við drottin lavsir. en hvndrinn spratt vpp ok kvað við hatt ok geck vm dyrnar vt ok hafðe hvarke matt ne dryck ok svelliz þar. en bannaðe þo hvndum ok fuglum fozlvna en tar fltv vm avgvn ok lez hann þar ok hófðv menn nv latið þa siora gripi er ageztir voro i Norege eptir for spa ens gamla manz.

Fra Olave konunge.

64. Ok þat vil ek segia enn er svmm monnvm þycker vtrvlikt at Olafr konungr fere or brynio i kafe ok hann kemiz i Vinda skeiðina til Astriþar ok Dixins ok hefðe þav hann i bravt með ser i Vinland ok veri sarr þa með morgvm sarom ok eigi storvm ok lætt hon græða

¹) Bortrevet. ²) ulæsligt.

hann ok veri hann þar kendr af mórgvum monnum ok byðe margir honum lið sitt goðer menn ok at hann tóki þar ríke eða sotti Noreg með liðe en hann kvaz þat eigi vilja ok sagðiz styrtt hafa þa rið rikino sem gvð unne honum ok kvat vera mega at gvðe hefðe eigi i alla staðe hvgnat hans ríke ok a byrðr en kvaz eigi nenna at leiða þa i haska er aðr¹ hafðe hann cristnat ok gvðe markaða. Ok þessi er fra sogn Astriðar en síþan veri hann gvðe kvnnr þott mavnnum veri hann kvnnigr. Ok þat segia menn at hann sende men til Erliggs (!) Skialks sonar ok Astriþar at þav visse sanna lvti um hans ok at hann veri i mavnklife ok sendi þeim knif ok beltti oc gvll at sanna þessa sogv ok Astriðr di at Olafur konungur hafðe þetta att. Trui ek þesso segir Oddr mavnkr at Olafur konungur hafi bravtt komiz ok aller mavnv þeirr trva er mer ero liker þott ek vita svma ifa þat gamla menn ok trvi ek at hann hafe verit i Girklande ok Iorsala lande ok Syrlande ok bett annmarka með iðran er hann gerðe a øskv allðri. ok þess vil ek biðia hvern sem einn er sogvna less segir Oddr munkr at þess biðe at Olafur konungur hafi himinríke með gvðe ok eilifan fagnað fyrir sitt starf. Ok þrytr savgvna Olafs konungs er at savnno ma kallaz postoli Norð manna ok dictaðe Oddr mavnkr at þingeyrum þessi verss dyrligr maðr ok mikill gvðz vinr ok menn segia at fyrir hann hafi borit ligar synir ok hann sa Olaf konung at syn at sógn vitra manna ok því framarr at men segia at han se sialfan þa er hann var i vynðe ok villdi a bravtt ok mavnklifino ok er hann kom i kirkivna sa hann breiða fra ser hendrnar ok hneigia hófvöit ok melti ahyggio samliga. her mattv nv s ek hefi þolat fyrir yðrar sakar ok mavnv vilja bera freistni fyr mino nafne ok síþan hann eige i slika freistni sem aðr ok lett hann gvðe þacker gervar.

Fra Iatvarðe konunge.

65. Olafur konungur var i mikille vingan við Englandz konung ok hófðv þeir a honum mikla virkð ok þa er styrðe Norðmanna vellde Haralldr Sigurðarson þa var Iatvarðr i Englande er rligur var i morgvum lvtum ok mintiz hann a þann vinskáp er Olafur hafðe att við favðvr . . . (A)þalrað konvng ok tok at vegsama Olaf með morgvum lvtum ok a hverio ari paska dag avgo hans sinom monnum ok lett þat fylgia at hann hafðe fyr skavmmo spvrt af sann froðvm at þa hafðe Olafur konungur litlo aðr af heimi farið ok þotti mackliet at

¹) Her tilføies i Mbr. „voro“, rimeligviis ved Skrivfeil; dog kan det nu ej sees, om det har været underprikket, eller ikke.

Brudstykke af Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga,
 efter Pergamentshaandskrift No. 4—7 fol. i den delagardiske
 Samling i Upsala.

(58)

. . . En Olafs konongs menn flyðu þa allir upp a Orminn langa af
 oðrum skipunum ser til vigis. þui at hann var sua har borði sem kastali
 hia oðrum skipunum. En sua gerðizt þa fiolment a Orminum. at varla
 matto þær vega fyrir þrong. er viger voro. En er Svia konongr sa
 fall sinna manna. en suma ærkumblaða. þa sa hann engan sinn kost
 venna en undan at hallda. En þo at þessara kononga se beggia við
 getit þessar .ii. orrostor. þa var Eiríkr iarl iamnan i skotmali. oc fello
 menn Olafs konongs mioc af skoti. þui at æigi fece i alla staði lifðum
 fyrir komit. eptir þat logðu þær hofðingiarnar til lanz. oc lata binda
 sar sinna manna. oc siðan settuz þær i æitt landtialld oc hugsaðu með¹
 ser huersu þær skylldu Orminn unnit fa. En er Olafr konongr sa at
 huilld nokor myndi a uerða bardaganom. þa mællti hann við þorkel
 dyðril. bað hann skipa Trañann til lannz með dauðom monnum oc sarom.
 oc mætti sua rymazt a Orminum. Sua segir Hallfróðr scalld.

Ogræðir sa auðan
 armgrioz Trana fliota
 hann rauð gæir at gunni
 glaðr oc baða naðra.
 aðr hialldrþorinn helli
 hugframr i boð ramri
 snotr a snæri vitru
 sunz þorketill undan.

Nu var þa Ormrinn æinn oroðinn oc stoðo þa þrennar fylkingar upp a
 honum. En þessir menn voro a Orminum i hinni siðazto orrosto. þær
 bræðr Hyrningr oc þorgæirr. Biorn af Stodlu. þorgrimr þiodolfs son
 or Huini. Asbiorn or Mostr. þorðr or Niarðarlaug. Einarr þambaskelvir
 son Styrkars af Gimsum. þorbiorn af Raumariki. þorstæinn uxafotr
 or Hofund. þorstæinn huiti af Hovreksstoðum. Vlfr rauði af Hæinmork.
 Vikarr af Vindalandi (!) Vagr hinn e(g)ðzki. Bessi hinn sterki. þrondr
 hinn rammi af þelamork. Vþyrmir broðir hans. Biorn hinn mikli af
 Vestfold. Bryniolfr hakr broðir hans. oc þær Halæygir þrondr skialgi
 oc Augmundr a Sandi. Loðvir langi or Saltvik. Harekr huassi. þær
 Jnnþrændir Ketill hinn havi. þorfinnr esli. oc Havarðr or Orkadal.

¹) r. f. „mer“.

Hallstæinn borkr or Fjordum. Æyvindr snakr. Berðorr bestill. Hallkell af Fiolum. Olaf dreng. Ar(n)finnr or Sogni. Sigurðr billdr. Einarr vorski. Fiðr ok Ketill rygski. Griotgarðr oc Þorolfr. Jvarr smællta. Hallstæinn Livar son. Ormr skogarnef. oc margir aðrir agætir menn. oc nu buazt þær a nýja læik við orrostinni með þæim fongum sem viliazt voro til.

Raðagerð.

(59). Nu gera þær sitt rað hofðingiarnir með þui mofi at þær Sveinn Dana konongr oc Olaf Suia konongr skolu fa Eiriki iarli lið sem hann þarf til orrostunnar oc scal han hafa .ii. luti Noregs oc giallda þæim skatt af. En iarlinn skyllði hafa Orminn oc allt lutskifti þat sem fengizt i orrostinni. en er þetta rað var gort. þa bioz iarlinn til bar-dagans. oc hafði skip þat er kallat var Jarnbarðinn. þat var ramgort oc var huartveggi stafninn varðr framan með iarni. með digrum iarngoddum huasæggiaðum. hann hafði nittian skip oc oll harðskipað. oc rær nu sua hart at. at vigit brotnaði fyrir barðanom. Konongr spurði huerr sua hart ræri at scipino. honum var sagt at Eirikr iarll var. konongr sagði her (er) oss von harðrar orrosto. þui at her ero margir gofgir menn oc Norðmenn sem ver. þær hafa oft set blöðog suerð oc i morgu vapna skifti verit. oc man iarll þykkiazt æiga við oss skaplegan fund fyrir sakir liflaz foður sins oc broðor. Stambuar iarls voro þær Skuli Þorstæins son. Vigfuss Vigaglums son. Tiorvi Vallbranz son. Finnr Æyvindar son. bogmaðr mikill. han hafði gort boga Æinars þambaskelvis. Einarr var i krapparumi a konongs skipino. oc skaut þaðan um daginn silfr-voftum orvum. oc varð æigi missifengr. þessi var snorp atlaga oc væita iarls mennir harða atsokn at Orminom. En Olafs konongs menn veriazt með myklom vasklæik oc hugþryði. konongr sialfr stoð i lyptinginni oc tekr a lofti bæði ¹ kesior oc orvar oc sendir aftr baðom hondom oc gerir mikit mannsPELL. Sua gerðu þær stafnbuar konongs Vlfr oc Vikarr. Hyrningr oc Einarr. drapo otal manna oc særðo marga til orlavis. oc var æigi gott at sækia undir vopn þæirra. En i þessari orrosto urðu menn mioc sarir a Orminom af grioti oc scoti oc palstofum. en faer þa enn fallnir en allir voro miok moðir oc þrœyttir. En er þær hofðu barzt langa stund dagsins. þa sa iarlinn marga sina menn fallna oc mikinn fiolda saran. oc leggrr brott ifra oc at landi með miklom mannscaða. oc ganga nu huilldir menn a skipin en hinir dueliazt eptir hinir saro. en dauðir voro grafnir. Menn Olafs konongs biðia nu flyia þui at þæirra mal var æ þui haska venna sem liðit talmazt mæirr. en hann lezt æigi flyia myndo oc kuað æigi konong þat æiga at gera. Nu leggrr Vinda snekkian

¹) r. f. „bæiði“.

en til konongs scipsins oc biöða þæir konongi sitt liðsinni. En konongr suarar. Eigi tíor mer þat. en vera kann at mer verði gagn at ef þer erot i sama stað. Eptir þat lagði snekkian at landi oc la við akkeri.

(60). Nv byzt Eiríkr iarl annat sinn til orrosto. oc biðr sina menn vel duga. þui at þat er oss ælif scom oc brigzli. ef ver fam æigi sott æitt skip með oflyanda her. Nu toku mennir at eggiaz a oc biugguzt nu við sem bazt mattu þæir. þa mællti iarlinn til þorkels háva broðor Sigvallda iarls. Ec hevir verit i mioc morgum bardogum oc fann ec alldregin iamrausta menn ne iamvigfuma sem a Orminom ero. oc æigi skipit iamtorsott. legg nu til nokor rað at vinna Orminn. En hann for undan lengi oc varð um siðir sem flestir yvirstiginn af fegirni. þui at iarlinn bauð honum miki(t) fe. þat myndi mitt rað sagði hann at þu letir gera kastala eptir endilongum storskipunom. oc lat þar færa a stora viðu at fella a Orminn. oc beriazt or þæim kastalanom siðan. ok ventir mik þa at lyði ef timaz vill. Oc þat rað var tekit. oc siðan lag(ð)i iarlinn at oc sibyrðir Jarnbarðanom við Orminn með myklom kastala. oc lætr þaðan vega át þæim a Orminn. Sua segir Halldorr hinn okristni.

Fiorð kom hældr i harðan
nigu ræyr saman dræyra
tungr skaroz þa tingla
tangar Orminn langa.
þa er bordmikin barda
brynflagðs rekinn lagði
iarll vann hialms und holmi
rið við faðmes siðu.

Gerðizt snarpra suerða
slitu drengir frið lengi
þa er gyllin spior gullu
gangr um Orminn langa.
dolgs kuaðo framm fylgia
frons leggbita honom
sænska menn at sennu
sunnz oc danska runna.

Nv varð sia orrosta sua horð oc akof at ver hyggiom varla harðari verit hafa a Norðrlondum ne viðfrægari. Nu leggja skipin ollum megin at Orminom með miklo kappi. en þæir vorðu með sua miklom vasklæik oc grind at þæir liopu ut a sioenn af borðonom. oc gaðo æigi annars en þæir berðiz a landi. sua æostoz þæir fram eptir hoggonum. oc gengu sua i mot vvinom sinom. oc sazt æigi fyrir þo at þæir veri i miðio sundr hognir. Sua segir Hallfróðr.

Sukku niðr af naðri
 naddfárs i boð sarir
 baugs gerðut við vægiazst
 verkendr heðins serkiar.
 vant man Ormr þo at Ormi
 alldyrr konongr styri
 þars skræið með lið lyða
 lengi slikra drengia.

Þa er Olafr konongr sa at þyntiz skipanen um mitt skipit þa eggiaði hann fast liðit at duga skyllði. oc spurði huart sverðin bitu æigi eða var sliolega til hogguit. Kolbiorn stallari suarar. Hærra sagði hann. eigi er þat undarlegt at sverðin se slio þui at i morgu hoggui hafa þau vaðet i dag. oc synaze mer nu sum vera fa nyt. Þa liop konongr or lyftinginni oc lauk upp suerða kistu oc tok upp morg suerð huoss oc ræin. oc bað sina menn beriazc með þæim. oc þa (sa) menn at blöð fell framm undan bryniostuku konongs. en þat vissi engi huar hann var sarr. eptir þat gecc hann upp i lyftingina oc með honum Kolbiorn oc hafði huartveggi þæirra gylltan hialm oc silkitrœyio rauða utan um bryniona. oc af sua likum bunaði matti varla kenna huarn þæirra fyrir annan. En sua var mikill vapnaburðr i lyftingina at kononginom. at sua varo skilldir þæirra sem skufaðir væri af scoftum oc fiðrum. oc sua segia snotrir menn at engi konongr hafi i bardaga auðsenni verit sinom ovinom en Olafr konongr fyrir atgærviss sakir oc raustlæika. Nu let iarlinn fella viðuna a Ormim með mikilli vel. oc tok hann þa at hallazt. oc fell þa miok liðit miðskipa. oc sua þæir er til sotto. En þo at iarlinn se mest við getið i þessa orrosto þa var nu þo nalega allr herrinn i atsokn hinne. En þæir Vlfr oc Vikarr Hyrningr oc þorgæirr vorðu stamminn drengilega. oc fello siðan með mikinn orztír. Eptir þat gengo iarls menninir upp miðskipa. oc fara innbyrðis sem skæðir vargar. en þæir er fyrir voro sotto aftr at lyftinginne þui at fylkingarnar helldoz lengst við i huarntveggia skutinn. sotti nu liðit ollum megin at sem segir Halldorr okristni.

Visa.

Het a hæiftar nyta
 hugræifr með Olæifi
 aftr næig þioð um þofter
 þengill sina drengi.
 þa er havvita hofðu
 Hallanz um gram sniallan
 varð um Vinda myrði
 vapn æiðr lokit skæiðom.

Þa er iarlinn var kominn aftr i fyrirrumit a Orminum með sina menn þa varð þar horð viðrtaka oc mikill vapnagangr. En sua sem lið

Olafs konongs tok at falla oc fylkingin þyntiz. Þa sotta iarls menn at lyftinginni oc gerðo mikinn valkost. Þui at þær voro sua móðir er upp stoðo at þær fengo æigi vapnom fyrir sic komit. En þa er konongr sa iarlinn. Þa skaut hann at honum með baðum haundom .iii. kesiom. en þær flugu þa æigi eptir vanda. oc bar æina fyrir ofan hofuð honom en hinar .ii. a sina liðina huara. oc urðu nu þessi skot at engo liði. konongr undraði þat oc mælti. Auvi sagði hann mikil er nu hamingia¹ iarls. þat vil nu guð at hann æigniz Noreg oc þa er hann hafði þetta mælt þa sa allir er þar voro hinna lios koma yvir lyftingina. En þær hiuggo i liosit framm oc ætloðo at vega þann er guð vegsamaði þuiliku liosi. En þa er liosit huarf þa sa þær ekki til konongs. oc læitoðo nu vandlega i skipino. oc i millom skipanna. ef hann hefði a sund laupit oc fannz hann huergi. Nu liopu þær fyrir borð .viii. menn er upp stoðu. Einarr þambaskelvir. Kolbiorn uplenzki. Þorstæinn uxafotr. Biorn af Stoðlu. Asbiornn or Mostr. Þrondr skialgi. Augmundr a Sandi. þær voro allir af sundi teknir. Nu æignazt Eirikr iarl Orminn langa oc onnur skip Olafs konongs oc margs mannz vopn þess er drengilega hafði aðr borit. Nu hevir þessi orrosta fregiazt verit a Norðrlondum fyrst af vornenni oc síðan at þat skip varð roðet er menn ætlaðo at æigi myndi a fliotanda vatni verða vapnum sott. En sua mikil astsemd var monnom a Olafi konongi at mestr luti mannanna villdi æigi trua at hann myndi fallit hafa. (61). Þat segia menn at a sitt borð lypi huarr þæirra konongr oc Kolbiorn. En iarls menn hofðu lagt scutum utan at Orminom. at drepa þa er utbýrðis lypi. oc þui hafði Kolbiorn skiolld sinn yvir ser til lifðar oc varð hann undir honum sua at hann kom ser æigi skiot i kafit. var hann þui af sundi tekinn oc færðr iarli. þui at þær hugðu af likum bunaði at hann væri Olaf konongr. en er iarlinn kendi þa gaf hann Kolbirni grið. En i þessi suipan rœri brott Vinda snekkian sua akafliga at huitfyrsti um huern naglan. Nu er þat margra manna mal at Olaf konongr hafi stœyft af ser brynionni sinni i kafit oc sommet síðan til Vinda snekkionnar. oc hefir su frasogn síðan allfræg verit. sem hœyra ma i orðom margra froðra manna. bæði Sota oc Hallfroðar.

Væit ec æi hitt þo at hæita
 hungrdœyfi scal ec læyfa
 dynsæðinga dauðan
 dyrbliks eða þo kuikvan.
 sagðr var mer ne mæira
 munum alldr strið um biða

¹) r. f. „hæmingia“.

lyðum firðr oc laði
landvordr fyrir sio handan.

Væri oss þo at ærir
ællz þæim suikum belldi
hæila likn ef hauka
hafklifs iofurr lifði.

Nu hœyrir þat i þessom visum at þegar var ivan a huart hann hefði fallit eða i brott komizt. oc ero morg onnur dæmi til þess af vitrum monnum. (62). Sua segir Skuli Þorstæins son er i þæim bardaga var með iarli. at þa er þær gengo eptir Orminom lago sua þykt manna bukarnir at iarlinn fecc æigi gengit fyrr en fra var ruðt fotom honom oc þa kuaðs hann sia konong. er hann stoð i lyftinginni með miklo yvirbragði. en er (hann) lutti niðr at vellta bukunum fra fotom iarli. þa kuazt hann æigi sia hann er hann læit til annat sinn. oc sua sagði S(tyrkarr) a Gimsom at hann kuaz sia bloð driupa undan hialmi konongs niðr a kinnina. en i þui kuaz hann fa sua mikit stæins hogg at hann fell við. en er (hann) stoð upp aftr þa sa hann ekki til konongs. En Kolbiornn sagði sua at þa er hann saknaði hans i lyptinginni þa varð hann ottafenginn oc liop ut a sioenn oc lezc kenna skiold konongs undir ser a sænom oc grunaði at þar myndi konongr undir svimma. þa sa oc nokorir iarls menn af smascutonom at maðr var dreginn af kafi upp a Vinda snekkiona i rauðo klæði oc siðan sigldi hon suðr með landi.

Vm andlat þyri drótningar.

(63). Þat er sagt at þyri drotneng kunni illa skaða sinom oc gret bæisklega frafall Olafs konongs. oc sua var mikill ryglæiki i hennar hiarta at huarki matti hon eta ne drekka. En er iarlinn hœyrði þat. þa gecc hann til mals við hana oc hof sua sina ræðo. Ver hofum illa gort oc mikinn glœp. er ver hofum rænt þenna dyra konong sinu riki af hæmslegre veralldar tign. oc eigi er þer æinni þetta scaði helldr oc ollom Noregs monnum oc viðari. En fyrir þui at ver megum þer þenna scaða æigi aftr bæta. ne giallda þer þenna hinn agæta konong. þa skolum ver þo gera þer þann allan soma sem ver erom i færom um i alla staði. Villdum ver þess biðia at þer tapaðet æigi yðarri frygð oc æro oc takit við sœzlo oc drykk. þui at sik værðr huerr lengst at hafa. oc mætti enn þaðan af yðarr somi vaxa oc birtaz yður tign. Hon suarar. Sua er mitt hiarta lostit með akaslegom harmi oc ryggglæik oc þrutit i omegni hugar hins. at engi gnæisti lifsins man mic lengi næra. Oc sua varð oc þui at hon lifði skamma stund siðan. oc

for með mikilli hugsutt or veroldinni a bak langafostu. En þat rað gaf henni æinn dyrlegr prestr at hon skyldi a hueriom degi a nokoro bergia. oc henni væri þat minni abyrgð. oc sua gerði hon oc lifði siðan .ix. degr oc andaðizt eftir þat.

Vm Orminn langa.

Nv tok Eiríkr iarl oc scipaði Orminn langa með sinum monnum. oc settiz sialfr til stiornar. En þetta hit dyra skip syndi sua i sinni natturu mikinn rygglaika a ser at þat hafð(i) mist sins lanardrottins at þat gecc framm með miklum þunga oc sæinlaika. oc for iamnan hallt oc let illa at styri. En er iarlinn kom i Vik austr með skipit með mikdom torfærom. oc starfi aðr en þar kæmi. oc þar let hann þat upp hoggua. oc þottiz þat sia at þat myndi ekki honum lyðit vera. En er Norðmenn spurðu þessi tíðendi þa urðu þær miok daprir oc iðraðuzt nu sarlega at þær hófðu sua miok girnst at fara fra konongi. oc villdu nu margir myklu¹ hælldr þar hafa latit lif sitt en missa sliks konongs. oc ero nu miok hugsukir oc otta fullir at þær biði alldregi hans bœtr. En þat er at segia fra Viga. at hann var at varðvæizlu at konongs bui nokoro. oc la hann huern dag fyrir hasæti þui er konongr var vanr at sitia i. En þa er gæzlumenn hunzhins hæyrðo tíðendi þessi. þa mællti konongs armaðr við hundinn. mikill scaði er þer oc Vigi i frafalli konongs. En er Vigi hæyrði þetta þa liop hann upp oc gaulaði hatt æit sinn oc liop ut siðan oc lagðiz niðr a haugi æinum oc þo at þannog væri borinn at honom matr oc drykkr þa villdi hann æigi eta. en þo gætti hann fyrir oðrom hundom oc fuglom. oc fell iamnan vatn or augom honom oc lifði fa daga siðan. Oc voro nu fylld oc framkomin oll spalæiks orð boandans hins sionlausa i Mostr.

Vm Olaf konong.

(64.) Sva sagði æinn vitr maðr er het Soti scald. at Olafr konongr for eftir þenna bardaga til Vinlanz með Azstriði drotning oc Dixin. oc var þar .ii. vetr. þaðan foro þau i Vellond. þar atti Azstrið bu oc iarðir. þar voro þau vel sua .ii. manaði oc vissu menn ekki til huat manna hann var. nema þau æin er honum fylgðu. Azstrið bað Olaf þar vera þann vetr oc kuaz þui vallda myndo at Sigvalldi kæmi æigi þar a þærri stund. með þui at konongr var illa til hans. hann nittaði þui. þa bauð hon honum lið sua mikit sem hann villdi at fara til Noregs oc vinna astr undir sic landit. hann kuað æigi þess þurfa. lezc verit hafa allar þær stundir i Noregi er guð unni honum. þa bauð hon at fa honum

¹) r. f. „myklir.“

lið til Englanz. oc hann næittaði þui. þa spyrr hon hueria kosti hann vill hafa þa er hon hevir fong a. hann kuaz fysa at fara ut til Rums. eptir þat foro þau suðr til Rinar oc þa villdi Azstrið æigi fara lengra. oc fecc hon konongi hæst æinn klyfiaðan með brendo silfri. Nu huarf Azstrið aftr með .v^{ta}. mann. en Olafr for suðr til Rums með .ix. mann. oc lez vera norrœnn kaupmaðr. En er hann kom til Romaborgar þa tok hann ser herbergi i iarðhusi nokoro. oc gecc þæim æinum sinnum þaðan er hann lyddi tiðum eða at oðrum nauðsyniom. oc var þar æinn vetr. En a hinu nesta sumri for hann i Garða austr oc var i Alldæigiu borg æinn vetr. þaðan for hann til Jorsala ut oc var þar hinn .iii. vetr. þar þottuzt allir menn sia at hann var gofugr maðr oc miok um framm aðra menn. oc buðo honum þui rikismenn valld oc riki yvir .ii. borgum oc .iii. kastalom. með ollum þæim tekiom sem til lago. En af bœn þæirra mæirr en af sœmdar fyst tok hann við þesso riki oc for i svort klæði oc reð oc fyrir munklifi þui er skamt var fra Jorsalaborg .ii. vetr. En er .v. vetr varo gengnir siðan hann for or Noregi. þa komo Norðmenn til borgarinnar oc konongr hitti þa. oc fecc þæim i hendr bok þa er þessi saga var a ritað. oc bað þa fœra Aðalraði konongi i Englandi. oc hann hafði siðan þessa sogu at tiðendom. En eptir hans daga tok Eddvarðr konongr sogu þessa. Olafr konongr sendi oc norðr i Noreg bellti oc knif Einari þambaskelvi en hann kendi at þessa gripu hafði Olafr konongr þa er hann barðiz a Orminom. hann sendi oc fingrgull Azstriði systur sinni oc kuaz hon giorla kenna. oc hafa þau þessa luti siðan at vitni þessarar sogu. oc vissu siðan allir vinir hans sannendi um hans hag. Her lykr nu sogu Olafs konongs er at retto ma kallazt postoli Norðmanna. þessa sogu ritaði oc setti Oddr munkr til dyrðar þessom hinom agæta konongi oc til minnis þæim monnom er siðar ero oc til froðlæiks þæim monnum er vita vilia slik stormærki. þo at æigi se sagan samansett með mikilli malsnilld.

Anmerkninger.

S. 1.

Prologus. á enu fimta ári hans rikis hélt Ólafr k. nafna sinum undir skirn]. Dette stemmer ikke med de sædvanlige Beretninger om Olaf den Helliges Daab, der lade den finde Sted i Kong Olafs andet eller tredie Regjeringsaar, see Snorre, Ol. Tryggv. Saga Cap. 67 (andet Aar) og Olaf Tryggv. Saga i Fornm. Sigur. Cap. 194 (tredie Aar). Man skulde næsten formode, at dette „*fimta ári*“ (ved en Misforstaaelse af det lat. *suus*?) er blevet henført til Olaf Tryggvesøns Regjering istedetfor til St. Olafs Alder; thi i den legendariske St. Olafs Saga, der røber saa meget Slægtskab med nærværende, heder det udtrykkeligt Cap. 6, at Olaf var 5 Aar gammel, da Olaf Tryggvesøn holdt ham under Daaben. Olaf Tryggvesøns 5te Regjeringsaar gik fra Vaaren 999 til Vaaren 1000, og hele det Aar befandt han sig deels i Haalogaland, deels i Throndhjem.

stjúpmodra-sögur]. Æventyr om Stifmødre, sædvanligviis Kongers Hustruer, der mishandlede deres Børn af første Egteskab, ere bekjendte over hele den germaniske Verden, see Asbjørnsens og Moc's Æventyrsamling, 2den Udgave, Fortale Side XL. Til Stifmødre-Historierne hentydes ogsaa i Sverressaga, Cap. 7, hvor Sverres Møjsommeligheder sammenlignes med dem, Kongesønner i Æventyrerne maa lide, naar de ere udsatte for deres Stifmodres Forfølgelser: *var því líkast, sem í fornum sögum er sagt at verit hefði, þá er konungabörn urðu fyrir stjúpmodra sköpum.* Forøvrigt er det noget dunkelt, hvad Forfatteren sigter til, naar han her taler om at de, der fortælle Stifmoder-Æventyr, sædvanligviis lade Kongen være den mindste i deres Frasagn. I vore nuværende Æventyr, der handle om Stifmødre, vedbliver dog Kongen at være mægtig og herskende, om han end lader sig lede af sin Hustru. Maaskee der kun sigtes til den midlertidige Ydmygelsestilstand, hvori de kongelige Børn befinde sig, inden Ondskaben faar sin Straf og de selv deres Ret.

S. 2.

Cap. 1. Haraldr k. gráfeldr ok Guðröðr]. Ifølge de sædvanlige Beretninger vare disse ikke de eneste af Erik Blodøxes Søner, der tilsammen herskede over Norge; foruden dem nævnes ogsaa Erling, Sigurd Sleva og Ragnfred. Af disse omtales Ragnfred udtrykkeligt i den samtidige Skald Einar Skaaleglams Kvad Vellekla, hvor han berører hans Tog til Norge under Haakon Jarls Regjering, og beskriver hans Nederlag ved Dingenes i Søndfjord, see Snorres Olaf Tryggvesøns Saga Cap. 17, Olaf Tr. Saga i Fornmanna Sögur Cap. 56, og Fagrskinna, Cap. 45. Om hans Tilværelse kan der altsaa ej være nogen Tvivl. Det samme maa siges om Sigurd Sleva, skjønt han just ikke omtales i noget anført Skaldevers, thi hans Æventyr med Klypp Herses Hustru og paafølgende Død fortælles paa saa mange Steder, og udgjør et saa vigtigt Moment i Erikssønnernes Historie, at det ej kan være opdigtet. Usikkrest bliver Erling, thi vel fortælle baade Snorre og Olaf Tryggvesøns Saga, at Erling tilligemed Harald dræbte Sigurd Jarl, og at han til Gjengjeld sidenefter blev dræbt af Haakon Jarl, men i det Stykke af Eyvind Skaldespilders Haalegytatal, som anføres til Bekræftelse derpaa, nævnes ikke Erlings Navn, og saavel *Historia Norvegiæ* fol. 8. a. som *Ágrip* lade Erling falde i Slaget ved Fitje 961. Hvorledes nu end dette forholder sig, saá fejler dog vor Saga deri,

at den kun nævner Harald og Gudrød. Aarsagen er øjensynligt den, at det kun var Harald og Gudrød, der kom i Berørelse med Tryggve og voldte hans Død.

Haraldr var konungr með sjó o. s. v.] Denne Angivelse er aldeles rigtig, thi det var egentlig kun Gulathinglagen eller Midtlandet, og efter Sigurd Jarls Drab tildeels Thrøndelagen, som adlød Erikssønnerne, indtil de fik taget Tryggve og Gudrød af Dage. Jvfr. Snorre, Harald Graafelds Saga. Oplandene og Viken stode under Fylkeskonger af Harald Haarfagres Æt, fornemmelig nedstammende fra tre af hans Hustruer, nemlig 1) fra *Alfhild*, Ring Dagssøns Datter; hendes Æt herskede især paa Hedemarken, jevnfør Olaf den hell. Saga Cap. 186; 2) fra *Snefrid* Svasedatter; hendes Æt, især hendes ældste Søn Sigurd Rises Linje, herskede især i Hadafylke; fra ham stammede Sigurd Syr paa Ringerike, ligesom Eyvind Kelda (see nærv. Saga Cap. 27) stammede fra Ragnvald Rettilbeine paa Hadeland; 3) fra *Hild* eller *Seanhild*, Datter af Eystein Jarl; hendes ene Søn Olafs Søn var Tryggve, hendes anden Søn Bjørn Farmands Søn var Gudrød; begge beherskede tilsammen Viken, maaske tilligemed Raumarike, dog saaledes at Tryggve nærmest raadede for den østre Deel, Gudrad for den vestre. Naar det strax nedenfor i Cap. 1. heder at „*Hringariki*“ her er Skriv- eller Læse-Feil for *Hranariki* eller maaskee for *Raumariki*, der i *Historia Norveg. fol.* 8. b. nævnes som Tryggves Opfostringssted, i *Ágrip* C. 13 som hans Rige, og som visselig maa have staaet under hans Herredømme.

hallæri mikit.] Dette Uaar beskrives fuldstændigt af Snorre i Harald Graafelds Saga, Cap. 17.

Özurur tota.] Han kaldes ogsaa *Özurrlafskeggr*, see Fagrskinna Cap. 24.

Haraldr grónski &c.] Harald er her aabenbart forvexlet med sin Fader Gudrød, der efter de sædvanlige, vistnok rigtigere, Beretninger dræbtes paa samme Tid som Tryggve ved Erikssønnernes Svig, Jvfr. Snorre, Har. Graaf. Saga, Cap. 10; Olaf Tryggv. Saga i Fornm. S. Cap. 37. Olaf den Helliges Saga Cap. 11. — Det her nævnte Staldbroderskab mellem Harald (Gudrød?), Tryggve, Haakon og Guldharald nævnes ellers ingensteds, og har vistnok heller ikke nogensinde fundet Sted. Snorre (Har. Graaf. S. Cap. 9) og Olaf Tryggv. S. Cap. 36 tale om et Møde, som en Høst, strax efter Sigurd Jarls Drab, holdtes mellem Tryggve, Gudrød Bjørnsson, Haakon Jarl og Dale-Gudbrand, for at slutte Forbund mod Harald og hans Brødre, men ej, som det synes, for at herje tilsammen. Det er aabenbart dette Møde, hvortil vor Saga paa nærværende Sted sigter. Navnet „*Gullharaldr*“ er øjensynligt kommen ind ved en Feillæsning eller Misforstaaelse af *Gudbrandr*, idet man maaskee har læst *Dala-Gudbrandr* som *Dana-Gullharaldr*. At Gunnhild blotede til Guderne for at blive klog paa, hvad de forbundne Høvdingar havde talt om, nævnes ikke andensteds.

Gunnhildar synir tóku veizlu i Sogni.] Stedet nævnes kun her. Forresten omtales Gildet selv, og den forstilte Strid mellem Brødrene ogsaa hos Snorre (Harald Graaf. S. Cap. 9) og i Olaf Tr. Saga, Cap. 36, men fortælles dog noget anderledes.

S. 3.

Þórðr Ingileifarson ok Þórðr Eigileifarson.] At disse to Mænd sendtes til Tryggve, er ligeledes en Beretning, som alene findes i nærværende Saga, og som aabenbart er urigtig. Thi nedenfor, i Cap. 18, hvor der handles om Opdagelsen af St. Sunnivas Reliquier, nævnes, ligesom i Olaf Tr. Saga, Cap. 107, Thord Eigileifsson og Thord Jorunsson som de, der paa Øen Selja fandt et smukt og vellug-

tende Menneskehoved, bragte det til Olaf Tryggvesøn, og lode sig døbe. Mellem begge disse Par Navne er Ligheden altfor stor til at man ei skulde antage at de samme Personer paa begge Steder ere meente. At den ene paa det første kaldes *Ingileifarson*, paa det andet *Jorunnarson*, gjør her intet til Sagen, thi et Navn, der var saa nøie knyttet til Sunniva-Legenden, som det, hvorom der her spørges, og som derfor vistnok paa den Tid, da Sagaen nedskreves, var i Alles Munde, behøvede Forfatteren, eller Nedskriveren af det Exemplar, hvorefter nærværende Haandskrift er copieret, neppe at betegne anderledes end „*þorðr I. sunn*,” og dette I. kunde Afskriveren ligesaavel af Skjødesløshed eller Uvidenhed læse *Ingileifarson*, som han har læst „*Gullharaldr*“ for *Guðbrandr* og nedenfor (Cap. 58) „*Arnor or orski*“ f. „*Arnor mörski*,” især da det strax paafølgende „*Eigileifar*“ kunde forføre ham til at give det foregaaende Navn en lignende Form. Antage vi altsaa, at Forf. her har havt Sunniva-Sagnetns Helte for Øje, kan hans Hensigt alene have været den, at give dem en forhøjet Interesse, ved allerede paa dette Sted at lade dem optræde som uvillige til at deeltage i Erikssønnernes Forræderi. Men da de øvrige vidtløftige Sagaer intet vide derom, synes det, som om denne Combination ene er at tilskrive Forfatteren selv, og isaafald afgiver den et vigtigt Moment til at bedømme hans Troværdighed.

S. 4.

Beretningen om Tryggves Drab er i Enkelthederne noget forskjellig fra den, der meddeles af Snorre (Harald Graafelds Saga Cap. 9) og i Olaf Tryggvesøns Saga (Cap. 36). Især ere alle Talstrørelser betydeligt forhøjede. Efter den sidst nævnte Beretning havde Tryggve kun eet Skib, medens vor nærværende Saga giver ham 10; ifølge hin Fremstilling gaar han selv 10de, ifølge nærv. Saga selv 20de til Mødet. Forøvrigt er vor Sagas Angivelse, at Gudrød laa i Veggesund, og Tryggve paa den anden Side af Nesset, altsaa maaske i Kongshavn ved Gravarne, heel rimelig, siden det er et almindeligt Sagn, at Tryggves Lig blev højlagt i Tryggverør paa Tryggveø, thi denne ligger ligeledes paa Vestsiden af Sotenes, og det er urigtigt, naar nærv. Saga siger at den ligger paa selve Nesset, en Misforstaaelse, der maaskee har sin Grund deri at Øen, beliggende tætved Nesset, hører til Sotenes Hered. *Historia Norvegiæ fol. 8. b.*, der ligesom *Ágrip*, Cap. 13., angiver en anden Aarsag til Tryggves Drab, siger udtrykkeligt, at han blev dræbt og højlagt paa en Ø. Om Bautastenerne ved Graven taler kun nærværende Saga; nu findes de der neppe, i alle Fald omtaler Holmberg (Bohuslens Beskr. III. 11) dem ej.

Cap. 2. *vatns þess er Rönd hét*]. Navnet angives ogsaa i Flatøbogen, men hverken i de øvrige Haandskrifter af Olaf Tryggv. Saga eller hos Snorre. (See Olaf Tr. Saga i Fornm. S. Cap. 44, hos Snorre i Ol. Tr. S. Cap. 2). Det er derfor heel sandsynligt, at *Flbt.*, der ikke sjelden har laant af Odd Munk, ogsaa skylder ham nærværende Angivelse. Spørgsmaalet er nu kun, hvor Odd har den fra, om den grunder sig paa et gammelt Sagn, eller kun paa en løs Gjetning. Sandsynligviis staar den i Forbindelse med den anden Angivelse, der blot findes hos Odd, nemlig at Aastrid senere, efterat være kommen til Heredet Skaun, skulde sig mellem Sivene i Mjøsen. Ogsaa her nævne de øvrige Sagaer, Flatøbogen ikke undtagen, kun „et Vand,” og de sige ikke engang, hvor disse tvende „Vand“ vare beliggende, om det var i Viken, paa Oplandene, eller andensteds. Det synes unegteligen besynderligt, at Snorre eller Olafssagas Nedskriver ikke skulde udtrykkeligt have nævnt Randsfjorden og Mjøsen, de største og mest bekjendte af Indsøerne paa Oplandene, men kun betegnet dem som „et Vand,” dersom de selv havde vidst eller troet, eller dersom det var almindelig bekjendt, at det var her, hvor Aastrid havde skjult sig. Man maa vel derfor antage, at Sagnet herom i alle Fald ej

har været almindeligt, og vist er det ogsaa, at der gaves andre Sagn, som enten lod Olaf fødes paa Orknø (*Hist. Norv. fol. 9. a.*) eller lod ham være tre Aar gammel ved Faderens Død, og af Aastrid blive bragt til Orknø (*Ágrip* Cap. 14). Da imidlertid de saavel hos Odd, som hos Snorre og i Olaf Tr. S. forekommende Angivelser, at det Hered, til hvilket Aastrid kom efterat have forladt sin Fader, hed *Skaun*, og den Gaard i Nærheden af Vandet, hvor hun fandt en gjestfri Modtagelse, hed *á Vitlum* eller *Vipum*, synes det dog at have sin Rigtighed med Angivelsen af Mjøsen, thi *Skaun* kaldtes i Middelalderen det nuværende Stange Prestegjeld ved Mjøsen, og *Vidir* eller *Vidin* kaldtes den i dette Hered beliggende Gaard, hvis Navn nu udtales „*Vie*,“ og som sædvanligviis kaldes „*Nord-Vie*“ (see især *Dipl. Norv. II* No. 220 I. No. 1057). Hvorvidt derimod Angivelsen om Randsfjorden er ligesaa rigtig, bliver vel mere uvist, og derom kan man vel neppe komme paa det Rene, førend man har forvissat sig om Beliggenheden af *Oprustaðir* eller *Ofrustaðir*, hvilket hidtil ej er lykkets. Saa meget seer man, at dette Sted maa have ligget paa Oplandene, hvilket ogsaa baade i *Hist. Norv. fol. 8. 6.* og i *Ágrip* C. 14 udtrykkeligt siges. Men efter den gjensidige Beliggenhed af Ranrike og Hedemarken skulde man formode, at saavel Aastrids Faders Gaard, som det Vand, hvor Olaf fødtes, snarere laa paa den lige Vej mellem dem begge, altsaa f. Ex. paa Raumarike, end i Hadafylke, saamegetmere som dette ej hørte til Tryggves Rige, hvilket derimod var Tilfældet med hiint. Isaafald bliver det omspurte Vand snarest Øyeren, og Odd Munk har da kun nævnt Randsfjorden, fordi den næst Mjøsen var ham mest bekjendt. Det er ikke usandsynligt, at Sagnet om Orknøerne som Olafs Fødested er opkommet ved en Forveksling af Navnet paa de Øer eller Holmer, hvor Aastrid fødte Olaf til Verden.

Cap. 3. *Hákoni Sigurðarsyni.*] Angivelsen af Haakon Jarl, som den, der af Dronning Gunhild nødsagedes til at søge efter Olaf, er aabenbart urigtig, og skyldes vistnok kun Sagaskrivernes Tilbøjelighed til at forhøje Fortællingens Interesse ved at lade Haakon ligefra første Færd af optræde som Olafs Dødsfjende. De øvrige Sagaer vide heller ikke noget derom; kun Thjodrek Munk (Cap. 4) har optaget den.

S. 5.

Skaun — Vizom.] Om Skaun er ovenfor talt; det er Skaun, nu Stange Prestegjeld, paa Hedemarken. Der gaves flere Landskaber af dette Navn, der i den nyere Skrivemaade betegnes „*Skogn*,“ nemlig *Skaun* paa Vestfold (Sandehered), *Skaun* i Borgarsyssel (Rakkestad), *Skaun* i Orkedal (Borgseskoggen), *Skaun*, nu Skogn ved Levanger i Throndhjem, og *Skaun* i Sparbyggjafylke, Egnen ved den vestlige Deel af Snaesevandet. Ordet er fcm. af et tabt eller forældet Ord *skaunn*, som findes i Gotisk, *skauns*, og svarer til det tyske *schön*; alle de saaledes betegnede Landskaber i Norge udmerke sig og ved deres Skjønhed og Frugtbarhed. Skaun paa Hedemarken havde endnu i 1523 beholdt sit Navn, see *Dipl. Norv. I.* 1064. — Hvad Navnet „*Vizom*“ angaar, finder man det i de forskjellige Haandskrifter yderst forskjelligt skrevet. I Haandskr. af Snorre staar „*Vitzcom*,“ „*Vizlom*,“ i Udgaven af Olaf Tr. Saga *Vizlum*, i Flatøbogen *Vittlum*; andre Læsemaader ere i de trykte Sagaer ej anførte, men da Torfæus (*Hist. Norv. II.* 247) ogsaa nævner „*Vithom*“ d. e. *Vipom*, kan man ej betvivle, at ogsaa denne findes. Da nu nærværende Saga har den Egenhed, undertiden inde i Ord at sætte *z* istedetfor *þ* eller *ð*, f. Ex. *fozas* f. *soþaz* (S. 9), *vazaziz* f. *vafaziz* (S. 16), er det heller ikke usandsynligt, at *Vizum* her staar for *Vipum*, der altsaa bliver *Vide* eller *Nord-Vide*.

Cap. 4. Beretningen i dette Capitel afviger fremdeles fra Snorres (Ol. Tr. S. Cap. 3) og den i Ol. Tr. Saga Cap. 44, men den sidste har dog, som man tydeligt kan

see, laant visse Enkeltheder fra Odd Munk. Fortællingen om at Haakon Jarl drog til Sverige efter Olaf, og gav Erik Sviakonge sin Datter til Egte (Jvfr. Cod. Arnam. Cap. 28) synes alene tilhøre Odd, men berøres ogsaa, som „enkelte Mænds Sagn“ i Flatobogen, see Ol. Tr. Saga, Skálh. Udg. I. B. S. 59, 60. Der sigtes ligeledes dertil i det i Fornm. S. Xide B. S. 416—421 meddeelte Sagabrudstykke, Cap. 4 (S. 420) idet Kong Erik kaldes Haakons „Ven eller Maag.“ Men Urigtigheden deraf indsees let alene af den Grund, at Styrbjørn, der i Beretningen allerede omtales som død, ej faldt førend henved 985, mere end 20 Aar efter Olaf Tryggvesøns Fødsel. Forresten siges det og i Styrbjørns Thätt (Fornm. S. V. S. 250) at Erik ofrede sig til Odin forat faa Sejr over Styrbjørn, men hvad Odd fortæller om den hos de Svenske gjeldende Lov, at en Hustru skulde begraves med sin Mand, lader saa utroligt, at man næsten skulde fristes til at antage det for en reen Opdigtelse, da man ellers i Sagaerne savner Exempler paa noget Lignende. I det arnamgn. Hdskr. kaldes Haakons Datter Auðr.

I dette Capitel begynder det arnamagnæanske Hdskr. af nærværende Saga, paa det Sted, der omtr. svarer til denne Udg. S. 6 L. 1, men ikke saaledes, at man ved Hjælp af nærværende Udgaves Text vilde kunne udfylde hiin.

S. 9.

Cap. 5. *Valdamars*] Næmlig *Vladimir*, Storfyrste i Rusland fra 980—1015. Dette Capitel, der heelt igjennem bar legendarisk Præg, findes ej hos Snorre, men er optaget, næsten ligelydende, i alle Fald hvad Meningen angaar, i Olaf Tryggv. Saga (Cap. 46). Forsaa vidt gamle Sagn ligge til Grunden for Beretningen, synes disse oprindelig at have sigtet til Vladimirs Farmoder, ikke Moder, *Olga* (eg. Helga), der døde 969, kun faa Aar efterat Olaf var fød, og om hvilken der svævede en Hellighedens Glands, der nok kunde bevirke at hun af Mange ansaaes for udrustet med overmenneskelige Aandsgaver.

þessi Valdamar &c.] Det arnam. Hdskr. udelader alle Led efter Jarisleif. Ogsaa i Olaf d. Hell. S. (hos Snorre Cap. 95) heder det at Jarisleif, d. e. Jaroslav Vladimirs Søn, havde tre Sønner, *Valdemar* (Vladimir), *Visevald* (Vsevolod) og *Holte* den frøkne. Men af de Slægtregistre, der anføres saavel hos Snorre (Har. Sig. Saga Cap. 102) som i Fornm. S. (VII s. 111) og i Fagrskinna Cap. 213, foruden af enkelte Angivelser i Knytl. Saga, sees det, at det var Vsevolod, ikke Holte, som var Farfader til Ingebjörg, Valdemar d. Iste's Moder. Odd har altsaa forvexlet „Visevald“ med Holte, der snarere er den samme som Isjaslav Jaroslavitsh, Morfader til Richiza, Kong Knut Magnussøns og Dronning Sophies, Valdemars Hustruer, Moder. See *Antiquités Russes* I. S. 482 fgg.

Cap. 6. Jvfr. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 1. Olaf Tryggv. Saga, i Fm. S. Cap. 46. Disse, saavel som det arnam. Hdskr. af Odd Munk, lader Aastrid kun opholde sig 2 Aar i Sverige, og da nærværende Hdskr. ligeledes nedenfor (S. 22, Cap. 15) nævner 2 Aar, maa man antage Tallet .iii. paa dette Sted for en Fejl istedetfor .ii.

Eres] Snorre og Ol. Tr. Saga kalde Manden selv Reas, Konen Rekon, og Sønnen Rejni.

S. 10.

Arlogia] den sædvanl. Form, der og forekommer i det arnam. Hdskr. af nærv. Saga er *Allogia*. Ogsaa her synes „Olga“ at have foresvævet Sagafortælleren.

For nogenledes at udfylde den her forekommende Lakune, hidsættes det tilsvarende Sted af det arnamagn. Haandskrift, hvilket vi dog, da den forskjellige Udtryksmaade i begge Haandskrifter gjør det umuligt, nøjagtigt at sammenkæde begge Texter, lade begynde lidt ovenfor Lakunens Begyndelse, og slutte lidt nedenfor dens Ende :

(Cap. 5.) . . . Sigurðr broðir Astríðar hafði sua mikinn metnað af konungi at hann eignaðiz af honum miclar eignir oc mikit lén. oc setti hann yfir at skipa konungs malum. oc heimta saman scylldir konungs víða af heruðvm. hans boð scylldi oc yfir standa allu konungs ríkinu. Þa var Olafur .ix. uetra gamall er þessi atburður gerðiz at Sigurður modurbroðir Olafs com í þænna stað er Olafur uar firir. oc var bondinn fariinn til acrs með verkmonnum. Sigurður reið þa í þorpit með micla sveit manna oc sœmilegv foruneyti. Þa var Olafur ileic með aðrum sueinnum. hafði hann sua micla ast fengit af sinum herra at hann var ecki anaúðigr eða þræll. helldr sua sem æskilegr son oc let hann honum engra luta vantt þeirra er hann beiddiz. skentaði hann ser a hueriom degi þat er honum þotti bezt. Oc Olafur fagnar honum vel oc með mikilli list. oc Sigurður tok vel oc bliðliga hans orðum oc mælti sua. Se ec þat goðr sueinn at ecki hefir þu þat bragð a þer sem herlendskir menn huarí með yfirlitum eða mali. Nu seg mer nafn þit oc ætt ok fostr iorð. Hann suarar. Olafur heiti ec en Noregr er ættiorð mín. kyn mitt er konunglicet. Sigurður mælti þa huert er nafn faður þins eða modur. hann suarar. Tryggvi het faðir minn en Astríðr moðir. Sigurður mælti. huers dottir var moðir þin. han suarar. hon var dottir Eiríks af Oprustodum ríks mannz. Oc er Sigurður heyrði þetta steig hann af hestinum oc fagnaði honum vel oc minntiz við hann oc segir honum at hann er moðurbroðir hans oc vist er þetta fagnaðardagr er við hafum her fundiz. Síðan spyr Sigurður at ferþum Olafs oc þangatcomu hans eða huersu lengi hann hafði þat afelli þolt oc hann segði honum ferþir sínar sua sem gengit hafði. Ok eptir þat mælti Sigurður. villt þu nu frendi at ec kaupa þek at lauari þinum oc ser þu eigi lengr i anaúð hans eða þionustu. Hann suarar. vel em ec nu cominn segir hann hia þui sem fyrr. en giarna villda ec leystur verða hepan ef fostbroðir minn væri leystur af þrældomi oc fari hann með mer ibrot. Sigurður quað þat giarna gera vilia oc spara enga luti til. Oc síðan com Heres bondi heim oc fagnaði vel Sigurði þuiat hann scylldi heimta laudscylldir af þeim heruðum oc af huerio husi oc sia yfir at þat greiddiz allt vel. Oc at lyctum vacði Sigurður til við bondann ef hann vildi selia sveinana við verði. man ec nu þegar reiða verþ firir. Hann suarar. selia man ec hinn ellra sueininn sem ocr semz. en hin yngri er mer vfar þuiat hann er bæði vitrari oc þo friðari oc honum ann ec oc myclu meira oc mikit þycki mer at lata hann. oc ecki sel ec hann nema við miclu verþi. Oc er Sigurður heyrði þetta þa spyr hann huar coma scylldi oc bondinn for þo æ vndan en Sigurður leitaði þo eptir þui frecara. En fra lyctum er at segia þessar caupstefnu at sueinn hinn ellri var firir mork gullz en hinn yngri var fyrir .ix. merkr gullz oc þotti bonda þo meira at lata hann en hinn sueininn. Eptir þat for Sigurður abrot með Olaf frænda sinn oc heim i Garþaríki. En þat voro log i landi þui at eigi scylldi þar upfæða konungs son af utlendu kyni ne fiarrlægio ríki at uuitanda sialfum konungi. Sigurður hafði Olaf heim með ser til husa sinna oc varðveitti hann þar með launungu oc farra manna vitorði. oc þo i goðu yfirlæti. for þo sua fram um rið. Sua bar til einn dag at Olafur geck fra herbergi sinu oc með honum fostbroðir hans at uvitanda Sigurði frænda hans. þeir foro þo leynilega oc gengu a eitt stræti. oc þar kendi Olafur firir ser sinn uvin þann er drepit hafði firir .vi. vetrum fostra hans firir augum honum en selldi síðan sialuan hann i anaúð oc þrældom. oc er hann sa haun þa gerðiz hann asyndar sem bloð oc þrutinn miok oc bra honum mioc við þessa syni huarf han þa aptr scyndilega oc heim til herbergia sinna. oc litlu síðarr com þar Sigurður af torgi oc er hann sa Olaf frænda sinn þrutinn af reiði þa spurði hann Olaf hvat honum væri. hann segir huer sok til var oc bað hann veita ser sin styrk til at hefna fostra sins. þu-lican harm sem sia maðr gerði mer oc margfallda scomm. vil ec nu hefua fostr-

fofur mins. Sigurþr segir at hann vil þetta veita honum. rísa nu up oc ganga með micla sueit manna oc var Olafr leiðsogumaðr til torgsins. Oc er Olafr ser þenna mann taca þeir hann oc leiða utan borgar. oc síþan gengr fram þessi hinn ungi sueinn Olafr oc ætlar nu at hefna fostra síns. var honum þa fengin i hond mikil breið æx at hoggva þenna mann. Olafr var þa .ix. vetra gamall. Síþan reiðir Olafr æxina og hoggr a halsinn oc af hofuðit oc er þetta callat micit fregþar hogg sua ungs manns. I þenna tíma voru i Garðaríki margir spamenn þeir er vissu firir marga luti. þeir sagðu af sínum spadomi at connar voru i þetta land hamingior nocquors gofugs mannz oc þo ungs oc alldri fyrr hofðu þeir set ne eins mannz fylgior biartari ne fegre oc sannuþu þeir þat með morgum orðum en eigi mattu þeir vita hvar hann var. en sva sogþo þeir mikils hattar vera hans hamingio at þat líos er yfir henni skein at þat dreiffiz um allt Garðaríki oc víða um austrhálfa heimsins. En fyrir þui sem sagt var fyrr at Allogia drotning var allra kúnna vitrost þa þyckia henni slikir lutir mikils verþir. Þiðr hon hon nu konung með fogrum orðum at hann lati stefna þing at menn comi þangat af allum nalægiom heruðum. segir hon at hon mon þa til coma oc tilscipan a haua slika sem mer líkar. Nu gerer konungr sua. Komr þar mikill fioldi manna. Nu byðr drotning at sla scal mannhringa af allum muginum. oc scal huerr standa hia aðrum sua at ec mega líta huers mannz asionu oc yfirbragð oc einkanlega augun oc væntir mek at ec myna skynia huerr styrandi er þessi hamingio ef ec fæ lítið sialldr augna hans. oc eigi man þa leynaz mega huerr þessar nautru er. Konungr lyddi nu hennar ræþu oc er þetta hit fiolmenna þing stoð .ii. daga en drotning geck firir huern mann oc hyggir at huers mannz yfirbragþi oc finur engan þann mann er henni þycki líklegr til at styra sua matkum lutum. oc er staðit hafði .ii. daga þingit oc com hinn þriði dagr þa var enn aukat þingit. sottu þa þangat allir at hans boði en elligar la sok a. var nu slegit allu folki i mannhringa en þessi hin ageta cona oc hin frægia drotning hugði at huers mannz alitum oc yfirbragþi. Komr hon þar er aleið stundi a sem fyrr henni stoð einn ungr sueinn með vandum clæðum. hann var i kuffi oc lagþr hottrinn apr a herðar honum. hon leit augu hans oc skilði hon þegar at hann var þessar hinnar haleitu gíptu oc leiðir hann firir konung oc gerþi þa bert firir allum at þa man sa fundinn vera er hon hafði lengi leitað. Var nu þessi sueinn i konunglect valld tekinn. gerþi hann þa kunnect konungi og drotningu ætt sína oc tign at hann var eigi þræll helldr birtiz nu at hann var pryddr konunglegre ætt. Síþan tok konungr oc drotning at fostra Olafr astsamlega með mikilli bliðu gæddu þau hann morgum farsæligum lutum sem eiginlegan sinn son. Þessi sueinn vox up i Gorðum snimma algerr at affi oc viti oc þroaðiz langa rið sem alldr visar til sva at a fam vetrum var hann lanct um fram sína íafnalldra i allum lutum þeim er pryða ma goðan hoffþingia. Oc þegar er han tok at syna sek oc sína atgerui þa var þat abbragðlict a marga vega oc a scamre stundu hafði hann numit allan riddarlegan hatt oc orrostulega speki sua sem þeir menn er kænstir voro oc hraustastir at fylla þa syslu. Nu feck hann af sliku micla sæmð oc frama fyrst af konungi oc drotningu oc vt i fra allum aðrum rikum oc urikum vox hann nu þar oc þroaðiz huartveggia með vizku oc vetratali oc allconar atgerfi er pryða ma agetan hofðingia. oc Valdamar konungr setti hann þrætt hoffþingia innan hirðar oc at stioni hermonnum þeim er vinna scyldu sæmð konungi. oc margscyns fræmparverk van hann i Garðaríki oc víða um austrhálfa þo at her se fatt talt. En er hann var .xii. vetra gamall þa spyrr hann konungin ef nocquorar borgir eða heruð þau er legit hafi undir hans konungdom oc hafi heiðnir menn tekit af hans ríki oc sæti þa yfir hans eigu oc soma. Konungr suarar oc segir at vist varo nocquorar borgir oc þorp þau er hann

hafði att oc aðrir hafðu heriat af hans eign oc lact nu við sit ríki. Olafr mælti þa. gef mer þa nocquot lið til forræðis oc scip oc vita ef ec mega aprt vinna þat ríki er latit er þuiat ec em fuss at heria oc beriaz við þa er yðr hava hneyct. vil ec þartil niota yðarrar giptu oc sialfs þins hamingio oc man vera annathuart at ec man fa drepit þa eða þeir mano abrot stockua firirminum styrk. Konungr toc þessu vel oc feck honum lið slict er hann beiddiz. Nu syndiz þat er fyrr var sagt huersu kœnn hann var við allan riddaraskap oc herscaparbunat. kunnir hann oc sua næfriliga fylkingum fara sem hann hafði i þui iafnan sta(r)fat. ferr hann nu með þessu liði oc atti margar orrostur oc vann mikinn sigr a vvinum sinum. vann hann aprt allar borgir oc castala þa er fyrr höfðu legit undir ríki Garða konungs oc margar þioðir utlendar ocaði hann undir ríki Valdamars konungs. en at hausti huarf hann aprt með fagriligum sigri oc friðu herfangi. hafði hanu þa margscyns gersimar i gulli oc agetlegum pellum oc steinum dyrum er hann færði konungi oc drotningu oc var nu hans vegr ændrnyiaðr oc fognuðu honum allir með hinum mesta feginleik. Slicu hellt hann fram a huerio sumre at hann heriaði oc vann margscyns frægþarverk en hann var a vetrum með Valldamr konungi. oc er hann skein i þuilikri dyrð þa er sua sagt at eptir einn mikinn sigr sneri hann heim til Garða. þeir sigldu þa með sua miclu drambi oc kurteisi at þeir hafðu siglin yfir skipum sinum af dyrum pellum oc sua varu tiolldin þeirra oc. En af slicu ma marka rikdom þann er hann hafði fengit af storvirkiom þeim er hann vann i austrlondun.

(Cap. 6). *Fra Olafi konungi.*

Sua segia vitrir menn oc froðir at Olafr hafi alldrigi blotat scurðgoð oc hann setti iafnan hug sinn við þui. en þo var hann vanr at fylgia konungi til hofsins optlega en alldrigi com hann inn. stoð hann þa uti hia durum iafnan. oc eitt sinn ræddi konungr við hann oc bað hann eigi þat gera þuiat þat kann vera at guðin reiðiz þer oc tynir þu bloma æscu þinnar. villda ec giarna at þu litillættir þek við þau þui at ec em ræddr um þek at þau casti a þek akafre reiði sua mikit sem þu hefir i hættu. Hann svarar. alldrigi hræðumk ek guð þau er huarki huaa heyrn ne syn ne vit oc ec ma skilia at þau huaa enga grein. oc af þui ma ec marca herra huerrar naturo þau ero at mer syniz þu huert sinn með þeckilegu yfirbragþi at attecnum þeim stundum er þu ert þar oc þu færir þeim fornir. en þa liz mer þu iafnan með ugíptubragþi er þu ert þar. oc af þui skil ec at guð þessi er þu gofgar manu myrkrunum styra. Oc þat segia menn þa er Olafr var i þuilikri sæmð at til urðu nocquorir menn meirr ofundfullir en gæzkufullir oc rægþu hann við konunginn oc varþ hann firir ofund margra gofugra manna. oc firir þa sok for hann i brot ok hafði þa mikinn her. hann heriaði þa a heiðnar þioðar oc feck iafnan sigr. for hann viða um Austrveg oc braut undir sek folkit. Oc er honom leiddiz þessi iðn þa var comit at vetri. villdi hann þa snua heim til Garða. Oc þa com imoti þeim veðr beði mikit oc gagnstaðlict og hepti þat ferþ hans þessu sinni. snyr han þa til Vindlandz með liði sinu oc lagþi skipum sinum til lægis.

(Cap. 7). *Fra Olafi Tryggvasyni ok fru einni.*

Firir Vindlandi reð þa Burizleifr konungr mikill hofþingi. hann atti .iiii. døtr oc atti eina siþan Olafr, en aðra atti Sigvaldi iarl. þriðio atti Sueinn tiugnskegg Dana konungr. En firir þeim heruðum er Olafr var við cominn reð ríki dottir konungs er Geira het. hon var drotning. hon hafði mikit ríki oc styrði vel. oc scant ibrot fra hennar hafuðstað var Olafr við cominn með lið sitt. Hon var rik ok hellt vegsamlega sinn eckioscap. Hon hafði með ser einn forstiora dygguan oc truan er getti hennar sæmðar oc virþingar. þessi maðr het Dixin. hann for a

einum degi með nocquorio scylldu orendi scamt fra því er skip Olafs lagú oc eptir þat hvarf hann heim apr oc spyrr drotning huadan hans quama væri eþa huat hann kunni segia. Hann snarar. ec com af sioarstrondu fru min. Huat frettir þu eða satt segir hon. Heyrþu drotning segir hann. ec scal segia þer þa luti drotning er þek girnir at vita. er bæði ero dasamligir oc tiguligir. oc nu firir scommu syndir verit. Huerir ero þeir segir hon. Dixin melti. her ero comnir i þessa hofn hia borg varri morg skip ageta vel buin með allum herscapar buningi. þau varo oc buin með dyrlegnu clæðum oc margskonarr gersimum en sialfir mennir ero með miclum friðleica oc herklæddir hinum bezta herscndða oc sialldan munu slikir menn senir verþa her. en þo er sa einn er lauct er um fram aðra menn ok at visu hygg ec at þar leyniz konungr. þuiat þessi maðr man vera mikils hattar oc dasamlegrar naturu. hann er har oc vel vaxinn oc hefir gafuglega asionu oc friðan licama hann hefir oc augu sua snor ok fogr at all dri fyrr sa ec mann sua tiguligan. oc sanuliga ma ec yðr þat segia at mer lize þessi vera um fram mannlegan hatt oc oðli er þessi maðr hefir. með honum hygg ec vera monu vit mikit oc ageta speki. oc undir þessi hinni gafuglegu asionu ætla ec leynaz tign konunglegrar vegsemðar. oc ef eigi mislikar yðr fru min þa villda ec at þer gerðit sem yðarri tign somir. gangit imoti honum scæmilega með allum monnum yðrum oc biðit honum goða costi. en ec vænte at hann taki þui vel ef hann er kurteislega laðaðr með goðvilld. oc þat heyrða ec hans menn mæla at þeir myndu vilia vera her i vetr i þessu landi oc þat er tru min at nocquot gott mynni ver liota af þessa mannz comu ef ver kinnum til geta. oc ef þer leitid þess mannz. drotning. er styri með yðr konunglegre tign oc vera megi forstiore yðars rikdoms oc landuarnarmaðr. oc frelsi land ypart af motgangi vvina þinna huern megu þer sinna þessum tignara. þessum friðara. oc all dri um all dr megu þer sinna þann er þuilikr styrkr se eða briost imoti vvinum yðrum. en með sannu segi ec af þeirre speki er mer er gefin at ec hygg at all dri finnit þer þuilican mann i yðru landi oc at sijr i yðru landi þo at þer leitit vm alla þa menn er undir himni sæþaz. þa mant þu þenna cinn velia af allum þui at þessum fær þu engan likan. Drotning melti. ef yðr syniz sua soma varri tign þa kom þu a hans fund oc seg honum þau min orð at ec byð honum hingat með allu liði sinu. Dixin melti. ef þer gefit mer leyfi til þess fru þa vil ec fara giarna. Oc siþan for hann til skipanna með morgum monnum oc at aheyranda hofþingianum oc allum hinum flytr hann fram með mikilli snilld orendi drotningar. Oc er Olafr heyrði þetta boð oc þar með vinsamleg orð þa gladdiz hann oc þackaði fogrum orþum hennar storlæti. Oc er up varð sett skipin Olafs oc er þeir varo bunnir þa geck Olafr með allum sinum monnum til borgarennar. en drotning reið imoti honum með mikilli vegsemð oc fagnaði Olafi er þa matti at rettu konungr callasc. oc toc hon við honum með allre bliðu oc spyrr hann fyrst at nafni. oc siðan at þui með huerre tign hann er. Oc er hann hafði sagt henni þessa luti sem hon hafði spurð þa gaf drotning hannu agetliga holl oc þar með marga þionustumenn bæði karla oc konur oc hallar bunað. Geira drotning rikði þar er Germania heitir til vestr-halfu oc er þangat bæði betri landzcostr oc sva lyðrinn. Stoð nu riki þeirra með miclum bloma en Olafr bygþi þessa holl. Oc er com at iolum þa var þar mikill firirbunaðr oc stefnt þangat miclu fiolmenni. oc er su vezla er buin þa geck drotning með micla sueit afund Olafs oc bauð honum at þau drycki bæði saman i þeirre holl er hon siolf drack með sinni hirð. oc han tok þui með allre bliðu oc var þessi vezla allfræg. satu þau i einu hasæti Olafr oc drotning oc drucku af agetlegum kerum bæþi mið oc vin. hofþingi Dixin talaði við þau ymsi með miclu viti oc sagþi henni hversu mikill styrkr oc vegr henni væri ef hon ætti þuilican stiornar mann firir sinu riki. hann mælti oc sua við hann at girnilegt

væri at raða þui ríki er stoð með sua morgum farsæligum lutum oc þo þat mest vert huersu vlik hon var aðrum konum i allre sinni atferþ oc naturo oc allre sinni atgerui oc þo at huartueggia leiti at sia firir sinum costi um alla verolldina at cigi man fa meira soma en hann taki hana ser til konu en hon hann ser til bonda. En er hann hafði þessu orða saði sait i briost þeim þa tok þat at rotasc oc festasc með þeim baðum oc syndiz þeim girnilect oc lielect til mikillar hamingio. Var þa síþan aukuð veizlan með allum hinum beztum fongum oc stoð marga daga oc iok miklu a at hinn síþarra dag var veitt með meira cappi en hinn fyrra sem ricum konungi somði með allum hinum beztum fongum er til fenguz.

(Cap. 8). *Fra Olafi konungi.*

Þar var Olafur nu i miclum soma oc yndi. Oc eitthuert sinn er hann sat a tali við drotningu þa mælti hann. ero nocquorar þær borgir eða heruð eða tun er undan hafi horvit yðru ríki ok þer ættið at haua oc hafi ransmenn eða vikingar tekit ranglega af yðr. drotning svarar. hærra ec ma nefna firir yðr þær borgir er undan hava horfit varo ríki oc lengi hafum ver þollt þeirra ofsa. Eptir þat bio Olafur her sinn or landi ok hafpi mikit lið oc sotti þær borgir er drotning atti. Oc er hann sat um borgirnar þa gerþi hann þeim .ii. costi huart er þeir villdi giallda scatta eptir rettendum oc veita þeim þionustu oc slicca lyðni sem þeir varu seyldir til eða hann man sækia borgirnar oc er þa mæiræ van at þa se huarki costr gríða ne fiarins. Oc þeir er borgirnar helldu mæltu mioc imoti oc quoduz cigi myndu up geuaz oc helldr moti standa með allu megni, Síþan sat hann um borgirnar oc barðiz oc let bera at valslongur oc margscyng brogð þau er hans menn eru vanir oc sua geck hann at með akefð at engi varð viðstaða oc braut hann borgirnar oc geck hann up með liði sinu oc tok hann ugrynni fiar. oc allir þeir er imoti stoþu oc drembilega suoruðo varo nu suivirðlega yfir comnir oc allir drepnir þeir er cigi baðu miscunnar með litillæti. oc naþi Olafur þuilicum yfirgang sem hann villdi. Ferr hann nu til annarrar borgar oc settiz þar um oc setti þeim þuilican marcað sem hinum fyrrum. en þeir suorvðu. spurt hafum ver huersu akafr yðarr rikdomr er eða huersu illa þeim gegnir er imoti standa yðru boði. nu viliom ver taca vitrligra rað en varir nagrannar. gefum oss up i yðart valld oc leyfum yðr upgongu i borgina. Oc Olafur tok þui með bliðu. luku þeir þa up borgarliðum ok geck hann inn i borgina. Oc þa somnuðuz saman allir hofþingiar ok rikmenni ac allr mugr oc eggioðuz með mikilli reiði oc baðu engan undan ganga huart sem var meira hattar eþa minna. Oc er Olafur finnr suikræði þessi at vvirg her komr at þeim allum megin. þa vikr hann einshuers staþar ut a borgarvegginn oc kallar hatt a sina felagá er stoðu við borgarvegginn. eitt hialprað se ec nu firir oss liggia segir hann. stiga ovan firir borgarvegginn oc man ec fyrst til raða oc taca síþan við yþr þa er þer laupit ovan. oc man ecki til saca þvi at blaut leira er undir. Oc síðan liop hann ovan oc reyndiz sem hann sagþi oc eggjar þa nu eptir at laupa þo at þeim þycki hatt. Nu gerðu þeir sua liopu ovan firir vegginn oc með hans tænaði hellduz þeir allir. sitia nu allir saman um borgina oc veita atgongu sua harða at þeir briota a stor hlið oc gengu síþan up allir. scorti þa cigi harðan bardaga. oc er þa gert miscunnarlaust við þa oc minnasc nu sarlega sinna meingerþa oc drapu nu huert mannz barn en rentu allu fe oc brutu borgina oc at lyctum brendu þeir hana. Oc með þessum sigri ferr Olafur aprt oc færði drotningu gull oc silfr oc ageta gripi. Þat hava menn firir satt at þessi hafi verit Iomsborg er Olafur sat um oc menn villdu suikia hann oc var hann byrgþr i borginni með .lx. manna.

(Cap. 9). *Fra Olafi konungi.*

þa er Olafur hafði verið .iii. vetr í Vindlandi gerðuz þau tíðendi at drótningur fær braðan bana.

S. 10.

Jvf. Olaf Tryggvesøns Saga í Fornm. S. Cap. 59. 75. Snorre, Olaf Tr. Saga, Cap. 22—30. Fagrskinna, Cap. 69, omtaler den vendiske Geira kun ganske løseligt, og kalder hende *Geila*. Nedenfor í nærv. Hdsk. Cap. 52 kaldes hun „Garia“.

Hvad der her, í Slutningen af Cap. 6, tales om Ingebjørg Tryggvedatters første Giftermaal og Sorg over hendes første Mand, samt om Kongens Plan at bortgifte hende til en Mand ved Navn Sørle, forekommer alene her. Í det arnam. Hdsk. af Odd Munk, Cap. 9, er hele dette Stykke udeladt. Dets Indhold har neppe nogensinde før været bekjendt. Hvo denne Sørle har været, vides ikke. Ingebjørg overvandt dog, som vi erfare, senere sin Sorg, da hun egtede Ragnvald Jarl af Gautland, efter strax í Forvejen at have følt Tilbøjelighed for Islændingen Kjartan Olafsson, see Olaf Tr. Saga, Cap. 233, 241 hos Snorre Cap. 105, Laxdølsaga Cap. 44. De Ord, som her lægges Ingebjørg í Munden, ere besynderlige, forsaavidt som hun ta er om at hele Norge kunde høre Olafs Graad, medens dog den af ham begrædte Hustru døde í Vendland længe førend han kom tilbage til Norge.

Cap. 7. Cod. Arn. 9. *I Garða austr.*] Cod. arnam. har merkeligt nok „*Russiam*“, hvor den vel holder sig nærmere til den latinske Original.

Denne Legende fortælles ogsaa í Olaf Tr. S. Fornm. S. Cap. 75, men nævnes ej af Snorre.

S. 11.

Cap. 8. Cod. Arn. 10. Jvfr. Olaf Tr. S. í Fornm. S. Cap. 76 *rödd fagra*; í Cod. Arnam. *rödd mikla*.

ögurliga stadi o. s. v.] Cod. Arn. har alene: „fulla af logum ok kvölum“. í *Garðariki*]; Cod. Arnam. har atter „í *Russiam*“.

S. 12.

ef hann tilkæði o. s. v.] Cod. Arn. har kun „ef hann vildi fara sjálfur.“

í *Garðariki*] „í *Russiam*“ Cod. Arn.

á skynlaus göð] „þeim guði er enga hjálp má veita“, Cod. Arn.

viða um austrvegju] „hvar sem hann fór, eigi at eins í Garðaveldi, heldr ok alt í Norðrhálfm heimans“, Cod. Arn.

Cap. 9. Cod. Arn. II. Jvfr. Olaf Tr. S. í Fornm. S. Cap. 78, 79. Thjodorock Cap. 7. Capitlet udelades í Snorre, som derimod fortæller om en Eremit, der gav Olaf en Prøve paa sin Spaadomsaand og derved fik ham til at lade sig døbe. Olaf Tr. Saga har baade Snorres Beretning, og nærværende Capitel, hvorved den er kommen í en ikke ubetydelig Selvmødsigelse, idet Abbeden í Klostret deels omtales som forskjellig fra Eremiten, deels synes at falde sammen med ham.

Syllingar] opr. vistnok *Syrllingar*, *Surlingar*, d. e. *Sorlingues* eller *Scilly*-Øerne. *pilizum*.] Istedetfor „skryðaz p. ok kápum dýrlegum“ har Cod. Arn. alene „skryðaz ágætlega“. *Piliza* er det middelalder - latinske *pellicia* (af *pellis*), hvoraf det fr. *pélisse*, og vort „*Pelts*“. Man skulde antage at Ordet har staaet í den latinske Original, ihvorvel det ej videre synes at passe paa Munkenes Dragt.

S. 13.

með iii. skipum] Cod. Arn. har alene: *skipum sinum*, uden at angive Tallene. Da det imidlertid nedenfor heder at ogsaa Sigurd Jarl havde tre Skibe, efterat det ovenfor er sagt at Olaf gav sine Mænd Orlov til at drage í Kjøbferd, synes det, som om vor Codex virkelig har Ret, og som om Forfatteren har meent, at tre af

Olafs Skibe bleve liggende tilbage i Syllingerne, saaat han og Jarlen havde lige mange til at drage i Leding.

Fortællingen om Sigurd Jarl er hverken optagen i Olaf Tr. Saga eller hos Snorre; den synes ogsaa højst upaalidelig; der var i alle Fald paa denne Tid neppe nogen Jarl i Northumberland af Navnet Sigurd. Skulde noget sandt ligge til Grund for Beretningen, da maatte det snarere være dette, at Olaf har herjet eller draget paa Krigstog i Forbindelse med Sigtrygg Silkeskegg, Søn af Olaf Kvaran, Konge i Dublin, og at Navnene *Sigtrygg* og *Sigurd* ere forvexlede. Olaf Kvaran havde i sin Tid været Konge i Northumberland (see *Chron. Saxonicum* ved 949); Sigtryg var paa denne Tid (994) fordreven fra Dublin, men gjenvandt det i Slutningen af samme Aar, (see de irske Annaler ved dette Aar) efter al Rimelighed i Forening med Olaf, der imidlertid havde egtet hans Fræudkone Gyda, der nedenfor i Cap. 10 kaldes Syster af Olaf Kvaran, men snarere var hans Datter.

Alen auðgi d. e. *Áli hinn auðgi*. Her bruges *Áli* og *Óli* til at udtrykke samme Lyd.

ránsmenn &c.] „ránsmenn ok vandar [þjóðar er víða höfðu undir sik lagt stórar eignir, ok festu þeir þetta síu í milli, svá at af öllu megni ok krapti skyldu þeir þá undir sik brjóta“, Cod. Arn.

Imellem Cap. 9 og 10 (i Udg. i Forum. S. Cap. 11 og 13) indskyder Cod. Arnam. et Capitel om Kong Odd den 2dens Tog til Danmark og Olaf Tryggvesøns Deeltagelse i Kampen ved Danevirke. Dette Capitel, som udelades i nærværende Codex, synes ogsaa at komme paa et heelt ubelejligt Sted, idet det aldeles afbryder Materien om Olafs og Sigurds Tog i de irske og engelske Farvande. Da det desuden stemmer næsten Ord til andet med Jomsvikingasaga Cap. 8—12, er det aabenbart kun laant herfra og har oprindeligt intet haft at bestille med nærværende Saga. Jvfr. nedenfor, Anm. til Cap. 11.

S. 14.

Cap. 10. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 82, Snorre Cap. 35.

Historien om Gyda og Alvine fortælles ogsaa i Olaf Tr. Saga Cap. 80 og hos Snorre, Cap. 33, 34. I disse skrives hans Navn ligeledes *Alvini* eller *Alfvini*; i Cod. Arnam. af nærv. Saga derimod *Alpin*, sandsynligviis ved en Forvexling af *v*, hvis Form i de engelske og ældste norske Haandskrifter ligner *p*, med denne sidste Bogstav. Begivenheden fortælles i Hovedsagen eens paa alle de nævnte Steder, men i Enkelthederne derimod temmelig forskjelligt. Olaf Tr. Saga og Snorre lade A. kun medbringe 11 Mand, ligesom Olaf selv, til Holmgangen, og lægge desuden Vegt paa, at Olaf og hans Mænd ifølge hans udtrykkelige Befaling brugte Øxer, med hvilke de slog Sverdene af deres Modstanderes Hænder.

Naar det hos Odd heder at Gyda var Syster af *Skottekongen* Olaf Kvaran, saa er dette i og for sig ingen Fejl, da Ierne paa denne Tid oftere kaldes Skotter, saaledes f. Ex. i det angl. Kvad om Slaget ved Brunanburg 938, der er meddeelt i *Chron. Saxonicum* ved dette Aar. Derimod kan det ikke være rigtigt, at Gyda kaldes Olaf Kvarans Syster, eftersom denne, død 980, allerede nævnes som Kriger og Konge i Aarene 940—950 (see *Chron. Saxon.* og *Annales Ultoniensis* ved disse Aar), og det da ej synes rimeligt, at han kunde have haft en Syster, som endnu i 994 var ung og smuk. Olaf Tr. Saga og Snorre stemme imidlertid ogsaa med nærværende Beretning i dette Punkt. Naar man dog erindrer, hvor ofte vore Forfædre, især i Kvad og kortere Beretninger, antyde Svogerskabsforhold alene ved at anvende Ordet „mágr“, uden nærmere at melde, hvorvidt den omspurgte „mágr“ er Svigerfader, Stifader, Svigersøn, Stiføn eller Svoger, kan man lettelig fatte, hvorledes et Udtryk i en eller anden gammel Fortælling eller et eller andet

Mindekvad om Olaf Tryggveson, at han var „Kvarans mågr“, har kunnet forlede den første af hans Sagas Optegnere til at udgive ham for Olaf Kvarans Svigersøn, istedetfor hans Svoger. I eet Punkt har Odd Munks Fremstilling her et afgjort Fortrin for den, som meddeles i Ol. Tr. Saga og hos Snorre, idet den nemlig ikke, som den sidstnævnte, omtaler at han senere opholdt sig hos sin Svoger Olaf Kvaran. Efter Odd's Fremstilling kunde Olaf Kvaran gjerne være død lang Tid forinden Olaf egtede Gyda, hvilket han ogsaa i Virkeligheden var. Der opstaar endelig temmelig stærk Formodning om at Kongesagaernes Bearbejdere have nævnt om Olafs senere Ophold hos Olaf Kvaran, alene fordi de antog det *rimeligt*, at han opholdt sig hos ham, uden nogen udtrykkelig Hjemmel, eller idetmindste uden anden Hjemmel end en løst henkastet Ytring om, at Olaf tilbragte nogen Tid i Dublin hos sin „Maag“. Man maa her ikke forglemme, at de gamle Kvad, efter hvilke de senere Beretninger især formedes, ej saameget *fortælle* de enkelte Begivenheder, som de *hentyde til dem*, forudsættende dem bekendte. Hvis nu et saadant Oldkvad havde kaldt Olaf Tryggveson „Kvarans Maag“, og siden hentydet til at han opholdt sig i Dublin hos sin „Maag“ eller maaskee endog hos sin „Hustrues Broder“, kunde samtidige og vel underrettede Folk ej tage Fejl, men vidste godt, at der ved den sidstnævnte forstodes Sigtrygg Silkeskeg; en senere Bearbejder derimod, som ej var nøjere fortrolig med den dublinske Kongeslægts Forhold, kunde let komme paa den Tanke, at een og samme Mand paa begge Steder var meent, og at Olaf Kvaran saaledes ej alene var Gydas Broder, men og den dublinske Fyrste, hos hvem Olaf Tryggveson en Stund opholdt sig.

Ogsaa Fagrsk. Cap. 69 nævner i Forbigaaende „Gyda den engelske“ som Olafs anden Hustru. Hans Giftermaal med hende kan neppe betvivles. I alle Fald seer man af den ved Sighvat Skalds samtidige Kvad bekræftede Fortælling om Tryggve, Olafs og Gydas foregivne Søn og hans Tog til Norge (Olaf d. hell. Saga Cap. 233, 234, Snorre Cap. 262, 263, Fagrskinna Cap. 118), at der kun een Generation efter Olaf Tryggvesons Død virkelig var Tale om hiint Giftermaal.

S. 15.

Om den Haan, Olaf Tryggveson lod overgaa Alfvine og hans Mænd, nemlig at sætte dem baglængs til Hest, tales ej i de øvrige Sagaer.

Cap. 11. Dette Cap., der indeholder en kortfattet Oversigt over de Begivenheder, der havde fundet Sted i Norge siden Haakon Jarl allersidst omtaltes, nemlig da han i Dronning Gunnhilds Ærende drog til Sverige forat faa Olaf Tryggveson fat, nævner intet om at Olaf Tryggveson skulde have deeltaget i Keiser Ottos Tog til Danmark, og bekræfter ved denne Taushed vor ovenfor yttrede Mening, at det Capitel, den arnamagnæanske Codex indskyder om Olafs Deeltagelse deri, aldeles vilkaarligt er hentet fra Jomsvikingasaga. At Afskriveren eller Redaktøren af Cod. Arnagn. her virkelig har benyttet Jomsvikingasaga, fremgaar end tydeligere af en i nærværende Capitel (i Cod. Arn. Cap. 15) strax efter Beretningen om Guldharalds Drab indskudt Tilsætning: „ok svá lögðuz þessi 3 ríki saman, Noregr og Danmörk, ok þá fékk Hákon gull þat it mikla, er frændi hans, Gullharaldr, hafði átt“. Thi dette Guld omtales i Jomsvikingasaga, Cap. 7, som to Kister fulde, hvilke Guldharald havde hjembragt fra Syden.

Med den i dette Capitel antydede Tidsregning maa sammenlignes, hvad der nedenfor er angivet i Cap. 15 (Cod. Arn. 22), at Haakon Jarl herskede 33 Aar efter Harald Graafelds Fald. Disse 33 Aar angives ogsaa i Olaf Tr. S. i Form. Sögur, Cap. 104, dog saaledes, at de her regnes fra hans Fader Sigurd Jarls Død. Da de samme 33 Aar ogsaa nævnes hos Jon Lopssøns Encomiast Str. 20 og den derefter indrettede Kongerække bagenfor Historia Norvegiæ, fol. 18. a., maa man

antage, at de have været udtrykkeligt nævnte som Haakons Regjerings-tid i et eller andet gammelt og paalideligt Kvad, som nu er tabt, men uden nogen bestemt Angivelse af fra hvilket Tidspunkt de skulle regnes, saaat man altsaa var uvis, om man skulde regne dem fra Sigurd Jarls Død 962, eller fra Harald Graafelds Død. Det samme maa gjælde om den anden Talstørrelse, der forekommer i Tidsangivelserne angaaende Haakons Regjering, nemlig de 12 eller 13 Aar, efter hvis Forløb han deeltog i Harald Gormssøns Kamp med Kong Otto, og siden gjorde sig uafhængig af Harald. De nævnes uden nogen nærmere Bestemmelse, i Fagrskinna Cap. 46, men regnes derimod fra Harald Graafelds Død i Olaf Tr. Saga og hos Snorre. Odd Munk har, som vi see, regnet begge Dele fra Harald Graafelds Fald. Dette viser sig imidlertid strax ved første Øiekast at være urigtigt, thi da der med Hensyn til Tiden, da Haakon Jarl blev dræbt og Olaf Tryggvesøn blev Konge, ej hersker synderlig Tvivl, men disse Begivenheder med Bestemthed ere at henføre til 995, maatte Harald Graafeld isaaftald være falden 962 eller 963, hvilket er umuligt, da han, hvor kort han end kan have hersket, dog altid herskede i mere end eet eller to Aar efter sin Formand Haakon den Godes Død 961. De 33 Aar ere altsaa aabenbart at regne fra Sigurd Jarls Død, der forefaldt i den anden Vinter efter Kong Haakons, altsaa 962. Da der nu er den største Sandsynlighed for, at begge Tidsangivelser oprindelig ere regnede fra samme Punkt, faa vi herved ud, at Toget mod Keiser Otto forefaldt 13 Aar eller i det 13de Aar efter Sigurd Jarls Død, altsaa i 974 eller 975, hvilket ogsaa paa det nøjeste stemmer med den paalidelige tyske Forfatter Thietmar af Merseburg's Beretning (III. 4), at Keiser Otto II ikke lang Tid efter sin Tronbestigelse (973) gjorde et Tog til Danmark og betvang Befæstningerne ved Slesvig: for hvilket Tog Tiden nærmere bestemmes hos andre Annalister, nemlig hos Lambert af Aschaffenburg og Albert af Stade til 974, hos Annalista Saxo til 975. Denne Beregning bekræftes ogsaa paa det klareste af Thjodrek Munk, der i Cap. 5 regner Haakons Regjerings-tid til 30, og i Cap. 6 Keiser Otto d. 2dens Tog til det 10de Aar efter Harald Graafelds Fald; han borttager saaledes baade fra de 33 og de 13 Aar trende, hvilke han altsaa regner for den Tid, i hvilken Harald Graafeld overlevede Sigurd Jarl; Haralds Død henfører han følgelig til 965, Ottos Tog til 975, og Haakons Død til 995. Vistnok siger Thjodrek i Cap. 4 om Harald Graafeld, at han i 12 Aar „gentem Norvegicam vehementer afflixit,“ men da det ikke udtrykkeligt ligger i disse Ord, at han i al den Tid *herskede* over Norge, ere disse 12 Aar sandsynligviis oprindeligen regnede fra den Tid, han og hans Brødre begyndte at bekriige Norge, nemlig i Haakon Adelsteensfostres 19de Aar, altsaa omkring 953—954, hvilket nøjagtigt indtreffer 11—12 Aar før 965.

Are frode har imidlertid, hvis man skal tro det udtrykkelige Udsagn i Olaf Tryggv. Saga Cap. 53, der ogsaa er gjentagen hos Snorre Cap. 13, beregnet Harald Graafelds Død til 15 Aar efter Haakon den Godes, og 13 efter Sigurd Jarls. Denne Beregningsmaade er den, som sædvanligviis følges, og som ogsaa er kommen ind i Annalerne; efter den falder altsaa Harald Graafelds Død 975 eller 976, og Keiser Ottos Tog 12 eller 13 Aar derefter, altsaa 988. Derved opnaaes den Fordeel, at Olaf Tryggvesøn, efter hiin Fortælling i Jomsvikingasaga, kan deeltage i Toget mod Danevirke. Men paa Historien gjøres Vold, thi Otto II var allerede død i 983, og det hjælper kun lidet, at Olaf Tr. Saga ikke, som Thjodrek, nævner Otto II (*rufus*) men Otto III (d. unge), thi denne var da kun et Barn, og gjorde intet saadant Tog til Danmark, medens derimod, som vi nu have seet, ikke engang Odd Munk oprindelig, ligesaa lidt som Fagrskinna, veed noget om at Olaf skal have

deeltaget i Toget. Ares Tidsregning maa derfor her erklæres for aldeles urigtig, saavel som den Maade, paa hvilken Snorre og Olaf Tryggvessøns Saga efter ham søge at udfylde Harald Graafelds Regjeringstid, der naturligviis er bleven dem altfor lang, da den i Virkeligheden, hvad ogsaa Fagrskinna (Cap. 36) strengt taget antyder, ikke omfattede mere end fire, paa det 5te Aar, jevnfør Kormaks Saga. At maaskee en Læse- eller Skrivfeil her er med i Spillet, vil nedenfor (S. 91) blive viist. Forresten tør det nok hælde, at Are Frode etsteds har fundet den Angivelse, at Harald skulde have været Konge i 15 Aar, thi disse 15 Aar kunne have været regnede fra Aaret 950, da hans Fader Erik Blodøxe, efter Sammenligning med de engelske Annalers og vore egne Sagaers Udsagn, faldt i England. Jon Lopssøns Encomiast (Str. 18) nævner kun 9 Aar; disse have maaskee været regnede fra Aaret 956, da Haralds ældre Broder Gamle faldt i Slaget paa Frædø. I Ágrip (Cap. 8) er Tallet utydeligt, men da det siden (Cap. 11) heder at Haakon regjerede 20 Aar efter hans Død, hvorved altsaa tilsammen 35 Aar udbringes, maa paa første Sted Tallet 15 være meent, og følgelig Are Froles Beregning være fulgt. Historia Norvegiæ (fol. 8. 6.) nævner 14 Aar, og synes saaledes omtrent at følge samme Beregning.

ennu síðarasta sinni] Cod. Arn. har istf. dette „i *Línafjörð*.

nökkurru-síðar] I Cod. Arn. *nökkvurum vetrum síðar*. Der nævnes her intet om, at Jomsvikinge-Toget forefaldt efter Harald Gormssøns Død, snarere skulde man antage, at han efter Sagaskriverens Mening da endnu var i Live. Dette siges, som bekjendt, udtrykkeligt af Saxo (10de Bog, S. 483—485), og det synes derhos ligefrem at ligge i de Ord, der i Olaf den helliges Saga Cap. 50 (hos Snorre Cap. 34) lægges Kong Rørek i Munden: „en er þeir urðu úsáttir Haraldr Danakonungr ok Hákon jarl, þá herjuðu Jómsvíkingar í Noreg, en þá reis í móti þeim allr múgr ok margmenn, ok hratt þeim úfriði af ser; eggjuðu menn þá til þess Hákon jarl at halda landi fyrir Danakonungi ok verja oddi ok eggju.“ At „Danakonungr“ paa det sidste Sted synes at gjælde Harald ligesaavel som paa det første, kan ej negtes. Andre Omstændigheder, som det her vilde blive for vidtløftigt at omtale, men som ere opregnede i „det norske Folks Historie, 2den Deels 2det B. Side 103 Not., tale ligeledes for at henføre Jomsvikingetoget til Harald Gormssøns Tid, eller Vinteren 985—986, trods Jomsvikingasagas, Fagrskinna, Olaf Tr. Saga's og Snorres (dog vistnok oprindeligt kun fra een fælles Kilde hentede) Angivelse, at det skulde have fundet Sted under Svein Tjageskegg og Vintren 994.

.r. skipa]. Cod. Arn. har „lxx. skipa annars hundraðs“, og røber heri atter, at dens Afskriver har benyttet Jomsvikingasaga, thi medens saavel Olaf Tr. Saga (Cap. 86), som Snorre (Olaf Tr. S. C. 41), og Fagrskinna (Cap. 57), altsaa alle Sagaer, paa Jomsv. Saga nær, tillægger Jomsvikingerne 60 Skibe, er det alene Jomsvikingasaga (Cap. 38) der giver dem „lxx annars hundraðs“. Derimod synes det at være egent for Odd Munk, at lade Jomsvikingeslaget vare i 3 Dage; det samme fortælles, kun vidtløftigere, i Cod. Arn. Cap. 15.

þorgerði Hólgafrúdi] Cod. Arn. har „þ. Holdafrúdi.“ Den Søn, Haakon offrede, kaldes i Ol. Tr. S. Cap. 90, hos Snorre (Ol. Tr. S. C. 47) og i Jomsv. S. Cap. 44 Erling, medens Fagsskinna (C. 69) omtaler Erling som en af Anførerne i Slaget, og veed intet om Ofringen. Ol. Tr. S. og Jomsv. S. give Erling en Alder af 7 Aar. Til Ofringen sigter ogsaa Bjarne Biskop i Jomsv. drapa Str. 29, ligesom den tillige omtales af Saxo.

ok hon kom — orrostu] Cod. Arn. tilføjer: „oc gerðiz þá ógurleg orrosta með hagli.“ Hette Haglvejr omtales i alle Beskrivelser over Slaget.

Ok þá flyði o. s. v.] Foran dette Punktum indsk. Cod. Arn.: „Eiríkr Hákonarson veitti harðar atlógur ok feldi marga menn.“

Búi var eptir með 30 skipa]; dette udelades i Cod. Arn., som derimod fortæller at Sigvalde flygtede med 30 Skibe, aabenbart for ej at modsige den ovenanførte Angivelse efter Jomsv. Saga. Olaf Tr. S. Cap. 90 og Snorre C. 44 lade Sigvalde flygte med 35, og 25 ligge tilbage. Jomsv. S. Cap. 45 nævner 24 Skibe. Om Bue, hans sidste Kamp, og hvorledes han sprang ombord med Armstumperne i Kisteringene fortæller Cod. Arn. omstændeligere, men udelader derimod, hvad der her meldes om Vagn.

Cap. 12. i Austrriki ok Vestrlöndum]. Dette Tillæg udelades i Cod. Arn.

klaka] alene orthographisk Egenhed for „klakka.“

S. 16.

i Garða austr]. Det er en Egenhed for Odd Munks Bearbejdelse af Olafs Historie, at han lader Thore klakka med Følge opsøge Olaf i Gardaríke, uden dog i Forvejen at fortælle, at Olaf atter var dragen derhen; medens derimod den større Ol. Tr. S. og Snorre lade ham opsøges af Thore i Irland, og umiddelbart derfra drage til Norge. Forat han desuagtet paa Vejen fra Vesten til Norge skal kunne christne Sigurd Jarl af Orknø, maa Odd Munk (Cap. 16) lade ham gjøre en særegen Reise til England Aaret efter sin Tronbestigelse. Odds Angivelse har dog, som man seer, været fulgt af Kristnisagas Sammensætter, idet han (Cap. 6) siger: „Olafur k. fór af Írlandi ok austr í Hólmgarð, en or Hólmgarði til Noregs, sem ritat er í sögu hans.“ Den Saga, hvortil her sigtes, maa altsaa være den nærværende. Om denne Periode af Kong Olafs Liv maa der selvfølgelig have været to aldeles forskjellige Beretninger, af hvilke man dog ved første Øjeblik kan skjønne at den, vor Saga følger, er aldeles urigtig. Endog Adam af Bremen (II. 34) antyder at Olaf kom fra England umiddelbart til Norge.

Josteinn og Karlshöfuð]. Snorre nævner dem ej paa dette Sted, men Udeladelsen synes alene at være vilkaarlig, da deres Deeltagelse i Planen allerede fra først af maa have dannet et af Fortællingens Hovedpunkter. Han nævner ogsaa Jostein senere, saavel i Cap. 58 som i 102. Jostein og Karlshoved omtales ligeledes korteligt, tilligemed Thores forræderske Plan, af Thjodr. Munk Cap. 7. At Jostein virkelig omtr. ved 994 opholdt sig i England hos Olaf, sees deraf, at han (*Jústegen*) nævnes tilsammen med Olaf (*Anláf*) og „*Gudmund Stegitans sunu*“ som dem, med hvem Ædhelred sluttede det endnu blandt de gamle engelske Love opbevarede Forlig af 994, see Thorpes Udg. af de gl. engelske Love S. 121, jfr. Chron. Sax. ved 994. Man tør derfor ikke med Bestemthed paastaa, at Fortællingen om Josteins og Karlshoveds Reise til Olaf m. m. alene skyldes Odd Munks Bearbejdelse af dennes Levnet, skjønt den rigtignok i den Form, hvori den nu findes i den større Olaf Tr. Saga, især Flatøbogens Bearbejdelse, umiskjendeligt viser sig at være hentet derfra. Jfr. Skálholt-Udg. I S. 210 fg. Frn. S. Cap. 93 fg.

Svarabrödir]. Dette omtales ej andensteds.

vi skipum]. Ol. Tr. Saga C. 94 og Snorre C. 52 nævner kun 5 Skibe.

hláðin . . . gersinum]. Cod. Arn. har: „hláðin mörgum dýrlegum gripum, gulli ok gimsteinum ok ágætligum pellum ok allskyns farmi er fásénn var í Norðrlöndum. (C. 16).

þjálfahellir]. Stedet nævnes ogsaa hos Thjodrek Munk, Cap. 10, ellers ingensteds.

undir yfir skipum] synes at være Skrf. for „yfir skipum“, saal. læser Cod. Arn.

Fíðr]. Historien om Finnen fortælles og i Fltb., Skálh. Udg. S. 227 fgg.; og

er her øjensynligen laant fra Odd Munk; den udelades i Ol. Tr. S. Cap. 99, 100, begge have dog umiskjendeligt benyttet Odd.

S. 17.

býsna skal til batnaðar]. Saal. og Fltb., Skálh. Udg. I S. 218. Cod. Arn. har „býsna skal at betr verði.“ Ordsproget har Alliteration.

elda]. Cod. Arn. har „ljós,“

S. 18.

Cap. 13. Cod. Arn. 17. ok ránsmaðr.] Istf. dette har Cod. Arn.: „svá at margir kölluðu hann Hákon hinn illa“,

þorleifr islenzkr maðr &c.] Cod. Arn. navngiver ikke Manden eller Aarsagen, hvorfor Nidvisen digtedes: „svá er sagt at einn islenzkr maðr hafi ort um hann langt kvæði ok illt ok sett með mörgum lutum illum ok fáheyrdum“. Der sigtes her til Thorleif Jarlaskald, om hvilken den større Olaf Tr. Saga indeholder en omstændelig þátt, see Fornm. Sögur III. S. 89. Skálholt-Udg. I. S. 202.

en mesti blótmaðr &c.] Cod. Arn. har: „Hákon hafði meira átrúnað en flestir menn aðrir á blótum“, Derpaa tilføjer den, hvad der kun er en Gjentakelse af det foregaaende: „ok sá hlutr gerðiz svá fullkominn með hánum, at ástin hitnaði til saurlifis, svá at hann hafði við hönd sér konur manna ok stórátaðar, ok margar meyjar, ok váru þá með hánum viku eða mánað, ok sendi þá heim svívirðar til fedra sinna ok mæðra“.

Den her følgende Fortælling om Brynjulf meddeles ogsaa i Olaf Tr. Saga, Cap. 101; men da denne strax derefter (Cap. 102) ogsaa meddeler den anden Beretning om Gudrun Lundarsol, og lader det være dennes Mand, Orm Lyrgja, der tilvejebragte Opstanden mod Jarlen, kan den ej, som Odd Munks Bearbejdelse, gjøre denne Opstand til en Følge af Brynjulfs Bestræbelser, men siger kun: „var þá við sjálf at þeir mundi upphlaupa“. *Ágrip* (Cap. 11) omtaler kun Tildragelsen med Gudrun Lundarsol. Snorre (Cap. 53) dvæler ogsaa fornemmelig ved denne, men hentyder dog derhos med et Par Ord til Brynjulfs Historie. Man skulde derfor visselig formode, at der oprindeligt har været to forskjellige Sagn om Anledningen til Opstanden mod Haakon, nemlig eet, der berettede om Brynjulf, et andet, der berettede om Gudrun og Orm, og at de først senere ere blevne satte i Forbindelse med hinanden. Imidlertid see vi, at nærvær. Haandskrift af Odd Munks Sagabearbejdelse nedenfor, (Cap. 41), hvor Orm Lyrgja bliver omtalt som en af Bondehøvdingerne ved Thinget paa Frostun, tilføjer et Par Ord om, at han var den som „gerði för at Hákonu jarli“, hvilket viser, at Afskriveren ogsaa har kjendt det andet Sagn.

snemma um morgun &c.] Cod. Arn. har: „var Brynj. kominn í hvilu hjá konu sinnir“, hvilket antyder at det var om Aftenen. Saaledes ogsaa Olaf Tr. Saga Cap. 101.

hljöp upp]. Cod. Arn. tilf.: „en þeir toku húspreyju hans“, hvilket i nærv. Cod. aldeles ikke omtales.

mikit hof] Cod. Arn. har: „þat hit mikla hof er þar stóð hafði hann eignat útalegum goðum“.

fröknasstr ok örvastr] det sidste Epitheton udelades i Cod. Arn.

Sveinn ok Erlendr] Snorre, (Cap. 19), tilføjer ogsaa Heming, og vist er det, at Erik senere af Skalden Haldor Ukristne kaldes Hemings Broder, see Fagrsk. C. 82, Ol. Tr. S. Cap. 258. Fagrskinna Cap. 65 nævner som Haakon og Thoras Børn Svein og Bergljot, derhos Erling, Heming, Erlend og to Sigurder.

S. 19.

til skipanna] Cod. Arn. tilf.: „er skamt várn frá bæ jarls“.

Ifølge Olaf Tr. S. Cap. 103 og Snorre Cap. 53, 54, gik Haakon aldeles ikke til Skibene, og blev heller ikke overfaldt paa Lade, men derimod paa Medallhuus, hvor han just opholdt sig; han gik med sin Skare i en afsides Dal og lod den adspredde sig, medens han selv søgte Skjul, først i Jarlshulen, siden paa Rimul; han lod sende Bud til sin Søn Erlend, at han skulde drage med Skibene, der laa ved Viggen, ud efter Fjorden, og talte selv om at ville støde sammen med ham paa Møre. Antallet af Erlends Skibe var ifølge disse Sagaers Fortælling 3, ikke 2, af Olafs 5, ikke 9.

Cap. 14. C. A. 18. Beretningen om Erlends Drab stemmer, paa det nær at Haakon først flygtede fra Skibene, i det Hele taget med den i Olaf Tr. Saga Cap. 103 og hos Snorre.

tiguli] Enten Forkortning eller Skrivfeil for *tiguligi*.

með fylkðu] Ced. Arn. har: „sló þá saman liðinu í eina fylking“.

S. 20.

á einni mikilli] her nævnes ikke Aæns Navn, nemlig Gaul.

hon hét þora.] Navnet udelades i Cod. Arn.

Fortællingen om den gamle Mand, der advarede mod Jarlens Kneb, da Kappen blev funden paa Isen, findes og i den større Olaf Tr. Saga, men udelades af Snorre. Af Karks Drømme, som her meddeles, henføre Olaf Tr. S. og Snorre den om den sorte Mand, der melder „Ulles“ Død og at „alle Sund vare lukte“, til Opholdet i Jarlshulen i Gauldalen, de to andre derimod til Opholdet i Graven under Svinestien. Den sidste, om Hesten, som Olaf gav Kark, lyder hos Snorre saaledes, at Olaf lægger en Guldring om hans Hals, hvilket Jarlen udtyde med at Olaf vil lade en blodrød Ring lægge om hans Hals, d. e. halsugge ham, Olaf Tr. Saga Cap. 104 combinerer som sædvanlig begge Varianter paa en højst ukritisk Maade. Ágrip (Cap. 11) omtaler Opholdet i Jarlshulen og de Drømme (om Ulle og Sundene), som Kark der havde, derimod nævnes der intet om Drømmene under Svinestien.

S. 21.

Cap. 15. C. A. 19. *Nörr.*] Cod. Arn. har *Nóri*; her sigtes til den bekjendte, vistnok i den senere Deel af Middelalderen opdigtede Fortælling om Fornjot og hans Ætlinger Nor og Gor, der underkastede sig Norge, som fik Navn efter den første, medens Landets enkelte Dele fik Navn efter deres Sønner og Sønnesønner. Fortællingen er paa to Steder, med nogle faa indbyrdes Afvigelser, optagen i Flatøbogen, nemlig som Indledning, deels til de norske Kongers, deels til de orknøiske Jarlers Historie; siden har den, under Titlen: „Fundinn Noregr“ eller „hversu Noregr bygðisk“, været aftrykt paa flere Steder, allersidst i Fornaldar Sögur norðrlanda 2det Bind.

en i vestr Englandshaf.] Cod. Arn. har: *en vestr frá er England*; handles her kun om at opregne Norges Nabolande, vilde denne Læsemaade være rigtigst; vor nærv. Codix synes kun at ville opregne Grænserne.

ok er lengð landsins.] Foran disse Ord indskyder Cod. Arn. „Noregr er vaxinn með 3 oddum“.

or suðri.] Cod. Arn. har „or utsuðri“.

Vegistafs.] Cod. Arn. har „Veggestafs“. Navnet skrives ogsaa „Ægistaf“; det siges i „*Historia Norvegiæ*“ fol. 2. a, at adskille Bjarmeland fra Finnmarken, og maa være at søge etsteds paa den nordlige Kyst af det hvide Hav, mellem Varsugha og Kandalax. I den ældre Olaf d. hell. Saga Cap. 29, nævnes ogsaa „Ægestaf“ som Norges nordlige, og „Elfr“ (Gautelfr) som dets sydlige Grændsepunkt. Jvfr. Fagrsk. C. 71. Den samme Saga nævner i Cap. 40 som Norges „Landamæri“: „Glaumsteinn fyrir sunnan, Nanes fyrir norðan, Eiðaskógr fyrir austan, Öngulseyjarsund (Menai Strait) fyrir vestan“. Hvor *Glaumstein* og *Nanes* nu ere at søge, vides ikke.

Vik og Hørdaland &c.] Foran disse Navne har Cod. Arn., hvad der vistnok kun ved en Skjødsløshedsfeil er udeglemt i nærv. Codex, og ikke engang, hvis der skal blive nogen Mening i det Hele, godt kau undværes: „en landit er greint ok kallat þessum heitum“ . . En anden Udeglemmelse i nærv. Codex paa dette Sted er *Upplönd* efter *Hørdaland*, og *Finmörk* efter *Hälögaland*: *Historia Norvegiæ* fol. 2. a. inddeler Norge i tre „zonæ“, nemlig *maritima* d. e. Kystlandet, *mediterranea quæ et montana* d. e. Oplandene, og *silvestris quæ Finnis inhabitatur* d. e. Finmarken. „Maritima“ inddeles igjen i 4 *patriæ* eller Landskaber: Viken (*Sinus Orientalis*), Gulathingsslagen (*Gulacia*), Throndhjem (*Trondemia*) og Haalogaland (*Halogia*).

ok mikit fjölmenni] udelades i Cod. Arn.

Haraldr en hárfagri.] Cod. Arn. tilf. „ok hélt því til dauðadags, ok er hann heygðr á Rogalandi, ok þar andaðiz hann.“

fykkiskonungar.] Cod. Arn. kalde dem „konungar yfir heruðum og ríkjum stórum eða eyjum“.

ok yfirkonungar vāru landsins.] Dette Sted er af Vigtighed forsaauidt det udrykkeligt udtaler, hvad man ellers af Sagaernes Ord kun kan slutte sig til, nemlig at det egentlig kun vare Kystfylkerne, der ligetil Olaf d. Helliges Tid beherskedes af Overkongerne, eller de Konger, hvis Bedrifter ere opbevarede i Historien.

Tryggvi konungr] Cod. Arn. tilføjer: „faðir Ólafs er nú er frá sagt ok svá Óláfr Haraldsson.“

ok vāru þeirra á milli sögu getr] udelades i Cod. Arn.

störmenni] Cod. Arn. har: „allir höfðingjar ok spekingar ok þrændalögum, ok allir þeir er nökkura nafnbót höfðu.“

um vandamál búandkarla]. Cod. Arn. har: „at hann skyldi styðja þá ok styrkja ímóti Eiriki jarli ok Sveini, þvíat margir vāru vinir þeirra ok frændr, þótt margir væri uvinir.“ Jvfr. her Fagrsk. Cap. 70.

S. 22.

ást til tignar]. I Mbr. er Forkortningstegnet over *tíl* (t) saa utydeligt, at det næsten ogsaa kan læses (*tʷ*), hvilket vilde blive *trú*; men da dette ej giver nogen Mening, er vel det første det retteste. Forøvrigt har Cod. Arn. her paa dette Sted „hjóða mikit traust ok fjölmenni ok mikit afl konungríkinu,“ hvoraf man næsten skulde formode, at der ovenfor snarere burde læses *afl* end *ast*. Isaafald maatte Afskriveren, da *ast* staar ganske tydeligt, have læst feil, men dette kan igjen ikke tænkes, uden at *f* i det Haandskrift, hvorefter det nærværende er afskrevet, ej har haft den sædvanlige augelsaxiske Form, men den kun i de allerældste Codices forekommende, der er den samme som den nu i latinsk Tryk brugelige, f. At Ordet „ast“ er indkommen paa denne Maade (*ast* f. *afl*) er høist sandsynligt, og viser altsaa, deels, at vi ej have selve Originaloversættelsen for os, deels, at det Haandskrift, som her er copieret, maa have været saare gammelt, neppe yngre end Begyndelsen af det 12te Aarhundrede.

tíl Gautelfar]. Cod. Arn. har „tíl Danmerkr.“ Her menes Halland, der fra den Tid, Sagaen nedskriver, laa under Danmark.

ok bað menn &c.] alt dette er mere vidtløftigt og udtværet i den arnamagnæanske Codex.

þat segir Ari enn fróði o. s. v.] Den her opstillede Beregning er af Vigtighed, især da den viser, hvor usikker man har været i denne Henseende, og hvorledes man allerede i ældre Tider alene har maattet hjælpe sig med mere eller mindre sandsynlige Combinationer og Gisninger, uden at have haft bestemte Data at holde sig til. Læsemaaden er her bedre end i Cod. Arn. c. 22, der paa første Sted,

hvor Are frode omtales, tillægger ham den Angivelse, at Olaf ved sin Aukomst til Norge var 22 Aar gammel, uagtet den dog nedenfor udtrykkeligt nævner Are og Sæmund som dem, der ere enige i den Beregning, efter hvilken Olaf ikke var 22, men 32 Aar, da han forlod England. Derimod er det i nærv. Haandskrift en Feil, hvor det nedenfor heder at Olaf var i Garderike 9 Aar, thi derved vilde der tilsammen udkomme 30, ikke 32 Aar; Cod. Arn. læser 11, hvilket er rigtigere. Feilen er opstaaet ved en Forvexling af „ix“ og „xi“. Endelig er der en Feil i begge Codices, hvor Cod. Arn. har Tallet 27, og nærv. Codex 26 for det Antal Aar, der vilde udkomme, naar man ej regnede de 9 eller 10 Aar, i hvilke Olaf Tryggvesøn var i Trældom og mange antog ham for død. Thi naar man regner 10 fra 32, udkommer 22, hvilket Tal Forfatteren selv udtrykkeligen ovenfor har anført, ligesom han netop ved at opstille den Mulighed, at Einar, Aastrid og Erling ikke have regnet de 9 eller 10 Aar, har søgt at vise hvorledes man kan være kommet til hiint, i sig selv urigtige, Resultat. Feilen maa være opstaaet ved at man til „xxii“ enten har indskudt et „v“ (xxvii) eller læst ii som vi (xxvi). Tidsregningen er iøvrigt saare merkelig. Her siger den udtrykkeligt, at Are frode sætter Olafs Alder til 32 Aar, da han kom til Norge, og da nu alle ere enige om at sætte hans Regjerings-tid til 5 Vintre (altsaa fra 995—1000) falder følgende efter Ares Beregning hans Fødsel 963, det samme Aar, vi ovenfor have antaget som det rette. Hermed stemmer det vistnok meget ilde, hvad der ligeledes angives for Ares Beregning (see ovenfor S. 86) at Harald Graafeld skulde have hersket i 15 Aar efter Haakon den Godes Død, saavel som hvad der her nedenfor udtrykkelig siges, at Haakon Jarl skulde have styret Riget i 33 Aar efter Harald Graafelds Fald; man skulde derfor næsten antage, at den sidste Angivelse kun ved en Misforstaaelse har været tillagt Are og Sæmund, idet maaskee begge, ligesom Kvadet til Jon Loptsons Ære, kun have nævnt de 33 Aar uden nogen *terminus a quo*. Den første Angivelse torde maaskee hidrøre fra en Skrivfejl, „xv“ istedetfor „v“; men hvad enten den grunder sig paa en saadan Fejl eller ikke, da er det sikkert nok, at allerede Snorre og Nedskriveren af den større Olaf Tr. Saga have lagt den til Grund for deres Beregninger; til hvor store Urigtigheder dette har ledet, viser sig især deraf, at de, med den for alle vedkommende Kilder fælles Angivelse for Æie, at Keiser Ottos Tog og Haakon Jarls Uafhængigheds-Erklæring fandt Sted i det 13de Aar efter Harald Graafelds Fald, henføre hiint Tog til 988, d. e. det 13de Aar efter 975, hvilket igjen er det 15de efter 961, Haakon den Godes Dødsaar. Man skulde næsten endog fristes til at mene, at Snorre, eller den, fra hvem denne Beregning allerførst er udgaad, ikke ganske *bona fide* har valgt den urigtige Læsemaade (xv for v), men har tilladt sig en egenmægtig Gisning og Forandring, for at kunne lade Olaf Tryggvesøn deeltage i Keiser Ottos Tog, og hvilken Deeltagelse, som vi først af nærværende Haandskrift tydeligen see, Odd Munk, og sandsynligviis endog alle før ham levende Sagamænd, ej have vidst det allerringeste, og hvad der rimeligviis kun er blevet opfundet af Forfatteren til den ukritiske Jomsvikingasaga, der maa have været den middelbare eller umiddelbare Kilde, hvorfra det enten uforandret eller med Modificationer er gaaet over til andre Bearbejdelser af Kongesagaerne. At Olaf var 9 Aar, da han frelstes fra Trældom, angives af alle dem, der lade ham fødes strax efter Faderens Død; saaledes ogsaa her; *Ágrip* (Cap. 15), der lader ham være 3 Aar gl. ved Faderens Død, giver ham ved sin Befrielse en Alder af 12 Aar: man synes saaledes at have været enig om, hvad der ogsaa i nærværende Codex angives, at hans Trældomstid varede i 6 Aar. Vor Saga, og maaskee Are Frode, opstille altsaa for Olaf følgende Chronologi: Fødsel 963, Reise fra Sverige 966, i Trældom til 972, i Garderike til 983, i Vendland til 986, og i Irland og

England til 995. Derimod opstille Snorre og de der stemme med ham, hvoriblandt ogsaa de islandske Annaler: Fødsel 969 (saal. Ol. Tr. S. C. 43, 968 enkelte af Annalerne); Reise fra Sverige 972 (971), i Trældom til 978 (977), i Gardarike til 987 (986); i Vendland til 989 (988); Slaget ved Danevirke 988, Olafs Daab til 993 (992), Ankomst til Norge 995 (enkelte 996). Sammenligner man denne Tidsregning med Odds, da vil man med Forundring finde, at de samme Tal, vi have godtgjort at være simpelthen Skriv- eller Læse-Feil enten i nærværende eller den arnamagnæanske Codex, nemlig 9 istedetfor 11, hvor der handles om Opholdet i Rusland, og 26 eller 27 istedetfor 22, hvor der handles om hans Alder ved Ankomsten til Norge, netop ere de, som Snorre eller den, der først opstillede den af ham fulgte Beregning, har benyttet. I denne Beregning forekomme altsaa ikke mindre end tre Tal, der bevisligen grunde sig paa en blot og bar Læsefeil, nemlig foruden de to sidstnævnte ogsaa hiint Femten for Antallet af Harald Graafelds Regeringsaar. Vi lære heraf, hvor lidet der overhoved er at stole paa Snorres eller hans Autoritets Tidsregning for hine tidligere Aarhundreder. Men vi erfare tillige, at de nys paapegede Læsefejl allerede maa have været indkomne i det Verk, som Snorre eller hans umiddelbare Autoritet benyttede. Dette Verk kan maaskee have været et nu tabt chronologisk Skrift af Are. Men snævre er det hverken mere eller mindre end en Afskrift af Odd Munks Olafssaga, og maaskee endog af det samme Exemplar, efter hvilket nærværende Codex er copieret.

S. 23.

Formen „Aren froðe“ ligesom forhen „Alen auðge“ er mærkelig, da det eller ej er sædvanligt, ogsaa ved Egenavne sløjfe det postpositive „hinn“ sammen med Nomen.

Einar þambarskelmir o. s. v.] Denne Form af Navnet er ikke usædvanlig. Ordet *skelfa* d. e. bringe til at skjelve, vibrere, er almindeligt, især i Poesi, om Bueskydning. Einar, Aastrid og Erling Skjalgsson nævnes ikke andetsteds blandt de Personer, hvis Fortællinger laae til Grund for de senere nedskrevne Beretninger om Kong Olaf. Thorkell Dydrill og Gudbrand af Dalene nævnes nedenfor (Cap. 37, 38). Den første maa og, hvad det af ham oplevede Syn angaaer, have været Hjemmelsmand for Skalden Hallarstein, sandsynligviis den samme som Stein Herdisarson, see *Script. hist. Isl* III. S. 243 sqq.

Cap. 16. Den her meddeelte Beretning om Reisen, som Olaf Tryggveson skulde have foretaget til England og Orknø efterat have opholdt sig en Vinter i Norge, er lidet sandsynlig, men staar i den nærmeste Sammenhæng med det tidligere fremsatte, end usandsynligere Udsagn, at Olaf skulde have vendt tilbage til Gardarike, førend han kom til Norge, og at det var her, hvor Thore Klakka og Ledsagere søgte ham. Thi naar han umiddelbart fra Gardarike ankom til Norge, kunde han ej have medbragt Prester fra England eller paa Vejen have christnet Orknø eller rettere dets Jarl, hvilket dog, som man af de samtidige Skaldevers kan see, maa være sandt, og hvorom der saaledes allerede længe før Odds Tid maa have været paalidelige Beretninger. Odd Munk havde altsaa ingen anden Udvej end at lade Olaf gjøre en ny Reise til England.

Jon byskup &c.] Dette Sted lyder saaledes hos Thjodrek (Cap. 8): „Olavus sumsit secum viros religiosos, Sigwardum videlicet episcopum, qui ad hoc ipsum ordinatus fueret, ut gentibus prædicaret verbum dei, et nonnullos alios, quos habere secum poterat, Theobrandum presbyterum Flandrensem, nec non & alium Thermonem, presbyterum etiam; habuit et diaconos aliquot.“ I *Ágrip* (Cap. 10) er det ligefrem oversat: „ok hafði með sér Sigurð byskup, er til þess var vígðr, at boða lýðum guðs nafn, ok enn nekkvera lærða menn, þangbrand prest

ok þormóð, ok enn nekkver djökñ.“ Det gjenkjendes ogsaa i *Histor. Norvegiæ* fol. 10. a. „habens secum Johannem episcopum & Tangbrandum presbyterum . . . habuit etiam alios plures dei ministros, qui omnes uno ore euangelizare Christum gentilibus coepere.“

Sigurðr jarl Hlöðrissunr] Jfr. Olaf Tr. Saga, Cap. 98; Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 52, Orkn. Saga Cap. 1. Beretningen paa sidstnævnte Steder lyder noget forskjelligt fra den paa nærværende. Der tales ikke om, at Olaf skal have truet hans Søn paa Livet, derimod siges der, at han medtog ham som Gisel til Norge, hvorom igjen Odd intet veed. Thjodrek (Cap. 6) følger den samme Fremstilling som Odd, og det synes saaledes som om han ogsaa her haft ham eller hans umiddelbare Kilde for Øje. Dog tilføjer han Navnet paa Jarlens Søn, hvilket ej findes i nærv. Haandskrift af Odd, og kalder ham Thorfinn; øjensynligt efter sin egen urigtige Gisning, i det han har antaget denne Søn for den berømte og mægtige Thorfinn, som dog først senere blev født. Cod. Arnam. (Cap. 23) saavel som de øvrige Beretninger kalde den her omhandlede Jarlesøn *Hvelpr* eller *Hundi*, og Ol. Tr. S. tilføjer at han blev døbt under Navnet Lødver, men døde under Opholdet i Norge. Fremsettelsen af begge Former, „Hvelpr“ eller „Hundi“, tyder hen paa at man herved har søgt at gjengive et ikke norsk, rimeligviis gaelisk Navn, der, oversat paa Norsk, betydede „Hund“ eller „Hvalp.“ I gaelisk findes to slige Navne, der begge forekomme i den skotske Konge- og Jarle-Historie, nemlig *Cuilen* (der ogsaa under Formen *Kylan* findes i Landnama II. 1), og *Madidh*, bekjendt i Sagaerne under Formen *Maddaðr* og *Moddan*. I Aaret 969 døde en skotsk Konge ved Navn *Cuilen*, der i den gamle skotske Kongefortegnelse, som efter den Colbertske Codex er aftrykt i Johnstones „*Antiquitates Celto-Normannicæ*“, hvor flere af de skotske Navne findes oversatte paa Latin (f. Ex. „Niger“ istef. „Dubh“), kaldes „*Caniculus*“. Det er derfor ikke usandsynligt, at Sigurds Søn hed *Cuilen*, og at hans Moder, hvis Navn ej findes opgivet, har været en Datter eller Frænde af ham. Det Tillæg, som vedføjes i nærv. Codex, at Jarlens Søn opfødtes i en anden Ø, udelades i Cod. Arn.

ok síðan fór Ólafur] Cod. Arnamagn. har: „Fór þá Ólafur konungr með liði sínu til Noregs, ok byrjaði hann vel, sigldi hann nú með gleði mikilli; mátti þar sjá kappsiglingar miklar ok fögr skip.“

S. 24.

Cap. 17. Jvfr. Cod. Arn. Cap. 25, 26, 27; Ol. Tr. S. Cap. 141, Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 61. Sagnet om St. Martin omtales ogsaa i Ol. Tr. S., men udelades hos Snorre, der forøvrigt meddeler den ligesaa usandsynlige Rest af Fortællingen. Snorre har forresten vist Ret, naar han lader det være Rogalands, ikke Hórdalands, Befolkning, som christnes.

Cap. 18. Legenden om Sunniva udelades aldeles af Snorre, men meddeles derimod i den større Olaf Tr. Saga, Cap. 106—108, men i en anden Orden; den begynder med Historien om Sunnivas Reise, derpaa følger Beretningen om Hovedets Opdagelse, og endelig slutter det Hele med Fortællingen om Albanus. Dog udelades den her i Cap. 19 optagne Fortælling om Bonden, der skulde opsoge sin Hoppe og fandt Lys skinnende over de Helliges Been. Dog er det karakteristisk, at medens Odd Munk uden allermindste Tvivl meddeler Beretningen om Albanus, Sunnivas foregivne Broder, der ledsagede hende, fremsætter Ol. Tr. S. Cap. 108 dog den Mulighed, at denne Albanus ej er nogen anden end den bekjendte engelske Protomartyr S. Albanus.

— *þórðr Egileifarsunr ok þórðr Jörunnarsunr*], see ovf. S. 73.

S. 23.

[*Jóni byskupi*] Cod. Arn. Cap. 25 har: „Jón byskup, er Sigurðr hét öðru nafni.“

[*unz þeir vǫru or skirnar hlæðum*] Dette udelades i Cod. Arn., der her i det Hele taget er noget mere kortfattet.

S. 25.

Cap. 20. I dette Capitel begynder i Cod. Arn. en Lacune, ved Ordene: „ok fól hon sik á hendir allzvaldanda guði; nú hófu þau upp . . .“ der omtrent svare til nærv. Haandskrift „ok báðu guð vísa sér leið sem hann vildi at þau færi.“ Lacunen ophører først i det Capitel, der svarer til nærværende Haandskrifts Cap. 23.

S. 26.

Den her meddeelte Notits om Kirkerne paa Sellø ere højst merkelige. Naar det heder at der ere fem Kirker, og dog tilsyneladende 6 opregnes, maa dette nødvendigviis være saaledes at forstaa, at Fylkeskirken og Christkirken er een og den samme. Navnet „Christkirke“ plejer idetmindste i Norden at antyde en biskopelig Kirke eller Kathedralkirke. See nærmere Langes „Norsk Tidsskr. for Vidensk. og Litteratur“, V. S. 35.

S. 27.

Cap. 21. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 143, 147. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 62—64. Ölmod den gamle, Hördekaares Søn, nævnes i Landnåma (I. 4.) som samtidig med Ingulf, Mands første Colonist. Da han nu umuligt kan have været samtidig baade med Ingulf (870) og Olaf Tryggvesøns Nærværelse paa Gulathing 996, maa der paa et af Stederne være en Fejl. Olaf Tr. Saga Cap. 147 nævner ikke Ölmod paa sidste Sted, men taler kun om „en Høvding“; man maa saaledes formode, at Snorre har laant hans Navn fra Odd Munk. En halv fabelagtig Person maa han vel, som hans Frænde Thorleif spake, have været, især at dømme efter det Sagn, nærv. Codex antyder, at han skulde have overvundet 9 Konger.

— [*faðir hennar er Loðinn*] At Aastrid var Lodins Datter og Kong Olafs Halvsyster, siges kun her; Snorre og Ol. Tr. Saga lade hende være Olafs Heelsyster.

S. 28.

Cap. 22. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 57, 59. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 140. Thjodr. M. C. 13. Snorre henfører Vikens Christning til Olafs første Aar, Ol. Tr. S. til hans andet Aar, men begge sætte den foran alt andet, hvad han forøvrigt i dette Aar foretog sig.

Cap. 23. Denne her omtalte Begivenhed sætte saavel Snorre som Olaf Tr. Saga i umiddelbar Forbindelse med Blotgildet paa Mæren og Jæruskegges Drab, hvilket Odd Munk omtaler særskilt, og og henfører til Olafs 4de Aar, see nedf. Cap. 41, i den arnam. Cod. Cap. 50. Saavel Snorre som Ol. Tr. Saga henfører altsammen til Olafs tredie Aar, men Snorre til Midsommerstiden (C. 73—76), Ol. Tr. S. til Midtvinter (Cap. 166—67).

S. 29.

Cap. 24. [*lifði Eiríkr kr. 10 vetr o. s. v.*] Jvfr. ovf. Cap. 7. Fornm. S. V. 250. Cod. Arn. Cap. 28 har paa dette Sted istf. *Odinn* den besynderlige Form „Oddiner“. Her tilføjer Cod. Arn. en heel Deel, der ej findes i nærv. Codex, nemlig om Styrbjörns Fald, og om Harald Grenskes Indebrænding ved Sigrid storraade. Om Sigrid storraade tillægges det, at Kong Erik, efterat have skilt sig fra hende, satte hende til at herske over Gautland, hvilket, merkeligt nok, desforuden alene findes i den legendariske Olaf d. helliges Saga Cap. 1, hvorfra Afskriveren af Cod. Arn. synes at maatte have hentet det. En anden Oplysning, der ikke findes i noget

andet bekjendt Hdskr., er at Thore, den berømte Thore Hunds Fader, blev indebrændt med Harald.

ok þá er Ol. konungr frétti] Cod. Arn. Cap. 29 har her: „oc er Ol. k. Tr. s. heyrði, at svá mikít orð fór af þessi dróttningu, er reð fyrir Gautlandi, þá vildi hann fá þat ríki ok hana með dróttning; sendi hann þá göfuglega menn til Uppsala í Svíþjóð, því at hou var þá þar, ok bera þeir henni erendi síns herra, ok segja allan atburð sinnar ferðar.“ Denne første Begivenhed med Ringen, som her henføres til Olafs andet Aar, henfører Snorre (C. 66) ligeledes til hans andet, Ol. Tr. S. til hans 3die. Disse, saavel som Thjodrek Munk Cap. 13 sætte den i umiddelbar Forbindelse med Olaf d. Helliges Daab.

Cap. 25. Istf. dette Cap., der umiskjendeligt indeholder Odds egen Beretning, har Cod. Arn. (Cap. 30) et, der er laant fra Jomsvikingsaga Cap. 36, med hvilket det næsten Ord til andet stemmer (jvfr. Ol. Tr. S. C. 85). Derved er hiin Cod. kommen til at savne den mærkelige Beretning, som findes i nærv. Cap. 25, og ellers kun forekommer (skjønt med enkelte Forandringer) hos danske Forfattere (see Saxo, S. 491, Sven Aagesøn, Cap. 4) at Kong Sven udløstes ved at betale sin Vegt i Guld.

S. 30.

Cap. 26. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 149. Snorre, Cap. 65. Cod. Arn. Cap. 31 fortæller Begivenheden noget vidtløftigere. Saavel Ol. Tr. S. som Snorre henføre den ligeledes til Olafs 2det Aar.

Cap. 27. Overskriften „heiðmonnum“ istf. „seiðmonnum“ synes at være opstaaet derved, af Afskriveren har villet sætte „heiðnum monnum“, men senere har betænkt sig, og dog glemt at rette „h“ til „s“.

Sæmunds]. Det er mærkeligt nok, at Sæmund her anføres som Autoritet, ej alene for Thinget paa Dragseid, men ogsaa for Beretningen om Seidmændenes Brand. Sæmund maa altsaa her have afveget betydeligt fra de Kilder, Snorre og Olaf Tr. S. fulgte, da disse lode Seidmændene forkyndes fredløse paa et Thing i Tunsberg, og indebrændes der, eller etsteds i Nærheden, medens Odd, anførende Sæmund som Hjemmel, lader Fredløsheds-Erklæringen skee paa Dragseid og Branden paa Nidarnes. Thjodrek Munk (Cap. 11) henfører Branden til Templet paa Mæren, idet han maaskee forvexler denne Begivenhed med Jernskegges Drab. Snorre (Cap. 69) henføre ellers Indebrændingen til Olafs 3die, Olaf Tr. S. (Cap. 195) til hans 4de Aar.

hin þriði maðr] Cod. Arn. har „hinn þriði maðr eða hinn fjórði.“ Ol. Tr. S. Cap. 195 og Snorre Cap. 69 ere enige om at kalde ham en Sønneson af Harald Haarfagers snidkyndige Søn Ragnvald Retulbure.

S. 31.

Cap. 28. Hvad der her fortælles om Roald, synes tildeels at være det samme, som Olaf Tr. S. Cap. 210, 211 og Snorre Cap. 85 fortæller om Raud hin Ramme, der ligeledes boede paa Godø (i Saltenfjord) og ved sine Hexekunster vakte en Modvind, som alene Biskoppen kunde besejre. Men hvad Snorre og Olaf Tr. Saga fortæller om hans Dødsmaade, nemlig at Kongen lod en Orm drive ind ad hans Mund, henfører Odd Munk (nærv. Hdskr. Cap. 43, Cod. Arn. Cap. 52) til en lang anden Begivenhed. Og ikke nok hermed, forekommer der hos Odd (Cap. 42, Cod. Arn. Cap. 51) endnu en Roald, der ligeledes er Troldmand og opvækker store Brændinger i Havet, forat hindre Kongen fra at hjemsøge ham, men dog tilsidst bliver overvunden og dræbt. Denne Roald er, uagtet han her paa sidste Sted siges at have boet i Moldafjorden, umiskjendeligt den samme Person som den i nærv. Cap. 28 omtalte Roald i Godø.

drepa hann] Cod. Arn. Cap. 34 har: „festa hann upp á hávan gúlgn.“

Cap. 29. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 194, Snorre, Cap. 68. Snorre stemmer her forsaavidt bedre med Odd, som han virkelig lader Olaf reise sydefter for at fri til Sigríd umiddelbart efter hans første forgjebes Forsøg paa at komme til Haaloga-land (Cap. 65, 66, 68); alt i hans 2det og 3die Aar, medens derimod Ol. Tr. S. lader Olaf efter hiint Forsøg drage til Throndhjem (C. 150), endnu i hans andet Aar, og ikke førend senere, mod Slutningen af det 3die, drage til Viken for at bejle til Sigríd (Cap. 193, 194). Man skulde altsaa formode at Snorre her havde haft Odds Verk for Øje.

S. 32.

at hon beidiz at hann mundi hafa slikan sið sem hon] Cod. Arn. har kun: „at hon vill eigi kristnask láta.“

heyr á hvat mælið &c.] Cod. Arn. har: „hvat ætlar þú hin gamla hrokkin-skinnu, at ek vilja taka þik til konu mér, ef þú trúir eigi á guðs nafn.“ I Olaf Tr. Saga Cap. 194 staar: „ætlar þú hrokkinskinnan at ek vilja eiga þik afgamla ok hundheiðna,“ hvilket sidste Ord flere have behaget sig i at oversætte aldeles urigtigt med „hedensk som en Hund,“ eller „en hedensk Tæve.“

á þessu sumri] nemlig i det 2det Aar; saavel Olaf Tr. Saga (Cap. 169) som Snorre (Cap. 79) lade Skibet Tranens Bygning skee strax efter Thrøndernes Omvendelse, hiin om Vintren, denne om Høsten, i Olafs 3die Aar.

Tranann] denne Hankj.form „Traninn“ gen. „Tranans“, bruges ogsaa i Cod. Arn.; i det upsalske Brudstykke, og hos Snorre. Nedenfor, i Cap. 58, bruger nærv. Hdskr. Hunkj.formen „Tranan“, gen. „Trönnunar“, der ogsaa forekommer i det der citerede Vers af Hallfred. I det tilsvarende Capitel (67) i Cod. Arn. staar „Traninn“ i Texten, „Trönu“ i Verset. Det upsalske Fragn. har paa begge Steder Hankjøs-formen. Ogsaa Snorre har paa det sidste Sted (Cap. 121) Hunkjøs-formen. Fagrskinna bruger i Texten (Cap. 76 og 80) Hankjøs- og Hunkjøs-formen i Fleng; men i Hallfreds Vers (Cap. 81) Hunkjøs-formen. Olaf Tr. S. har overalt Hunkjøs-formen. Hankjøs-formen er dog vel den retteste, see Höfuðlausn Vers 10, hvor „tranar“ rimer sig paa „lanar.“

Áki] i Cod. Arn. Cap. 35 „Áki hinn danski.“ Alt dette fortælles langt anderledes i Ol. Tr. S. Cap. 195 og hos Snorre, Cap. 100.

er Björn hét] Her har Afskriveren taget Fejl; Thyres første Mand var vistnok Björn, d. e. Styrbjörn Sviakappe, men han var ingen Nordmand. Cod. Arn. Cap. 35 siger heller ikke at Björn var Nordmand, men kun at Thyre havde opholdt sig en Stund i Norge: „ok eru þeir menn er þat segja, at hon var gefin þeim manni er Björn hét, ok væri hon í Noregi um hríð;“ der lægges til: „þar sem kallat er þyrileif.“ Betydningen af dette sidste Navn vilde være: „Thyres Arvedeel“ eller „Thyres Ættebesiddelse,“ ligesom „Sigridléf“ i Sverige og „Konungléf“ i Danmark. Men intet saadant Navn findes i Norge, og Ff. har aabenbar tænkt paa „Fyrileif“ nu Ferlöf ved Gudmaren i Baahuslehn, bekendt af Slaget mellem Harald Gille og Magnus Sigurdssøn. Heraf sees det, hvor vilkaarligt flere af Beretningerne ere sammensatte.

Cap. 30. Jvfr. Olaf Tr. Saga Cap. 159 fgg. Snorre, Cap. 88, Laxdólasaga, Cap. 40, Kristnisaga, Cap. 10. Begivenheden fortælles meget kortere end i Olaf Tr. Saga og Saxo. Saga; tildeels og med betydelige Afvigelser. Af Olaf Tr. Saga sees det, at det er to forskjellige, og til forskjellige Tider forfaldne Begivenheder, som i nærv. Cap. fortælles under eet; Kjartan og Bolle, Brand Vermundssøn, Breidaa-Skegges Sønner og Hallfred vare allerede med 4 Skibe komne i Olafs andet Aar; Halldor Gudmundssøn, Kolbein Thordssøn, Sverting Rnolfssøn og

Thorarin Nefjulfssön kom ikke förend i Olafs 5te Aar (999), og der var disse, der forgjebes havde sögt at komme bort, (Ol. Tr. S. p. 217) hvilket Odd, der aabenbar anseer det for et Mirakel, lader dem forsöge 3 Gange. Cod. Arn. Cap. 36 er her i Forvirring med Hensyn til Navnene; den giver Hallfred et Skib, Brand og hans Fætter Thorleif Brandssön det andet, og Kjartan tilligemed Thorarin det 3die; derimod nævner Cod. Arn. ej Bolle. Snorre, der henfører det Hele til Olafs 5te Aar, har aabenbart haft Odd for Öje, da ogsaa han lader alle de nævnte Islændinger ankomme omtrent samtidigt; han nævner först Kjartan, dernæst Halldor, Kolbein og Sverting; fremdeles Thorarin, Hallfred, Brand og Thorleif; disse 4 sidste, siger han, gjorde forgjebes Forsög paa at komme bort. Kristnisaga C. 10 fölger nærmest Snorre, og nævner Kjartan, Kalf Aasgeirssön og Bolle; dernæst Halldor, Kolbein, Sverting og Thorarin.

nökkut þorp] Anderledes omtales ikke Anlægget af Nidaros. Cod. Arn. har: „þar var nökkvot þorp sett ok kaupstaðr.“

þ. h. mikinn varning] dette omtales ej andensteds.

út um Agðanes] Cod. Arn. siger kun „þrim sinnu leituðu þeir til brautferðar, ok gaf aldrigi byr.“

S. 33.

þá er Kjartan kom á skip . . . ekki um] Cod. Arn. har kun: „ferr hann nú síðan til skipa sinna ok segir félögum sínum slikt sem í hefir gerzk; þeim likar þetta stórilla, ok þotti ham hafa gengit á vald konungs.“

ok kendu heiðingjar] Cod. Arn. har: „ok kendu þeir því mest um er Kjartan hafði þegit skikkjuna af konungi, ok guðin myndu reizk hafa fyrir þat.“ Snorre og Kristnisaga lade Kjartans Daab skee ved Mikkelsdagstid, medens de övrige nævne Julen.

ok i þann tíma kom þangbrandr] Cod. Arn. (c. 37) er her meget vidtløftigere, taler om Thangbrands saxiske Herkomst og hans Ophold og Bedrifter paa Island.

Ronolfr Svertingssunr] urigtigt for *Svertingr Rínlolfssonr.*

Kolbeinn sunr Brennuflosa]; Kolbein var Floses Broder. Han nævnes ej i Cod. Arn.

út hingat.] her bruges Udtrykket „hingat,“ der fra Afskriverens Standpunkt er det rette, om Island; strax nedenfor staar derimod „þingat,“ hvilket neppe kan forklæres uden derved at det har staaet saavel her, som strax ovenfor i den Codex, af hvilken den nærværende er afskrevet, men at Afskriveren har glemt at rette det paa andet Sted. Hiin Codex maa derfor have været skrevet i Norge, hvad ogsaa Formen *þingat* synes at bekræfte; thi Islændingerne foretrække *þangat*.

sem segir i Islendingabók] Her sigtes til Are Frodes Verk, Cap. 7. Cod. Arn. indfører det hele Sted efter Isl. B. in extenso, med nogle ubetydelige Forandringer; den paaberaber sig endog med Are Frode Teit Isleifssön.

Cap. 31. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 99, Snorre Cap. 81. Cod. Arn. C. 38.

.ii. menn] Cod. Arn. har: „ii norrænir menn.“

S. 34.

Cap. 32. Jvfr. om denne Legende Ol. Tr. S. Cap. 195, 196, 197. Snorre Cap. 70, 71. Cod. Arn. Cap. 39. 40.

S. 35.

Cap. 33. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 204—213. Snorre Cap. 82—87. Cod. Arn. C. 41. S. Saavel Ol. Tr. S., som Snorre henføre denne Reise til Olafs 5te Aar, og lade ham tage Ormen skamme efter Raud hin ramme paa Godö, ikke selv bygge den. I Cod. Arnam. fortælles Omstændighederne ved Haareks tvungne Throndhjemsreise anderledes end her. Hauk og Brödrene medbringe der hver paa sin

Side flere Mænd, men Brødrene de fleste. Fortællingen om de store Tilbud, Kongen gjorde Haarek, og Forklaringen over hvad der forstaaes ved et Fylke, er egen for Odd; begge Dele ere vistnok urigtige.

xl. manna eða lxx] Cod. Arn. har „lx manna eða lxx,“ hvad der vistnok er rigtigere. „xl“ i nærv. Cod. er tydeligt kun en Uagtssomhedsfeil for „lx.“

S. 36.

mumlaug á kvíð honum]; her er forglemt det væsentlige Tillæg „af eldi,“ der findes i Cod. Arnam. Beretningen om Eyvind er langt mere udtværet i Cod. Arn.; og synes her, efter Sproget at dømme, at gjengive den latinske Original Ord for Ord.

Den fabelagtige Maade, hvorpaa Thore Hjorts Død beretter, er ligeledes særegen for Odd, men falder netop, som fabelagtig, i hans Smag.

Cap. 34. Cod. Arn. 42. Jvfr. Olaf Tr. Saga Cap. 195, Snorre Cap. 99, 100, Fagrskinna Cap. 73. Olaf Tr. S. lader dette skee i Olafs 4de Aar, Snorre i hans 5te; Odd derimod i hans 3die.

S. 37.

ok er konungr så þat] Her er det, hvor Cod. Arn. Cap. 42 citerer „Ruphus prestr.“

hon kom síðan með fóstura sínum . . . til Olafs konungs] Cod. Arn. har: „fór hon þá heim í Falstr ok var þar um hríð; hon sendi þá menn til Noregs til Áka, fósturföður síns, at hann byrjaði hennar mál við Ol. konung.“ Heraf seer man altsaa, at medens Cod. Arn. gjør den forhen omtalte Aake, der allerede opholdt sig ved Olafs Hof, til hendes Fosterfader, maa nærvær. Hdskr., der ligeledes forhen har omtalt Aake som opholdende sig ved Olafs Hof, men nu lader Thyres Fosterfader ledsage hende til Falster og siden reise i hendes Ærende til Norge, ansee Aake og Fosterfaderen for to forskjellige Personer. Misforstaaelse af Originalen eller Uagtssomhed er vel Skyld deri. Fosterfaderen kaldes i Ol. Tr. S. og hos Snorre „Össur Agasunr.“ At Olaf besøgte Thyre paa Falster og der holdt Bryllup med hende, hvad der i nærv. Saga siges med udtrykkelige Ord, antydes ogsaa i Cod. Arnamagn.; det behøver ej at paapeges, hvor urimeligt det er, at Olaf skulde have gjort nogen saadan Reise efter Thyres Opfordring. Snorre lader Bryllupet staa i Throndhjem, Vinteren ⁹⁹⁹/₁₀₀₀, hvad der ligeledes er urimeligt; ifølge Ol. Tr. S. holdtes det i Tunsberg.

Þórarinn Nefjúl'ssunr] Ol. Tr. S., der ogsaa fortæller om dette Tilbud af Bænkegave, nævner ikke Thorarin, men kun „en hövisk Skutelsvend.“

ok er þeir fóru heim] Dette Stykke om Frey danner i Cod. Arn. et eget Capitel (43); det findes ej hos Snorre, ligesaa lidt som i Udg. af Olaf Tr. S. i Fornm. S., derimod er det optaget i Flatøbogen, aabenbart efter Odd (see Skaalholt-Udg. af Olaf Tr. S. II. S. 190.)

S. 38.

Cap. 35. Cod. Arn. 44. *ok var þeirra dóttir Ástriðr.]* dette udelades i Cod. Arn.

Cap. 36. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 237. Snorre, Cap. 92. Cod. Arn. 45, 46. I Ol. Tr. Saga nævnes ikke Klippens Navn Smalsarhorn, d. e. Hornelen; men derimod hos Snorre, hvilket viser at denne her har benyttet Odd. Tildragelsen omtales i Hallarsteins Rekstefja, (V. 26—28) der ogsaa i Ol. Tr. S. citeres.

Cap. 37. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 238, 239. Cod. Arn. 47. Snorre har intet derom, Legendens berøres ogsaa af Hallarstein i Rekstefja, V. 29, 30, 31, der i Ol. Tr. Saga citeres. Gudbrand af Dalene nævnes ej i denne, heller ikke omtales det at Thorkell skulde have fortalt Tildragelsen for Kong Harald, det siges kun at han

fortalte den „mange Aar senere.“ Thorkell har rimeligviis ogsaa været Hallarsteins Hjemmelsmand.

S. 39.

Cap. 38. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 240, Cod. Arn. C. 48. Heller ikke her nævnes Ol. Tr. S. noget om Gudbrand af Dalerne.

Cap. 39. Jvfr. Cod. Arn. C. 48. At Olaf christnede 5 Land foruden Norge, omtales paa flere Steder, navnlig i Fagrsk. C. 71. Ágrip (c. 16) nævner kun 4 foruden Norge, forbigaaende Grönland, ligesaa Hist. Norv. fol. 10. a.; og vistnok med Rette. Cod. Arnam. nævner „fimm lönd“ og opregner dog 6. Hallarstein nævner i V. 10 af Rekstefja: „þrenn lönd ok tvænna þjóð,“ i V. 12: Island, Grænaveidi, Eyjar, Hjalta grund.

ok þau ríki lágu þá eigi með öllu undir Nor. konungn] Cod. Arn. har her: „þviat Upplendinga konungar er fylkjum réðu, þjónuðu til Sviakonungs;“ dette synes nærmest at maatte gjælde den Tid, da Erik Sejrsæl beherskede Danmark, thi naar der skulde være Tale om fremmede Konger, hvem Oplandenes Konger adlöde, kunde det alene blive de danske.

.i.c. konunga] Dette er i Cod. Arn. rettet til „v. konunga,“ men neppe overensstemmende med Originalen, thi ogsaa Fagrskinna (c. 94) har Tallet 9. Styrme regnede i sit Skrift ogsaa 9, see Frn. Sög. V. 268, dog heder eet paa et andet Sted, at han regnede 11, støttende sig til et Vers af Sighvat Skald (Fornm. Sögur V. 190). Den legendariske Olaf d. hell. S. Cap. 24 har ligeledes 11.

S. 40.

Cap. 40. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 223, Snorre Cap. 95. Cod. Arn. C. 49. *Á enu fimta ári]* Cod. Arn. har „fjórða,“ hvilket paa dette Sted er rigtigere, da det 5te Aar først nedenfor (C. 49) nævnes. Ol. Tr. Saga og Snorre lade Ormen lange bygges i Olafs 5te Aar, hvad der vistnok i sig selv er det rette, men ej passer med Odds Tidsregning. Fortællingen om Ormens Bygning lyder i det hele taget eens paa de anførte Steder, dog er det at merke, at Odd ej nævner Bygmesterens Navn. Ol. Tr. Saga i Flatøbogen nævne to, Thorberg Skafhögssön og Thorgeir Stakar. Flatøbogen fortæller endnu en æventyrlig Beretning om, hvorledes Odin gav Kongen Tømmeret til Kjölen, i hvilket der fandtes en Orm, efter hvem Skibet skal have faaet Navn. (Skalh. Udg. II. 228.)

ok eru þat iiii álmar ens átta tigar er graslægt er] Dette findes ei i Ol. Tr. S. men hos Snorre, og vidner saaledes atter om, at denne har kjendt og benyttet Odd.

.ii. árar ens setta tigar] denne Angivelse findes kun hos Odd og i Flatøbogen. (Skalh. Udg. II. S. 273.)

longus latu dracus] Cod. Arn. har „longus draco eða serpens.“

mart var þar mælt til varnadar etc.] Dette Sted er benyttet i Fagrsk. C. 72. S. 41.

Cap. 41. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 166—168. Snorre Cap. 73—78. Cod. Arn. 50. Det er forhen viist (S. 94), hvorledes Odd Munk skiller denne Begivenhed fra Gildet paa Lade, der hos hine nævnes i umiddelbar Forbindelse dermed. Ol. Tr. S. sætter Begivenheden ved Juul, Snorre ved Midsommer i Olafs tredie Aar. De fremstille den noget forskjelligt, navnlig lægge de Vegt paa, at Olaf ved at træde ind i Templet var ubevæbnet, og kun havde en Stok med Guldknap (*refði*) i Haanden, ej, som Odd fortæller, en stor og bred Öxe.

blötmenn þeirra, með honum] Cod. Arn. har dette merkelige: „blötbyskup þeirra var í göngu með honum.“

De i Capitlet angivne Slægtskabsforhold mellem Thröndernes Hövdinge og andre, navngivne Personer nævnes ikke i Ol. Tr. S. eller hos Snorre. Thorodd paa Ölvus, der altsaa var Gudrun Lundesols Morbroder, er den bekjente islandske Lovsigemand Skafes Fader. Aasgaut af Selvaag, Bergthors Sön, har maaskee boet paa Selvaag i Rancu paa Helgeland.

så Ormr gerði atför etc.] dette udelades i Cod. Arn.

S. 42.

Cap. 42. Jvfr. Cod. Arn. C. 51. See ovenfor C. 28, hvor den samme Begivenhed umiskjendeligt fortælles.

Cap. 43. Cod. Arn. Cap. 52. Den unavngivne Mand, hvis Död her beskrives paa en saa usandsynlig Maade, er i Olaf Tr. S. og hos Snorre den tryllekyndige Raud hin ramme paa Godö, der ellers af Odd synes at være forvexlet med Roald (C. 28). Maaskee man heraf kan slutte, at denne Dödsmaade kun vilkaarligt af Snorre eller Ol. Tr. Sagas Bearbejder er henført til Raud.

S. 43.

Cap. 44. Cod. Arn. 53. Denne Legende, der udelades af Snorre, fortælles ogsaa i Ol. Tr. S. Cap. 208. Den er aabenbart uden alt historisk Værd. Den omtalte islandske Hövding Thorkell Trefill var efter Hönsethores Saga en mægtig og anset Mand allerede omkring 965, og vistnok forlængst död paa Olaf Tryggvesöns Tid.

Cap. 45. Cod. Arn. 54. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 222, Snorre Cap. 94, Thjodrek, Cap. 13. Odds hele Fremstilling af Begivenheden er meget usandsynlig i Sammenligning med Snorres og den vidtløftigere Sagas.

S. 44—46.

Cap. 46, 47. Cod. Arn. 55, 56. Disse Æventyr, hvilke Snorre (Cap. 87) udtrykkelig erklærer at han vil forbigaa, findes ogsaa i Olaf Tr. Sagn. C. 213.

Cap. 48. Cod. Arn. 57. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 224, Snorre Cap. 105. Snorre er her aldeles i Vilderede med Chronologien, da han lader Harald födes Sommeren för den Höst, Olaf egtede Thyre.

Cap. 49. Cod. Arn. 58. Jvfr. Ol. Tr. Saga Cap. 244. Snorre omtaler kun i almindelige Udtryk at Sigrid eggede sin Mand. Hvad der i Slutningen af Capitlet fortælles om Sigvaldes Reise til Norge, er egentlig for Odd, og, som man lettelig indseer, usandsynligt. Som Stedet, hvor Olaf Tryggvesön skulde treffe Sviakongen, nævner Cod. Arn. ikke Svithjod, men Brennörerne (i Gautelven).

S. 47.

Cap. 50. Cod. Arn. 59. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 230. Snorre, Cap. 100. Cod. Arn. udhæver den Omstændighed, at man allerede Palmesöndag kunde have saa store Hvanner, som et Beviis paa den næsten overnaturlige Frugtbarhed, hvormed Norge begunstigedes under Olafs Herredömmet. Thyres Ord berettes lidt anderledes hos Snorre og i Olaf Tr. Saga.

Cap. 51. Cod. Arn. 60. Dette legendariske Capitel, der udelades hos Snorre, forekommer og i Olaf Tr. Saga C. 242. Det i Capitlet ansatte Skibs-Antal for Olafs Flaade, 120, eller rettere 140, er i sig selv sandsynligt, see „det norske Folks Historie, I. D. 2 B. S. 382, Not.

S. 48.

Cap. 52. Cod. Arn. C. 60. Den her meddeelte Beretning om, hvorledes Olaf oppebiede Sviakongen ved Landemerket (Brennörerne) staar vel i Forbindelse med hvad der i Cap. 49 berettes om Sigvald Jarls Reise, og er forsaavidt urigtigt; men at Olaf desuagtet biede en Stund ved Landemerket, ej efter Sviakongen, men efter

sine Opbudsskibe, er heel sandsynligt, og fortælles udtrykkelig i Hist. Norv. fol. 10. b. og Ágrip, C. 17. Jfr. „det norske Folks Historie“, I. D. 1 B. S. 381, 382.

Garie] ellers kaldes hun „Geira“. Fagrsk. har „Geila“. Da der er en Lacune i nærv. Hdskr., hvor hun foran skulde omtales, vides det ej om hun ogsaa der kaldes „Garia“, eller om „Garie“ alene er en Skrivfeil.

S. 49.

Cap. 53. Cod. Arn. Cap. 61. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 245. Snorre, Cap. 109. Fagrsk. Cap. 74.

.ii. jarlar] det er kun Odd, som ved denne Leilighed nævner Svein Jarl; de øvrige omtale alene Erik, og vist synes det at være, at Svein Jarl ej deeltog i Slaget. Codex Arnamagn. siger heller ikke dette udtrykkeligt, men omtaler kun hans Nærværelse ved Fyrstemödet. Det er ellers merkeligt, at nærv. Codex paaberaaber sig Skule Thorsteinsön som Hjemmel for Beretningen om Sveins Nærværelse. Denne Paaberaabelse findes ej i Cod. Arn., og man skulde næsten antage den opstaaet ved en Mistydning eller Misbrug af den saavel her nedenfor i Cap. 57, som i Ol. Tr. S. Cap. 250, i Snorre Cap. 115, og i Fagrsk. Cap. 79 forekommende Paaberaabelse af Skule som Autoritet for at Sigvalde Jarl var med; og hvor der endog paa de fleste af de nævnte Steder forudsikkes den Bemærkning: „ok er Sigvalda litt við orrostuna getit“, der omtrent svarer til det her yttrede: „þó verðr Eiriks mest við getit“. Muligt er Sigvaldes Navn i Originalen kun skrevet S., og saaledes forvexlet med Sveins. Denne var desuden paa den Tid endnu ikke Jarl, og naar der tales om to Jarler, kunne altsaa blot Erik og Sigvalde oprindeligt være meente. I Hallfreds Vers, meddeelt nedenfor Cap. 56, staaer der og udtrykkelig, at Kongen kæmpede med to Konger og en Jarl.

er Haraldr kallaði haukey sina]; dette omtales kun af Odd. Aarsagen var, at Harald hvert 3die Aar fik 60 Jagthöge eller Falke i Vasal-Gave fra Haakon Jarl (Thjodrek, C. 5, Jomsvik. S. Cap. 7). Cod. Arn. tilføjer her: „Svá segir Sigvaldi jarl:

Har varðar þú hjörvi
Haukey, lifa ok deyja.

Det viser sig imidlertid, at disse Linjer tilhøre Sighvat Skalds bekjendte Flok „Bersöglisvísur“, som han kvad til Magnus den Gode, see Snorre, Magnus d. God. S. Cap. 17, og s. Konges Saga i Frnm. S. Cap. 22, hvor rigtignok Visens Text er meget forvansket, men Ordene dog let kjendelige. Vise-Helmingen, der kun i sin Heelhed kan forstaaes, lyder rettest saa:

Erum, Magnús, vér vægnir; — Haralds varðar þú hjörvi
vilda ek með þér, mildum haukey — lifa og deyja.

D. e. „vi ere eftergivende, Magnus; jeg vilde gjerne baade leve og dø med dig, du Gavnilde; du værger Haralds Höge-Ö (Norge) med Sverdet“. Det sees heraf, at Odd eller maaskee kun den, der har skrevet Cod. Arn., urigtigt har forvexlet Sighvat Skald med Sigvalde Jarl. Men vi erfare ogsaa af Talemaaden „Haralds haukey“, at Harald Gormsön virkelig maa have benævnet Norge saaledes.

Öc þetta hefir gert Oddr munkr á latinu] Cod. Arn. har kun: „þetta er ritaf Sigvalda jarli“ uden at nævne Odd. Den har de latinske Ord rigtige: „curvus“, ikke „curfus“ og „narus in apostata“ ikke „narus est de in postata“; derimod har den „Sveion regem“, ikke „Svein regem“.

S. 50.

at vāru māli þjóðiz þetta svā] Cod. Arn. har kun „þat segir svā“. Verset findes ogsaa i Ol. Tr. S. Cap. 264, Fagrsk. Cap. 76 og i Kristnisaga G. 12.

þetta kvæð Stefñir.] Stefnes Navn, saavel som hele dette merkkelige Tillæg, udelades i Cod. Arn. Beretningen om Stefnes Sammenstød med Sigvalde Jarls

Datter og hans Kvad til hende omtales heller ikke i nogen anden, nu bekjendt Saga. Saare merkeligt og oplysende om Folkebetegnelserne er det, at den island-ske Forfatter eller Afskriver lader den danske Pige kalde Islændingen Stefne en *Nordmand*; ligeoverfor Danerne betragtedes altsaa Islændingerne — hvad der og i sig selv var rimeligt — kun som Nordmænd, d. e. tilhørende den norske Nationalitet, og Benævnelsen „Islænding“ har kun været brugt som en nærmere Betegnelse for at antyde det egentlige Hjemsted, ligesom „Víkverjar“, „Sygnir“, „Þrændir“ o. s. v.

Visen, der i Afskriften er noget forvansket, synes at burde læses saaledes:

ek skil ærit gerla	heldr vil ek vilstöð standa
— erumk leið föður reiði —	staglútr drifinn úti,
(harðr skyli drengr á dýrðir)	váða gerðr! en ek verða
danskr hæll! hvat þu mælis.	varmr á þínum armi.

Constructionen er denne: „dansk hæll! (d. e. du danske Kvinde; „hæll“ kan ifølge Skalda C. 68 en Kvinde kaldes, hvis Mand er dræbt) ek skil ærit gerla hvat þu mælis; erumk (er mér) leið föður reiði: harðr skyli drengr (vera) á dýrðir. Váða gerðr (váðir ɔ: Klæder; Klædernes Gerd, er Kvinden) ek vil heldr standa drifinn (i Snefog) úti vilstöð (Trælles Plads) staglútr (nedbøjet med et Toug) en ek verða varmr á þínum armi“;

Cap. 54. Cod. Arn. Cap. 62. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 245. Sagen berøres kun korteligt hos Snorre Cap. 109.

S. 51.

En Sigvaldi — Skáni.] Dette grunder sig paa en Misforstaaelse af Haldor Ukristnes Vers, der anføres i Cod. Arn. (med det Tillæg at Olaf havde 71 Skibe) saavel som i Ol. Tr. S. Cap. 245, Ol. Tr. S. Cap. 110 og Fagrsk. Cap. 75. Der staar:

þá er hún lagar-hánum —	— sætt gékk seggjaættar
hafði jarl of krafðan	sundr — Skánunga fundar;

D. e. da Jarlen havde krævet Hav-Hunen til Møde med Skaaningerne, gik Freden formedelst ham isønder for Mændenes Æt. Her synes „Skaaningerne“ nærmest at maatte være de Stridsmænd, der indfandt sig fra Skaane. En anden Læsemaade har: „þá er hún lagar hreina“ o. s. v.

hvorved Oversættelsen bliver: da Jarlen havde krævet Skaaningerne til Söens Hun-Reners Møde, o. s. v.

i hólminum Svoldr] Cod. Arn. har kun „í höfninni“, og strax efter „á hólminum“;

Cap. 55. Cod. Arn. 63. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 248, Snorre Cap. 211, og især Fagrskinna Cap. 76, der her næsten maa ansees afskreven efter Odds Verk, af hvis Benyttelse der og findes flere Spor i Ol. Tr. Saga, navnlig den Feil, at Styrkaar af Gimse nævnes, hvilket er rettet hos Snorre, der har „Eindriði“. Den besynderlige Beretning, at Sigvalde Jarl roede ud til Olafs Skibe med et hvidt Fredsskjold, findes kun her og i Fagrskinna. Lodkastningen om, hvo der skulde begynde Angrebet, nævnes ogsaa i Ol. Tr. S., ej i Fagrsk. eller hos Snorre.

Cap. 56. Cod. Arn. 64. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 249, Snorre C. 112; denne er her mere kortfattet, og nævner ej Thorkell Dyrill som den, der advarede Kongen mod Overmagten.

Hallfreds Viser konstrueres saaledes: „þar hykk (hygg ek) vist gram þann, er samði (Cod. Arn. framði) gunni, mistu (at have savnet) til mjök (vel meget) þrænskra drengja gengis (Bistand); Næfr allvaldr vá (kæmpede) einn við tvá snjalla jöfra ok jarl hinn þriðja; frægr siðr er at segja til slíks.

Geta skal þess máls, er menn kváðu dáðöflgan gram mæla við dólga fangs drengi (Stridens Dreng) í vápna sennu. Hertrygðar hnekkir (Hær-Troskabens strenge Prøver) bað-at (bað ikke, d. e. forbød) sína rekka hyggja á sporði (paa Bag-Enden, d. e. paa Flugten; den sædv. Læsemaade er „á flótta“); þess þjóðar-sessa (Folke-styrers) þróttar-orð (modige Ord) lifa“.

S. 54.

Ulf Rödes Ordvexling med Olaf forbigaaes i Fagrskinna.

Skule Thorsteinssöns Vise construeres saaledes: „Ek fylgða Frisa dólgi (Erik) og Sigvalda; fékk ek ungr aldrbót (Livshæder) þar er spjör sungu; (nú finnr öld at ek eldumsk) þá er bárum roðinn (rödfarvet) sárlauk (Saarlög 3: Sverd) i hjálma dyn til móts við malmþings mæti (Malmthings-Möderen), d. e. Krigeren, Olaf) suðr fyrir Svoldrar mynni“.

Skálda (C. 45) meddeler et andet Brudstykke af en Vise, digtet af Skule, der synes at tilhøre det samme Kvad:

þá er ræfrvita Reifnis herfylgins bað ek Hölga
rauðk fyrir Svoldr til auðar, haugþök sama baugum;

D. e. da jeg udenfor Svoldr rödfarvede Reifnes Tag-Ild (Sverdet) for at faa Rigdom, lod jeg den krigerske Hölges Haug-Tag (d. e. et Lag af Guld) indrette af Bauger.

Cap. 57. á *Savldrar vági*] læs „Svaldrar eller „Svöldrar“. Det sees heraf, i Forbindelse med hvor Navnet ellers forekommer, at Svoldr har været Navnet baade paa en Havbugt eller Vaag, og paa den i eller strax udenfor liggende Ö. Derfor bruger ogsaa Skule Thorsteinsson Udtrykket „Svoldrar mynni“ og „fyrir Svoldr“; i Knytl. Saga Cap. 122 staaer „í ánni Svöldr“, og paa det tilsvarende Sted hos Saxo (XIV. Bog S. 874, 875) „Portus Svaldensis“. Beliggenheden kan ej være tvivlsom (see især Petersen, om de Danskes Toge til Venden, i Annaler for Nord. Oldk. 1836, S. 222). Vaagen bliver den til Greifswalde indgaaende Fjord, og Öen enten Ruden, eller Greifswalder Oje, fordem, da den var større, kaldet „Svant Wusterhaussen“, hvormod Varianten „Svanland“ paa det ovenanførte Sted i Knytl. S. minder. Thjodrek (C. 14) har „Svoln“. Som det Sted, hvor Slaget stod, nævner ellers Mag. Adam af Bremen (II. 38) Öresund ved Helsingborg, Histor. Norv. fol. 11. a. og Ágrip c. 17 Farvandet ved Sjælland, Chron. Erics regis hos Langebek (Schriptt. R. D. I. 158) endog „Meesund“ (Misund i Slien?). Den i Slaget selv deeltagende Skule Thorsteinssöns Udsagn gjør det dog aldeles utvivlsomt, at Svoldr er det rette Sted.

— *ekki hrædumk vér*] Cod. Arn. er her ordrigere, og bruger Udtrykket *skóg-ageitr*, der igjen er optaget i Ol. Tr. S. Cap. 250. Denne, saavel som Fagrskinna c. 75 og Snorre, c. 114 lader Olaf strax i Begyndelsen af Slaget udtale sin Dom om sine Fiender.

Þjri dróttning] dette er optaget i Flatöbogen, see Var. til Ol. Tr. S. C. 250. S. 55.

með mörgum &c.] Dette udelades i Cod. Arnamagn.

Cap. 58. Cod. Arn. 67. I dette Cap. begynder det upsalske Brudstykke, omtrent efter „ok flýðu til lanz við svá búit“. Den Vise af Hallfred, der her henføres til Thorkell Dyrrill og Tranen, henføres i Ol. Tr. S. c. 256, Snorre c. 121 og i Fagrsk. c. 81 til Thorkell Nefja, og underlægges en langt anden Forklaring, nemlig at han allersidst løb overbord, da alle de övrige Skibe, Tranen iberegnet, vare ryddede. Odds Forklaring er vistnok urigtig, thi naar Tranen engang var ryddet, maatte den være falden i Fjendernes Vold. Hallfreds Vise, der maa berigtiges ved Sammenhold af begge Codices, construeres saaledes: „úgræðir armgrjóts

(den som ikke skaaner Arm-Stenen, d. e. Armens Prydelser, Guldet) så Trana ok båða Naðra (Ormene) fljóta auða; — hann rauð glaðr geir at gunni —; áðr hjaldþorinn (kampmodig) þorketill, hugframr i rammri böð, héldi undan á snøris otru (Snørets, Tougets Oter, eller efter den sædvanlige Læsemaade „snøris vitni, Snørets Ulv“, d. e. Skibet).

Den her følgende Fortegnelse paa de Helte, der forsvarede Ormen, forekommer i Ol. Tr. S. Cap. 233 og hos Snorre Cap. 102 allerede hvor der handles om dens Udrustning hjemmefra. Den er vistnok meget gammel, og grunder sig maa-skee paa Kvad, skjönt Spor af Alliteration nu ej findes. Ordenen, hvori Kæmperne anføres, er forskjellig i Ol. Tr. S. og Snorre fra her; overalt findes enkelte Urigtigheder, der kun ved Sammenligning af alle Parallelsteder kunne berigtiges.

Björn af Stúðlu var sandsynligviis fra Stúðla, nu Stödle i Etne Sogn. Han er vel den samme, som i Fornm. S. III. S. 157 kaldes „Flesmu-Björn“. Þorgrímur Þjóðólfsunr („or Hvíni“, udelades i Cod. Arn.) var vel en Sønnesøns Søn af den berømte Skald. Istf. „Ásbjörn or Mostr“ har Ol. Tr. S. og Snorre „Ásgrímur (eller „Ásbjörn“) ok Ormr“, vistnok urigtigt (see nedenfor S. 60. Cap. 60, jvfr. Ol. Tr. S. C. 256 (Fornm. S. III. 4). „Njarðlög“ og „Njarðarlög“, senere „Jarðarlög“, „Jarló“, d. e. Tynes-Öen. „Kolbjörn af Raumariki“ (i Brudst. urigt. kaldet „Þorbjörn“ maa være den samme som „Kolbjörn Stallari“, der i Ol. Tr. S. C. 233 urigtigt kaldes „Kolbein“, og nedf. i Cap. 60 „Kolbjörn upplenzki“. Þorsteinn oxafótr“ („or Höfund“ udelades saavel i Cod. Arn., som i Ol. Tr. S. og hos Snorre) var, som man her seer, fra Höfund eller Hafund, d. e. omtr. det nuværende Gjerpen Sogn ved Skien; Ol. Tr. S. gjør ham senere til en Islænding, og har et vidtløftigt Æventyr om ham. „Oprostöðum“, saaledes og Cod. Arn. og Snorre; Ol. Tr. S. har „Ofrustöðum“, Ups. Brudst. „Hovreksstöðum“. Man kunde her tænke paa „Hopleksstaðir“, nu Hoperstad i Vik i Sogn. Den Omstændighed, at Odd nævner det mellem Höfund og Hedemarken, synes dog at vidne om, at det er at søge i Viken eller paa Op-landene, og at det følgende er Olafs Moders Hjemsted, som derved menes. „Þorkell dyðrill . . ibrot“ udelades i Brudstykke. Tillægget i nærv. Cod. af „Ögðum“ er merkeligt; altsaa skulde Þorkell være bosat paa Agder. „Heimnörk“; den sædv. Form er „Heiðmörk“. At Ulf röde var fra Hedemarken, omtales ej andensteds. „Vikár af Tiundalandi“ maa altsaa have været svensk, hvilket ogsaa viser sig deraf at han var en Broder af den svenske Helt Arnljot Gelline, bekjendt i Olaf d. helliges Historie (Snorre, Cap. 151). Brudst. har urigtigt „Vindalandi“. „Vakr en elfki“ kaldes i Brudst. hinn „eðski“, der enten maa være „egðski“ eller snarere „eiðski“ (fra Eidsvold eller Askim) i Cod. Arn. hinn „ærmski“; Snorre kalder ham „Vakr elfski Raumason“; Ol. Tr. S. „Vakr enski af Rauma“, eller „Vakr elfski Raumason af Rauma“; eller endelig „Vakr af Liði (Eiði?)“; idet „Rauma“ slaes sammen med det følgende Bersi til „Raumabersi“. „Án skyti af Jamtalandi“ mgl. i Brudstykke. „Úþyrmir“; saaledes alle de øvrige undtagen Cod. Arn., der har „Styrmir“. „Björn hinn mikli af Vestfold ok Brynjólfr haukr broðir hans“ udelades i Cod. Arn., hos Snorre og i Ol. Tr. S. Brudst. har ikke „haukr“ men „hákr“. Istf. „Ögmundur Sandi“ har Brudst. „Augmundr á Sandi“, hvad der vel er rigtigere „á Sandi“ findes og nedf. C. 60. „Þorfinnr eisli“; Brudst. har „esle“. Istf. „Hæreks ok þeir brøðr or Orkadal“ har Brudst. kun „Hávarðr or Orkadal“. Det følgende „Arnórr mærski“ udelades i Brudstykke. Istf. „mærski“ har Hovedcodex ved en Feillæsning „or orski“. Istf. „ok Halstein. Börkr or Fjörðum“ har Cod. Arn. „Hallstein ok Börkr or Fjörðum“; Brudstykke „Hallstein borkr or Fjörðum“; Snorre „Hallstein ok Haukr or Fjörðum“; Ol. Tr. S. alene „Hallsteinn“. Istf. „Hallkell af Fjöllum“ har Snorre „Hallstein af Fjöllum“. „Arnfiðr (Arnfinnr) or Sogni“ kaldes i Cod.

Arn. „Arnviðr or Sogni“. Istf. „Einar höröski“ har Brudst. „Einar Vorski“ (d. e. fra Vors); Det følgende „ok Fiðr“ (Finnr) udelades i enkelte Hdskr. af Olaf Tr. Saga; i Cod. Arn., Brudstykket, og andre Haandskrifter af Ol. Tr. S. henføres Finn til det følgende, saaledes: „Einar höröski; Finn ok Ketill rygski“. Et enkelt Hdskr. af Ol. Tr. S. har „ringski“. Istf. „Gr. röskvi“ har Ol. Tr. S. „Gr. raumski“; „röskvi“ eller „raumski“ udelades i Brudstykket. „Ivarr Smetta“; Brudst. har „Smællta“. Ormr Skógarnef var en Broder af Gunnar paa Lidarende, see Njala S. Cap. 19.

S. 56.

Cap. 59. Om denne Raadslagning, som Hövdingerne midt under Striden skulde have haft med hinanden, tales ej i Snorre og Fagrskinna, men ellers kun i Ol. Tr. S. Cap. 253, og saaledes, at det synes at være hentet fra Odds Verk. I Olaf Tr. S. skeer det hos Odd för Tildragelsen med Einars Bue.

.xix. *skip.* Efter Ol. Tr. Saga og Snorre saavel som Rekstefja havde Erik kun 5, Olaf svenske 15 og Sven 60 Skibe. Odd giver, som man seer, Erik 19, og de to andre hver 60. Ágrip (c. 17) giver Erik 22, de to andre hver 30. Thjodrek (c. 14) giver alle tre tilsammen 70.

Torvi Valbrandsson] han nævnes og i Ol. Tr. S. c. 251. Hvis dette skal være den i Hönsethores og Hörds Sagaer omtalte Torve og ikke en yngre Ætling af ham, som f. Ex. en Sönnesön af samme Navn, da maa Beretningen om hans Deeltagelse i Slaget ej forholde sig rigtig; Torve levede nemlig som Hövding allerede omkring 965.

gullböfðum örur] — Saal. og Cod. Arn. Brudst. har „silfrvafnum“. At Einar sköd med saa kostbare Pile, omtales ingensteds ellers, og er vistnok en Opdigtelse.

.xx. *sessan.* Cod. Arn. har .xvi. sessan.

S. 57.

Cap. 60. Dette Thorkell Høje Raad omtales og i Ol. Tr. S. Cap. 253, men saaledes, at det synes laant fra Odd. Snorre og Fagrskinna have intet derom. Ol. Tr. S. Cap. 253 fortæller derhos om, at Erik Jarl skulde have ombyttet det Thorsbillede, han hidtil førte i Jernbardens Stavn, med et Crucifix, og lovet at antage Christendommen, hvis han sejrede.

Den her nævnte Skald Halldor er Halldor Ukristne, der synes at have digtet om Erik Jarl. Constructionen af Visen er: „Ormrinn langi („Orminn langa“ her og i Brudst. er Skrivfeil) kom heldr i harðanfjörð (d. e. Knibe); dreyra reyr (Blodets Rör d. e. Spydene) hnigu saman; tingla tangar (Smykkernes Tangs d. e. Forstavnens) tungl (Maaner d. e. Skjoldene) skárüz þar. Þá er brynflagöðs (Brynjehexens d. e. Pilens) Regin (Styrer) lagði borðmikinn Barða við Fafnis (d. e. Ormens) síðu, vann jarl hjalmskríð (Slaget) at hölmi. — Snarpra sverða gangr gerðiz um Orminn langa, þar er gullin spjör gullu; drengir slitu lengi frið, Kváðu svænka menn ok danska fránsleggbita-runna (den blanke Lægbiders Bærere, Stridsmænd) fram-fylgia hánum at dólga sennu. Hykkat (d. e. hygg ek-at, jeg troer ej) vægð (saal. Cod. Arn. 3: Skaansel) at vígi; drótt vann sóttan ógnharðan jöfur, jarl sik sparðit (saal. Fagrsk., d. e. sparði eigi), komz at fjarðjörðu, (3: Norge). Litt var sævarsóti (saal. Cod. Arn. rettere; d. e. Söhesten, Skibet) svangr, fólkarör! Þá er færðuð Barða á fjarðmývils (Fjordmaagens) tröð (3: Skibet) við Ormni langa“. Dette sidste Vers udelades i Brudstykket. Hallfreds Vise construeres saa: „Heðins baugsserkjar-verkendr (Hedins Ringsserks Farvere d. e. Krigerne) sukku sárir niðr af Næðri (Ormen); gerðut vægjaz í naddfárs böð. Ormr mun lengi vanr slíkra drengja, hvars han skríðr með lýða lið, þóat alldýrr konungr stýri“.

Ok svá sagði Sverrir konungr] Cod. Arn. har: „ok svá segir Sverrir konungr;“ dette kan dog ej betegne Afskriftens Samtidighed, thi Codex er vistnok meget yngre end Sverres Tid. Brudstykket har det merkelige „ok svá segja snotrir menn.“

S. 59.

Þorgeirr ok Hyrningr og Vikarr]. Brudst. tilføjer ogsaa „Úlfr;“ ligesaa Ol. Tr. S. Cap. 255.

Fortællingen om Einar Thambarskelver og hans Bue udelades aldeles i Brudstykket. I Olaf Tr. S. Cap. 252 er den øjensynligen lempet efter Odds; hos Snorre, Cap. 118 har den en simple og mindre mystisk Form.

Haldors Vise construeres saaledes: „hugreifr þengill hét á sína heiptar-nýta drengi (þjóð stökk apr um þóptur með Óleifi), þá er (þeir) höfðu lokit hafvita (Skibene) um snjallan Hallands (d. e. Haðlands, Haðlands) gram (Olaf); vápnreið (saal. Fagrsk.) varð um Vinda myrði.“

Hvad der strax efter fortælles om Olafs uheldige Skud efter Erik Jarl, synes egentlig at være det samme, som ellers i Ol. Tr. S. og hos Snorre berettes om Einar Thambarskelver; dette har imidlertid ej hindret Ol. Tr. S. Cap. 255 fra at optage det. Fortællingen om Lyset, der udbredte sig over Kongen strax før han sprang i Vandet, findes og i Ágrip C. 17, samt i Olaf Tr. S. Cap. 255; det er formentlig en af de Legender, Odd og Gunnlaug erfor af deres fælles Hjemlemænd.

S. 60.

en hvat sem lifi hans hefir brugðit] sml. Ágrip C. 17. in fine.

ok þessi orrosta hefir frægst uerit] omtr. de samme Ord findes i Ol. Tr. S. Cap. 256 (Fornm. S. III. S. 9.) og i Fagrsk. Cap. 81.

Cap. 61. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 256.

Hallfreds Viser construeres saaledes: „Veit ek eigi hitt, hvárt ek skal leyfa Heita dýrbliks dynsæðinga (Heites dyrebare Blinks Larms Fugles d. e. Ravnenes) hungredeyfi (Hungerdöver) dauðan eða þó kvikvan. Landvörðr var sagðr mer firðr lýðum ok láði fyrir handan sjó; né muni maðr of biða meira strið. Þó at ærir (Tjernerne) hauka-háklifs elds (Høgeklippens Ilds d. e. Guldets) beldi þeim svikum, væri oss heila líkn, ef jófurr lifði. Öll lönd norðr eru orðin auð of gram dauðan; allr friðr glepþ af flugstyggis Tryggvasunar falli.“ Dette sidste Halvvers findes ej i Cod. Arn. eller Brudstykket, ligesaalidet som den følgende Forklaring; derimod findes saavel Halvverset, som Stykket „Eigi . . . þvilíkr í Norðrlöndum“ næsten Ord til andet i Thidrik af Berns Saga Cap. 1., hvor det udgjör en Deel af et længere Ræsonnement. Efter al Sandsynlighed har altsaa Afskriveren af den Codex, efter hvilken nærv. Haandskrift er copieret, hentet dette fra Thidrik af Berns Saga. At Linjerne „allr glepþ . . . Tryggva“ har dannet Stevet eller Omkvædet i Hallfreds Kvad, sees saavel af et andet Vers deraf, optaget i Fagrsk. Cap. 81, hvis anden Halvdeel euder saaledes:

grams dauði brá géði

góðs úfárar þjóðar,

som af Ol. Tr. S. Cap. 264, hvor det udtrykkeligt heder at Stevet lyder saa:

auð eru öll um orðin

ættlönd um gram dauðan,

dog ere de to første Linjer urigtigt medtagne.

S. 61.

Cap. 62. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 256.

Einarr þambarskelmir] Brudst. har urigtigt „Styrkarr af Gimsum.“

allr glepþ friðr af falli

flugstyggis sunar Tryggva.

allr glepþ friðr af falli

flugstyggis sunar Tryggva;

i *Vindaskipit*] „í rauðu klæði,“ tilf. Cod. Arn. og Brudstykket.
S. 62.

Cap. 63. Cod. Arn. 71. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 257, 258, 259. Det er kun i Cod. Arn., hvor der staar noget om, hvad Dronning Thyre nød, da hun vilde hunge sig ihjel, nemlig et Æble. Brudst. tilføjer at hun døde „á bak langaföstu.“ Ol. Tr. S. lader Hunden Vige ej blive tilbage paa en Kongsgaard, men følge med paa Ormen; det er der Einar Thambeskilver, der ved Tilbagekomsten til Viken udraaber hine Ord, der af Odd tillægges dens Vogter.

Cap. 64. Indholdet af det tilsvarende Capitel i Brudstykket afviger meget fra dette, og slutter sig nærmest til Cap. 267—269 i Ol. Tr. Saga. Dog slutter det ligesom nærværende, og Cap. 73 i Cod. Arn., med Udsagnet om at Odd er Forfatteren. Cod. Arn. tilføjer at han var „prestr at vígslu,“ men hverken den eller Brudstykket har noget om Odds Anfegtelse eller Kong Olafs Aabenbarelse for ham. I Brudst. forekommer det besynderlige Navn „Vellönd“ Paa det tilsvarende Sted i Olaf Tr. Saga Cap. 267 staar der „Vindland“ (þá bauð Ástriðr at hann skyldi hafa eignir þær ok ríki, er hon átti í Vindlandi ok Sigvaldi jarl átti ekki vald á); altsaa kan man her ikke vel tænke paa Valland eller Frankrige.

Cap. 65. Cod. Arn. 74. jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 286. Dette Cap. mangler i Brudstykket, saavel som de øvrige Tillægscapitler, der findes i Codex Arnamagnæanus.

NAVNE-REGISTER.

- Áðalráðr Englakonungr 63. 71.
Æsir 24.
Agðanes 32.
Agðir 55.
Agmundr (Ögmundr, Augmundr) á
Sandi 60. 64. 68.
Agvaldr (Ögvaldr) 34.
Agvaldsnes (Ögvaldsnes) 34.
Áki 32.
Albanus 26.
Aldegjuborg 71.
Áli (Óli) hinn auðgi 13.
Allogia (Avrlogia) 10. 11. 78. 79.
Alvini (Almvini) 14.
Án skyti 55.
Ari fróði 22. 23.
Arnfjör (Arnfinnr) or Sogni 56. 65.
Arnljótr gellini 55.
Arnórr mærski 56.
Áshjörn or Mostr 55. 60. 64. 68.
Ásgautr or Selvági 41.
Ástriðr dóttir Burizláfs 29. 48. 63. 70. 71.
Ástriðr drottning Eiríksdóttir 3. 4. 5. 6.
8. 9. 10. 77.
Ástriðr Loðinsdóttir 23. 27. 63. 71.
Ástriðr dóttir Sveins konungs 38.
Auðr (Uþr) dóttir Hákonar jarls 7. 8.
Austriki 15.
Austrvegr 79.
Bergþórr 41.
Bergþórr bestill 56. 65.
Bersi sterki 55. 64.
Björgvin 26.
Björn 32.
Björn eitkrveisa 5. 7.
Björn konungr Haraldssunnr 2.
Björn mikli 55. 64.
Björn af Stuðlu 55. 60. 64. 68.
Bolli Þorleiksson 32.
Borgarfjörðr 43.
Brandr hinn örvi 32.
Bretland 13.
Brimangr 38.
Brynjúlfr í Gaulardal 18.
Brynjúlfr hákr (haukr) 56. 64.
Búi (digri.) 15.
Búrizláfr kr. 29. 30. 36. 37. 48. 79.
Bursti akrkarl 8.
Býnes 41.
Börkr or Fjörðum 56.
Danir 53. 54. 55.
Danmörk 10. 15. 21. 47.
Dixin 48. 49. 62. 70. 79. 80.
Dragseið 30.
Eiðaskógr 21.
Einarr hörðski (vorski) 56. 65.
Einarr Þambarskelfir 28. 55. 59. 60. 61.
64. 65. 68. 71.
Eiríkr jarl Hákonarsunnr 15. 18. 22. 46.
49. 51. 52. 53—62. 64—70.
Eiríkr konungr blóðöx 2.
Eiríkr á Oprustöðum 3. 4. 5. 22.
Eiríkr Uppsalakonungr 7. 8. 29. 38.
Eistr 9.
England 2. 12. 13. 14. 16. 21. 22. 23.
48. 63. 71.
Englandshaf (sjór) 21.
Englismenn 22.
Eres (Heres) 9. 77.
Erlendr Hákonarsonr jarls 18. 19. 21.

- Erlingr Skjalgsson 23. 27. 51. 63.
 Eyarsund 48.
 Eyraþing 22.
 Eyvindr kelda 30. 31. 34.
 Eyvindr kinnrifa 31. 35. 36.
 Eyvindr snákr 56. 65.
 Færeyjar 39.
 Falstr 32. 36. 37.
 Fiðr (Finnr) 56. 65.
 Fiðr Eyvindarsonr 56. 59. 65.
 Finnabú 22.
 Finnmörk 21.
 Firðir 22. 56. 65.
 Flósi Þórðarsunr 33.
 Freyr 37.
 Frisar 54.
 Frosta 41.
 Garðar Garðaríki 10. 11. 16. 22. 23. 71.
 77—79.
 Garia (Geira) dóttir Búrizláfs 48.
 Gaulardalr 18. 19. 20. 41. 45.
 Gauldæli 21.
 Geira (Garia) 79. 80.
 Germania 80.
 Gautelfr 21.
 Gimsar 41. 55. 61.
 Girkland (Grikland) 63.
 Gissur hvíti 33.
 Grikland 11. 12. 63.
 Grímr hirðmaðr 43.
 Grjótgarðr rökvi 56. 65.
 Grænland 39.
 Guðbrandr or Dölum 38. 39.
 Guðmundr ríki 33.
 Guðrún Bergþórsdóttir. 41.
 Guðrún dóttir Járnskeggja 41. 42.
 Guðrøðr konungr Bjarnarsonr 2.
 Guðrøðr konungr Eiríksson 2. 3. 4. 43.
 44.
 Gulapingslög 27.
 Gullharaldr sons Knúts Danaástar 2. 15.
 Gunnhildr dr. Búrizláfs 30. 36. 37. 38.
 Gunnhildr dróttning Özurardóttir (konungamoðir) 2. 3. 4. 5. 6. 8. 43.
 Gyða dróttning 14. 15.
 Haðaland (Halland) 59. 67.
 Hákon Aðalsteinsfóstri 41.
 Hákon gamli 4. 7. 8. 9. 22.
 Hákon jarl Sigurðarsonr 2. 4. 5. 6. 7. 8.
 9. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
 23. 24. 25. 26. 29. 41. 45. 49.
 Háleygir 36. 56. 64.
 Halland (Haðaland) 59. 67.
 Halldórr Guðmundarsunr. 33.
 Halldórr úkristni 57. 59. 66.
 Hallfreðr vandræðaskáld 32. 33. 53. 58.
 60. 64. 66. 68.
 Hallkell af Fjöllum 56. 65.
 Hallsteinn 56. 64.
 Hallsteinn Hlifarsonr 56. 65.
 Hálogaland 2. 21. 31. 34. 35. 44.
 Háls í Limafröi 15.
 Haraldr konungr Gormssonr 8. 15. 29. 32.
 Haraldr konungr gráfeldr 2. 3. 15.
 Haraldr konungr grenski Guðrøðarsonr
 2. 21.
 Haraldr konung hárfagri 2. 21. 23. 30.
 Haraldr sunr Ólafs konungs Tryggvas. 46.
 Haraldr konungs Sigurðarsunr 39. 63.
 Haraldr kr. Sveinssonr 38.
 Haraldr Valdamarssonr 9.
 Hárekr hvassi 5. 6. 64.
 Hárekr í Þjóttu 31. 34. 35. 36.
 Haukr 33. 35.
 Hávarðr or Orkadal 56. 64.
 Heimmörk 55. 64.
 Herlönd 56.
 Hjalti Skeggjasunr 33.
 Hjaltland 39.
 Hjörungavágr 15.
 Hlaðir 18. 21. 24. 25. 28. 35. 40. 41.
 Hlöðvir (Löðvir) langi 56. 64.
 Holti Jarizleifssonr 9.
 Hovreksstaðir 64.
 Hringaríki 2. 3.
 Hróaldr i Goðey 31.
 Hróaldr i Moldafirði 42.
 Hvin 55. 64.
 Hyrningr 28. 43. 44. 47. 55. 56. 59. 64.
 65. 67.
 Höfund 55. 64.
 Hörðakári 27.
 Hörðaland 21. 27.
 Ingibjörg Haraldsdóttir 9.

- Ingibjörg Tryggvadóttir 10.
 Ingigerðr Loðinsdr. 28.
 Ingiríðr Loðinsdr. 28.
 Innþrændir 56. 64.
 Írland 12. 13. 22. 25.
 Ísland 33. 39.
 Ívarr smetta 56. 65.
 Jaðarr 51.
 Jamtaland 55.
 Jarizleifr konungr Valdamarssonr 9.
 Járnbarðinn (skip) 56—59. 65—67.
 Járnскеggi 41. 42.
 Jömsborg 81.
 Játvarðr konungr (Eddvarðr) 63. 71.
 Jömsvikingar 15.
 Jón Sigurðr byskup 23. 34. 35. 39. 43.
 Jörsalaland 63.
 Jörsalir 71.
 Jósteinn 16. 17.
 Karkr 20. 21.
 Karlshöfuð. 16. 17.
 Karmsund 35.
 Ketill hávi 56. 64.
 Ketill rygski 56. 65.
 Kinn 26.
 Kjartan Ólafssonr 32. 33.
 Klerkon 9.
 Klerkr 9.
 Knútr konungr ríki 38.
 Kolbeinn Þórðarsunr 33.
 Kolbjörn (stallari) 55. 58. 60. 61. 67.
 68. 69.
 Limafjörðr 15.
 Loðinn 27.
 Marteinn byskup 24. 30.
 Mjörs (vatn) 6.
 Moldafjörðr 42.
 Mostr 24. 47. 55. 64. 68.
 Mærin 41.
 Möðruvellir 33.
 Niðarnes 30.
 Njarðarlög (Njarðlög) 55. 64.
 Norðimbraland 13.
 Norðmenn 15. 35. 36. 54. 56. 62. 63.
 70. 71.
 Norðrlönd 60. 61. 66. 68.
- Noregr, Noregsveldi 2. 3. 5. 8. 9. 10. 12.
 15. 16. 17. 21. 22. 23. 24. 29. 32.
 39. 41. 47. 56. 59. 62. 63. 70. 71. 77.
 Nórr konungr 21.
 Oddr munkr 49. 63. 71.
 Óðinn 7. 24. 29. 34. 35.
 Ólafr drengr 56. 65.
 Ólafr konungr Haraldssonr hárfagra 2.
 Ólafr konungr helgi 1. 2. 21. 39.
 Ólafr konungr svænski 38. 46. 47. 48.
 51. 55. 57. 64. 65.
 Ólafr Skotakonungr kvaran 14.
 Ólafr konungr Tryggvasunr 1. 2. 4. 5. 6.
 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 27—
 52. 53—62. 64—71. 77—82.
 Óli (Áli) hinn auðgi 13.
 Oprustaðir 3. 4. 5. 77.
 Oprustaðir (Hovreksstaðir). 55. 64.
 Orkadalur 56. 64.
 Orkneyjar 23. 39.
 Ormr lygra 41.
 Ormr skógarnef 56. 65.
 Ormrinn langi (skip) 40. 44. 48. 51—
 63. 64—70.
 Ormrinn skammi (skip) 35. 52. 53.
 Otto keisari 15.
 Páll byskup 12.
 Petr postuli 1.
 Raumaríki 55. 64.
 Raumi 55.
 Reas 9.
 Rekon 9.
 Rimul 20.
 Rín 71.
 Rúm, Rómaborg 71.
 Rúnólfr Svertingssonr (Svertingr Rún-
 olfssonr) 33.
 Rögnvaldr Hákonarsunr gamla 7.
 Rönd (vatn) 4.
 Saltvík 56. 64.
 Selja 24. 25.
 Sigriðr dróttning stórráða 7. 29. 32. 38.
 46. 47.
 Sigurðr 33. 35.
 Sigurðr bildr 56. 65.

- Sigurðr Eiríkssonur 9. 10. 77. 78.
 Sigurðr Íslendingr 43.
 Sigurðr jarl 13. 15.
 Sigurðr jarl Hlöðvissunr 23.
 Sigvaldi jarl 15. 29. 30. 46. 47. 48. 49.
 50. 51. 52. 53. 54. 70.
 Skáni 51.
 Skaun 5.
 Skeggi (Járnskeggi) 41.
 Skoruströnd 31.
 Skotland 13.
 Skrattasker 35.
 Skúli Þorsteinssonur 49. 54. 56. 61. 65. 69.
 Sköglartosti 7.
 Smalsarhorn 38.
 Sogn 2.
 Sótanes 3.
 Stað 30.
 Stefnir Þörgilssonur 50.
 Styrbjörn Svíakappi 7. 29.
 Styrkár Eindriðasunr 41. 51. 64. 69.
 Sunnifa 25. 26.
 Sveinn Hákonarsunr jarls 18. 22. 49.
 Sveinn Danakr, Tjúguskegg 4. 7. 29. 30.
 32. 36. 37. 46. 50—52. 54. 57. 65. 79.
 Sveinn konungr Úlfssonur 38.
 Sverrir konungr 58.
 Svertingr Rúnólfssonur 33.
 Svíar 8. 47. 48. 53. 54. 55. 64.
 Svíþjóð 4. 7. 21. 22. 46. 47. 51.
 Syllingar 12.
 Svoldr 49. 51. 54.
 Sýrland 63.
 Sæmundr fróði 23. 30.
 Sörli 10.
 Tiundaland 55.
 Torfi (Tiorvi) Valbrandssonur 56. 65.
 Tosti (Sköglar) 7.
 Traninn (skip) 32. 52. 53. 55. 64.
 Tryggvareyr 4.
 Tryggvi konungr Ólafssonur 2. 3. 4. 5. 19.
 21. 22. 43. 61.
 Tryggvi Ólafssonur Tryggvasoner 15. 77.
 Þangbrandr prestur 23.
 Þelamörk 55. 64.
 Þingeyrar 63.
 Þjálfahellir 16.
 Þjóðólfr af Hvini 55. 64.
 Þóra á Rimul 20.
 Þórarinn Nefjúlffson 32. 37.
 Þorbjörn af Raumaríki 64.
 Þórðr Eigileifar (Egileifar) sunr 3. 4.
 Þórðr Jörunnar (Ingileifar) sunr 3. 4.
 Þórðr or Njarðarlög 55. 64.
 Þorfiðr eisli 56. 64.
 Þorgeir 28. 43. 44. 47. 55. 56. 59. 64.
 67.
 Þorgerðr Hölgafrúdr 15.
 Þorgils sonr Þórólfs lúsarskeggs 4. 10.
 Þorgrímur Þjóðólffssonur 55. 64.
 Þórir hjörtr 31.
 Þórir klakka 15. 16. 17. 19. 22.
 Þorkell dyðrill 38. 39. 53. 55. 64.
 Þorkell nefja 52.
 Þorkell trefill 43.
 Þorkell Vermundarsonur 32.
 Þorleifr (jarlaskáld) 18.
 Þorleifr spaki 27.
 Þormóðr prestur 23.
 Þóróddr or Ölfúsi 41.
 Þórólfr 56. 65.
 Þórólfr lúsarskegg 4. 9.
 Þórr 41. 44.
 Þorsteinn hvíti 55. 64.
 Þorsteinn uxafótr 55. 60. 64. 68.
 Þorsteinn í Vizum 5. 6. 7.
 Þróndheimr 21. 24. 28. 32. 36. 41. 46.
 Þróndr rammi 55. 64.
 Þróndr skjálgi 56. 60. 64. 68.
 Þrændalög 21.
 Þrændir 37.
 Þúridr systir Þórodds 41.
 Þýðverskir menn 22.
 Þýri dróttning 32. 36. 37. 46. 48. 54. 62.
 69.
 Úlfasund 24.
 Úlfr rauði 54. 55. 64. 65. 67.
 Ulli 21.
 Upplönd 2. 21. 39.
 Úthaugr 41.
 Uþr (Auðr) Hákonardóttir jarls 7. 8.
 Úþyrmir 55. 64.
 Vagn (Ákasunr) 15.
 Vagr elfski (eðski) 55. 64.

- Valdamarr Danakonungr 9.
 Valdamarr Garðakonungr 9. 10. 78. 79.
 Valdamarr Holtasunr 9.
 Vegistafr 21.
 Veggjaðarsund 3.
 Vellönd 70.
 Vestfold 55. 64.
 Vestrlönd 22.
 Víðar (Vizar) 5.
 Víga-Styrr 32.
 Vigfúss Vígaglúmssunr 56. 65.
 Vígi (hundr) 13. 14. 36. 43. 48. 62. 70.
- Vik 21. 27. 62. 70.
 Vikarr af Tiundalandi 55. 59. 64. 65. 67.
 Vindland 10. 22. 29. 36. 37. 46. 48. 49.
 62. 70. 79—88.
 Vindr 51. 60. 62. 65. 67. 68. 69. 70.
 Vizar (Víðar) 5.
 Yrjar 41.
 Æsir 24.
 Ögmundr s. Agmundr.
 Ögvaldr s. Agvaldr.
 Özurr toti 2.
 Ölmóðr Hörðakáráson 27.

Trykfeil.

- S. VI. Lin. 12 ovenfra „hiin Oplysning, hiin Anförelse af hans Navn“ læs: „den Oplysning, hiin Anförelse af hans Navn giver“.
- VIII. — 6 — „Gille“ læs „Gelle“.
- — — 18 — „maget“ læs „meget“.
- IX. — 9 — „endnu læs „enten“
- X. — 21 — „udgjøre“ læs „udgjør“
- XV. — 13 ned.fra „Gunnlaugs“ læs „og derpaa bearbejdet Gunnlaugs“
- 8 — 9 — „eggja“ læs „eggia“.
- 23 — 6 ovenfra „marvgom“ læs „mavrgom“.
- — — 13 — „Sigvrðr“ læs „Sigvrðr“.
- 30 — 9 — er Ordet „Staðe“ utydeligt.
- 38 — 6 — „6“ læs „36“.

Fortegnelse

over de Steder i nærværende Udgave, hvor hver enkelt Side eller Spalte i de benyttede
Haandskrifter begynder.

A. Den stockholmske Codex.

Side i Codex.	Side og Linje i Udg.	Side i Codex.	Side og Linje i Udg.
1 recto	1, L. 1 f. o. (Heyri)	11 recto	31, L. 12 f. n. (ok sa)
- verso	2 - 11 f. n. (þat mvndi)	- verso	33 - 8 f. o. (eigi)
2 r.	4 - 11 f. o. (ok fôtom)	12 r.	34 - 14 f. n. (var at)
- v.	5 - 3 f. n. (hafa)	- v.	36 - 10 f. o. (fretti)
3 r.	7 - 13 f. o. (skiptom)	13 r.	37 - 8 f. n. (þar)
- v.	8 - 8 f. n. (vndan)	- v.	39 - 15 f. o. (-tino. Ok)
4 r.	10 - 10 f. o. (þeirra)	14 r.	40 - 7 f. n. (-tigar a)
- v.	11 - 11 f. n. (afsteininom)	- v.	42 - 16 f. o. (munde)
5 r.	13 - 7 f. o. (við arar)	15 r.	43 - 15 f. n. (-taþi eptir)
- v.	14 - 16 f. n. (Hon lett)	- v.	45 - 17 f. n. (konv)
6 r.	16 - 5 f. o. (oc þeir)	16 r.	47 - 11 f. o. (allt sit)
- v.	17 - 16 f. n. (Hakon)	- v.	48 - 8 f. n. (eige)
7 r.	19 - 6 f. o. (vfridrinn)	17 r.	50 - 13 f. n. (meire)
- v.	20 - 11 f. n. (haskom)	- v.	52 - 10 f. o. (en þo)
8 r.	22 - 12 f. o. (ok skolo)	18 r.	53 - 13 f. n. (-in ok)
- v.	23 - 7 f. n. (-nan i moti)	- v.	55 - 19 f. o. (Ok er)
9 r.	25 - 13 f. o. (orðvm)	19 r.	57 - 3 f. o. (-gia. En)
- v.	26 - 3 f. n. (er halldin)	- v.	58 - 3 f. n. (skylldir)
10 r.	28 - 19 f. o. (mikla)	20 r.	60 - 19 f. n. (skvtvr)
- v.	30 - 2 f. o. (rað)	- v.	62 - 16 f. o. (... a fram)

B. Den upsalske Codex.

Spalte i Cod.	Side og Linje i Udg.	Spalte i Cod.	Side og Linje i Udg.
1	64, L. 5 f. o. (En Olafs)	4	68, L. 6 f. o. (hinar)
2	65 - 20 f. o. (fyrir sakir)	5	69 - 18 f. n. (dreginn)
3	66 - 6 f. n. (varla harðari)	6	70 - 9 f. n. (Azstriði)

tom halsa. en adsetz er at framdum hefi brugðit ilake odens. 4 vulldi blekna oss. þiðst at taka
 voku þra oss um tæder 4 at losa andúða nótt. en síðan at þra oss þra dímþvígá cítir. at þren
 gi oss bana heumvígán 4 eignú þra miok gude at þarka. þp lampade þ. 4 kvart þ hugr um
 enu. m. ar. ríkis. O. kgs þra om un segja þa er gestrin mli vid h lengst um kveldiz
 sett h skip geza mikuz 4 veglukt er het þruvriñ skauu. 4 þ segja men at uoði um
 halga land le miok síði maña at sekja sion ríkra 4 vrika 4 er þ bukostr þra oc skemtan oc
 ein dag er veði var gozt. þa mli þr haurk 4 Siguði. Gott er nu harekr buandi at roa idag þof
 num ver til þate þóðir h iata þvi 4 komu a skip 4 reto ut 4 er þer þurðiz laudiz. þa drapp
 þr ardm 1 4 lufu þast vid 4 reto súðz m; lande m; harek. 4 leto e þ þr en þr komu a hlædet

þegvinnu þrodokel. s. or hvitn. 2. Woen or moter. þoðz or mar
 þæ laug. Smart þamba skæþyr. s. stýrkarl af ginnit. þeeþuon
 af ranna riki. þoðtam vaxott oc hofund. þoðtam hita af þof
 rekstæðu. þst raut af harinnok. 4 kart af ynda laudi. þakr
 hiti eðzka. þessi hiti storki. þronde hit rannus af þela moek. 4 þyr
 mit bróðir þamf. þuon hiti traki af yesthold. þrymolfer þakr oro

